

گولستانِ سہ عدی

وہ رگبیہ راوی

مستفادہ فہرست



بۆدابهزاندنى جۆزها كتيب:سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل أنواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود كتاپهاى مەختەلف مەراجە: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com



www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربی ، فارسی)



- * ناوی کتیب: گولستانی سه عدی
- * ویرگیزی: مستفا سفومت
- * چاپی به کم: سالی ۱۳۸۰ ل
- * چاپی دووم: سالی ۱۳۷۱ همتاوی
- * لسمر رهمندی دکتور عزالدین مستفا رسول
- * پمخشخانهی ناجی: بانه - کوردستان
- * تملفون: ۲۷۷۰ - بانه
- * روویرگی: لیتوگرافی ۱۱۰ تاران
- * چاپخانهی: چهر - تموریز
- * سمرپرشتی چاپ: حاجی ناصح نفهم زاده - تموریز

برای زورخوئے ویت و به ریز
کان ناچیی نه هه دی
پات ستوی که رم

بیستم که نیازی چا پکردنه وهی نه ووه رگیرانه
"گوشتان"ی سه عیدی حیراتیان هه به
که باوکی کو پکردوم - مه لاسنه فای
سه فو، ت کردوو به کوردی و به نده چایم
کردوو، شادمانم به و چا پکردنه وهی و بیلومان
پیم خوئے و نه که، نه م کاره پیویسی به صاف
پت به خیسو هه پت نه و نه و صاف تانه ده ده مئا و
هه ووه شانه هه، مه به سمان خرمنه تا نه ده پیاپی
کوردی به، به لام ره نکه دود نکام هه پت
۱- نه که رپیتی چا پکردنه وه که سیل به قه نه سی ره
نیازی (۷) نه سه رپیتی (وای، مال و دابی
که نه چای به که مدای به کارتی باشه.
۲- به ندوخه به کم نه و چای دود مه پت پکات جیتی
سویسه، شیر هه، برین

براتان

عبدالستار

به قلاوه ۱۹۹۲/۳/۲۱، د، عیره دیه مه فار، سول

سه‌ره‌تای وهرگیر

سوپاس و ستایش بو نو پروه‌ردگار به که سرداری پیغمبرانی به بهرترین پایه‌ی نه‌دهب به هیز کرد ، به هوی نو قورئانه‌وه که نه‌گهر هموو کومهل نادهمیزادو جنوکه کوینه‌وه ناتوانن قورئانیکی لهو جوړه بهو شیوه به بخه‌نه روو (قل لئو اجتماعت الجن والانس علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثلہ ولو کان بعضهم لبعض ظہیراً) . نو نه‌ده بهی که ته‌نیا له ووتاری کردگارا خوی نشان نه‌داو ، هموو بویژان و نووسهرانی رووی زهمین به شانازی به‌وه ، گهردن کهچ ، پرت‌هوی وبلو شیوه‌ی نووسینی لیوه فیر نه‌بن .

دروودو سه‌لامی بی‌پایان بو گیانی پاکی خاوبنی بی‌گهردی هموو پیشه‌وایانی تاین ، به تایه‌تی سه‌روهری نه‌دیان (محمد) ی کوری (عبدالله) که فهرموویه‌تی : « أدینی ربی فأحسن تأدییی » وه بو یارانی و هموو نه‌وانه‌ی په‌یره‌وی نه‌کن تا نه‌م گومزه‌شینه به سه‌ر نه‌م زهمینه سه‌وزو ره‌نگینه‌وه به مانگ و روزی نه‌تریفیه‌وه .

نه‌نجا نه‌ی نه‌دیانی کورد له بویژو نووسهران ، وه نه‌ی خوینده‌وارانی هاوزمانم . منالیمه‌وه که له قوتا‌بخانه‌دا ، پاش خویندن قورئان و ئیسماعیل نامه ده‌ستم به حویندن (گولستان) سکرد ، وه بوجاری دووهم به مه‌عنا خویندم ، له ده‌روونمه‌وه هستم نه‌کرد که زیاد له هموو خویندنیک هه‌وا خواهیم له‌گه‌لیا هه‌به ، تا راده‌یه‌ک ته‌توانم بلیم چیم لی خویندبوو ، شیعه‌کانیم همووی له‌به‌ر بوو . دینه یادم گاتی شهری یدکه‌می جیهانی بوو نزیکه‌ی ۴۳ سال پیش نه‌مرو ، مه‌لاکانی نه‌وده‌مه - ره‌حمه‌تی خویان لی بی - چوو بووون بو سه‌یران بو (کاریزی حاجی مه‌لا علی) . نه‌وانه‌یان له یادمن (شیخ بابه علی) و (مه‌لا حسه‌بنی پیسکه‌ندی) و (مه‌لا عبدالعزیزی مفتی) و (حاجی مه‌لا ره‌سول) ی باوکمن . (مه‌لا حمده‌وون) ی حافزی کویری بلیمه‌تیش له‌وی بوو ، به باوکمی ووت : تا مسته‌قام بو بانگ که هه‌ر باسی نه‌که‌یت . باوکم بانگی کردم .

حمدوون ووتی : شهره شاعر ناکه ی ؟ ووتی : با . نهم نه زانی حمدوون کی به و شهره
شاعر چی به ؟ (شهره شاعر نه و به که سیک شاعر یکه نه خوینته و ، دوا تپی شاعر که
چی بی ، نه و که سه که ی تر شاعر یکه نه خوینته و تپی به که می نه و تپی بی شاعر که ی
نه و ی پیشووی پی دوا بی هاتوو) . دهس پی کردنی شهره شاعر بهم جوړه به : به کیک
نه ی : بی وه نهسته عین « به نستعین » نه و ی نه ی : نهسته عین به فلانه تپ . با بلین (ح) .
نه و ی کش شاعر یکی وه که نهم شاعر نه ی :

حه نهم سزایی له دورزه خ نی به ، به عه کسی نه و
به هه شته جیم و نه سوویم له دووری نه و له یله
دوا تپی نهم شاعر (ه) به . له بهر نه و نه و ی تر به شاعر یکی وه که نهم شاعر ی
بنه و وه را می نه داته و :

هاته گویم دهنگی به زاری و شیوه و نه فغانه و
وا بزائم شیوه نه که و توتنه کوردستانه و
بهم جوړه تا به کیکیان له شاعر خوینده و نه که و ی و بور نه خوا .

سی چاره که ساعات له گهل (حمدوون) رویشتم ، جا په کی خستم . مه لا حه یین
ووتی : حمدوون هیچ هونه نه بوو . ووتی : بوچ ؟ ووتی : تو خوت کوتوو پر شاعر نه لیت
له تپه گرانه کانا وه که (پ) و (ژ) و (ف) و (گ) . نه و مناله ناتوانی شاعر بی ، چی
له بهر نه و نه خوینته و . حمدوون ووتی . وایه . حاجی مه لا ناگاداری نهم کوره به .
مه بهستم لهم چپرو که نه و بوو هر له منالیه و نه شهیدای گولستانی سهدی بووم ، له بهر
خومه و نه شاعر دانه نا ، هر چه نه له بازاری شاعرو بویزانا نرخ نی بوو . هه به و
هسته و نه که ووتاریکی ریک و پیک یا چه نه هونراوه به که که پیشه سازی هونراوه ی
تیا بووایه ، له هونراوه ی را بوردن تیر غه زل ، یا قه سیده ، له حه زلی کردن و جوانی یا ،
یا له ته و و و فا ، نه خوینزایه و ، هه و و له شتم نه هاته هه لپه رکی له خوشی یانا ، ناره و و و و
نه کرد منیش وه که نه و بلیم و پی نه نه که یشتم . جاریکیان ییستم که (سهدی)

له سهر شيعريك خه لاتيكی قورسيان داوه تی . شيعره كه نه مه به :
برگ درختان سبز در نظر هوشيار هر ورق دفتريست معرفت كردگار

نهم شيعرم زور لا جوان بوو ، له وینه به به و منالي به و وتم :
برگ درختان زرد در نظر اهل درد هر ورق دفتريست معرفت ذات فرد
باوكم براكانمي بانگ كرد ، به شانازی و شادمانی به و بوی به بیان كردن . چین -
چین هست و هوشی خوشه و یستی شيعرم زیاد نه بوو . هتا به به گجار خوینده ووه دوو
شيعرم نه هاته بهر ، وه له یستی شيعریکی جوان یا ووتاریکی ريك ویک لهشم له رزه ی
تی نه كهوت . تی ناگم کسی هست و شوغووری هه بی چون دلی نایه ته له رزه و هه لهرکی
بهم شيعره ی (نالی) كه نه لی :

له خوفی طه له هتت روژ هر وه كوو شیت

به روو زهردی ههلات و كهوته كيوان

به راستی له شيعري فارسیدا به شيعري (كه لي مي هه مه داني) و له شيعری پیاوه
كه ووره كانا به هی (عبدالقادرى كه يلاني) نه كه ووه جووله و كارم تی نه كنن . به شيعری
به كه میان لهشم نه كه ویته جوولان . به هی دووهم چاوم پر نه بی له گریان . زورم كوشش
كرد بو نه ووه له دیوانی نه دیسانا بچمه ریز ، یا هیچ نه بی له قوزبینیکی دیوانه كه یانا جیم
بیته ووه ، به لام دهم نه كهوت .

ما كل ما یتمنى المرء بدركه تجري الرياح بما لا تشتهي السفن

زورم ههول دا هتا دوو بهرگ فوتووحاتی یارانى پیغمبه ر (سه لامی خواي لی
بی) م هونی به ووه له نزیكهی ۴۵ ههزار شيعردا ، وه قه سیده ی بوردی بهم شيعر به شيعر
وه رگيرايه سهر شيعری كوردی ، وه چيروكى ميحراجم هونی به ووه ، نامه به كم هونی به ووه
له ره وشت و ژبانی پیغمبه رو جی نشینانیا ، وه نامه به كه له ته ده بو تاموزگاری یا به ناوی
(ههشت به ههشت) كه شتيكي زور جوان و به كه لكه . . هه ندى شتی تریشم بيكه ووه نا
هر به و هیوايه ، بوم نه چوه سهر . نهشم نه توانی به جارى وازيان لی ينم ، چونكه (الارواح

جنود مجنّدة ، ما تعارف منها ائتلف ، وما تناكر منها اختلف) . ناچار دهستم ئالانده
 داوینی دوو پیاوی گه وره چونکه (المرء مع من احب) . یه کم (عبدالقادر گه یلانی)
 خوا له پیروزی نهو بزورگه واره بی بهشمان نهفرمویت . دیوانه فارسی یه که ی له زووه وه
 له ناو پیاوه گه وره کانی ئاینا پایه که بهرزو پیروزی ههیه وه هر غزه لیک ی بو که یشتن به
 ئامانجی نه خوینزیه وه ، هاتم کردم به کوردی ، شیر به شیر وه رم گیرا . وا ئهزانم هر
 له هیممه تی خویه وه بوو ، نه گینا له کاتیک کورتا وه رگیرانی دیوانیک به شیر شیک ی
 ئاسان نی یه . به راستی لهو کانه دا نه خوشیش بووم ، هم شیفام پی وه رگرت ، هم
 یادگار یکم پی به جی هیشت . بو نموونه نهمه یه کم غزه لیه تی :

له دهردا بی به بی پهرده وه ره کا شانه بی نیمه
 کسی تیدا نی یه ویردت نه بی خو خانه بی نیمه
 نه گهر تشریف یته سهر گلی ویرانه بی نیمه
 نه یینی نوقمی خویناوی جگهر بوو خانه بی نیمه
 مه ئالوزینه مووی موشکین ، نه ئالوزینی تا ئاشوب
 نی یه توانایی زنجیری دلی دیوانه بی نیمه
 مه لیک ی باغه که ی بالام و که وتووی ده بری ویرانه
 که نووری جیلوه بی باری ته یته دانه بی نیمه
 له زیر گوریچه بی تهنگا به یه کتای خوم نه لیم یا ره ب
 نه توی ههر ئاشنمان ، تو نه بی ییگانه بی نیمه
 نه کیر گهر بیت پرسی لیم بی کی یه خودایی تو
 نه لیم یاری فیراقی وا دلی دیوانه بی نیمه
 بی بهو مونکیره ی نهیکا له سهرمان گریه وو هاوار
 هه تا مه حشر له گو ی دیت گرمه بی مهستانه بی نیمه
 سوپاسی حق نهمردین تا گه یشتین بهو دلارامه
 ههزاران ئافهرین بو هیممه تی مهردانه بی نیمه

له بهر شهرقی جه مالی نهو نهسوونا (مووحی) ودولهز

که نهی ووت سهیره سهیری هیمه تی مهردانه بی نیمه

دوای نهوه وستم به هوی گولستانی سه عدی بهوه له باغی نه نجومه نی ته دیان
چه بکه گولی یا گولی بچم ، یا هیچ نه بی بونی نهو گولستانه بچی به لووما ، گیانی پی
نازه بیتوه . نهو گولستانه ی که هر خوی توانویه ستایشی بکا که گوتوویه تی :

روژی گول چنده ، پنجه یا خو شمش نهم گولستانه هر نه می گش

نهو گولستانه ی به نهلمانی و فخره نه بی و ټینگلیری و زور له زمانه ییگانه کانی تر
نه رجه مه کراوه ، منیش نه رجه مه ی کهم به کوردي تا برایانی هاو زمانی کوردم له
یرانی نهم گولستانه بی نهش نه بن ، به تاییه تی که له سه رده می داگیر کردنی عیراق له
لایه ن بهریتانیاو ، پیکهانی حوکومه تی عیراقه وه له کوردستانی عیراقا ، خویندنی فارسی
باوی نهماوه . له کانی خه ریک بوونما به وه رگیرانی گولستانه وه (عزالدین) ی کورم
که چوو بوو بو یه کیه تی ی سوفیت بو وه رگرتنی دوکتورا له زمانی کوردي دا ،
گولستانیکی له موسکوه بو ناردم که نه رجه مه کی به زمانی رووسی له گه لا بوو . نهو
نه رجه مه ی هی (روستم موسا علی یف) بوو . نهو گولستانه ی چاپی سوفیت زور
شتی وای تیا بوو لهو نو سخانه دا نین که به ده ستانه وه ن . ههروه هاعزالدین بوی نووسیم
که زور کهس نوترووحی دوکتورایان له سه ر گولستانی سه عدی پیشکش کردوه ، که
یه کی له وانه دوکتور (ره حیم سولتانوف) ی سه ره کی بهشی زمانی فارسی و زانای
گه وره ی روژه لات ناسه . ههروه ها کچیکیش لهم دوا بی به دا نوترووحی له سه ر گولستان
نووسیوه ، وه له نوترووحه که ی دا باسی کردوه که تیپی (ب) له گولستاندا به ۵۸
۴۰۰۰۰۰ به کار هیزاوه . جا تهماشا که ن ییگانه کان تاچ راده یه ک گولستانیان لا گرنگه وچ
پایه یه کی هیه لایان .

ئەي كوردی خوینده وار ! هیچ پیوست نییه من ستایشی گولستان بکەم بوت .
خوت ئەي خوینته وەو حالی ئەبی چ گەوهەریکە . گولستان هەشت بەشە ، هەر بەشیکی
بە یانی شتیک ئەکا لەو شانەي پەيوەندیان هەیه بە ژبانی ئادەمیزادەو ، بە شیوەیەکی
جوانو ئەدیبانەي وا وەك نەخشی بەرد لە دلاجی گیر ئەبی . بە تاییەتي بەشی هەشتمی
شایانی ئەوێه بە ئاوی ئالتون ، پەندو چیکەمت بە چیکەمت بنووسریتهو ، وە لە ژوور
سەرەو هەلواسری بە دیوارا .

گولستانم هەر بە شیوەکی خوی وەرگیرایە سەر کوردی بە شیرینەکی خومان .
هەلبەست بە هەلبەست و پەخشان بە پەخشان . تا بە گیرەي دەسلەت ئاگاداری
شەو کەت و رەونەقي بکەم . لام وایە ئەم مەبەستم لە تەرجەمەکانی ییگانه زیاترە ، چونکە
ئەوان هەلبەستەکانیان بە هەلبەست وەرنگیراوە . ئەم خەزمەتە بچکولەیم خستە روو بو
ئەوێ برا کورده کانم کەلك لە گولستان وەرگیرن ، وە تا گەلانی تر بزانی کە
کوردیش خەزمەتی ئەدەبی روژەلانی کردووەو ئەي کات .

لەم تەرجەمەیدا واری ئەکەوی لە هەندی شوینا شیریک ئەکری بە دوان ، یا دوو
شیر ئەکرین بە سیان بە پیی پیوستی شوین ، یا لە هەندی شیرا مەبەست بەیان .
ئەکەمو ووتە بە ووتە وەرناگیرم . ئەم جوورە شانە لە شیردا چاو پوشیان لی ئەکری .

ئەکا لە خوینده وارن ئەکەم لە هەلەو کەمو کورتی بیوورن . ئەلین ئەم لە کوی و
گولستان لە کوی ؟ چونکە یەکەم **کورد ئەلی** « کالا لە قەد بالا » دووهم هەرگیز
وەرگیراوا ناگاتە پایەي لی وەرگیراوا ، لەبەر ئەوە کە هەر زمانی خاسیەتي تاییەتي
خوی هەیه . بوی بووونە هوی جوانی و رازاندوویەتیو ، وە کە گوررا بە زمانیکی تر
ئەو خاسیەتي نامینی و جوانی بەکەي پیشووی ئەفەوتی . لەبەر ئەوەیە زانایانی ئاین
ئەلین : دروستە قورتان تەفسیر بکریتهو و مەهتای لی بداریتهو ، تا هەموو عالەم تی

بگات ، به لام دروست نږه ته رجهه بکريت چونکه ټيټجزي قورټان له ووشه و دارشته .
 عمره بڼه کي دايه ، وه که گوررايه سهر زمانیکی تر ټيټجازه کي ټفه ونی . ټه ونده
 ټه توانم بليم به گويړه ټوانام کوششم ټيا کردووه بو ټه وه شتيکی جواتان پيشکهش
 بکمم و يادگاريکی شايان بو پاش مردنم به جي بهيلم تاره حمه ټم بو بنيرن .

مصطفی صفوت

۱۶ ی ذوالقعدة ۱۳۸۰

۱ ی مایسی ۱۹۶۱

به ناوی خوای به خشندهی میهره بان

شانازی بو خواجهك كه فرما تهرداري تهو هوی نژیکی بهو، سوپاس به جی هیتانی
مایه ی زیادی به خششه . هر هه ناسه بهك نه چیه ناوه وه تازه بوونه وه به بو زیان . وه
دیه دهر وه هسانه وه به بو گیان . جا له هر هه ناسه به كا دوو به خشش هیه ، وه بو هر
به خششی سوپاسی پیوسته . (شاعر) :

به دهست و زمان کی ته توانی کپی سوپاسی خوایی که بینته جی
(اعملوا آل داود شکراً ، وقلیل من عبادي الشکور)

به نده وا چاکه له بهر سستی له خوی بیانو و خواهی کا له دهر گانه ی خودا
وهر نه شایانی خوایی تهو نهی کی له رووی راستیوه بوی بکری ته دا ؟

بارانی بی پایانی رهحمه تی له هر شویی به خور و ژمو به تاوه ، وه خوانی
نیعمهت و بهخشایشی له ههرچی بهك راخراوه . په رده ی شهرمو حه یای به نده گانی خوی به
گونه نادریت و مووچه ی مووچه خورانی خوی به سووچ و تاوان نابریت .

نه ی که ربمی له گهنجی په نهانی مووچه خورت هیه له گا ورو جوو
دوستان له کوی ته که ی بی بهش که به دشمن هه ته نیگاه و روو ؟

به فهرراشی بای به یانی فهرمو و هه تا فهرشی زمرووتی رابخا ، وه فرمانی دا به
دایه نی هه وری به هاری تا کچانی گیا له بیشکه ی زه مینا په روه رده گات ، وه که وای
سه وزی گه لا به خهلاتی نه وروزی بکاته بهر دره ختان ، وه منالی لقه کانیان به هانتی کاتی
به هار کلاوی گولیاری بکاته سهر . به هوی ده سهلات و توانای ته وه وه به که خوراکی
ههنگ بووه ته ههنگویی دلکش ، وه به په روه رده ی ته وه تووی خورما بووه به
دره ختیکی سه وزی گهردن کهش .

همل نمسوورين مانگه و روژو ئاسمان و هه ورو با
 تا تو ناني دهست نهخه ييهوشي نهى خوى هوشيار
 بو تو وا دين و نهچن فرمان بهجى دين هه موو
 داخه گهر تو جى نههينى نهمرى ذاتى كردگار
 له سهروه رى كائينات و فهخرى مهو جودات ، رهحمه تى هه موو عالم و كالكله
 نهوى ئادهم ، تهوا و كهري چه رخی زه مانه وه .

شفيع ، مطاع ، نبى ، كريم ، قسيم ، جسيم ، بسيم ، وسيم
 تكا كارو تكا لى وه رگيراوه به بهخشاش پهيامبه ر ناسرواه
 بلغ العلى بكماله ، كشف الدجى بجماله
 حنت جميع خصاله ، صلوا عليه وآله
 گه يه پايه ي بهرز به هوى كمالى
 تاريكى لادا به هوى جمالى
 شيرين ره وشته جوانه فسالى
 سلام له خوى له بهمالى



قايمه ديوارى ثوعت توى هه يى بو پشتيوان
 كى له گيژى بهحر نهترسى نووح كه يته كهشتيوان

بهنده يه كى گونا هكاري پهريشانى روزگار ، دهستى پهشيمانى به هيوای
 لى بووردنى يهزدانى ، بو ده رگای خوا هه لبرى خوا تماشای نه کرد ، دووهم جار
 بارايه وه ، خوا رووى تى نه کرد . سى يه به گريان و زارى لالا يه وه . كردگار فهرمووى
 نهى فريشتانم لهم بهنده يه شرمم کرد . من نه يى كى تری هه يه . تهوا لى بو بردم و
 هيوایم هينايه جى .

تماشا که لهم لوظفه چون رحم نکا

گونا بهنده نهکات و نهو شهرم نکا

گوشه نشینانی که عجبی جهلالی ، دانیان به تهواو نه پرستیا ناوه و توویانه (ما
عبدناك حق عبادتك) به پرستی شایانی تو نمان پرستوویت . ستایش گویانی جهمالی
شیرینی ، سهرسام نهلین (ما عرفناك حق معرفتك) به راستی نمان ناسیویت **که**
شایسته ی ناسین بی .

گهر کسی لیم پرسى باسی نهو بی دلی چی له بی نشان بدوی
عاشقی کوشته بی به دوس مه عشوق کوشته کی دیوبه تی ده می بزوی
خاوهن دلی سهری بیرکردنهوی له یهخی خوی توند کرد بوو ، له
دهلبای موکاشه فدا نوقم بوو بوو گاتی هاتهوه هوش ، یهکی له خوشه ویستانی
لی پرسى لهو گولستانه دا که سهرانت تیا نه کرد چیت بو هاوری کانت هینا
به دیاری ؟ ووتی له دلا بو که گیشتمه گولستان داوینم پر له گول کم بو
دیاری ی هاوری یانم ، بهلام که گیشتمه ناوباخ بونی گولان وه های سهرسام
کردم داوینم له دهست بهر بوو .

بلی فیر بن مهلانی بهر بهیان عشقیان له پهروانه

که سووناوو سپاردی گیانی خوی بی دهنگ به پهروانه

به لاف مهر کس که کریاره مهزانه نهو خه بهرداره

نهوی زانای نیهانی بی له کوفجی ماتو په نهانه



نهی بلند تر له قیاسو له گومانو له خه یال

هم له هلبستو له هونراوی هموو نهملی که مال

نامهوو دهفته ری عومرم گهیه تاخری کار

له یه کم پاییهی وه صفی تو زمانم بووه لال

ستایشی پادشای موسولمانان ئەتابوک ئەبووبەکر سەعدی کوری زەنگی

ناوی (سەعدی) کە بە چاکێ کەوتوتە ناو دەمی هەمان ، وە ووتاری
لە پانایی زەمینا بلایو بووئەتووە ، قامیشە شەکری ووتارەکانی کە وەکو شەکراو
ئەخون ، وە پارچە نووسراوەکانی وەکو ئالتوون ئەکرن ، لەبەر فەضلو بەلاغەتی
خوی نییە ، بەلکو گەورە جیهان و قوڵی زەمان ، جی نشین سولهیمان و ، پەنای
خاوەنانی باوەرو ئیمان ، ئەتابوکی گەورە ، سالاری هەر دوو جیهان ، ئەبوو
بەکری کوری سەعدی کوری زەنگی ، سیبەری جیهان ئافەڕین لەسەر رووی
زەمین ، خواي لی رازی بی ، بە چاوی لوطف تەماشاو پەسەندی کردوووە . بویە
هەموو زاناو نەزان باوەریان پی کردوووە . (الناس علی دین ملوکهم) خەلک لە سەر
تایینی پاشایانان ..

ناکو لوطفی توم لەسەری من هەمە ناوو نیشان
ناوی من رووتەر لە روژی رووتە لای خاوەن نەزەر

گەر سەرپایي و جوددی من کەم و کورتە چ باک
تو پەسەندی کەمی کورتی هەموو فەضلو هونەر

گولی روژی لە ناو ژووری حەمامی لە دەستی خوشەوێستی گەییە دەستم
ووتم تو موشکی ئەی گول یا عەیری لە بونی دلکەشت سەرسام و مەستم
وونی سەعدی گلی بووم نەمبوو نرخی بەلام بەینی لەگەل گول دائەنیشتم
جەمالی هەم نوشینی کاری لیم کرد ئەگین من کەمی گول ، خاکیکی پەستم (۱)

(۱) لە نۆسخەیە کەدا ئەم چوار شیعەری خوارووە هەیە . بەلام کەسی شارەزای
زەوقی سەعدی بی ئەزانی ئەم شیعراوە هی ئەو نین :

ئەگەر من دەوری عەالم خول بخوم جوانیکی وەك تو نایەتە دەستم



تهی پهره‌ردگار ، موسلمانان به‌رخوردارگهی به‌مانه‌وی ژیا نی ، وه دوو
 چهندانه‌کهی پاداش و تیجسانی ، وه به‌رزک‌ه‌یت‌ه‌وه دوستان و فرمان‌به‌رانی ، وه
 به‌ه‌وت‌ینی دوشمنانی ، به‌گه‌وره‌بی ثایاتی قورثانی .

دامه‌زری وولات با به‌نگینی ناگاداری که‌رول‌هی شیرینی
 لقد سعد الدنيا به‌دام سعدة وایده‌ه المولى بألوية النصر
 كذلك تنشأ لينة هو عرقها وحسن نبات الارض من كرم البذر
 جیهان‌پی کامهران بو ، به‌رده‌وام بی کامهرانی تهو
 به‌هیزی کا به‌ثالای نه‌سره‌تی خوی ذاتی به‌زدانی
 نه‌مامی بنجه‌کهی له‌و بی وه‌کوو تهو پی نه‌گا بی شک
 نیشانه‌ی توو له‌ بن‌تووه به‌گویره‌ی په‌ندی پیشانی

نیزده‌ی پاک و بلند ، خاکی پاکی شیراز به‌ده‌سه‌لات و سامی حوکمدارانی
 عادل ، وه هیممه‌ت و کوششی زانایانی به‌کرده‌وه ، نا روژی قیامه‌ت له‌سایه‌ی
 سه‌لامه‌تی تهودا ناگاداری بکات ،

ترسی نی‌به‌تیقلیمی فورس ته‌مرو له‌ناشوبوب
 تا تو له‌سه‌ری گه‌وره‌ی بی ته‌ی سیه‌ری به‌زدان
 ره‌س ناکه‌وی تیمرو له‌سه‌ر ته‌م رووی زه‌مین
 وءك ده‌رگه‌یی تو پزله‌ته‌من ده‌رگه‌وو ده‌ربان
 پاسی که‌همیشه‌تو دلی بی ده‌سه‌لاتان
 پاداشت له‌سه‌ر ته‌مه ، له‌سه‌ر حه‌زره‌تی به‌زدان

به‌دووسه‌د کافر بتیکیان همه‌ه من ته‌نیا به‌ك بت وا ته‌په‌رستم
 پیم ته‌لین بوچی تو بت په‌رستی که‌یارم بت بی چون نه‌ی په‌رستم
 له‌م ده‌ره‌ه‌م (سه‌عدی) دانیشه‌تووم له‌خاکی پی تو بت ته‌په‌رستم

نهې خوابه هه تا باوو هه تا خاکه هميشه
پاريزی له بای فېتنه که تو پارسی نيران

هوی دانانی هم کتیه

شويك بېرم له روزانی رابووردوو نه کرده ووه ، بو ژيانی فهوراوم خهفه تم
نه خوارد ، وه به ناوی چاو به ردی بینای لشم کون نه کرد ، وه به لاواند نه وه
بو به ریشانی خوم هم شیرانه م نه خوینده وه :

هېر دم نه فسی له ژین نهی کم	چی ماوه به راستی سه بر کم
په نجا له تمهن چوو ، خه له چاوی	پنج روژه که ماوه گهر تو پیاوی
یکار نهوی روی بوو خه جالعت	بار بهستی نه کرد به ته پل ریحلت
نووستی پیش به یانی بار کردن	دوا نه خا پیاده کان له رویشتن
هر کسی هات بینای تازهی کرد	بوو به مالی به کیکی تر نهو مرد
نه گهرا نهو به کش تیا به هوه وس	له جهان نهیدی کامرانی کس
یاری نهی دهوام کی یاره	ناشی بو دوستی نهوی غدداره
سکه مایه ی ژیان نهی برسی	تا له نیشا بی راستی نا ترسی
گهر قهیز بی به نیش و تازاری	وه رهوان بی به قبه بی چاری
چوار ته ییعت موخالیفی به کتر	خاک و ناوو هه واو هم ناگر
پیکه وه هل نه کن کمی له ژیان	به کی له چواره سرکه وی ثامن
جوری ویران نهی بینای تم	گیانی شیرین که دیته در له به دهن
بی گومان پیاوی زیره کی عاقل	به جیهانی وه ها بی نانی دل
له جیهانا خراپ و چاک تمیری	نهو کهسه مه رده چاکه وه رنه گری
بهشی گورت بنیره گهر مهوردی	به تمای کس مه به که تو مردی
عومر به فره له بهر خوری هاوین	سرکه شی به سیه وا تو به وه ژین

چو وینه بازار نه گهر به دهستی به تال دهسرت پر نږه که دیتته وه مال
کاتی زهرعات نه وی نه کا فرمان هیشوه چن بی نهی له خهرمانان
به ندي سهدی به گوی دلت بیبي گهر هه ته مهردی روو که ره سهر ري

دوای وورد بوونه ووم لهم رووه وه وستم بریاری ته نیایي بدهم ، وه له
رابواردني هم و نهو داوین بکیشمه وه . وه نامه ووتاری پهریشان و بلاوم بشومه وه ،
وه لعمه ولا پروپوچ به دهما نه یعت .

له کونجی به ته نیایي بی گوی و زمان گهلی چاتره بوم له هاوری نهزان

تا په کی له دوستانی هاوری که ژاوه و ، هم نوشینی ژوور وه تاغم وه کو
جاران هاته لام ، به روو خوشیه وه دهستی کرد به یاری ووتاری رهنگین ،
دهم به پیکنین ، هرچی کردو هرچی ووت وه لام نه دایه وه . سهرم له سهر
نهژنوی خوا به رستی هل نه بری . لهم شیوه یه من وه ک ژی که وان هاته وه په ک ووتی :

هه تا کو هه ته هیزی بو گفتوگو بکه گفتوگو خوش و رهنگین و جوان
که په یکی نه جهل دای به سهرتا یتتر نه چیه کلیله دهمت بی زمان

په کی له هاوری بانم پی ووت سهدی بریاری بی دهنگی و گوشه نشینی
داوه ، هه تا هم توزه ژیا نهی ماویني له پروپوچا به کاری نه هینی . جا تویش
نه گهر نه توانی برو پهیره وي نهو بکه و له هموو کهس دوور که وه ره وه . وه لامی
دایه وه به جیهان نافهرین و رابواردنی دیرین ، دم نایزوینم هه تا وه کو جاران
نه که وینه گفتوگو . ره نجاندنی دوستان نه قامین و نه زانینه ، وه که فاره تی سويند
ناسانه . بیرو باوه ري خاوه ن عقلان پیچه وانه ی بریاری نه وه ، ذولفه قاری
هلی له کالانو ، زمانی سهدی له دهما په نهان نابی .

چوزانی چی به ، سواله ته ، که وه ره که دووکاني داخست جواهر فروش

زمانت له دمه تا نه زاني چي به ؟ کليل دهری که نه چي خاوه ندي هوش

(پارچه)

که رچي بي ده نگی له لاي پړی چه کي مان نه ده به

کاتی پیو ستي نه بی بو وتنت تی کوشی

عقل و هوشی به شهري بهت نه رو و خینن دووشت

کاتی بی ده نگی ، وتن . کاتی وتن ، خاموشی

به کورنی توانام نه ما زمان له گفتوگوی بکیرمه وه ، وه روو لی وه رگیرانیم به

مرووه ت نه زاني . دوستیکي ریک و خوشه ویستیکي راست بوو : (هونراو)

که سی نیته دهرچوون له ژیر چنکی نه و

نه کمر نه هلی عقلی مه چو جه نگی نه و

ناچار له گه لیا که وتمه ووتار ، وه بو را بواردن پیکه وه روومان کرده دهشت ،

کاتی بوو به به هار ده شتی کرد بوو به به ههشت . دوور له کزه ی سه رماو تینی که رما .

نوری به هشتی جه لالی بوو یانی مانگی نیسان

بولبول به ده ننگ و چریکه ی نه و له سر لقه کان

لوه لوه له شه ونمی نه روه وه وا له سر گولاله ی سوور

وینه ی عه رق که رزایته گونه یی جانان

له گیل په کی له دوستان له ناو باغ و گولستانا ماینه وه ، هه تا کو به یان له شوینیکی

خوش که دره ختانی دلکشی تیا به به کا چوو بوون . سه یری زه مینت نه کرد گویا ورده

شووشه ی تیا رزاوه ، وه هیشووی تری که ردن لغه و له که ردنی میوه کان کراوه .

روضه ماء نه رها سلسال دوحه سجع طیرها موزون

پر له لاو لاه نه و له ره نگاوره ننگ تم پری میوه هایي گوونا کوون

با له ژیر سیهری دره ختانا فهرشی داخستوه هه موو گول کوون

سبه ینی که یری که رانه به سه رمانا زال بوو ، دیم داوینی پر کردووه له گولو

ريحانه و نه سرين و نازناز، وه ههنگاوى بو گه رانه وه نا . پيم ووت گولى گولزار وه كو نه زانى
 نه وه نده نامينه وه ، وه كاتى به هاريش زوو ته بريته وه . زانايان ووتوويانه نه وهى پايه دار
 نه بى بو نه وه ناشى دلى پيسوه بيه ستى . ووتى نهى چاره م جى به ؟ ووتم بو سه يرانى
 خوينده واران و دل كرا نه وهى ياران نه توانم كتييكي (گولستان) دروست بكم كه باى
 پايز ده ستى زه برو زور بو لقو كه لاي دريژ نه كاتو ، گهر دشى زه مان هه رگيژ به هاري
 نه گيرى به پايز .

به چ كه لكه ديت له گول ته به قى له گولستانى من بيه وه ره قى
 روژى نه و چه نده پينجه يا خوشه شى نه م گولستانه هه ر ته مينى خوش

كاتى نه مهى ييست داوينه گولى رژاندو ، ده ستى له داوينم ئالاند . ووتى (الكريم
 اذا وعد وفا) واته به خشنده پيمان بدا به جى دينى . وارى كه ووتبو له وروژانه دا
 چه ند به نديكم نووسيوو له باسى جوان رابواردن و ده ستورى گفغوگودا كه نه گه به كار
 به نيزيت به لاغت و زمان ره واني زياد نه كا . به كورتى هه ندى گول له باغاما بوو گولستانم
 نه واو كرد . خوا خوى نه زانى .

نه م گولستانه كاتى په سه نده كه وا باره گاي جيهان په ناي سيبه رى كردگارو پرته وى
 لوطفى په روه ردگار . كه نه چينه زه مان ، په ناي نه مان ، به هيز كراوى ئاسمان ، زال و ياريده
 دراوى سه ر دوشمنان ، هيز و ده سه لاني ده ولت ، چراى رووناكيى ميله لت ، شانازى
 ئيسلام ، جهمالى نه نام ، سه عدى كورى نه تابوك شه هه نشاي گه وره ، خاوه نى ئومهم ،
 سه ردارى عه ره بو عه جم . سولتاني زه مين و ده ليا ، وارىسى مولكى سوله يمان
 مظفرالدين نه بوو به كرى كورى سه عدى كورى زه نكي ، پايه دار بى ئيقباليان و ، زياد بى
 ئيجلاليان . رووى له هه موو چا كه يه ك بى دواروژيان ، له رووى لوطف و نه وازشه وه
 نه ماشاي بكات .

به سه يرى گوشه به كي چاوى نه م كتيه وه كو
 نيگارخانه بى چينه و نه خشى نه وره نكي

میوام وایه نه رهنجی و و تم گولستانه
بیته خوشی و شادی، نه یته هوی دل نهنگی
به قایه تی سهره نای تم نامه پیروزه
به ناوی سه دی بوو به کره، سه دی کوری زهنگی

میری گوره فخره ددین نه بوو به کر کوری نه بوو نه صر

دیسار پیرو هوشی ده ماخم وه کو بوو کیکی ناشیرین سر ناهینته دهر، وه
چاوی شهرهزاری له پستی پی جیا ناکاته وه. وه بو ریزی تماشاکمران خوی دهر ناخات،
مه گمر نه و گانه خشی قوبوولی میری گوره، زانای به همدالعت و ده سلات و هیز، پالیشتی
نه ختی سه لته نعت و، راویز کبری راویزی وولات، په نای ههزاران و دهر به دهران، ماموستاو
له لهی زانایان، دوستی خواهرستان، هوی شانازی فارس، قوی به هیزی پاشاو وولات
(باربوك) شانازی ده ولت و تاین فهریادرسی تسلام و موسولمانان، پال پستی شاهان
نه بوو به کری کوری نه بوو نه صر خوا بهر قهرارو پایه داری کا، سوپاس کراو له هه موو
تافاق و سهر پای جوانی و نه خلاق.

کسی ژیر سیبری لوطی نه وی ده سکه وتی پی شک

گونامی تاعته، زور به خیاره و دوشمنی دوسته ..

به هر به که له بنده گانی ده ورو پستی خزمه تیکی پی سپر او نه گمر سستی تیا
بنوی، دینه مهیدانی سهرزه نشت، مه گمر تم ده ستهی دهر ویشانه که سوپاسیان لسمهر
پیوسته وه داوای چاکه ی بو بکن. به جی هینانی دوهایی له لاه چاکتر جی گیره چونکه
له روو بهر مایي دووره.

پستی چهماوهی سماراسته له خوشی که دی

دایکی زه مان چشنی تو روله یی هینایه دی

حیکمه تی رووته که وا لوطی جهان تافهرین

پیاوی بنیری بکا خزمه تی رووی زه مین

دهولتي دهس گوت تهواو هر که ژيا نیکناو
 ناوی به چاکی له دواي ، زيندووی تهيلی له ناو
 وه صفت بکمن يا نه کمن ته هلی فضل ، رووی جوان
 نایه وی نارایشی بکری به دهستی ژنان
 جا به یانی تهوه نهکا که بوچی له خزمهت سستی کردووه و خوی لهو باره گایه
 دوور گرتووه .

سسستی و خو دوور گرتم له خزمهتي باره گای تهو گه وره به له بهر تهوه به که
 دهسته به که له حوکمای هندستان له زاناو هونروهر بوزرجه مهر ته دوان ،
 کم و کووری یان لی نه دوزي بهوه تهوه نه بی که زمانی له گفتوگودا ره وان نی به ، گوی گر
 زور چاوه روان ته بی هه تا باسی تهواو نهکات . بوزرجه مهر بیسته وه ، فهرمووی :
 بیر کردنه وه لهوه کهچی بلیم ، چاکتره له پشیمان بوونه وه لهوه که بوچیم ووت .

واته زانی پهروړدهی دهستی بیر واته نالی نهیکا هه تا توزی بیر
 به بی بیر ووردی مه جولینه دم
 نهگر چاکت ووت دوايش کهوی چ غم
 له دواي بیر ووردی هه لینه نفهس ووت وا تهواو نه لین تیر بهس
 به شهر له حیوان چاکتره هه ردهم که خرابی ووت خراپتره شم
 نهگر له ناستانی تهو گه وره بهدا که جی کو بوونه وهی خاوه ن دلان و مهر که زی
 زانا یانه ، له گفتوگودا پاله وانی بکهم سهر کهشی به ، وه هوی کهم هینانه بو بازاری همزی
 میسر . له بازاری گه وهر فروشانا ده که جویه که ترخی نی به . چرا له بهر اهری روزا
 پر تهوی نی به . مناره له داوینی چای تهلو نه دا په ست نه نویی .

سه هدی پیریکه پیری تازاده کسی نایه ته جهنگی تیفتاده
 چاکه بیر که یتوه له پیش گوftar پایه دانان خرایه پیش دیوار
 دار نه نیم نه وه که له ناو باخان همه جوانی نه وه که له ناو که نمان

له لوقمانيان پرسى له کي وه حکمت څه بویت ؟ ووتی له کوبرانه وه ، هه تا
چيکه پی نه دوزنه وه پی دانانین (قدم الخروج قبل الولوج) هاتنه دمره وه پیش چوونه
ژووره وه . پیاوړتیت ناقي کمره وه نه جا ژن یینه (پارچه) :

گهرچی چالاکه له جهنگا که له شیر ناگری بهرگه له چنگ بازی دلیر
بو مشک شیر پشله ، بهلام مشکي مهيداني پلنگه یا شیر
بهلام پشتم به وه قايمه که چاو له کم و کورتی ژیرده ستانی نه پوشی ، وه بو بلاو
کردنه وه ی سوچی بهرده ستانی نی ناکوشی . له بهر نه وه به کورتی له ونه ی نه ستو
نموونه ی رهوشی پاشایانی رابوردو - خویان لی خوشی - له کم کتیه دا هندی له
ننه نی گرانمایم بهخت کرد . ننه بوو هوی پیکه وه نانی گولستان .

برا هه لېستی نیمه هر نیمی که گهردی خاکی نیمه وا له شویی
بمی یادگاری نه خشی دهستم زیانی وا نه ی خوی نانویی
هیوام خاوه ن دلیکه مهرحمت کا دوعا یا فاتحیا بو من بخویی
به کورتی سهیری نم کتیم کرد وه له بهنده کانی ورد بوومه وه بو نه وه شم
گولزاره گشه وه نم باغچه ی دره خانی سرک شه وه که به هشت لسم هشت ری کوی ،
وا به کورتی بهندکانی به بیان نه کم :

- بهندی به کم : رهوشی پادشایان
- » دووهم : رهوشی دهر ویشان
- » سیم : گهره یی قناعت
- » چوارهم : سوودو که لکی بی دهنگی
- » پنجم : باسی عشق و جوانی
- » ششم : باسی پیری و نه توانایی
- » ههولهم : سوودی به خیر کردن
- » هشتم : سوودی برابری و حکمت

له کاتیکا وهختی ئیمه خوش بوو
 له هيجرمت شمشه دو په نجاوو شمش بوو
 من ناموزگاريی خومم کرد برا وا
 نهرومو ئیوه ئه سپرم به دس خوا

بهندی یه کهم رهوشتی پادشایان

۱- (چیروک) بیستم پادشایهك به کوشتی دیلی فهرمانی دا . ئه و بیچاره به
 لهو حاله بی ههوا یی به دا به زمانی که هه ییوو پادشای داگرت به جنیوو وناری سووک ،
 وهك وتراوه ههر کهسی دس له گیانی خوی بشوا ههرچی له دلی دا بی نهیل .
 اذا یس الانسان طال لسانه کسنور مغلوب یصول علی الکلب
 که ئادهمی بی ههوا بوو زمان درێژ تهکا ، وهك پشیله بهك زوری لی کرای بی پهلامار
 بهری بوسهرسهك . (ناك)

کهوتیه تهنگانه نهما ری فیزار دوست بده شمشیر برو کارزار
 پادشا پرسى ئههه چی تهلی ؟ بهکی له وهزیرانی پاکسروشتی ووتی : ئهی پادشام
 ئههه تهلی « والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس » .

پادشا دلی نهرم بوو ، بهزه بی پیاهاتهوه ، دهستی له کوشتی هه لگرت .
 وهزیریکی تری لهگه ل ئهم وهزیره دا ناریک بوو ، ووتی : یو ئیمه ناشی له خزمهت پادشادا
 به راستی نه بی بدویین . ئههه جنیوی به پاشاداو ناشایستهی ووت . پادشا لهم ووتاره وهك
 ژی که وان هاتهوه بهك ووتی ئه و درویهی ئه و لای ئیمه بهسه ندرت بوو لهم راستهی تو
 ووت ، چونکه دروکهی ئه و رووی له ئاسایش بوو وه کهلکی هه بوو ، وه راسته کهی
 تو بینای له سه ر پسی بوو . زانایان ووتوو یانه درو یو ئاسایش چاتره له راستی بو
 ئاشووب

شا به گوشتاری تو بکا کردار داخه چاکی نه بی بکهی گوftar
له تاقی هه یوانی فهره بدوون نووسرا بوو :

جیهان بی به قایه و نی به پایه دار نه گهر عاقلی دل بده کردگار
له دنیا مه که ته کیه وو پالی پشت

گهلی چه شنی نوی پی گه یاند گورجی گوشت
له زویشتا وه که یه که گیانی پاک له سهر ته ختمردن وه یا روویی خاک

۲- (چیروک) به کی له پادشایانی خوراسان سولتان مه محمودی کوری
سو بو کته گنی له خهوا دی هه موو نه ندانه گانی بوو بوون به خاک ، مه گهر چاوه گانی هه روا
له کالانهی چاویا نه گهران و تماشا یان نه کرد . زانایان و چه کیمان له مه عنای تم خهوه
سهرسام بوون ، دهرویشی مه عنای لی دایه وه ووتی ئیشتاش دل نه نگه و ره نه چیده به چونکه
مولکه که بی به دهستی تم و نه وه وه به .

گهلی نامه وه مردو رووی کرده گور له سهر رووی زه مینا نیشانی نهما
که لاکه گهلی کس سپهرا به خاک رزی پیست و ئیسقانه گانی نهما
عه دل ناوی نه شیره وانی ژیا ند نه گهرچی ده می که ژیا نی نهما
هه لیکه زه مان کوششی چاکه که له پر بانگ نه کمن وا فلانی نهما

۳- (چیروک) پیستم سازاده به ک کورته بالاو بی روالهت بوو ، براکانی
بالا به رزو لاو چاک بوون . جار به کیان باوکی به روو گرژی به سوو کی سه بری کرد .
کورده وریا بوو ، تی گه یشت . ووتی بابه کورته بالا به کی خیره مه ند چاکتره له در یژیکی
بی خیری بلند . وه نه بی ههرچی بالای به رزتری نرخی زیاتر بی (مه ر پاکه و فیل پیسه).

اقل جبال الأرض طور وانه لأعظم عند الله قدراً ومنزلاً

به جوو کترینی کیوانی زه وی کیوی نووره ، که چی قه درو پایه ی لای خوا له هه موو
چیاکان به رزتره . بوچ نه ت یستووه رژی له روزان دانا به کی زه بوون به نادانیکی
مل هوری ووت :

ئەسپ تا ئاۋ قەدى بارىك بى چاگە لە روژى شەر ئەۋەك گايىكى ئەستور

باۋكى پىكەنى و پياۋانى دەۋلەت شادمان بوون براگانى دلگىر .

بى دەنگ بى كەسى ، گرانە بگەيت كورتى و ھونەرى لە يەكترى جيا

ھەر يىشە مەزانە وا بە تالە رەنگە كە پلنگى نوۋستى نىسا

يىسىم لەو روژانەدا دوژمنىكى زورو بى ئامان ھاتە سەر پادشا . گانى ھەردوو

سوپا بەرامبەر يەك ۋەستان و پياۋانى جەنگ بانگ كران بو شەر ، يەكەم كەس ھەلى
كونايە مەيدان ئەو كورە بوو ووتى :

گەر كەسيكت دى كە پىشى كرده شەر مەن نىم ئەۋە

مەن ئەۋەم سەبرى سەرىكت كرد كە نوقمى خوين و خاك

مەردى جەنگاۋەر بە خوڭى تالى خوى يارى ئەگا

ھەر كەسى راى كرد لە جەنگا لەشكرىكى كرد ھىلاك

ئەمەى ووت و داي بەسەر سوپاى دوشمنا . چەند پالەۋانىكى كۈشت و گەرايەۋە .

خاكى ژىر پىي باۋكى ماچ كردد ووتى :

ئەى ئەۋ كەسە سەيرت كە ئەكردم بە كەم و سووك

وا تىمەگە زل خاۋەنى مەردى و ھونەرى بى

بو شەر دەس ئەدا ئەسپى رەسەن ئاۋ قەدى بارىك

گا جوۋتى كە دابەستە بى كى دى سەمەرى بى

ئەگىر ئەۋە سوپاى دوشمەن زور بوو ئەمان كەم . دەستە يەك تەمەى راكردنبار

ھەبوو . كورە تىي گرماندن ووتى ئەى دليران تى كۈشەن تا جل و بەرگى ژنان نەپوشن . بە

جارى پەلامارىان برد . ھەر لەو روژەدا سوپاى دوژمىنبار شكاند . باۋكى ئاۋچاۋانى

ماچ كرددو گرتە باۋەش . روژ بە روژ زياتر ئەماشاي ئەكرد ، ھەتا كردى بە جى نوشىنى

خوى . براگانى بەخىلىيان پى برد ، زەھرىيان بو كرده ئاۋ خواردنەۋە ، خوشكىكى

ناگاداریو دوو دهريی دا بهیه کدا . کوره تی که بشت ، دهستی له خواردن همل گرت و
ووتی ناشی هونرمه ندان بمرنو بی هونهران جیگهی تهوان بگر نهوه .

هیچ کسێ ناچینه سایه ی کوته بوو با له دنیا شا نه مینی هیچ هوما
باوکیان لهم که یز و بهینه ناگادار کرد . براکانی بانگ کردو ههریکه شایانی
خوی شه پازله ی وهرگرت . جا ههریه که شتیکی بو دیاری کردو روو بهو شوینه
رهوانه ی کردن . بهم جوړه ناشووی دامرکانده وه ناگری کوژانده وه . ده دهرویش
له سهر کلیمی جی یان ته یته وه ، دوو پادشا له ئیقلیمی پیکه وه ناگونجین .

پیادی خوا نانیک ی نیوه ی ته خوا نیوه که ی تهو ته داته بی نهوا
پادشا گهر ولکه ییکی دهس کهوی تیری بی ناخوات و ولکه ی که ی تهوی

٤ — (چیروک) دهسته یه که له دزانی ههرب سهر شاخیکیان گرتبوو ، ریگهی
کاروانیان بر دیوه بهست . دانیشتوانی شاران له قیل و ته له که یان ههراسان بوون ، له
ههر شهریکا لهشکری پاشایان تهشکاند ، چونکه له سهر کیویکی بهرز ته لایه کی قایمیان
دروست کردبوو . دانایانی تهو وولانه که وته راویژ، ووتیان ته مانه ئیشیان ههروا بمینی،
دهسه لات زوریان لی نهسی ، ئیتر بهرا بهری یان ناگریت .

نهامی که تازه روایی ته گهر یه کی دهستی دایه به هیز ، دینه دهه
ته گهر لی گهریت تا رهگه و بن تهنی

زهمانه له جی خوبی ههلاکه نی

بهری جوکه تاسانه بگری به یل بوار نادا گهر لی گهری بی به سیل

بهم جوړه بریاریان دا به کیکیان نارده ناویان ههتا ههلیکیان بو دهس ته کهوی :
نهم پیاهه له ناویانا مایه وه ، تا روزی چوونه سهر تیره یه که جیگه که ی خویان
چول کردبوو . کومه لی له پاله وانان خویان پرچه که کردوو رویشان له نریک ته لاکه یان
خویان له بوسه دا . کاتی دزه کان به تالانه وه گهرانه وه جی خویان ، تالانان هه لرشتو
چه کیان دانا ، یه کهم دوزمی که دای به سهریانا خه بوو تا هه ندی له شهو به سهر چوو .

جورمي روز كهوته دهمي سياني يونسى قوت دا ماسى دهل

دلاوره كان له بوسه هاته دهره وه په لاماريان دا هممو دسگريرانو په كه به كه
باليان به ستراو هيتانان بولاي پادشا . پادشا فرماني دا به كوشتيان . دس كرا به
كوشتيان ، هه تا به كي مابوو هيتاiane مهيداني كوشتن نه وجواني بوو تازه پي كه بشوو .
په كي له وه زيران پيچكه ته ختي پادشاي ماچ كردو ووتى پادشاهم نم نه وجوانه له
باخي كامهراني بهر خوردار نه بوو خوشي له زبان نه ديوه . هيوم به ره وشي شيريني تو
وه ها به نم كه به به خشي و نم كويله بهي خوت دلشاد بكه بت . پادشا لهم وتاره هاته وه
په كه چونكه ربكي پيرو باوهرى بهرزي نه نه بوو ، وه فرموى :

له چاكه دووره بهد ره گزوي پياوي چهر بهزه

نا ته هل و ته ربى بهت به مه سول كويزو كوهزه

وا چاكه نمانه بناغيان له بن دهريني چونكه ناگر كوزانده وهو پشكو
به جي هيشتن ، مار كوشتن و توله مار به خيو كردن فرماني هوشياران نه به .

به خورزم هور نهگرچي ناوي هوي ژينه نه باري

كه سي نه ديديه دارى بي كه روزي ميوه برويني

له گل نينساني به دخو تو مه وه وتينه ژياني خوت

له قاميشي حسير كي توزي شه كرى تواني دهريني

وه زير به خوشي و ناخوشي ووتاري پادشاي په سهند كردو نافريني لي كرد . به لام
ووتى به لي : نه وه پادشا فرموى وه ها به ، نهگر له گل نهو بهد سروشانه ي رايوار دا به
په يره وي نهواني نه كردو نه بوو به په كي له وان . به لام نم كويله به هيواداره نهگر له گل
ره وشت چاكانا راگيرت و ناگاداري بگريت ، خوره وشي هوشياران نهگريت . نمه
هيشتا مناله ، ميشكي بو وهر گرتي چاكه به تاله . سهر كشي نهو بهد سروشانه دهماري
تيادا نه كوتاه . حديث نه فرمويت : « كل مولود يولد على الفطرة ، وابواه يهودانه ،

او ینصرانه او یمجسانه « واته : ههموو منالی لهسهر سروشتی راستی له دایک نهی .
باوکو دایکی یا نهی کن به جووله که یا به گاور یا به ناگر پهرست .

بوو به هاوری خراپه کمر کوری نوح خانه دانی په بامبهری هونان
سهگی یارانی غار چند روزی کهوته دواي چاکه کان بووه نینسان
که وزیر نهوهی ووت کومه لی له هاوونشینانی شا یاریدهی ومزیریان داو بوون به
تکاگر له گه لیا . پادشا ووتی : وا بهخشیم به ثیوه ، همرچند له لام باش نه بوو .

چی به روستم ووت نه زانی پیرمزال سووکتو بیچاره نهی دشمن له لات
ناوی گانی ورده ورده زور نهی تا به جوری وشتر و باری نه بات
به کورتی تم کوره یان به ناز په روه ورده کردو ماموستایان یو راگرت ، وه یو
رابواردنی ناو دیوانی پادشا چی پیوست بوو غیریان کرد ، تا نه ندازه یکه له لایس
گه ورا نه وه په سهند کرا . روزی ومزیر رهوشی جوان و خووی به رزی تم کوره یی یو پادشا
نه گپرایه وه ، ووتی قوریان به ته وای خووی نه وانی لی دوور که وتوته وه ، شیوه یی چاکانی
کرتووه . پادشا زه رده خه نه یکه کرتی و گوتی :

بیچوه گورک همرگیز نایی به به شهر همرچند له گل پیاو ژین به رته سهر
چند سالیکی بهسهر اچوو ، کومه لی له دزو دروزنانی گهره که لی ی گرد بوونه وه ،
بریار یی هاوری یی و برادر یی یان له گل دا . تا له هلیکا وه زیرو همدوو کوره که یان
کوشتو چی سامانی هه بوو ههموویان بردو روویان کرده اوونکمی شاخه که . شویبی
جهرده کانیاں گرتووه و باخی بوون . پادشا په نجه یی په شماني یی به ان گهست و ووتی :
له تاسن هچ که سی شمشیری چاکلی نه گرت دس

به زه بری نه می بهت کی دیویه نانه هلی بیته کس
سروشقی پاکی باران لای ههموو دانایه روونا که
له خا کا لاله نه رویی و ، له شوره درکو دالو بهس



زمینی شوره گات گول ناروینی خمریک یوونت له گه لیا ناره وایه
له گل ټینسانی پسا چاکه هر وهك خراپه دهر حق چاگان وه هایه

۵ — (چیروک) سوپاسلار زاده یه کم له سهرای توغله میش شا دا دی ، به
قام و هوش و تیگه یشتوو وریا . له جوانی یا نموونه ی زیره کی و عقل له ناوچاوانیا
ته دره وشایه وه .

له بهر هوشمندی له بالایی سهر ستاره ی بلندی بووه شوعله وهر

به کورتی له بهرچاوی پادشا په سندهات ، چونکه جوانی و شیوه و رهوشتی
همردوکیان په کیان گر تبوو . پیاوی زیر فرموویانه : دهولمه ندې به دله نه وهك به مال ،
گه وره میش به عقله نه وهك به سال .

هاوری یانی بهو پایه بهرزی حسه دیان بر دو به خه یانته له که داریان کرد ، وه
بو به گوشت دانی کوشیکی گه وره یان نواند .

هه تا کو دوستی من وا میهره یانه چ باکم جرتو فرنی دوژمنانه

پادشاهی ی پرسی هوی دوژمنایه تی ټمانه چی به ؟ ووتی له سایه ی دهوله تی
پادشای گه وره وه . خوا مولکی پایه دارگت . توانیومه دلی هموان بهیمه چی ، حسوودان
نه بی که دلیان به چی نایهت به نمانی نیمه تی من نهیت که له سایه ی دهوله تی نهو
خاوه ن شکوهه دا هر بهینی

له دستم دی نه رهنجینم دلی کس به لا چی بکم حسوود خوی کوله واره
ده بمره نهی حسوود رزگاری به لکو
هه تا نمری ، دلت هر پر جه خاره



به دسر وستان که ی هه یانه تارمزوو هیچ کس دهستی کهوی سامان و جاه
شمه شمه کویره نه گهر نامینی روژ روژی ره خشان چی هه به سوودو گوناه

سهدهمزار چاوی ودها کویریت و نهک
روژی رووناک وونبکات پهردهی سیاه

۶ — (چیروک) له پاشابهکی عجم نهگیرنهوه که دهستی جهورو ستمی بو
مالی هوزه کهی دریژ کردبوو، وه نهو گله بهسهزمانهی به جهورو ستم داگیر کردبوو.
هتا نهاندازهیک بو رزگاری دهستان کرد به چول کردنی وولات وریگای دهر بهدهری یان
گرته بهر. کانی دهغلر دان رووی کرده ~~که~~ می وگه نجینهی پادشای مالو بهتال مایه وه
دوژمنانی وولات بههلیان زانی له همرلاوه پهلاماریان هینا.

کسی مهیلی ههیه فریارهسی بی روژی چهنکه و شهر
له کانی شینهیی خرمهت بکا چی ژیره دهستانه

خولامی حلقه گویی خوت گهر نهلاوینی تهیی یاسخی
به لاواندن نهیشه حلقه گویی تو خو و بیگانه

روژی له دیوانی پادشا نامه یان نهخوینده وه باسیان له زورداروی زوحاک و
دهوری فخره بدوون نه کرد. وه زیر له پادشای پرسی هیچ نه توانی بزانی فخره بدوون که
گهنجو سامانی نه بوو وولاتی چون بو دامه رزا؟ پادشا ووتی وه کو گویت لی بوو عالمی
لی کو بوونه وه و پشتیوانی یان کردو پادشایی دهس ~~که~~ ووت. وه زیر ووتی نهی که نه زانی
~~که~~ بوونه وهی عالم پادشایی دهس نه خات بوچی عالم له خوت نه ته کینیه وه و
دهر بهدهریان نه کهیت؟ ههلبهت هیوای پادشاییت نی به.

وه ها چاکه بیکهی سوپا پهروهی که پادشا به لهشکر نهکا سهروهی
پادشا ووتی هوی کو کردنه وهی گهل و سوپا چی به؟ وه زیر ووتی سوپا له پاشا به
بهخشش کوته نیته وه، وه پادشا تهیی دل نهرمو به رهحم بی هتا نه ژیر سایه یا به
تاسایش و دلنیا بژین. تو نه م دوانه هیچیانت نی به.

کهی ستمکاری به له سولتانی کی به گورگی سپاردووه شوانی

پادشایهك دره ختی جهوری رواند پایه بی تهخت و تاجی خوی رووخاند

نهم ناموزگاری به ریهکی سروشتی درشتی پادشا نه بوو ، لی تووره بوو ،
فرمانی دا به وه زیرانی له به ندیخانه یان توند کرد . زوری پی نه چوو ناموزایانی پادشا بو
بهرامبهری کردنی پادشا راست بوونه وه ، داوای وولاتی له باوك جی ماوی خویان کرد .
دهسته دهسته نهوانمی له ستمی پادشا دهر به دهر بوو بوون لی یان گرد بوونه وه و کومه کیان
پی کردنو وولاتیان بو داگیر کردن .

شهی زورو ستم بی خووی بهرامبهر زیر دهستانی
له جهنگا دوستانی لی نهینه دوژمی گیانی
نهگه ریهک بی لهگل گل دنیا به تو له ههر دوژمن
که نهو هوزه سوپای پادشایه روژی مهیدانی

۷ — (چیروک) پادشایهك لهگل کویله به کی عهجهماله پاپورا دانیشبوو ،
کویله ده لیای نه دیوو ، وه سه غلهتی ناو پاپوری تاخی نه کرد بووه . کهوته شیوهن وزاری و
هموو لهشی هاتیوه لهرزین . پادشا را بواردنی لی تال بوو ، دلخوشی یان نه دایه وه ، نارامی
نه نهگرت . نهم حاله ریهکی سروشتی ناسکی پادشا نه بوو تی گیشتوویهك لهو پاپوره دا بوو ،
ووتی نهی پادشا نهگه وازم لی یینن ریهکی بی دهنگه بوونی نهمه نه زانم . پادشا ووتی
پیاوه تی به کی گهورم لهگل نه کهیت . پیاوه دانا که کویله کی هه لگرت و فری دایه ناو
ده لیاوه ، دوو سی جار نوقم بوو ، نهنجا مووی سهری گرت و هینایه دهری وخسته وه ناو
پاپوره که . کویله که بی دهنگه له قوژبنیکا دانیش ، ئیتز هجج دهنگی لیوه نه هات .
پادشا لهم کرده وه به سهرسام بوو ، پرسیری لی کرد نهمه چی بوو ؟ ووتی نهی پادشا
نهم کویله به هیشتا ترسو سه غلهت و نوقم بوونی ده لیای نه دیوو ، له بهر نهوه قیمهتی
پاپوری نه نهرانی . بهلا دیده قیمهتی سه لاههتی نه زانی و نه خوش قیمهتی لهش ساغی .

که تو قهری ، لهلای تو نانی جو ناخوش و بی تامه
لهلای تو نا شیرینه نهو که سهی لای من دلارامه

له‌لای حوری به‌هشت (نه‌عرف) به‌قین وه‌ك دوزه‌خ نه‌نوبی
له‌لای دانیش‌تویی دوزه‌خ به‌هسته جی‌گه‌ی ئی‌كرامه



چون نه‌یی به‌كسان کسی گرتوو‌یه‌ته باوه‌ش نیگار
بو كه‌سی چاوی له‌بهر ده‌رگا بریوه چاوه‌نوار

۸ — (چیروك) له‌ هورمزیان پرسى له‌ وه‌زیره‌كانى باوك‌ت چ تاوانیكت دى
كه‌ هه‌موویان‌ت خسته به‌ندیخانه‌وه ؟ ووتى تاوانیكى ئاشكرایان نه‌بوو ، به‌لام دیم ترسو
سامى من له‌ دلیانارور بوو ، به‌ په‌یمانى من دل‌یا نه‌وون . ترسام بو زرگاری‌ی خویان
له‌م ترسو هه‌راسه‌یان بو فه‌وتانم كوشش بكهن . په‌یره‌وى ووتاری هه‌كیمانم كرد
كه‌وتووایانه :

بترسه له‌وه‌ی لیت نه‌ترسى هه‌كیم سه‌دى وا له‌گه‌لیا بچته نه‌بهرد
نه‌ینى پشيله كه‌ قین بگرى چون پلنگ كویر نه‌كا چاوی دینته ده‌ر
له‌وه نه‌یگه‌زى نه‌ژده‌ها قاچى شوان له‌ ترسا كه‌ كه‌للەى نه‌هاری به‌ به‌رد

۹ — (چیروك) یه‌كى له‌ پادشایانى هه‌جهم نه‌خوش بوو ، هیواى ژیاىنى نه‌ما بوو ،
له‌و كاته‌دا سواری به‌ پرتاو هات مژده‌ی دايه كه‌ له‌ سایه‌ی پاشاوه‌ فلان نه‌لامان‌گرتو
هه‌موو دوژمنانمان به‌ دیل‌گرت . دانیش‌توانى نه‌و وولاته هه‌موو نیستا گه‌ردن‌كه‌چى
فه‌رمانى پادشان . پادشا هه‌ناسه‌یه‌كى ساردی هه‌لیشكاو ووتى نه‌م مژده‌یه‌ بو من نی‌یه ،
به‌لكو بو دوژمنانى منه كه‌ دواى من وولاتیان نه‌كه‌وته ده‌ست .

تمه‌نى شیرین به‌و هیوايه‌وه داخى گرانم وا برايه‌وه
كانى تمه‌نى مژده به‌ هیوا تمه‌نى شیرین ناگه‌رته دوا



ته‌بلى باركردن خه‌ریكه‌ لى نه‌دا ده‌ستى ته‌جەل
نه‌ی دوچاوى من بكهن ئیوه دوعاخوازی له‌سهر

دهست و بازو و قولى من نيوهش دوعاخوازی بکن
 يهک لهگل بهکتر نهوا ناکمى مهرگم گهيه سر
 مهرگى من يوو گلمى دوزمن داي بهسرما دوستان
 سا وهرن يهک يهک به بهرچاوما بکن نيوهش گوزهر
 من به نادانى و نهقامى روزگارم چوو له دهست
 نيوه ناکادارى خوتان بن نهسان و نهلهزهر

۱۰ — (چيروک) له ژوور سهرى مهرقهدي په حيا پيڅه مېردا - سهلامى
 خواى لى بى - له نيمبکافا يووم له شام پهکى له پادشايانى عرب ~~که~~ به بى
 نينصافى ناوى دهرکردبو وارى کهوت هاته زيارهت ، نويزى کردو له خوا
 پارايوهو و نيازې داواکرد

کويلهى هم دهرن ههژارو زهنگين به نيازترن دهولمه نندترين
 نهجا به منى ووت لهو شوينه که جې هيممهنى دهر ويشانه و راستى
 کرده ويانه متان به دلا بيت ، چونکه له دوزمنکى گران نه ترسام . پيم ووت
 به گهلى بى هيزت رحم بکه ههتا له دوستى به هيز زه حمت نهينى .

به دوو بازووى تهواناو به هيزى په نجه بى دوو دهست
 خهتابه په نجه بى بى هيزو لاوازت که بشکينى
 له پى کهوتو و بيسنى و لى نه بووري دباره ناترسى
 له پى کهوت خوى له بو دهس گونى کهس دهستى بو بينى
 کهسى توى بهدى چاندو نهماى بوو چاکه بهرهم بى
 دهماضى بلحو بى کهلکه خه يالى پووج نهجوولنى
 له گوى خوت لوکه دهرينه و پېرسه وادى هم خه لکه
 نهگهر نه پېرسى دادرس بو سبه بينى تولهى نهستينى



ئىنسان ئەندامى لەشى بەكترن لە ئەھلى سىروشت لەبەك گەوھەرن
 كە ئەندامىكى ئازاردا روزگار ھېچ ئەندامى تر نەيىنى قەرار
 لە دەردى كسان كە تو بى خەمى ناشى كە ناوت بىن ئادەمى

۱۱ — (چىروك) دەرويشكى دوعا قوبۇل لە بەغدادا پەيدا بوو. ھەججەجى
 كورى يوسفيان ئاگادار كرد، بانگى كرد پىي ووت دوعايەكى خېرم بو بگە. ووتى
 خواپە گيانى لى وەرگەووه. ووتى لە رىي خوادا ئەمە چ دوعايەك بوو، ووتى ئەمە
 دوعاي خېرىو بو توپش و بو ھەموو موسولمانان.

ئەي زەبەردەستى ژىردەس بە تازار تاكەي بىنى وا گەرم بازار ؟
 چ كەلكى ھەبە بوت جىھاندارى بىرى چاكە، ئەك مەردوم تازارى

۱۲ — (چىروك) يەكە لە پادشا بى ئىنسانەكان لە خواپەرىستىكى پرسى لە
 عىيادەتەكانا كامەيان پاداشى زورترە ؟ ووتى بو تو خەمى نىومرو، تالەو دەمەدا
 تازارى كەس ئەدەيت.

نىومرو زالمىكى نووستوم دى ووتم ئەمفیتە نووستى چاكە
 خەوت چاتر بوو گەر لە يىدارى ژىنى وا بەد بى مردنى چاكە

۱۳ — (چىروك) يىسەم يەكە لە پادشايان شەوىكى بە راواردن
 روزگەدەو، لەو پەرى مەسقى يا ئەي ووت :

لەم جىھانە خوشترىن كاتى نىرە بوم لەم دەمە
 نىمە ترسى چاك و بەد لەم عالمە دل بى غەمە

دەرويشكى رووتى لەسەزمادا نووستو ووتى :
 ئەي لە ئىقبالا كە نىسە وىنەبەك لەم عالمە
 دل لە غەم خالى، لە عالم، ھەم لە ئىمەش بى غەمە

پادشا پي خوش بوو ، پرياسکه يه کی هزار ديناری له کونیکه وه بو
 شور کرده وه خواری ، ووتی داوینت بگره نهی دهر ویش . ووتی داوین له کوی
 ینم کراسم له بهرا نی به . پادشا به زه پي پيا هاته وه ، بهراتیکی بو زیاد کردو بوی
 نارد . دهر ویش له کاتیکی که مدا نهو پاره يه ی خواردو بلاوی کرده وه هاته وه .

کسی نازاده مهرده مالی نامینی له ده ست و چنگ

وه کو سه بری دلی عاشق، وه کو ناوی له ناو یژنگ

له کاتیکا پادشا نه وه ی به دلا نه نه مات تی یان که یاند . پادشا هاته وه بهک ،
 رووی لی وهرگیرا لیره دا زیره ک و تی که بشتوان ووتوویانه له تیژی و پهلاماری
 پادشایان خوت پاریزه . له کاتیکا هیممه تی که وره ی نهوان په یوه ندی به نیش وکاری
 وولانه وه بیت باری خه لکیان بو ناگیرته شان .

با حهرامی پی به خششی پاشا کسی کانی همل نه کا نه ماشا
 هتا جی وشوینی ووتت نه یینی قدرت به پی سوود بوچ نه دورینی
 پادشا ووتی نه سوال که ره سر که شه مال به فیروده ره نه وه ندنه به خششی بهم
 کانه که مه برانده وه . که نجی به یتمال پارووی هزارانه نه وه ک خواردنی برابانی
 شه یان .

مومی کافووری به روژی روون که شبی همل کا

زوو ته یینی کانی شو روونی نعاوه وا چرای
 یه کی له وه زیرانی به ناموزکاری ووتی نه یی که وره وا ریک نه ینم نه م
 جوړه که سانه نه وه ندنه ی بهشیان بکات جیاجیا بویان بریار بده ییت هتا کو له
 خهرج کردنا به فیروی نه دهن به لام نه وه ی فهرمووت هیچی نه دهنی و لی
 نووره بویت نه وه ریکی ره وشتی خاوهن هیممه تان نی به که په کی به لوتف
 هیرادار کردو دیسانه وه به پی هه وایی ره نجانندی .

له رووی خوت دهرگای هیواکردهوه زور ئاسان نییه له داخستهوه



کسی نهیدیهو تینووه کانی حیجاز لهر ناوی که پی بلین شوره
کافی شیرین له جیه بوو گرده لی مهلو مهردمانو میلوره

۱۴ — (چپروک) به کی له پادشایانی پیشین لهر وکاری وولاتا سستی
نه کرد. له گهل سربازانیا تیژ بوو، که دوزمنیکی گران رووی تی کرد، هموو
سوپا پشیمان کردهوه.

که نجت له سوپا دریغ بزانی دهر نادانه چهك روژی مهیدانی



چ بنوینی مهردی دهری کارزار؟ کسی دهر بهتال بی هموو روزگار

به کی لهوانی سستم لی کراو بوو له گهل منا دوستایه تی هه بوو،
سهرزه نشتم کردو و وتم له گهره ی کون وهر گهرانو حقی بهخشی سالان له
بهر بردهوه، به کم گورانی هستی و نشیوی و بی سوپاسی و حق نهاسینه. و وتی
به خشه و بیانوم بیته لهر شهردا، تهسه کم بی جو بوو وه سهرزینه که ی له
بارمه دا بوو. پادشایهك له گهل سوپادا به پاره رژی بکات ناتوانری به گیان له گهلیا
جوانمهردی بکریه.

زهر بده سهرت بو دانی سهرواز زهر نهده ی لهر چون نههینی واز
اذا شبع الکمی یصول بطشا وخاوي البطن ییطش بالفسرار
تیری دلاوهر نهدا پهلامار سک برسی ههلمت نهبا بو فیرار

۱۵ — (چپروک) به کی له وهزیره لایراوه کان هاته ریزی دهر ویشانهوه،
وه پیروزی هاوردی به تی نهوان کاری تی کرد، دلی رووناك و کو بووهوه.
پادشا جاریکی تر دلی پی خوش کردو نیشی پی سپارد، وهری نهگرتو و وتی تهریکی

له خهريكي باشته .

كەسى له كونهى عافيت دانېشت بهستى دوو دهمى بهدگوو سهگى هار
قافهزى دراند ، قهلمى شكاند له دهمودهستى بهدگوو رزگار
پادشا ووتى كه واپوو خيره دمه نديكم نيشان ده بو سه ره و كارې وولات
شاپان بيت . ووتى نهى پادشا نيشانهى خيره دمه ندى ته واو ته وه به لهشې خوى
نه خانه نهم جوړه تيشانه وه .

له سر بالنده هوما گه وړه به كه نيقان ته خواو مهل نادا نازار
له ريو بيا ن پرسى له چ روويه كه وه هاوړى به تى شيرت گرته نه ستو ؟ ووتى
تاله پاشماوهى نيچيرى بخوم ، له شېرى دوزمنان له پهنای شكوهى ته وا ژيان
رابوېرم . ووتيان ئيستا كه وا هايتيه سيهري تاگادارى ته وه وه دان به سوپاسى
به خشايشى ته وا نه نيت بوچى لى نزيكتر نايته وه هتا بتخانه ريزى
تايه تى به كانيه وه له كويله راسته كانيا ژماره ت كات ؟ ووتى له بهر ته وه كه له
په لامارى نهمين نيم .

ناگر په رستى بسووتينى ناگرى سه دسال

كه ر تى كه ووتى به ثانى ته سووتى ته يته كوى زوخال
رى نه كه وى بو هامرازى هه زړه تى پاشا زه رى ده س ته كه وى ت رى ته كه وى ت
سه رى تيا بروا . هه كيما ن فېرموويانه نه بى له سروشتى ره نكاوړه نكي پادشايان به
پاريزبين كه كاني به سه لامى ته ره جين و كاني به جينوى به راتى ته دهن . گيراويا نه ته وه
كه ووتى نه ستغى زور بو همرازان هونه وه بو هه كيما ن كه مو كو وړى به .

قه درو قيمه تى خوت بگره به ردم نه ستغو و كاله دانى بو همدم
۱۶ — (چيروك) به كى له هاوړى يانم سكالاي روزگارى نا هه مواري هينا به
لام كه ته وه بهش بكت كه مه و مال و منال زور . تواناي بارى هه زاريم نيه ، كهلى

جار به دلمادیت بگویمزه وه بو وولانیکی تر هه تاله هه شیه به کا ژبان بهرمه
سهه کهسی ناگای له چاکی و خراییم نه بی .

زور برسی نووست و کهسی نهی ناسی

زور گیان گهیه لیو ، کس بوی نه گریا

همدیسان له تانوتی دوزمن نه ترسم که له دواي من به تهمه پیم پی که نن و
کوششی من بو مال و منال بجه نه سهه بی مروه تی و بلین :

مهینه هه رگیز بی همهینه تی نه بو یست بیینی رووی خوش به ختی
ریگهی ئاسانی بو خوی دوزیه وه مال و منالی جی هیش له سهه ختی

وه له هیلمی ژماره نه وه نده نه زمانم که نه گهر له بهر قه درو حورمه تی تو ئیشیکم
بدیقی بیته هوی کو بو ونه وهی دلی پهریشانم ، جی له ژبانم ماوه سو پاس گوزاری
توم بو نه وای نا کریت . و وتم نهی برام ئیشی پادشا دوو سووچی ههیه : هیوای
نان و ترسی گیان ، جا ناریکی بریاری خیره دمه ندانه بهو هیوایه خوت بجه یته نهو
ترسه وه .

کس نه هاتوته مالی دهرویشی بو خهرجی زهوی وه یا خهرجی باغ
تو به شیوای و تالی رازی به یا جگهردانی له بهرده می زاغ

ووتی نه مهت ریکی حالی من نهوت و وه لای پرسیاری من نه بو . نهی
نهت یستوه که ووتووایه هه کهس خیانه تی کرد دهستی له حسابا نه لهرزی .

راستی به ری ره زایی داری رهس قهت له ری راستی نه بو و کس
حه کیمان قهروویانه چوار کس له چوار کس به گیان ره نجان : جهرده له
سولتان ، دز له پاسه وان ، فاسق له قسه گیره وه ، تافه رتی خراب له داروغه بازار ،
کهسی له حسابا پاکه له مو حاسه به بی باکه .

روو له ئیش وه رمه گیره گهر نه تهوی کانی بهریت مه جالی دوزمنی ته نگه

پاك به باكت له گس نهی . گازر جلی پسه كه نهیدنه بهرسنگ

وونم چیروکی نهو ریوی به ریکی حالی تویه كه دیان رای نه كرد ، نه كه وت و
هل نه سایه وه . كهسی پی وت چ به لایه كه هوی نهم جوړه ترسه به ؟ ووتی
بیستوومه خوشتر به بیگار نه گرن . ووتیان خوشتر کوی له تو نه چی و کوی تو له
خوشتر نه چی ؟ ووتی بی دهنگ به نه گره حسوودان له فینیکه وه ووتیان نه مه
خوشتره کی بو رزگاریم غمی منیه تی هه تا به حالی منا چاوبگیر . تا تریاق له
عیراقه وه دیت مارپیوه داو نه مریت . تو وه كو نه لیت فاضل و نایی له خوا ترسان و
نه منیت هه به ، به لام حسوودان له بوسه دان . داوا کاران له گوشه دا دانیشتون .
نه گره نهو جهوان رهوشی بهی تو پیچه وانه یان بو پادشا گیرایه وه نه توانی بهر بهر ه گانی .
له گل پادشادا بکیت ، وه کی ری گفتوگوی هه به وا به ساز نه ینم مولکی
قه ناعت پاسه وانی بکیت و واز له سرداری بیی .

ده لیا یره له دوری سوو دمه ند بهی ژمار

گر ناره زووت له سه لامه تی به روو کهره كه نار

هاوریم نهم وونه بهی بیست و هاته وه په كو رووی لهم چیرو كه وه گیر او كه ونه
ووتی ره نجان نامیز كه نه مه چ عقل و فامیكه و چ شایسته پی و تی كه بشتیکه . ووتاری
حه کیمان راست هات كه و توویانه دوستان له به ندیخانه دا به کار دین و ، له سرخوان
هموو دوزمان به دوست نه نوین .

به دوستی مه گره کسی له نیعمت لئنه دا لانی هاورپی و یاری
نهو كه سه دوسته دهستی دوست نه گری له بهریشانی و کانی ناچاری
دیتم كه تیک چووه و ناموزگاری به قینه وه وه نه گری . نریك بوومه وه له خاوه ن
دیوان ، به ناسیای په کی رابوردوو كه له نیوانمانا هه بوو حاله تیم پی ووت و

شایسته یم تی گه یادت ، تا له ټیشکی پچووکدا دایان مه زړاند . نه و نه دی به سهر
 نه هات له پاکۍ سر وشت و جوانۍ راوړو بریاری په سه ندکرا . ټیښی
 له و نه تی پری ، له پایه یه کی بهر زتر چی گیر یو و هره ها نه ستیره ی کامه رانی
 له بهر زیوونه دابو و هتا گه یشته نه و چی تارزوو . له حوزو وری سولتاندا ټیشاره تی
 بو نه کراو بوو به پال پشت . بو سه لاهه تی حالی شادمانیم نواندو وونم :

له کاري به سترايي تو مه ترسه لی دلت نه شکی

که سهرچاوه ی ژبان کهوتو ته چولی و تاریکستانی

الا لا تحزن اخا البلیة فله رحمن الطاف خفیة
 به لادیده مه به دل ته نگ ، نه زانی له لای رحمان هه به ره حمی نیهانی
 له گمردشی زه مانه مه به ترش روو ، که سه بر

هرچه نده تاله خو بهرې شیرین ناخاته دهر

لهو نریکانه له گمل کومه لی یاران سه فهریکمان یو ریک کهوت . که له زیاره تی
 مه که هاتمه وه دوو قوناغ هات به پیرمه وه . که دیمه نی دهریم دی پهریشان وا
 له شیوه ی دهر ویشانا ، به فهراسه ت زانیم له کارخراوه . دوستانی دیوانی گانی
 به نالی دیداری دوستانیا ن هه به که له گاردانه سین .

گانی که وره یی له بگره و بهرده نیانه گانی یو ناشنایان
 گانی په کیان کهوت نه بن به دهر ویش دهر دی دل دینن بولای دوستان

حالم لی پرسی ، ووتی نه و دی تو ووت . کومه لی حسودان حسود یان
 پی بردم ، وه خه یانه تیان دایه پالم . پادشا خوا مولکی بهرده وام کا ، بو دهر که وونی
 راستی نه گمرا ، وه دوستانی دیرینم له ووتنی راستی بی ده نگ بوون و هاور ی به تی ی
 کونیا ن فهراموش کرد .

ټیښی بهرام بهر به خاوه ندی جاه له سهر سینه ده ست و ستایش نه لین

زده مانه نهگر خستی هر نهو کهسه هه موو دین و دوو پی له سهر سهر نهین
 به کورنی دوو چاری هه موو جوړه سزایه ک بووم تا لم حفته یه دا که مژده ی
 سه لاهه تی حاجی بان که یشت له بهندی گران رزگاریان کردم وه مولکی واریسیم بان
 دامه وه . ووتم نهو چاره ووتاری منت وه نه گرت که ووتم نیشی پادشایان وه کو
 سه فهری ده لیایه به ترسو به که لکه ، یا که نه چی نه گری ، یا به ته لیسمی نه مری .

یا به هر دوو دهستی زهر دینسته ناو داوینی خوی
 یا به مردوویی شه پوی روزی نه یخاته که نار
 سوودی ده لیا باشه گهر ترسی شه پوی تیا نه یی

گول له باخه لئا چ خوشه گهر نه یی ترست له خار
 ربکم نه دی زیاتر برینی دهروونی به تانوت و تشره بتاشم و خومی
 تی هه لسووم . بهم دوو شیمره کورتم کرده وه .

بزانه پی له پیوه ندا نه یینی له پهنی مهر دومان هه رکس به ره نهجه
 نهگر نیتسه نیتر توانایی بازار نه خه یته ناو کونی دوو پشک ، په نهجه

۱۷ — (چیروک) چند کسی هاوریم بوون ، دیمه نی دهریان به چاکی
 رازا بوه وه به کی له پایوه گه وره کان بهرام بهر بهم کومه له باوه ربکی جوانی گه وهری
 هه بوو ، وه مووچه به کی بو دیاری کردیوون ، تا به کی کرده وه به کی لی دهر که ووت
 ربکی حالی دهر ویشان نه بوو . باوه ری نهو پایوه نیکچوو ، بازاری نه میان
 بی ره واج بوو ، ویستم له ری به کی به چی وه هاوری کانم رزگار بکه م ، رویشتم بو
 خرمهت قاپی وان ، نه یان هیستم وه دووریان خسته وه . یانویان هه بوو چونکه
 ووتویانه :

بسی رابه ری مه سووریره وه له قاپی میرو وه زیرو سولتان
 سهگ و قاپیه وان که غه ربیان دی تم به خه ی نه گری ، نه ویت دمان

گانی نریکانی ناستانی تهو گه وره به به حالی میان زانی به ئیکرام بر دمیان و
جی به کی بهر زترین یو دیاری کردم ، به لام خوم گرت وه له نزمتر دانیشتم و و وتم :
لیم گهرین من کویله یکم که مترین با له ریزی کویله کان بم هم نوشین
و وتی الله الله که ی شویی نهم و وتاره به ؟

یو سه سرهرو چاو گهر ته شریف بینی نازت نه کیشین که نازه بینی
به کورتی دانیشتم ، وه له هر دهریکه وه دهستم کرد به و وتار تا باسی
بی نه وایی یارانم هینایه ناوو و وتم :

چ تاوانیکی دی تهو خاوه نی به خشیی دیرینه
که کویله ی خوی له بهر چاو بووه وا سووک ویی قیمهت ؟
خواهی گه وره بی و فرمانره وایی بو که سی ریکه
له کویله ی سووچ تهینی و بهرده وامه نانی و نیعمهت

حاکم نهم و وته گه وره به ی لا پسه ند بوو ، وه فرمانی دا مووچه ی یاران
وه کو جاران ناماده که نه وه ، وه مووچه ی زهمانی پیشو ویشیان بده نی ، سوپاسی
به خشایسیم کردو زه مینی ناستانم ماچ کردو ، ییانووی بی بهرواییم داوا کرد ، وه
له گانی هاتنه دهره وه دا و وتم :

که که عبه بوو به قیله بو نیازان
له ریگای دووره وه بووی چوون به سه سرهرو
ته بی توانات هه بی یو چه شنی ئیمه که کس بهرد ناگریته داری بی بهر
۱۸ — (چیروک) شازاده یک سامانیکی زوری له باوکه وه به میرات
دهس که وت . قایی به خشیی کرده وه بانگی سه خاوه تی بلند کرده وه . به بی
دریخی به خشش و نیعمه تی به سه رسوپاو گه لدا رژاند .

له قوتوا بونی عوود نایت به لووتا به ناگر چشنی عنبهر بونی دینی
 سهروکیت پی نهوی بهخشندهیی که بلاوی تا نهکھی توو نایروینی
 بهکی له همنوشینی بی راویژ تاموژکاری دهس پی کرد که پادشایانی راوردوو
 نهم نیمه تهیان به کوشش پیکه وه ناوه بو روزگاری کارسازیان داناوه ، دهست لهم
 جرو لانه وه به کورت که ره وه لی قهومان له پیشه وه یه و دوژمنان له پشته وه . نایی له
 پیوستی یا دابینی .

تهگر گه نجی بکهی دابهخشی عالم تهگاته هر کوینا دهنکه برنجی
 له هر کهس دهنکه جویهک زیوبسینی له بوت کومهل نهی هر روزه گنجی
 شازاده لهم ووته یه رووی هینایه وه یهک ، ریکی سروشتی نه بوو ، لی تووره بوو
 ووتی خوای بلند تیمهی کردووه به خواهنی نهم وولانه که ییخوین و ییبهخشین ،
 نهوهک پاسهوانی و تاگاداری ی بکهین .

به گه نجی پر له چل خانوو نهما فهوتا کهوا قاروون
 نهمرد نهوشیره وان وا ناوی چاکی خوی له دوا جی ما
 ۱۹ — (چپروک) تهگیر نهوه کهوا نهوشیره وانی بهداد له راوگه یهکا نیچیریان
 بو ته کرد به که باب ، خوی نه بوو کویله یه کیان نارد بو دی بهک ههتا خوی بهینی
 نهوشیره وان ووتی خوی به کرین یینه ههتا نهی به شیوه و دهستور وه دی ویران
 نهی . ووتیان له ونده چ خراپی بهک روئنه دا ؟ ووتی بنچینهی خراپی له پیشا کهمی
 بوو هر کهس شتیکی لی زیاد کرد ههتا گه بشته نهم راده یه .

له باغی گهل نهر سیوی بخوا شهی بچووکان درهختانی بن کهن نه کهن
 به پینج هیلکه پادشا ره وای دی ستم سوپایان هزارمر له شیش توند نه کهن
 ۲۰ — (چپروک) وه زیریکی ییهوشم بیست که مالی گهلی ویران نه کرد بو

نهووی گه نچینهی پادشا تاوه دان کانهوه ، بی ناگا لسهوه که حه کیمان ووتوبانه
هرکس دلی خوی بهرزو بلند نازار بدا بو نهووی دلی کسی یینه دهست ، خوی
بلند هر نهو کهسهی بهسرا زال نهکا تا ده ماری له روزگار یینه دهری .

تاگری گر به بخووری ناگا نهوه دوودی دلی غمبار نهیکا
نهلین سرکردهی گیان له بهران شیره و کهترینیان گوی درپزه . به بریاری
هموان گوی درپزی بار بهر چاتره له شیری پایوه لدر .

کهری بهسزمان گهر بی تمییزه چونکه بار نه با لامان عهزیه
گا و کهر چاترن نه گهر بهرن بار له تاده مزادی پایو بدا نازار

هاتینهوه سهر چیروکی وه زیری بیهوش پادشا سووچیکی له ره وشقی
ناپهسندی بو ده رکوت کیشایه نهشکه نهجهوه ، به سزای جور جور کوشی .

دهست ناگهوی رهزای پادشا رانهگری دلی بچوکه کانی
له خواوه نه گهر بهخشینت نهوی چاک به بو خه لکی هه تا نه توانی
گیراویانه نهوه که به کی له ستم لی کراوه کانی به لایا تیهری ، له قه لانه نی
وورد بووه ووتی :

وه نه بی به هیزی بازوو ، یا پایه یهک نه گهر بوو

به گه زاف مالی عالم بخووری به بی موتالا

نه توانی نیسکیکی زل له قورگت کهی سهره خوار

به لام گیر بوو له ناوک ورگت نهکا به کالا



نهفوتی ستمکاری بهد روزگار تمینی له بوی له عهتی پایه دار

۲۱ — (چیروک) نهگیر نهوه مهردوم تازاری بهردیکی کیشا بهسهر پایو

چاکیکا . دهر ویش تهو گانه شویی تولسه ندنی نه بوو ، بهرده کمی هه لگرت تا کاتی
 پادشا لهو سو پایی به قینی ههلسا فری دایه زیندانه وه . دهر ویش هات بهرده کمی
 کیشایه وه به سهریا . ووتی تو کی ریت و تمم بهرده ت بوچ دا به سهرما ؟ ووتی من
 فلانم و تممه تهو بهرده یه فلان روژ کیشات به سهری منا . ووتی تمم هه موو روزانه
 له کوی بوویت ؟ ووتی له پایه کمت ته تر سام . نیستا له چالا نوم دې ، هه لم به
 تالان زانی .

ناشایسته یان	که دی به اختیار	عاقلان	ته سلیم ته کن	بیختیار
نینوکی	تیژو درنده ت	نی به	له گهل خرابان	دهس بازیت چی به
له پولا	بازوو بدهی	سهر به نجه	قولی	زیوینت ته خه یته
لی گهری	دهستی بهستی	روزگار	به نامانچی	دوست یینه دهر دهمار

۲۲ — (چیروک) به کی له پادشایان نه خوشی به کی سامناکی بوو که
 دوو باره کردنه وهی ناوهینانی باش نه بوو . دهسته یه که له هه کیمانی یونان
 کوبوونه وه بریاریان دا که تمم دهرده دهرمانیکی نی به مه گمر زراوی ئاده میزادیک
 که چهند نیشانه یه که هه یه تیایی . پادشا فهرمانی دا بیدوزنه وه . کوره هه للاحیکیان
 بهو نیشاناناهی هه کیمه کان ووتبوویان دوزی به وه . باوک و دایکیان بانگه کرد به
 به خشاییشیکی زور خوش حالیان کردن ، وه قازی فتوای دا که خوینی به کیک له گهل
 رشتن بو سه لامه نی پادشایه که ره وایه . جه لاد رووی تی کرد بو کوشتن . کوره
 سهری بو لای ئاسمان هه لبری ، زهرده خه نه یه که گرتی . پادشا لی پرسی که ی
 تممه جیگهی پیکه نینه ؟ ووتی نازی منالان له سهر باوک و دایکه و ده عوا بو لای
 قازی ته بریت و داوای داد له پادشا ته کریت . باوک و دایکه کم بو مالی بی نرخی
 جیهان منیان به خوین سپاردو ، قازی فتوای به کوشتم داو پادشا کارسازی خوی
 له فهوتانی منا نه یی . خوای بهرزو بلند نه بی په نایه کی تر ناییم .

بیهمه لای کی له دهست تو فریاد لای خوت له دس خوت داوا ته کم داد

پادشا لم ووتاره دلی هاته وه یه کو تاو له چاوبا گهراو ووتی هوتانی من
چاکتره له خوینی بی گونا هیکي وا رزاندن . سهرو چاوی ماچ کردو گرتیه باوه شو
به خشایبکی بی نه ندازه ی دایه . ووتیان هر لهو ههفته به دا شیفای دس کهوت .

دیده بیرم ههروه ها شیریکي ووت فیلهوانی بوو له گوی دهلیایی نیل
حالی میلووره له زیر پیتا وه کو حالی نووایه له زیر دوو قاچی فیل

۲۳ — (چیروک) یه کی له کویله کانی عهمری له یث رای کردبوو ، پیاوان
دوای کهوتن هینایانه وه . وه زیری قینی لی بوو فهرمانی به کوشنی دا تا کویله کانی تر
تم کردموه به رهوا نه یینن . کویله له بهرده می عهرا سهری نایه زه وی ووتی :

هه رجیم به سهر بی ، تو په سندی که ی له لام رهوایه

به رامهر حوکی تهو سهردارمه نیمه داوایه

به لام به هوی نه وه وه که پهروه رده ی به خشایشی تم خانه دانم نامه وی له
دواروژا به خوینی من دوو چارییت به فرمو هه تا له ریگای شهرعه وه بکوژیم .
پادشا ووتی چون ؟ ووتی لیم گهرین وه زیر بکوژم هه تا له خوینی تهوا خوینم
بریژنه وه ، نه وسا به ناحق نامکوژی . پادشا پیکه نین گرتی و تاوری دایه وه به لای
وه زیر او ووتی چون، ریک ته یی ؟ وه زیر ووتی تهی خاوه نی جیهان له ری خوادا
تم چاو بی پهروایه بکه به ساقه ی گوری باوکت ، نازادی فرموو هه تا منیشی له
به لایه که وه نه ئالاندوه . سووچ له منه وه به که ووتاری حه کیمانم له گوی
نه گرتوه که ووتوویاته :

که تو جوویده شهر بو کولوهاویژ سهری خوت شکاند تهی نه فامی گیژ
که تیرت هاویشته به رامهر دوزمن دامه نیشه لی ، خوتی لی که وون

۲۴ — (چيروك) زهوزهن پادشا ماموستايه كي هه بوو نه فسيكي كهريمو
 شيويه كي جواني هه بوو هموان له روو خزمه تيان نه كرد . له پاشمله يش باشيان
 نهووت . واريكهوت كرداريكي نواند لاي پادشا په سه ندنه بوو ، فهرمانی دا به
 گرتي ، سهره ننگاني پادشا له بهر نه وه به خشايشي رابوردوويان له بهر چاوبوو ، وه
 خويان به به بارمته سي سوپاسي نه زاني . له گاني چاوديري يانا نه رمي يان نواند ، وه
 تووره يي و سزادانيان ره وانه دي .

گهر له گهل دوزمن بهريكي هه زنه گهي نهو پاشمله
 عه يي تو با هر يلي ، تومعه دحي كه وهك هه مده مي
 خو ووتاري هر له دم دپته دهري پياوي خراب
 گهر ووته ي تال نارمزوو ناكهي ده شيرين كه ده مي

نهو هي پادشا لي ده ويست هه نديكي له نه ستوي دامالي ، له باتي نهو هي مابوو
 له زيندانا مايه وه . به كي له پادشاياني ده ورو پشت په يامي بو نارد كه پادشاياني
 نهو ده ووه قه دري گه ووه ي وايان نه زاني و به يي حورمه تي تماشا يان كرد . نه گهر
 برياري شيريني فلان - خوا رزگاري گات - روو له تيمه ييت بو ناگاداري ي دلي
 هر چي كوششي نه ووتر ييت به جي ديت . گه ووه پياواني تهم وولانه پيوستيان
 هه به به ديداري ، وه بو وه لام چاوه نواري نه كهن . ماموستا كه تهمي زاني كه ووه
 تر سه وه ، كو توو پر وه لام يكي كورتي دايه وه ، نه گهر ده ركه ويته نه يته به لا ، له
 پشتي نامه كه نووسي و ره وانه ي كرده وه . ده س وپوه ند پي يان زاني ، پادشايان
 تي گه ياند كه فلان كه تو به ندت كردووه له گهل پادشاياني ده ورو پشت كاغزو
 كاغز كاري هه به . پادشا هانه وه يهك . بو ده رختي تهم هه واله فهرمووي په يام بهريان
 گرت و نامه يان خوينده وه نوو سرا بوو باوهر ي جواني گه ووه پياوان له زانابي تيمه
 زياتره . هاتي تيمه تان قوبول فهرمووه له وزه ي به نده دا ني به له بهر نهو هي

پهرووردی نیعمه‌تی نهم خانه‌دانهم به کم‌مایه‌کی گورانی دلی بی وه‌فایی له‌گه‌ل نهم
خواه‌ن نیعمه‌تی دیرینه‌م ناتوانم بکهم .

پیاوی له‌سهرت هه‌بی له ههرده‌م که‌رمی
بیانووی بده‌ری که‌ر کردی له عومری سته‌می

پادشا ره‌وشقی حق‌ناسینی پی خوش‌بو ، خه‌لانی کردو به‌خشایشی تازه‌ی
دایه‌وه ، عوزر خواهی‌ی کرد که‌توم بی‌سووچو تاوان تازارداه ووتی نه‌ی خواه‌نم
من هیچ هه‌له‌به‌که‌ بو خواه‌نم ناییم . به‌لی بریارې خوا وابوو که‌ به‌نده‌ تووشی
ناخوشی یم ، جا به‌ده‌ستی تو چاکتره که‌ به‌خشایشی رابوردووت له‌سهر نهم
کوبله‌یه هه‌یه ، وه به‌خشایشی شایانی شانازیت هه‌یه . حه‌کیمان ووتووایانه :

کەسی پیوه‌دایت لی مه‌به‌ به‌ره‌نج پیت ناگا له‌کەس حەسانەوه‌وره‌نج
ههر له خواه‌یه دوژمنی و دوستی دلی ههردولا که‌وا به‌ده‌ستی
که‌رچی ده‌ره‌نجی تیر له که‌مانا له خواه‌ن که‌مان نه‌ینی دانا

۲۵ — (چیرۆك) بیستم به‌کی له پادشایانی عه‌ره‌ب به‌فه‌رمانبه‌رانی دیوانی
ووت که‌مووچه‌ی فلان نه‌ونده‌ی هه‌یه دووچه‌نده‌نی که‌ن که‌همیشه‌ وا له‌ده‌رگاوه‌
چاوه‌روانی فه‌رمانه . خزمه‌ت گوزاره‌کانی‌تر به‌گالته‌و یاری کردنه‌وه خه‌ربکه‌ن ، وه
له‌به‌جی هینانی خزمه‌تا سستی نه‌که‌ن . خواه‌ن دلی بیستی ، هاواری کرد ، وه
جوشی له‌ده‌روونیوه‌هاته‌ده‌ر . لی‌یان پرسی چیت دی ؟ ووتی پایسه‌ی کوبله‌کان
له‌ده‌رقایی خوادا به‌م چه‌شنه‌یه .

دوو به‌یان که‌سی یته‌ خزمه‌ت شا سیهم نه‌ینی لی لوطف و نیگا
بو خواپه‌رستی راستی‌یه هیوا که‌بی‌به‌ش نه‌یی له‌خزمه‌ت خوا



به‌رزی وا له ناو فرمان جی هینان بی هیوایی به فرمان وازهینان
کسی نیشانهی راستی تیدایه سهری خره متی له‌بهر ده‌رگایه
۲۶ — (چیروک) ته‌گیر نه‌وه ستمکاریک داری هه‌زارانی ته‌گری به ستم و

به ده‌وله‌م‌ه‌ندانی ته‌فروشت به‌کهم . پیاوچاکی به لایا تیپه‌ری ووتی :

بوچی ماری ههر که‌سیکت دی ته‌بی تو پیوه‌دهی ؟

کوته‌بویت نیشتی به ههر جی‌وه ته‌بی ویرانی که‌ی ؟



له تیمه بروا زورت ، له‌لای خوا ناروا ، زانایه خوا به په‌نهان
زور داری مه‌که له ته‌هلی زمین دوعایان ته‌چی هه‌تا ئاسمان

“ زالم له‌ووتنه‌ی ره‌نجاو له ناموزگاری‌ی رووی هینایه‌وه یه‌ک . ناوری لی
نه‌دایه‌وه . (واخذته العزة بالاثم) هه‌تا شه‌ویک ناگر له چیشته‌خانه‌وه له لیژانه‌دار
به‌ربوو ، چی مولکی هه‌بوو پیوه سووتا ، له دوشه‌کی که‌رمه‌وه له‌سهر خوله‌میشی
که‌رم داینا . وا ریکه‌وت ههر ته‌ویساوه به لایا رابوورد که له‌گهل هاویری‌یانا
ته‌ی‌ووت نازانم ته‌م ناگره له کوی‌وه هات بو خانووی من ؟ فهرمووی له دوو‌که‌لی
دلی ده‌رویشانه‌وه .

له ئاهی دلی ده‌رده‌مند دوور که‌وه برینی ده‌روون خوی نومایان ته‌کا
دلی که‌س مه‌ره‌نجینه‌ گهر بوت کرا که ئاهی جیهانی په‌ریشان ته‌کا
(ووردی) له تا‌قی هه‌یوانی که‌په‌خوسره‌و نووسرا‌بوو :

ته‌مه‌نهای درێژ ساله‌هایی سال به‌سهرمانا دین تیمه واین له چال
وه‌کو ده‌س به‌ده‌س مولکمان هاته‌ده‌س

هه‌روا ته‌چینه ده‌سی گه‌لی که‌س

۲۷ — (چيروك) يه كيك له زوران بازي يا هه لكه و تېوو ، سيسه دو شهست چهشنې به نرخي نغزاني ، ههروزي به جورې له وانه زوراني نه گرت . مهگه گوسه يه كي دلي له گهل جه مالي يه كي له شاگرده كانيا مه يلي هه بوو ، سيسه دو په نجاو نوچه شني فير كرد مهگه چمشنكي نه يي له فير كردنيا خوي دوور نه گرت و دواي نه خست . كوره له هيزو پيشه ي زوران بازي يا هه لكه وت . له و كاته دا كه سي نه بوو له زوران بازي يا بهرانبهري بكت تا نه ندازه يه لك لاي پادشاي ته وروژه ووتېوو و هه ستام نهگه له من زياتر يي له رووي گه وړه يي و پروه رده ي منه و هيه ، نه گيتا به هيز له و كه مټر نيم ، وه به پيشه و چهشن له گه ليا بهر ابرم . پادشا تم ووتانه ي لاگران بوو ، ووتې ته يي زوران بگرن . شوينيكي فراوانيان ريك خست نه نجا هاو كاراني ده ولت و به روا له ته گاني ديوانو زور تاوهران كوكرانه وه . كور وه كو فيلي مه ست هات به هه لمه تي نهگه ر كيوي ناسن بوايه له بني هه له نه گه ند ، وه ستا زاني نه و جوان به هيز له و زياتره ، به و چهشنه سه يره كه لي په نهان كرد بوو له گه ليا تي هه لچوو . كوره نه ي تواني ته و فيله له خوي دوور خاته وه ، هاته وه يه ك . وه ستا له زميني هه لگرت به هه ردو و ده ست برديه سه سه ري و داي به زه ويدا . گر مه له خه لك هه لسا . پادشا خه لات و به خشي دا به وه ستاو له كوره تووره بوو ، وه تانوتې لي دا كه له گهل يه كي كه پروه رده ي كر دووي داواي بهرانبهريت كردو نه بشت برده سه ره . ووتې ته ي پادشاي رووي زمين به زور تاو هري به سه رمنه ده ستي نه بوو ، به لكه له پيشه ي زورانا ووردې يه ك ما بوو كه له هه موو عومرا له من دريني كرد . ته مرو به و ووردې به به سه رمنه زال بوو . وه ستا ووتې بو روزيكي وه هام ناگاداري نه كرد ، چونكه زېره كان ووتو ويانه ته و نه ده هيز مه ده به دوست بتواني دوزمنا به نيت له گهل بكا . نه ت يستووه ته و كه سه ي له پروه رده كراوي خوي جه فاي دي جي ووتوه :

يا وەفا نەبۇە خۇى لە عالەما يا هېچ كەس نەى كرده خو لەم زەمانە
كەس نەبۇو فېر بى عىلمى تېر لە من مەر دواى مى كەرد بە نېشانە

۲۸ — (چىروك) دەرويشى بە تەنيا لە گوشەى دەشتى دانىشتبوو . پادشاىەك
بە لايا روپشت . دەرويش لەو شوپتە كە بى خيالە لە مولكى تەناعەتا رووى بە لايا
وەرنەگىرا . پادشا كە شوين هەملەتى دەسلەلتى سولتانی بە رەنجاو ووتى ئەم ھوزى
خەرقەپوشانە وەكو حەيوانات وانە شاىستەى ئادەمزادى نین . وەزىر ھاتە نزىكەو
پىى ووت ئەى جوانمەرد پادشاى رووى زەمین بەلاتا رابوورد خزمەت نەكردو
مەرجى رەوشت و شىوەت بەجى نەھىنا . ووتى بە پادشاىلى چاوەروانى خزمەتى
كەسى یت كە چاوى لە بەخشىيەتى ، وە تەویش بزانی پادشاىان بو پاسەوانى
كەن ، نەوەك گەل بو گەردن كەچى پادشاىان .

پادشا پاسەوانى دەرويشە گەرچى ئارامى وا بە دەولەتى ئەو
خزمەتى شوان نەوېستراوہ لە مەر شوان نەگىرى بکا كە خزمەتى ئەو
(پارچە)

گەر كەسبەك بە كامەرانى دى بەكىكى تر لە كوششا دلریش
لى كەرى چەند روژى تا تەيخوا خاك مېشكى سەرى خەيال نەندیش
شاھى و كۆيلەبى لە ناو ھەلەسى سەرنوشتى خوا كە ھاتە پېش
گەر كەسى خاكى مردويك لادا كەى ئەزانى غەنى بوو يا دەرويش

پادشا ووتارى دەرويشى لا پتەو بوو ، ووتى شتىك لە من داوا بكە ، ووتى
ئەوہم ئەوېت جارىكى تر زەحمەت بە منى نەدەيت . ووتى سا پەندىكم بەدەرى
ووتى :

چنگى خە ئېستا نېعمەت لا ھەس ئەم مولك و مالە ئەروا دەس بە دەس

۲۹ — (چیروک) به کی له وهزیران چووه لای ذوالنونی میسری هیمنه تی
لی خواست که شهوو روز خمریکی خزمه تی پادشاهو به چاکگی هیوادارم له سزای
له ترسام . ذوالنون گریا ، فرمووی نگه من خوی که وره نه وه نده پفرستایه
که تو پادشا نه پهرستی ، بی گومان له ریزی صدیقان نه بووم .

نه بویه هیوای حسانه وه ره نج دهریش همدو پی ته گه به فلهک
وهزیر گهر له خوا هیند بترسایه وه کو له پادشا ، نه بووه مهلهک

۳۰ — (چیروک) پادشایهک فرمانی کوشتنی بی گوناهیکی دا ، ووتی تهی
پادشا به هوی رقی له منته خوت نازاری خوت نهوی ، چونکه تم سزایه به پهک
هه ناسه به سهر منه وه ته چته سهر ، وه گوناهی جاویدانی له سهر تو ته میی :

وه کو بای دهشتی ده ورانی بقا چوو له تالی و خوشی جوانی و ناشیرین روو
ستمگلری نگه کردی ستم لیم له نهمستی مایه وه لاچوو له من زوو
پادشا ناموزگاری نهوی لا په سهند بوو ، له کوشتنی چاوپوشی کرد .

۳۱ — (چیروک) وهزیرانی نه نوشیره وان له تبشیکی گرنکی وولات له
ترسابوون ، هه ره که یرو باوه ریکی خسته روو . نه نوشیره وانیش بریاری خوی
خسته روو . بوزمرجومهر یرو باومری نه نوشیره وان په سهند کرد . به نهی
پریانووت له یرو بریاری پادشادا چ زیادی به کت دی به سهر یرو بریاری تم هموو
هه کیمانه دا ؟ ووتی به هوی نه وه وه ته نجامی نیش دیارنی به ، وه یرو باومری
هموان به سستی تارمزووی خوا به نایا ریک دیت یا ههله . جاریکی بو یرو بریاری
پادشا باشتره نگه ریکی راستی نه بوو به پهیره ویی تهو له سزای دلیاته بهم .

له گل بریاری شادا پیچه وان

ته بی دهس شویت له خوین و پیت نهوی ژین .

جو ولا نهوه و پياوه گه وره ګان ستايشی ګر داری باشیان ګرد، تا پادشا چاوی له هه له و
سووچی پوښی، پیاو چاکیک ناګای لڼم ګره وو ووتی :

تا دلی دوستان بهینه ده ست باغی میرانی باوکت بفروشه
وازینه مالک هموو بسووتی بو مه نجهلی دوست کهوا له جوشه
بو به دیش چاک به، دهمی سهک ګرتن

به پاروویه نان، ګاری به هوشه

۳۴ — (چیروک) به کی له کورانی هارون الرشید هاته لای باوکی به
قینه وه که فلان سر سوپلازاده جنیوی به دایکم داوه. هارون به پایه ګانی ده وله تی
ووت سزای کمسیکی وا ته بی چی بی؟ به کی ئیشاره تی ګرد به کوشتی، وه به کی به
زمان برینی، وه به کی به مال داگیر ګردنی و دوور خسته وه له وولات. هارون
ووتی کورم کهرم نه وه به لی بیوورت، وه تګر ناتوانی تویش جنیوی بده بته وه
به دایکی نه وه نده ی له سنوور دهر نه چی ته ګینا له پاشان ستم له لایین تووه نه یی و
داوا له لایین دوژمته وه.

له لای نه هلی عقل که ی مرده پیاوی له ګل فلی ده مانا یتنه په بیکار
کسی مرده له پیاوانا به راستی که قینی ګرت نه لی باتل له ګوشتار

۳۵ — (چیروک) له ګل ده سته به که له گه وره پیاوان له پاپورا دانیشنبوم له
دوامانه وه به لمی نوقم وو. دوو برا که وتیونه ګیژاویکه وه. به کی له گه وره ګان
به مه له وانی ووت نم دوانه بګر وه به هره به کیکیان په نجا دینارت نه ده می هتا
به کیکیانی ګر نه وه نه ویان نه وتا. وونم ساوه نسابوو بو ژبانی بویه له ګرته وه ی
نه ویان دواکه وتی. مه له وان پیکه نی ووتی نه وه تو وونت راسته وه بویه کی
هه وو. وونم نه وه چی به؟ ووتی نارم زووی دلی من له رزګار ګردنی نه می یان

زورتر بوو. کانی له ییابان ماندووو بوو یوم نهمه یان لهسهر خوشتره کمي سواری کردم،
 وه له دهستی نهویان قامچی به کم خوارد بوو له منالی دا . ووتم صدق الله العظیم ،
 خوای گه وره راستی فهرمووه (من عمل صالحاً فلنفسه ومن اساء فلنفسه) . یانی
 کهسې کرده ووی چاک بکا بو نفسی خوبه تی و کهسې خراپه ی کرد لهسهر خوبه تی.
 چی نه که ی تو دهروونی کس مه که ریش

چونکه لهم ری به درکی زور نهی نووش
 ټیښی دهرویشی بی نهوا بکه تو چونکه ټیښت نهی به زوری نووش
 ۳۶ — (چپړوک) دوو برا بوون . به کیکیان خزمه تی پادشای نه کرد .
 نهویان له کوششی بازووی خوی نه خوارد . جاريك دهوله مه ند به دهرویشی ووت
 بوچی خزمه ت ناکه یت هه تا له ره نجی ټیښ کردن رزگار بییت ؟ ووتی : تو بوچی
 ټیښ ناکه یت هه تا له سووکی خزمه ت کردن رزگار یت دس که ویت ؟
 هوشیاران ووتو ویانه نانی جو خواردن و دانیشن چاکتره له پشینی زیرین بهستن و له
 خزمه ت وهستان .

به دهست تاسنی گهرمی پی بکه ی هه ویر
 نهوه ک دس لهسهر سنگ و بهر دم نه میر



عومری گرانم له دهس چوو له ووی هاوین چی بنجوم چی بهر کم زستان
 نهی سکی پی شهرم ده نانی بهس پی دووتا نه که ی پشت له لای نه میران

۳۷ — (چپړوک) کهسې مژده ی یرد بو نهوشپړه وانی به داد ، ووتی یستومه
 که فلان دوزمنی تو خوای گه وره هلی گرت . ووتی نهی هیچ یستوته له نیمه ی
 وازه نیایی ؟

به مهرگی دوزمن نابین شادمان که نیمه دواي نهو نابین جاویدان

۳۸ — (چیروک) کومه لی له حه کیمان له باره گای کیسرادا له کارسازی بهک
نه دوان . بوزه ر جه مهر که بچو و کتریان بوو بی ده نگ بوو . پرسیان لم باسه
بوچی هیچ نادویت ؟ ووتی وه زیان به چمشی پزیشکان . پزیشک ده رمان نادا
به نه خوش نهی . جا که بینیم بریاری نیوه پیکاویه ، ووتی من له سهری
که لکی نی به .

نه گهر ئیش بی ووتاری من به جی بی ووتاری من ئیتر لهو ئیشه ناشی
وه گهر دیم کویر و چالی وا له لاله نه گهر بی ده نگک بیم نهوسا حه رانه

۳۹ — (چیروک) کانی هارون الرشید ولکه میسری دهس کهوت ، ووتی
به پیچه وانهی نهو سهر که شه که به سهر که شیی وولانی میسر لانی خوا به تی لی دا
نم وولانه نابخشیم مه گهر به که متری کویله کان . ره شیکی هه بوو (خه سیب) ناو
به هه رزانی ولکه میسری دایه . نه گیر نه وه که عه قل که به شتی له راده به کا بوو که
کومه لی له خاوه ن کشت وکال شکاتیان هینا به لا که به موومان له که ناری نیل چاند بوو ،
بارانی ناگاو هات و به مووی فهوتان دین . ووتی نه بوایه خوریتان به چاندایه هه نا
نه فهوتایه . خاوه نده که می یستی و ووتی :

رزق و مووچه به دانش نه نه بوو زور نه نگ دهستی له کوی نه بوو ؟ له نه فام
به نه فامان به جوری مووچه نه دا که لی دانای که تیا نه بی سهرسام



که می به خت و ده ولت به ئیش زانینه به لکه به هیری ئاسمانی به
کیما گهر نه مری به سه غلت و رهنج شیت له ویرانه تووشی نه بی که نج
لم جیهانه دا که ووتون بی شومار که ورده عاقلان به ست و سووک و خوار

٤٠ — (چيروك) يه كي له پادشايان كه نيزه كيكي چيني هينا . له حالى
مستقيا ويستى لهگهلى دروست بڼي . كه نيزه ك خوي نه دا به ده ستوه . پادشا
قيني هلسا ، به حشى به ره شيك كه لچي ژووري له پهرده ي لوتى تى پيريوو ، وه
لچي ژيرووي به يه خيا شور يوو بووه هه يكهلى كه له سه خري جنوكه له شپوه ي
نه سلهمي به وه ، وه سهرچاوه ي قه تران له بن باخهلى نه تكا .

روو ناشيرينيت وه ها نه زاني بو نهو نهو پهره يو يو يوسف جواني



ديمن به دى نهو وا نه بو له وا بتواني باس كهيت ناشيريني وا
بوني بن ده ستى ههر په نا به خوا وهك لاكي مردار له بهر هه تاوا

گيراويانه ته وه كه لهو كانه دا نه فسي داواي لى كرد وه هه وه سي به سهر يا زال بوو ،
خوشه ويستى جرو لاو ده عباي هه لبري هه تا به ياني . به ياني پادشا كه نيزه كي ويست
ده ستى نه كه وت ، بويان گيرا به وه كه چي رووي داوه ، قيني هلسا ، فهرمانى دا ره شو
كه نيزه ك پيكه وه بيه ستو له سهر ياني كوشكه وه فريان ده نه ناو خه نده قه وه . يه كي
له وه زيراني چالتره وشت سهرى تكاكاري نايه سهرزه مينو ووتى ره شى يچاره
تاوا نيكي تيانى به . كويله كاني تر به لاواندنى خواوه نيانه وه راهاتبوون . ووتى ته گهر
له ريكه و تنيا شه ويكي دوا بخستايه چي نه بوو كه من زياتر له نرخى نهو كه نيزه كم
پي نه به خشى . ووتى نهى كه ووره نهوي فهرمووت دياره نهى نه ت ييستوه كه
حه كيما ن لهم مه به ستده فهرموويانه :

تينويكي سووتاو بو ناوى حمايت	مزانه ترسى فيلى ده مان بى
خانويكي چول خوانيكي تيايى	خوانه ناس باكي له ره مزان بى

پادشا نم ووته وورده ي لا په سندهات ، ووتى نيسته وا ره شم به تو

بهخشی ، نهی که نيزه که که چي لی بکیم ؟ ووتی که نيزه که که کیش به ره شه بیهخشه
چونکه نیوه خوری سه گه هر شایانی سه گه .

لات بهسند نهی بو دوستی هرگزین کسی رووی کرده شوینی ناپسندن
تینویک ناوی زولالی ناوی که پاشماوهی له ده می بوگن

۴۱ — (چپروک) له نهسه که ندهری رومیان پرسی وولانی روزاواو
روژه لاتت به چی گرت ، خو پادشایانی پیشین که نیچو تممن و مولک و سوپایان لهمه
زورتر هه بو و وولات گیری بویان سهری نه گرت . ووتی به یاریده ی خواي به
دهسه لات و گه وره هر وولاتیکم گرت گلم تیا نمره نه جاندو شیوه و چاکمی پیشینانم
به تال نه کرده وه ناوی پادشایانم نه برد مه گمر به چاکمی .

عاقل به گه وره کسی دانانی ناوی گه وره کان ناشیدین یینی



نهم شتانه گشتی هیچو رویوه

بهخت و نهخت و نمر و نهی و گیرودار

ناوی چاکان تو مهنه و تینه هه تا ناوی چاکمی تویش بمینی پایه دار

ناوی چاکمی لی بمینی ناده می چاکه ، نهک دواي خوی سزایی روزگار

(نوسنه)

ووته ی سه هدی به چی یینی ره وایه که کارسازی وولانه و بیرو رایه

بهندی دووهم : رهوشتی دهرویشان

۱ — (چپروک) به کی له گه و مرکان به خواهرستیکی ووت چی له فلان

خواهرست نه لیت که کهسانی تر دهرباره ی به تانوت نه دوین . ووتی له دیبمه نی

دهره وهی دا خراپی ناینم و دهر وونیشی په نهان نهینم .

له بهر هر کس کراسی عایدیت دی به عاید سهیری کهو مهردی به کردار
نهگر دیوی دهر وونی پی نهزانی
به دیوی ناوی کهی یوی موخته سبب کار (۵)

۲ - (چیروک) دهر ویشکم دی سهری له ناستانی که به هل نه سوو ،
تهی نالاندو نهی ووت : تهی لی خوش بوو به ره هم تو نهزانی له ستمکارو نهزان
چی نهو شپته وه .

عوزری سستیم هیناوه ته خزمهت نهک به طاعت که خوم بکم نېظهار
له گونا هاصیان نهکمن توبه عاریفان یو عیادهت نیستیفار
خواهرستان پاداشی خواهرستی یان نهویت و بازرگانان قیمه تی کووتال . می
کویله هیوام هیناوه نه خواهرستیم هیناوه ته دهر گات و نه یو تیجارهت هاتووم .
(اصنع بنا ما انت امله ، ولا تفعل بنا ما نحن بامله) . نهو همان له گهل بکه که
تو پیی شایانی ، نهو همان لی مه که که نیمه پیی شایانین .

نمکوژی وه یا سووچم نه به خشی رووم له قاپی یه و نه ناستانه
کویله هیچ گاتی نهی یوو هفرمان من ههروه هانه چونت هفرمانه



له قاپی که به هزاریکم دی نهگریاو نهی ووت به خوشی و بهضم
نالیم طاعه تم لی قویول هفرموو له سر گونا هم راکیشه قهلم

۳ - (چیروک) عبد القادری گیلانی یان دی ره حه متی خوی لی بی له
حهوشی بهیت رووی له سر وورده بهرده کلن دانه ناو تهی ووت تهی خوی به به خشه ،

(۵) موخته سبب : زهمانی زوو ، چاودیری خراپانیاں کردوه .

وه تهگر شایانی سزام له قیامت به کویری هلم سینه تا له رووی چاکانا شهر مزار نه بم .

روو لیسر خاکی بی نهوایی تهلم هر بهیانی که سروه بایهک دی نهی له یادم که دهر نهچوویت هرگز هیچت لهم کویله به یادا دی ۴ — (چیروک) دزی هاته مالی خواهرستی ، زور گهرا هچی چنگ نه کهوت . دل تهنگ بوو ، خواهرست له خهو ییذار بوو ، کلیمیک که لیسری نوستبوولیسر ری دزه دا داینا هه تا بی بش نهی .

یستم مەردانی ریگای خودایی دوژمنانیان که ناکهن دل تهنگ کهی . تم پابه به بو تو سر تهگری لهگل دوستانیش که تو ههته چنگ خوشه ویستانی دلرووناگان وه نهی له پاشمله کم و کووریت بلینو له روو بوت بهمرن .

هرکسی هینای بوت عه بی کسان بی گومان عهیت نه بانه لای تفوان پاشمله چشنی گورگی پیاوه لدر روو به روو وهک مەریکی بهستهمان

۵ — (چیروک) چهند کسی له وانهی گەردشیان نه کرد کو بوونهوه بو گهران و سه یاحهت و هاو بهشی ره نهج و راحت . ویستم هاوری بیان بهکم ، ریک نه کهوتن له گهلا و وتم تمه له رهوشی که وره کانا تازه پهیدا بووه که روو له هاوری بی دهرویشان وه رگیرن و سوودی لی درینج بکهن . من له خوما نهوه نده هیو سووک بهدنه تی تهینم که له خرمت مەردانا یاریکی گورج و گولیم ، نه وهک بار بهسر دلیانهوه .

ان لم اکن راکب المواشی اسمی لکم حامل الفواشی تهگر سواری وولاغ نه بم سر زینان بو ههل تهگرم . بهکی له ناویانا ووتی لهو

ووتیه که یست دل تهنگه مه که . لم روزانه دزی له شیوهی دهریشانا
هاتوو ، وه خوی خسته ههواي هاوریهتی نیمه .

کەسی چوژانی کی تیایه کراس نووسەر ئهزانی له نامه دا باس
له بهر شهوه دهریشان سهلامهتی حالیان ههیه گومانی خرایان پی نه بردو به
هاویری وهریان گرت .

نیشانهی عارفانه خهرفه پوشی بهسر روویان له خه لکهو دل پهروشی
پوشه چیت تهوی و کوشش که یو کار

لهسر تاجو له شان ئالایی زه رگار
فری دانی ههوایه واز له دنیا پهروشت نهک کراسی کون له بهریا



زاهیدی فیه پوشینی پهلاس زاهیدی پاکیهو ئاوریشم کراس
(نوسنه)

زری ئاوریشم با پوشی مهرد نیرمووک ناشی بوی چهکی نه بهرد
روژی ههتا شهو رویشتبووین ، له گاتی شهوا له سایه ی دیواری نووستبووین .
دزی بی هیممهت مهسینهی هاوریی برد گویا بو ئاودهست نهچی ، به تالانهوه
رویشت .

سهیره خواپهرست خهرفه ی کرده بهر کراسی که بهی کرده جلی کمر
شهوه ندهی له چاوی دهریشان وون بوو چووه بورچی خورجیکی دزی . که
روژ رووناک بووه وه تهو تاریک دله نه ندازه یهک ریگه رویوو . هاورییانی بی گناه
نووستبوون بهیان ههوانیان هینایه قهلاوه و خستیانه زندانهوه . لهو روژهوه وازم
له هاوریی هیناو ریگهی ته نیاییم گرت بهر که (السلامة في الوحدة والآفة بين

اللاتين) . سِلامه تي له تنيابي دايو به لا له نيواني دوانا .

له هوزي په كي كړدي نغامي به گه وړه بهوك ناميني حورميت
ناميني گايه كه ونه له وركا نيوه نه نالي گاي دي جمعيت
وونم شانازي و سوياس يو خوا كه له فزلو پيروي د درويشان بي بش
نه بووم ، نه گرجي به لمش له هاورى يان تنيابا كه وونم ، به لام بهم چي وركه كه لك
وهرگر بووم يو نه وانه ي وينه من له هممو تمه نا به كارديت .

نه گمر درشقي بوو له نه نجومين نمره نجي دلي گلي هوشمن
نه گمر هموزيكت پر كړد له گولاو سگي تي كه وي پي ده يي كلاو

٦ — (چيوك) زاهيدي ميواني پادشايهك بوو ، كه دانسته سرخواردن
كه موي له پيوستي خوارد ، وه كه هلسان يو نويز زور تري له پيشمي چاراني
نويز كړد هتا زوړه كوماني چاكي يي يرون .

عرب نه ترسم نه گيه كه عبه ري يهك پيا نروي يو تور كستانه
كاني هانمده قوناغي خوي بانگي كړد خواني بوينن هتا شتيك بخوا ،
كوريكې تي گيشتوي بوو ووتې نه ي بابو له نه نجوميني پادشا نانت نه خوارد ؟
ووتې له بهر چاوي نه وان هچي وام نه خوارد كه به كارييت . ووتې سا نويزه كه شت
بگيره وه ، نويزيكي وات نه كړد وه به كارييت .

نه ي هونمر دانه له سمر بهري ده ست له بن باخه لا عهيت داپوشي
چون به پاره ي قلب نه تواني سر كمش چشي بكري وه يا بفروشي

(نوسنه)

كليي قايي دوزخ نه يي نويز له بهر چاوي خه لك نه وويو دريز
رووي پرستنه گمر له خودايه گمر پشت كه وي جو بربل ره وابه

۷ — (چېروك) له بیرمه كه له منالی یا خواپهرست بووم ، شهو نه نه نوستم و شهیدای زوهدو پاریز بووم ، ههتا شهویك له خرمهت باوكما ره حمهتی خوای لی بی دانیشبووم و هموو شهو چاوم نه نابوو سه رهك ، وه قورئانی خوشه ویستم له باوه شا . كومه لی ده ورو پشتیمان نووستیوون . به باوكم ووت لهم كومه له یه کی سه ری ههله نه بری دوو ركات نویژ بگات ، وه ها نووستیوون ته لی مردوون . ووتی نهی گیانی باوك ته گهر تویش بنووستیایه چاكتربوو له وهی بكه ویته سهرو پیستی خه لك .

كه زانی خوی نهی نایینی هیچ كس
كه پرده ی خود په سندی وا له پرده س
ته گهر چاوی خواینی بده من یت
له خوت بی گره تر نایینی هیچ كس

۸ — (چېروك) یه کی له گه وړه كان له نه نجومه نیکا به شان و بالیا نه هاتن ، وه له شیوه جوانه گانی زیاتریان به بیان نه كرد . سه ری بلند كرد ووتی من نه ووم كه خوم نه زانم .

كفیت اذی یا من بعد محاسنی علانی هدا ولم تدر باطنی
ره نج كیشانت به سه نهی كسی كه ژماره ی جوانی به گانم ته كه یت ، نه وه دیوی
ده ره ووه مهو له دیوی ناوه ووم نازانیت .

شیووم له چاوی خهلكی به لی جوانه دیمه نی
سه رشوری پیسی ناوه وه شه رمنده مو حه زین
تاوس به نهخش و رهنگی به جوانی نه زانی خه لك
خویشی چ شه رمه زاره له دوو قاچی ناشیرین

۹ - (چيروك) به کی له پیاوچاګانی لوبنان که پایه ی بهرزی له ناوڅه لکا
 ناوی هه بوو ، وه به کهرامت ناوی دهرکردبوو هاته مزګه وتی شام له گوی
 تاوده سڅانه ده سی به ناو گه باند که وته هه وزه که وه به ره نجیکی زور هه نا
 رزګاریان کرد . کاتې له نویز بوونه وه به کی له یارانې پی ووت گری بهک له دلایه .
 ووتی چی به ؟ ووتی دپته یادم که شیخ به سهر ده لپای روژاودا روپشت پی تهر
 نه بوو تهر و چ حال بوو که له بالا پیای تاوا به هه وتان هجی وای نه ما بوو ؟ شیخ
 سهری برده باخه لی بیر کرد نه وه ، دوا ی تی وورد بوونه وه به کی زور
 سهری هینا به دهری و هه رمووی نه ت یستوه که گه وره ی عالم هه لات و سه لامی
 خوی له سهر هه رمووی « لی مع الله وقت لا یسمی فیه ملک مقرب ولا ینی مرسل »
 یانی هه به بو من له گهل خوادا کاتی وه ها که له گه لا نه فریسته
 نزیکه و نه پیغه به ره ره سو له کان تیا دهر نابن ، نه ی هه رموو هه میسه کاتی وای هه بوو
 جو به ریل و میکه کابل نه بان نه توانی له گهل را بویرن ، وه کاتی وای هه بوو له گهل
 هه پسه و زه یته به دا رای نه بوارد « مشاهدۃ الارابرین التجلی والاستار » . یانی
 دپده نی چاګان بو خوا وا له نیوانی دهر که وتن و نیهانی یا ، خوی نه نویی و خوی
 وون نه کات .

که نه که ی پاریزو ، که نه نویی تو دیداری خوشتر

ناگری نیمه نه که ی تیز هه ره کو بازاری خوت
 اشاهد من اهوی بغیر وسیله فلیحقی شأن اضل طریقاً
 یهیج ناراً ثم یظنی برشه لذاک ترانی محرراً وغریقاً
 بی پیچ و په نا یارم به نیم (۱)

(۱) هم دور دهری سه دی به هه ری ووتیه . له ده ستوسه کدا وهک خوی بوو ،
 هه ولدا بهم جوړه یانګم به کورده (ج. ۲. ۱۰)

تاویك دی كلبی تاگر خوش نهكا
 نایی كهوا نم تاگرو تاوه
 تاویك به خورژم تاو نهژی
 كا نهخكینی ، كا نهسووتینی

۱۰ — (چیروك)

یه کی پرسی له کور وون کردوی پیر
 له میسرا چون بوو یونت کرد کراسی
 که نهی رووناك سروشتی گهرهیی زیر
 کهچی لهو چالی که نمانت نه ناسی
 کهمی بهیدایه گاهه تر نههاته
 که نایم گاهه پشت قاچی خویشم
 له دوو عالم دهسی خوی بهر بدایه
 بهرویش لیسر حالی بمایه ،

۱۱ — (چیروك) له مزگوتی به عله بك كانی ووتاریکم نهووت له ریگای

تلموزگاری و وه عظمه له گهل کومه لی دل کوژراوی دل مردوو ، له عالمی شیوه ری
 به مهنا نه بردوو . دیتم که نه فسم ناگهرته وهو تاگرم له داری تیریان کاریگر
 نایی . پهره رده کردنی ئیستان و تاوینه راگرتم له گهره کی کویران لا دریغ بوو .
 بهلام ده رگای مهنا کرا بوه وهو هه وادی ووتار دریژ بوو بوو ، وه له مهنا ی نم
 ئایه ته (ونحن اقرب الیه من جبل الوريد) ووتم گه یاند بوه شوینیک که نم ووت :

دولبر نزیکتر له خوم به خومه سیر نهوویه که من لهو دوورم
 چی بکم له گهل کی نهوانم بلم یارم له باووش ، من لی مه هجووم

من به شعرا یی نم ووتاره مهست و زیاده پیالهم وا له دهست ریواریك به
 نه نیشته نه نجومه نه که دا تیهری ، دهوور پاشان لهو کاری کرد ، زیریکه به کی
 وه های کرد که نهوانی تریش ریکی نهو کهوتسه خروشو خواهندانی نه نجومه من
 هاتنه جوش . ووتم (سبحان الله) دوورانی ناگادار له حوزوورو نزیکانی ناینا
 دوور .

تا گوی گر نه کا فامی گفتوگو هیز له ووتهیز داوا مه که تو
مهیدانی پانی نارمزوو دهرخه پیای ووتهیز تا بدا له گو

۱۲ — (چیروک) شهویک له ییابانی مه کهکه له بی خموی یا پی رویستم
نمابوو ، سهرم نایهوه . به خوشتره وانم ووت دهست له من هه لکړه .

پرییادهی ههزار تهی چهند بروا خوشتر له روین که نمما توانای
هه تا کو قه له و لهشی تهی لهر لهر تهی بمری له سهخی و سزای
وونی تهی برادر سهرمی مه کهکه له پشه وه به و جهرده له دواوه ، نهگر
رویشی بر دتهوه و ، نهگر نووستی مردی . نهت یستوه که ووتوویاته :

له ریگهی بادیه خوشه له زیر داری موعهیلان خهو
بهلام پیویسته وازیقی له گیانی خوت ، له کوچی شهو

۱۳ — (چیروک) خواهرستیکم دی له گوی ده لیا برینی پلنگی پیوه یوو به
هیچ دهرمانی چاک نه ته یوه وه . کانیکی زور پیوه دهرده دار یوو ، همیشه سوپاسی
خوای بهرزو بلندی نه کرد . لیان پرسو سوپاسی چی نه کهیت ؟ وونی سوپاسی
تهوه به دهردی گرفتارم نهک به گونا می .

نهگر نهو یاره نازیره به زاری من به کوشتن دا
نهلی تا له و دهمه یو گیانی سهیری وا هه پنی غم
نهلم لهم کویله بی دهسته تهی دهر کهوتی سوچی

که دل نلژورده به یارم همه مهر بو تهوه ماتهم
بهلی ییوانی خوا دهردیان لا له گوناه باشتره . ناییقی که یوسفی راست لهو
حاله دا چی ووت : «رب السجن احب الی عما یدھوننی الیه» یانی پهر و مردگارا
زیند انم لا باشتره له وهی بانگم نه کن یوی ، یانی له زینا .

۱۴ — (چپروك) دهر ویشيك پیوستیکی رووی دا ، کلیمیکي له مالی هاورۍ به کی دزی ، خهرچی کرد . حاکم فهرمووی تادهستی پیرن . خاوه ن کلیم تکلی بو کرد که من تازادم کردووه . ووتی به تکلی تو خو واز له شهرعی خوی ناهینی . ووتی نهووی تو ووتت وایه ، بهلام هرکس له مالی وهقف دزی بکات دهرس برینی ناوی . بی نهوا مالی نریه ، هرچی هه به هی دهر ویشانه وه وهقی کهم ده ستانه . حاکم دهستی لی ههل گرت و تانوتی لی دا که جیهان له سر تو نه و نه ده تنگ بوو هه تا دزی له مالی هاورۍ به کی وه ها بکه بیت ؟ ووتی نهی که ووره نهت ییستووه که ووتوویانه : مالی دوستان تالان که و له قاپی دوزمنان مه ده .

کاتی داماوی له سهختی لش به داماوی مه ده

دوزمنان پیستان گروو دوستان له بهریان فهر ویهان

۱۵ — (چپروك) به کی له پادشایان به خواهرستیکی ووت هیچتان له نیمه به یاد ادیت ؟ ووتی به لی کاتی که خوامان له بیر بیجیت .

خول نه خوا هرکسی دهر کرد له بهر دهر گانه یی خوی خوا

کسی بانگ کانه لای خوی نایه لی بو لایه تر بروا

نعم الأمير علی باب الفقير بش الفقير علی باب الأمير
چاکه میر له قاپی ههزار خراپه ههزار له قاپی نمیر

۱۶ — (چپروك) به کی له پیاوچاکان پادشابه کی له خهوا دی له به ههشتا

وه ستاوه ، خواهرستی له دوزه خا . پرسی هوی بهرزیی پایه ی نهوو هوی فهوتانی تم چی به ؟ پیاو به پیچموانه ی تم حاله خه یال نهکا . دهنکی هات که تم پادشابه به ههواخواهی دهر ویشان وا له به ههشتاو تم خواهرسته به نزیک خسته وه له پادشایان وا له دوزه خا .

خمرقموو تزییحو برگی پنه پناوی به تو
 سوودی نابخشی له کرداری ریا به ناگمدار
 نیشه پیوستی کلای تووکی حوشت گمی لسمر
 شیوه دمرویش بهو بنیره سمر کلای شه هریار

۱۷ — (چیروک) پیاویکی سهرپی رووت له گمل کاروانی حیجاز له کووفه
 هاته دهرهوه بوو به هاوروی نیمه . تمماشام کرد پاره به کی پی نه بوو ، خمرامان
 نه رویشت و نه پیووت .

نه له حوشتی سوارم ، نه حوشتی به بایرم
 نه خاوه نی ره حیت ، نه کویلهی شه هریارم
 نه خمم نه پوونو بوونه ، نه وهنده لیم دمروونه

ههناسه می تهم من وه ها تهمین گوزارم
 حوشت سوازی پی ووت نهی دمرویش بو هکوی نه چیت ، له سهختیا
 نه ریت ، نه یست ، پی نایه ییابانو رویشت . گاتی گیشینه نه خلهی منحموود
 ده ولمه نده که تاگمی گیشته سمر . دمرویش هاته ژوور سهری و ووتی : نیمه له
 سهختیا نه مردین تو له پوختیا مردی .

پیاوی بوو نه خوش شهوتا روز گریا روز بووه وه شهو مرد نه خوش ماو زیا



زور تمسپی خوش رهو له ری مایهوه کبری شهل گیانی گه یانده قوناغ
 زورمان له لاش ساغ له خاكا وون کرد بریندار نه مرد مایهوه لاش ساغ

۱۸ — (چیروک) پادشایهك خواهرستیکی بانگك کرد ، خواهرست كهوته
 خهیل كه دهرمانی بنوم تا لاواز یم باومری دمربارم زیاتر بی . گهراویانه تهوه

که دهرمان کوشنده بوو خواردی مرد .

نوی لام واپوو سهغه چمشی بسته وه کویاز بهک لهسر بهک گشتی پیسته
که رووی خوی کرده خهلکی خواپهرستی
له نویزا پشت له قیله را نهووستی



کویله گهر بانگ کا خوای خوی ثانی نهی خوا نهی به کس نهزانی
۱۹ — (چپروک) له زمینی یونانا له کاروانکیان دا ، سامانیکي بی پایانیان
برد . بارزگانه کان گریانو زاریان زور کرد . خواو پیغمبریان کرد به تکا کار
که لکی نه گرت .

که پیروزی دی دزی تاریک گیان چ باکی هه به له گریه کی کاروان ؟
بکمی هاوارو پارینه وه دز نالتوونی خوی ناگیرته وه
لوقمانی حکیم له کاروانه کهدا بوو ، بهکی پی ویوت با ناموزگاری نمانه
یکه بیت وه هزیان بده پی ، بهلکه له هه نندی لم ماله دهست هیل گرن . داخه نم
هه مو سامانه بهوئی . ووتی داخ ووتی حکمه نه لهگل نمانه دا .

ناسی لهگل مورانه خواردی زاخاو دانه وه لی لانا با ژهنگ
لهگل دل زهشا وه هزی سووده میخی تاسین داناجی لهسنگ
(پارچه)

روژی سهلامت بگهره داماره بو بهلا دلیان نهیتسه سوهر
داوای شتی کرد کهدا بیده ری تا لیت نهسین به زورو ستم

۲۰ — (چپروک) ماموستای گهورم نه بولقهره جی جهوزی ره حهته خوی
لی بی نهوونده پی نهفرموم واز له گوی گرتی ووتن بهینم ، وه فرماتی لادامی

به نه نیایی و گوشه گیری تمه نی گنجیم زال نه بو ، وه ههواو هه وه سم نه یو یست
 ناچار به پیچه وانهی بریاری پرومورده کمری خوم چند ههنگاوم نه نا وه له
 تیکه لی و یستی ووتن بهشیکم وهرتهگرت که ناموزگاری ماموستام به نه که وته وه
 تم ووت : (شیر)

قازی دانیشی له گلمان بهرز نه کا بوره قص دهست
 موحتسبب گهر مهی بنوشی عوزر نه دانه دهسقی مهست

ههتا شهویک به نهجومه نی گه یستم گوینده به کم دی (شیر)
 رهکی گیان نه پهرینی دهنگی ههودای تاوی ناسازی
 له دهنگی باوکه رو ناخوشتره خو دهنگ و تاوازی

تاوازی که (إن أنکر الأصوات لصوت الحمیر) لهوا هاتووه .
 نهاج الی صوت الاغاني لطیها وانت مغن لو سکت تطیب
 نهچین بو دهنگی گورانی له خوشی که تو گوینده بی بی دهنگی خوشه
 تاوی په نهجی هاوری یان وا له گوی دا ، وه تاویک وا بهسمر لیه وه که بی
 دهنگ ! (شیر)

له گوی گرنت نهی دی ههچکس خوشی
 مهگر کانی روین کهوا خاموشی
 که هاته تاواز نهو بوربووت ژهنه به خانه خوی ووت له ری یه ژدانا
 یخه گویم بهموو با گویم لی نه بی یا قایی کهوه دهچم لم یانه
 به کورتی تاگه داری دلی هاوری یانم ریک دی و شوم به چه ندره نیج گه یانده
 روز .

مؤذن بانگی له هه لدا له ناگلو که نهی زانیوه چند راوردووه شهو

دریوی شو له موزگانم پرسه له چاوانم که يک دم تری نهچوو خو

بهیان به ناوی پیروزی یوه میزه ری له سپرم وه دیناری له کمهرم دهر هینا .
له بهر دمی گوینده دا دام ناو گرتمه باووش و زور سوپاسم کرد . هاور یانم
نمهیان به پیچه وانهی خوی من ، وه به سووکی عظم دی ، نهانی پیچه نین .
یه کی له ناویانا زمانی شمیری دریژ کردو که وته تانوت لیدانم که نم کرد وه به
ریکی بریاری خیره دمه ندان نه بوو . خمرقه ی مهشایخ بدهی به گوینده یه کی وا که
له هه موو تمه نیا دره میکی له ده ستاو حلقه یه کی له ده فا نه بوه (مسنه وی) :

گوینده يک دوور لم خانه دانا دوو جار کس نهی دی له يک دیوانا
راستی که دهنگی لهو دمه هستا

مووی لمشی خه لکی راست یوه وه وه ستا

بالنده هی هیوان له ساما فری

مه فزی وورد کردین ، قورگی خوی دری

ووتم ریک نه وه به زمانی شمیر کورت که به وه له بهر نه وهی من کهرامه تی
نم پیاوهم بو دهر که ووت . ووتی له چوینه تی نه وه ناگادارم بکه هه تا منیش خوم
نزیکه که موه و داوای لی خوش بوون بکهم بو تاوانم . ووتم بهو هویه وه ماموستای
که وره م باره ها به واز هینانی گوی گرتن فرمائی نه دامی و ناموزگاری بهرزی
نه کردم ، نه ده هاته گوی قوبوولم ، تا تمستیره ی پیروزو به ختی بهرزم رابهری
کردم بو نم شوینه ، وه له ده ست تمه دا نه بویم کرد ، کهچی ژیانم ماوه تیکل
نه بو و گوی له ووتن نه گرم . (چواری) :

له دم و لیوی شیرین دهنگی خوش پهرده ی بی و نه بی دل مغرینی
بهلام خوش شاقو نه هاوهند ، حیجاز له گوینده ی قلب خوش نانویی

۲۱- (چيروك) به لوقمانيان ووت له كي وه ويل و نهدب فير بووت ،
ووتی له بی ویلانوه ، هرچی له وانوه له بهر چاوم په سهند نه بوو ، له کردنی
نوه پاريزم کرد .

به گالته یس بی ننگر پتی بووتری له وه پهندي ومړنگری خواوونی هوش
بهلام سهر پهندي حکمت لای نعامان
وه کو گالته ی له گوی دی پیاوې یهوش

۲۲- (چيروك) ننگر نوه که خولپه رستی به شو ده مهنی نه خواردو
خته یکی نه کرد . خواوون دلی یستی ووتی ننگر له تی نانی بخواردایه و بنووستایه
له وه گوره تر نه بوو . (پارچه) :

تو دمروونت به تالی خواردن که نووری عیرقان نه یینی نهوساکه
بویه خالی له حکمتی چونکه تاکو لووتت پری له خوراکه

۲۳- (چيروك) به به خشایشی خوا ری وون کردو ویهک چرای ریگهی دی و
هاته ریزی نه ملی ته حقیقه وه ، وه له پیروزی د مرویشان و راستی نفیسی
نه وانوه کرده وه ناپه سنده گانی گورا بو رهوشتی جوان . دهستی له هوا و هوهس
کجرت کرده وه . بهلام زمانی تانوت لی دهران دهرباره ی دریو بوو . له سهر
شیوه ی پیشوی باوهریان به چاکی و واز له جیهان هینانی نه نه کرد . (چواری) :
نهوانای رزگار له سزای خودا به هوی نهوبه وه نه که ویده دهس
بهلام ناتوانی رزگارت بی به هیچ کولوچی له زمانی کس
توانای ستمی زمانیانې نه بوو ، دادی برده بهر پیری ته ریقت ، ووتی له
زمانی مهردومان له ره نجام . وه لامی دایه وه که سوپاسی نم به خشایشه چون
بهجی دینی که چاکتری له وهی گومانت پی نه بن ؟

چهند نه لیت کهوا به دینی جهسود له کم و کووری من نیهان نه دوان
 بو به دخواهی من که دانه نیشن بو خون رستم که همل نسنه بیان
 چاک بی و خراپیت بلین چاک تره له وهی خراب بی و چاکت کن گومان
 بهلام من که گومانی جوانی نه لک دهر بارم ته واوه ، وه من له هینی
 کمی دام ، وه وایه بیر که مه وه به خوش بکه وم . (ناک) :

ته وهی که نموت کهر بمکردایه چاک ره وشت نه بووم خوا په رست مایه
 انی مستر من عین جیرانی والله یسلم اسراری و اعلانی
 له چاوی هاوسی خوم نه کم په نیهان خودا نه زانی چیم دیاره و نیهان
 (چواری)

قای دانه خیم له خوم تا کسان کم و کووری من نه گرنه چاویان
 چ سوود داخستن له (عالم الغیب) زانای ناشکرا زانا به نیهان

۲۴ — (چپروک) گله ییم پرده بهر یه کی له مه شایخه گوره کلن که فلاں
 دهر بارم به خراپی شه هاده تی داوه . ووتی تو به ووتی چاکی شهر مزاری که .

تو چاک ره وشت به مهنا به دیران بو خراپ ووتن نه یانی مهیدان
 ناهه نگی بور بوت راست بی نیتر که ی زلله ی لی نه دری به ده ست گویندان

۲۵ — (چپروک) له یه کی له مشایخی شامیان پرسی نه وه ووفی راستی چی به ؟
 ووتی لعموه بهر ده سته یه که جیسانا مه بوون به شیوه پهراگنده و له مه عاذا گردو
 کومل . نیستا کهسانی هن به دیمه ن گردو به مهنا په ریشان و پهراگنده .

(پارچه)

مه رسانی دلت جبروا بو شویی با به نه یایش بی — عفا نایی
 مال و پایت بی و زمرعو تجارت دل له گل خویی گوشه نشینی

۲۶ — (چپروك) دېته يادم شهويك له كاروانيكه هسرو شوو روښتېووم ، له كوى ښه بهك نووښتېووم ، عاشقى لهو سفره دا هاورى ټپه بوو له بهره بهيانا زړېكه به كي كردو ريگه ياباني كرت ، وه يك هه نلسه ناراضى نه كرت . كه روز بووه و پيمووت نه وه چ حالى يوو ؟ ووتى بولبولانم دى هاتېوونه ناله بهسمر درمخانه وه ، وه كه وه كلن به كوساره وه ، وه بهراز له ناوا ، جانه وه ران له ښه دا ، كه وتمه يې كړدنه وه كه مروهت نږه هه موو له تمسيحانا نو من به گيږى وخو كهى رموايه ؟

دوى بيماني مهلى بوو نهى تالاند پردې توانامو عقل و تقيمت و هوش
 كميته كوى دوستى راستغينى من دهنكه و تاوازي من به جوش و خروش
 ووتى من باومرم نه يوو كه وه ها دهنكى بالنده تو بكا مهدهوش
 ووتم نهى مرجى تادمى زاده مهل كه تمسيح بخوينى من خاموش ؟

۲۷ — (چپروك) گانې له سفرى حېجازا دهسته بهك جوانانى خاومن دل هاوريمان يون ، هاو دم و هاوهنگاو ، گانه ها زمزمه بيان نه كړدو شيمرى ووردېان نه خوښنده وه . خواپهرستى له و رږه باومرى به حالى دمرويشان نه بوو ، وه ناگاي له دمردى دليان نه يوو . هه تاگه بشتينه خپلى به نى هلال ، منالېكى رهش لهو هوزه صره به هاتدموده و تاوازيكى بهرز كړده وه كه بالندهى له هه وا ته هينا به خواړه وه . خوشترى عايدم دى كهوته هه لېركى و عايدى فرى دايه خواړى و رى ياباني كرت بهرو روښت ، ووتم ياشيخ له هه بوانات كاريگه ريوو ، وه نو هېچ نه گورايت . (پارچه) :

نژانى چى ووت بولبولى: سهر تو كهى تادميت له عشق يې خه بهر
 به شيمرى هارب خوشتر هانه جوش زموقت نهى توى وه كو جانه موو

لهسهریا بی شور نهو خوشتره نهگر تادمیزاده نیمبی کمره
 وعند هبوب الناشرات علی الحمى تمیل غصون البان لا الحجر الصلد
 به زیگریوا له جوشا چی نهینی بهلام نیم حاله خاومن گوی نهزانی
 نههر بولبول لهسرگول واله تهسیح لههر درکی له تهسیحا زمانی

۲۸ — (چیروک) به کی له پادشایان نههنی گهشته دواپی، جی نوشینیکی
 نهوو، وهسیهتی کرد بهیانی بهکم کس له قاپی شارهوه هات، تاجی شاهی
 بینهسر، وهیشی وولانی پی سپهرن. واری کهوت بهکم کس که هات گه دایهک
 بوو که له ههموو نههنا پارووی چنیهتهوه، وه پنه لهسر پنهی درووهتهوه.
 پایهکانی دهولت و پیاوماقوولانی تاستان وهسیهتی پادشایان بهجی هیناو کلیلی قهلاو
 گهجهکانیان پی سپارد. ههندی هوکمداری کرد ههتا ههندی له فرمانداران
 سهریان له فرمانی پیچاپهوه. پاشان له ههراوه کهوتته بهر بهر هکانی کردنی و
 سوپایان رازاندهوه. به کورتی سوپاوگهل به بهگاهانن، وه ههندی له که ناری
 وولانی لهدهس دههچوو. دهرویش اهم لی نهومانه دلی نهخوش کهوت، ههتا بهکی
 له دوستانی کونی زهمانی دهرویشی له سهفری هاتهوه، هاوری لهو پایهپهدا
 دی. ووتی سوپاس بو خوای بهرزو بلند که بهخت یاومری کردی، وه دهولت
 رابهری، ههتا گولت له درک و درکت له پی دهرهات. (إن مع العسر يسرا).
 (تاک):

پشکووت غونچه بوت که لهم وشکانه دار رووته بو تو سهوزه زمانه (۱)
 وونی نهی خوشهویست سهرخویشم لی بکه که جی پیروزایی نی به، نهو کاته

(۱) «نوسخه» له کلری بهسته دلت نهشکی لی مهترسه تو
 که ناوی زندهگانی له تاریکیدایه سهراوهی

نو دیت فم هه بوو یو نانی و ئیستا یو جیهانی (چواری)

ټنگر دنيات نه بوو وا دهر دمه ندى
 به خوشي ټنگر بو دل له به ندى
 به ناشو ټر به لا کوا لم جيهانه
 نه پوونو بووني ره نچيکي گرانه

✠ ✠ ✠

گھر دہ ولہ مندی نہ کی تارم زو
 ہر تھانہ نہ نگیں کا زو
 زہ نگین بہ داوین گھر پیہ خشی زہ
 ہتا پاداشی نہ گریہ نہ زہ
 زور نہ گورم یست توانی دہرویشان
 چتر نہ خجری دہ ولہ منہ کان

✦ ✦ ✦

بارام گمر بکا کمرویشکی بوریان نابی به قاجی کولہ میلووران

۲۹- (چپړوك) ته یو هوډه رڼه زای خوی لی بی همو روژی نه چوه
خزمت محمد المصطفی سهلامی خوی لسمه . فرمووې نهی ته یو هوډه
(زرنې غبا تزدد حبا) یانی روژه نه روژ زیاره تم بکه تا خوشه و یستیت زیاده بی .
به خاوهن دلیکیان ووت روژ بهو جوانی به هیه نه مان یستوهه کسی هزی
لی بکاو دلدارۍ له گهل بکات . ووتی له بهر نه ویه همو روژی نه توانی که بیینن
مه گهر له زستانا شاره و خوشه وسته .

چوننه لای یاران سووکی تیا نییه
 بهلام نهك هینده که پیت بلین بهس
 نهنگر تو له خوت بو بدری تانوت
 بهرگیت ناکهوی که تانوتی کس

۳۰- (چيروك) يه كي له پياوه گه ودره كلن بابه كي ناريك له سكيا پيچي دا ،
تواناي راگرتني نه بوو ، به ناچاري بهري داو ووتی نهی دمرويشان من ئستا وا
هېچ چاريكم نه بوو ، وه گوناھيكيان له سر من نه نووسي و ئسراحه نيكيش به
درووني من گه پشت . ئيوهش له رووي به خشيته وه پياووم ته واو پيښن .

که سگ زیندانی پایه نهی خیره دمه‌ند . کسی عقلی هه‌بی با چون نه‌کا به‌ند ؟

که پیچی دا له سڅ با يیکره دهر . که بلې سڅ باره يو دل نهی هونروم
(نڅ)

روو ترشت تهگر هه يوو له هاوری گروستی پروا تو لی مگره ری

۳۱ — (چروک) به کی دوستی هه يوو که ټیښ دیوانی نه کرد ، گایکی
زور چاو پی کوتنی یو ریک ته کوت . به کی پی ووت وا کون یوو که فلانت
نمدیوه ، ووتی نلموې پیښم وا ریکوت به کی لمرمانی له وی یوو . لی لی پرسی
چی کردووه وا له چاوی کوتنی زویری ؟ ووتی هیچ زویرنیم ، به لام دوستی
دیوانی گای کنوانریت پیښرت که له ټیښ خرا وه منیش ره حنی خوم له ره نهی
تقوا نلومت .

گای گموره یو ټیښو گرودار دلیان به ناله له ټاښابلی
روزی داموای له ټیښ لایران دمردی دل دینن یو بهردم یاران

۳۲ — (چروک) له هاوری به نی یارانی شام پی ناقصی به کم یو پهیدا یوو ،
سرم ناپهوه یو یابانی قودس ، لکگل جانومران کوتمه رابواردن هتا هتنگای
بووم به دلی زنجیری نمره ننگ . له خه ندمقی نمرابوس لکگل جووله که گانا
نوره کاری یان پی کردم . به کی له سردارانی سلب که ناسباوی رابوردوومان
هه یوو به لاما رابورد ناسیمهوه ، ووتی نمه چ حالیکه که هوې نهم ره نهجه به ؟
وونم چی بلیم ؟ (پارچه)

له ټیښان رام نه کرد یو کیوو یو دمهشت لکگل خوادا نهی نسمی خمریکی
تساشا ساهتم ټیښا له تاوله لکگل خمری بشیر بهی خمریکی
(نڅ)

پی له زنجیر چاتره لای دوستان نڅ لکگل یگانه باغو یوستان

(پارچه)

له کل خوشتره له چاوا شووژن برووسکني ناگر خمره مان سووتان
زنځيری فمره ننگ له ملتا بی کوت نهک له جوی دوستا بیبی دشمن
بزه یی به حالما هاتهوه ، به ده دینار له زنځیري فمره ننگ کریمیهوه ، له گڼل
خویا هینانیهوه بو حه لوب ، کچیکي هه بوو هینایه نیکاحمهوه لی ماره کردم
له سر سه د دینار ماره یی . کاتیکي به سرا روی ، توند خووی و نیژرووی ده ست
پی کرد ، وه زمان دریزی گرتنه بر ، تا را بوردنی لی تالی کردم . (شیر) :
پیاو چاک له مالیا بوو ژنی به دخو دوزه خ له جیهان بوو نهو گه و نه روو
خوت له جوونی به دوورگره زینهار (وقتا) خوا (من عذاب النار)
هموو جاری زمانی توانجی دریژنه کردو نهی ووت تو نهو نیت باو کم به ده
دینار له زنځیري فمره ننگ رزگاری کردی ؟ ووتم بهی من نهوم به ده دینار له
زنځیري فمره ننگ رزگاری کردم به سه د دینار به زنځیري تو دوو چاری کردم .
(شیر) :

یستم که جاری پیاویکی یوزورک مهری رزگار کرد له دهس دهی گورک
شهو هاتو چه قوی له قورگی مالی مهر له ژیر چه قو به زار ده نالی
نه یووت له ذهم گورک تو دهره هینام که چی بوو نه گورک گیانت دهره هینام
۳۳ — (چپروک) به کی له پادشایان له خوا پرستیکی خاوه ن منالی پرس
کاتی خوشه ویست چون راته بویریت ؟ ووتی هموو شهو له پارانه وه دا ، هموو
به یان له دوحای پیوستا ، وه هموو روژ له به ند کردنی خمرج کردنا ، تا پادشا له
مه بستجی جوانی گه بشت ، فرماني دا چی بش نه کا بوی دیاری کنن ، هه تا باری
مال و منال له سر ذلی لاجی . (پارچه)
نهی گروفتاری دهستی مال و منال تو له ناسووده کی نه کهویه خبیال

ضمی ووردانو نان و بهرگ و قووت نو نگه پسته وه لهری مه له کووت
هموو روزی ودها ته دم بریار كه به شو بجه خزمه تی دادار
دایده ستم كه نویزی شو به خه یال نه كه وم : چی بخون سببه بی منال ؟

۳۴ — (چیروك) په کی له خواپهرستانی شام له ییشه به کاژیانی ته برده سهر ،
وه بهرگی دره ختانی ته خوارد . پادشایك به ناوی زیاره ته وه چوووه نریکی و پی
ووت نگه به باشی ته زانی له شارا جی به کت بو ريك بنهم تا دل به تال چا کتر
خواپهرستیت بو بگریت و خه لکی تریش له پیروزی هه ناسه تانه وه كه لك
ومر بگرنو پهیره وی کرده وهی چاکی تیوه بگن . خواپهرست ته ووت بهی
پی خوش نه بو ، رووی لی وهرگیرا . په کی له وه زیران پی ووت ناگاداری کردنی
دل پادشا ره وایه ، نگه چهند روزی بیته شاره وه زیان بهرته سهر و چونه تی
شوینت بو دهر ته كه ویت . چا نگه گاتی رووناکی خوشه ویتیت له هاوری به تی
یگانه لیل بوو ئیش به ده ست خوته . نگه ته وه كه خواپهرست هاته شاره وه ،
كوشك و باغی پادشایان پی سپارد ، شوینیکی دل گوشای گیانی چشنی به ههشت .
(چوارینه)

سووره گول چشنی گونای جوانان سونبول به وینهی زولفی دلداران
له ترسی ساردی یورجی پی یژن وهك منال شیری دایهن نه خواردن
وافانین طیبا جنار خلقت بالشجر الاختار نار
لقه گانی به سهریه وه گونار داری سهوزه كه پیوه ناگر دیار
پادشا كونوویر كه نیه کیکی بو نارد روو ماهی تابان كه نمه نیشانه به تی
(شیر) :

پارچه مانگی بوو عاید تفره دهر فرشته وینه و تاوس بال و پهر

تنگر بیبی گانی خواهرست نامی برگی سرهونی له‌بهر

همروه‌ها له دواي نموه کویله‌یه‌کی بی‌وینهو بالا‌جوانی یو نارد که :

وا له ده‌وری له‌تینوی خنکـ سیر ته‌کاو ناو به هیچ کس نادات

خوا له دیداری دیده نای نیر وه‌کو تینو له دای چومی نورات

خواهرست که‌وته خواردنی خوش‌خوش و له‌بهرکردنی جل‌وبهرگی جوانو له

میوه بونی خوش و شیرینی و مرگرتن و جوانی کویله که‌نیزه‌ک تماشا‌کردن

خیره‌دمه‌ندان و وتوویانه زولنی جوانان زنجیری پی‌ی حقله دای مه‌ل زیره که ،

(تـاـک)

له سرو کاری تودا چوو دل‌ودین و هموو دانش

مه‌ل زیره‌ک به حقیقت منم نیمروو نو دای

(پارچه)

دل و عقل ته‌بهن تنگـر دولبران بوج نه‌چته خلوت بتر زاهدان

گـر دانمی خالی بیبی زینهار تمزانی زولنی داوه بو دلان

دولبری شوخ و چوست و نازه‌نین کمتر سل‌ته‌کن له رووی عاشقان

به کورتی ده‌ولته‌نی گردو کوی رووی کرده پیریشانی ، وه‌کو ووتوویانه :

هرکس له فغی و له پیرو دمرویش خاومن زمانن له نفـس خاوین

که هاته‌خواری بو جیهانی دوون تمچقن وه‌کو میخی ناو هه‌نگوین

جاریکی‌تر پادشا تاره‌زووی دیده‌نی کرد ، سیری هـکرد خواهرست له

شبه‌ی چارایا نماوه سوورو سپی و قله‌و یوه ، پال داوه به پشـتی‌یه‌کی

تاو‌ریشمه‌وه ، وه کویله‌یه‌کی پیری روخسار به باوه‌شینیکه‌وه که له پیری تاوس

کراوه به ژورور سهریمه‌وه و مستاوه ، پادشا بو سه‌لامه‌تی‌ی حال شادمانی تواند ، وه

له مهر روویه که وه دوان ، ههتا پادشا له نهنجامی ووتارا ووتی نهوه ندهی من شم دوو دهستهیم لا دوستن لای کهس وانیه . به کی زانایان و نهوی تریان زاهدان . وه زبریکی فیل سوونی جهان دیدهی له گهل بو ووتی نهی خاوهندی رووی زهوی مهرجی دوستی له گهل نم دوو تیره به نهوه به چاکه بکهیت : زیر بده به زانایان ههتا می تر بخوین ، وه هیچ مهده به زاهدان ههتا به زاهدی بمیننه وه .
(چواری) :

خانمی جوان شیر پاکو روو دهبا نهیی پیروزه نگین نهخشو نیکار
گهر رهوشی جوانی بوو دهریش تیر نانی تهکیه با نهیی پارووی همزار
(ناک)

بو شیک بمینی له دلا کهلین بو نهوه ناشیم زاهیم پی بلین
۳۵ - (چیروک) ریکی نم ووتاره پادشاهیک ئیشیکی گرنگی هاته پیش ،
ووتی نهگهر نهنجامی نم کاره به تارمزووی من هات نهونده درم نهدم به
زاهدان . پیوستی هاتهجی ، ناره حهتی دلی رویش ، پیوست بوو په پمانی
به جی ینیت . کیسه به که درمی دایه پیاویکی خوی ههتا به سهر زاهدانا بهش کات .
تهلین پیاویکی عاقل و هوشیار بوو هموو روژ گهرا شه و هاته وه درمه گانی
ماچ کردو له بهردهمی پادشادا دای نان ، ووتی مهرچه نندی بو زاهدان گهرام
دهسم نه که وتن . پادشا ووتی نم ووتاره چون ووتاریکه ؟ نهوهی من پی ی بزائم
لهم وولانه دا چوارسه د زاهد هیه . ووتی نهی خاوهندی رووی زهوی نهوهی
زاهده وهری ناگریت ، نهوش وهری نهگریت زاهد نی به . پادشا پیسه که نی و
ووتی نهوه ندهی من دهر باره ی خواهرستان باوهرم هیه ، بریار ی نم چاو
بی شهرمه دهر باره یان دوزمنایه نی و بی پروایی به ، حقیقش لای نهوه . (ناک) :
زاهد که ویستی درم دینار زاهدیکی تر دهم خهوی یکه یار

۳۶ — (چپروك) له زانابه كې گوره يان پرسي چې تلليت له بلردي
 ناني وه قهوه ؟ ووتې ټكمر ناني وه قف يو كوكر د نهوي دل يې دروستو سه لاله
 وه ټكمر كو بوونه وه دانستن يو ناني وه قف يې قهوه حرامه . (ټاك) :
 خاومن دل ناني يو خه لومت نهوي ټك كو نجي خه لومت بگري له يو نان

۳۷ — (چپروك) د دروېشي ري كوته شوې . خاومن شوبه كه سمنې
 نهغسو خپره دمه ند بوو . دهسته يك له خاومن فزلو ته ده ب هاوري بوون ، هر
 به كه ووت به كي تستغي وا جواني كرد وه كو شيوه ي ته ديانه . دروېش ريگي
 چولي پريوه ، مانه دوه هېشنا هېچي نه خوار دوه . به كي لهو ناوه دا پي ووت
 ته ي تويش شتيك بليت . ووتې وه كو تپوه فزلو زمانه وانيم نپوه هم
 خويندوه . به يك شمير ليم رازي ته بن ؟ هه مو به نارزوو ووتيان بهل . ووتې
 (ټاك)

منيكي برسي روو خواني نان وهك يې زن له دور حمامي زنان
 ياران يې كه نين ووته كه يان په سهند كرد ، سفره يان هينا به بېر دمي . خاومن
 زياغت ووتې ته ي هاوري كمي بوه سته له ماله وه كفته سوور ته كه نه وه . دروېش
 سهرې هه لېري وپيگه نې ووتې :
 سفره ي من يلى با كفته ي ته ي يو كفت ناني رووت له جي كفته به

۳۸ — (چپروك) دروېشي به پري خوي ووت : لم خلكه له رهنجام
 نه ونده زور دينه زياره تم به هاتوچو ته وان گاتم ليك چوه . ووتې : هرچيان
 هزاره قهرزي بدمري ، نه ويان ده ولعه نده داواي شق ليكه . نيت به دوه ري
 تودا ناگيرين . (ټاك)

كه دا پشرو ي يو سويي تيلام كافر له تاو سوال نه روا هتا وچين

۳۹ — (چیرۆك) خەلقى بە باوكى ووت ئىم ووتارە رەنگاۋرەنگە كە
 زانا يانى عىلى كەلام ئىبلىن، كارملى ئاكت ، چۈنكى ئەينىم ھېچ كىشى
 رىھكى ووتارى ئىيە . (مەسنەۋى) :

مەردومان فېرەكەن بە تەركى جېھان زىو ئالتون بە بەرگە ئەكەن خويان
 عالمى گەر ووتارى رووتەس

ھەرچى ووت وا ۋەرى ئەگرت لى كىس
 ئەو كەسە عالمە ئەي بەدخوۋ ئەك بە خەلكى بى ئەۋەى ئەي بو

خوۋا فەرموۋىپە (أنا مرون الناس بالبر وتسون انفسكم) يانى ئايا ھەرمان ئەدەن
 بە خەلك بە چاكو خوتان ھەراموش ئەكەن ؟

ئەو عالمە وا كە تەن پەرۋەرە ئەو خوى گومرايە كەي ئەو رابەرە ؟

باوك ووتى ئەي كورم بە خەيالىكى رووتى بەتال روۋەرگىران ل
 پەرۋەرە كەردنى ئامۇزگارى كەران ئايى ، ۋەگومراۋوتن بە عالمە سوۋرانەۋە بە
 دۋاى عالمە بى گوناھا ئەي بە ھوى بى بەش بوون لە قازانچو كەلكى ھىلمو
 زانىارى ، چەشنى كۆپرى شەۋى لە قورى چەقى بو ئەي ووت ئاخىر ئەي موسولمانان
 چىراپەك لە رىگامە دانىن . ئىككى قەشخوش يىقى ، ووتى تو كە چىرا ئايىنى بە
 چىرا چى ئەيىنى ؟ ھەرۋەھا ئەنجۈمەنى ۋەغىزو ئامۇزگارى ۋەك دۈۋگانى بارزگان
 ۋايە ، ھەتا پارەپەك ئەدەبىت ، كوۋتالى ۋەرنەگىرەت ، لەۋەىش ھەتا ئارمىزۋوت
 ئەي سەرفەرازى ۋەرنەگىرەت

ۋەغىزى عالم بە گۈيى دىلت يىپە بە ووتى خوشى با ئەكا كەردار
 خالى بە ھەرچى ئەھلى لاف ئەيلىت نوۋستۈۋە ، نوۋستۈۋە كەي ئەي يىدار
 مەردى پويستە تا لە گۈيى بگىرى بەندى نوۋستۈۋە با لە روۋى دىۋار

(چيروكى هونراوه)

خاوهن دلى له خانقا يوو كه چى روييه مه دهرسه
وازي هينا له همددمى خاوهن تهريقه تان
پيم ووت چ فمرقى هاييدو عالم هه يوو كه وا
لهم دوانه چوويته همددمو همراسى عالمان
فهرمووى يه كمم كليسى له گزاو ته خاته دهر
عالم له كوشايبه كه بگرى نوم بوون

٤٠ — (چيروك) يه كى له سهر ريگايه مهست نووستبوو ، جلهوى ئيختيارى
له دهست رويوو . خواپهرسى به لايان تپهرى ، وه له حالى ناشيرينى روانى . جوان
له خهوى مهستى سهرى ههبرى و ووتى : (واذا مروا باللغو مروا كراماً) يانى
پياوچاكان كه به لاي خراپى يا ئهرون به چاوپوشى تپهرته كهن .
اذا رايت اثيماً ، كن سائراً وحليماً يامن تقبح امرى لم لا تمر كريماً ؟
وانه كه گونا هبارت دى به توانا به يشاره وه . ئه كس ئيشم به ناشيرين
بوچى به چاوپوشى به لاما نارويت .

مه پيچه روو له تاوانكارى هاييد به چاوى پر له بهخشاش نه زهر كه
جهوانمرديم نيه گهر من به كردار به سهرما وه كه جهوانمردان گوزهر كه

٤١ — (چيروك) دهسته يه كه له بى بهروايان به مشت و مريو دهر ويشى هاتنه دهر ،
وه ووتارى ناشايسته يان پى ووت و لى يان دا و ره نجانديان . له بى تهوانايى يا شكانى
برده لاي پيرى تهريقت كه حاليكى وه هام به سهرهات . ووتى ئه كورم خهرقه
دهرويشان كراسى ره زايه . ههر كهسى لهم بهر كه دا بارى بى هيواي ههله نكرت به
كهزافه نه وه كه دهر ويشه ، وه خهرقه لى سهرقه ده غيه . (٣ تاك)

- ۱ : ده‌لیای فراوان به بهرد نایی لیل صارف بره‌نجی هیشتا ته‌نکاوه
۲ : نازار تووش نه‌یی به ته‌وانا به به عهفو نه‌یی پاک گهر گونا‌هبار یی
۳ : نه‌ی برادر که پاشه‌روژ خا‌که خوت به‌خاک که هه‌تا نه‌بوو‌یه خاک

۴۲ — (چیروک)

نایا ییستوو‌ته له شاری به‌غدا له نالاو په‌رده هه‌رایه‌ک رووی‌دا
نالا به ره‌نجی ری و توزو گه‌رده له رووی گله‌یی ووتی به په‌رده
بجوو‌کی گه‌وره‌یین وه‌ک یه‌ک هه‌ردو‌کمان

کویل‌هی باره‌گاین له بو یه‌ک سولتان

ده‌می له خزمه‌ت من نیمه سه‌ره‌وت وام له سه‌فه‌را به وه‌خت و یی‌وه‌خت
نه‌ره‌نج نه‌کیشی و نه بوسه و سه‌سار نه ییابان و نه توزو غوبار
بو کوشش زورتر من نه‌نیم هه‌نگاو تو بوچ حورمه‌تت زورتره له‌ناو
هاوده‌می له‌گه‌ل غولامی مه‌ه روو له‌گه‌ل که‌نیزی یاسمه‌یین گیسوو
من که‌وتوو‌مه‌ته ده‌ستی شاگردان پی‌به‌ندی سه‌فه‌ر بووم سه‌رگه‌ردان
ووتی من سه‌رم له ئاس‌تانه نه‌ک وه‌ک تو سه‌رم له ئاس‌مانه
هه‌رک‌هس یی‌هووده بل‌ند‌کا گه‌ردن خوی به‌سه‌ر ملا نه‌خا بو مردن
له پی‌که‌وتوو‌ه سه‌عدی ئازاده که‌س بو شهر نایی بو نه‌و ئاماده

۴۳ — (چیروک) یه‌کی له خاوه‌ن‌دلان به هی‌زو بازوویه‌کی چاوی‌کیه‌وت ،

هات‌بو به‌ک ده‌ستی خسته‌بو نه‌او ده‌می . ووتی نه‌مه چ حال‌یکه ؟ ووتیان فلان
جنیوی پی‌داوه . ووتی نه‌م بی‌مایه‌یه هه‌زار مه‌ن به‌ردی پی‌هه‌ل‌ته‌گیری ، که‌چی
توانای ووت‌یه‌کی نی‌یه . (چواری) :

لافی سه‌ر به‌ته‌جو مه‌ردی‌بخه‌لا ، لاده‌گه‌زاف

پی‌اوو ژن وه‌ک یه‌که‌گه‌ر دیلی نه‌فتی ییت و په‌ست

دهسه لانت هه به وا چا که ده می شیرین کهیت

ئه وه مهردی نیه ییده ی له ده می پیاوی مهست

(پارچه)

ئه گهر بی ده می چاوی وه کو فیمل نه بوته مهرد به بی مهردی و ئیحسان

به لی ئاده می سروشتی ئه وه له خا که ئه گهر خاکی نه بی که ی بوته ئیسان

۴۴ — (چیرۆك) رای گه و ره به کم پرسى له ره وشتى دوستانى راستى (۱) .

ووتى كه مترین شت ئه وه به كه ئاره زووی یاران ئه خه نه پیش ئاره زووی خویان .

هه کیمان ووتوو یانه برادهر كه خه ریکى خوی نه بو نه براده ره وه نه خویش .

(تاك) :

هاوریت په له ی کرد هاوړی تو نیه دل مه ده كه سی دل به ست نیه

(تاك) :

بو خوی كه نه یوو ته قواو دیانه ت ره حمى بیره وه نه ت بی مه حییت

دیه یادم به گزافى خراپه ی له م شیعه گرتیوو ، وه ووتیوى خوا له قورئانا

فه رمانى داوه به په یوه ندى ره حم نه وه ك به بریتى ، وه فه رمانى داوه به

خوشه وىستى خزمان . ئه می تو ووتو ته ناریکى ئه وه به . ووتم : « وان جاهدك

على ان تترك بما ليس لك به علم فلا تطعمهما » واته ئه گهر دایك و باوكت كوشیان

له گهل کردی بو ئه وه بریارى شه ریکى من بدهیت به قسه یان مه كه (تاك)

هه زار خویش كه ییگانه بی له گهل به زدان

فیدای یه ك كه سی ییگانه ئاشنا بی به وه

۴۵ — (چیرۆك)

جوان ره وشت پیری له شازى به خدا كچوله یكى به پنه جى دا

(۱) اخوان الصفا (ع.)

پیاویکی. دلده ق گیزی لیوی کچ هاته خواری خون له لیوو له لچ
 باوکی به بیان دی کچی که ساسی هاته لای زاوای له زاوای پرسی
 نهی که متر نینسان کهی نه مه دانه کچ لیوی هه به یاخود هه مه
 له رووی گالته وه نالیم نه واته به راستی نه بلیم راستیم ناوانه
 کهسی له سورشت که بوو ناپسن له دهستی نادا هه تا کو مردن

۴۶ — (چیروک) نه گیر نه وه مه لایه ک کچیکی به و پهری ناشیرینی به وه هه بوو ،
 که یفتوه نه مه نی ژنان له گهل نه وه جیازی و به خشایشی زوری هه بوو کهس تاره زووی
 له ماره کردنی نه بوو . (تاک)

چهند ناشیرینه ناویشمی نه خشین بکریته بهری بووکی ناشیرین
 به ناچاری له گهل کویری کا ماره یان بهست . له و گانه دا هه کیمی له سهره ندیه وه
 هاتوو چاوی نایینای رووناک نه کرده وه . به مه لایان ووت زاوا کهت کورته بوچی
 چاوی چاک ناکه بته وه ؟ ووتی نه ترسم چاوی چاک بته وه کچه کهم نه لاق بدا . بو
 ناشیرین روو میردی کویر باشه .

۴۷ — (چیروک) پادشایه ک به چاوی سووک نه ماشای تیره ی ده رویشانی نه کرد .
 په کی له و ناوه دا تی گهی ، ووتی نهی پادشا نیمه لهم جیهاندا به رابواردن له تو
 خوشتر رانه بویرین وه به سوپا له تو که مترین ، وه له مردنایه کسانین وه له
 دواروژا خوا بیهویت له تو چاکترین .

نه گهر خوا وه نه دی شاران کامهرانی وه گهر ده رویشی ههر پیوستی نانی
 نه گهر نه ی یاخو نه و له و گانه دا مرد له گهل خویا به نه نیا کفنیکی برد
 که لهم مولکه نه کهی تو کوچی دواپی که دایی چاکتره نه که پادشایی
 نیشانه ی ریگای ده رویشی کراسی کونه و مووی گفن ، وه به راستی نه و دلی

زیندووه و نفسی مردووه .

نهوکه له ری گوزافهوه قایی له مردومان بگریټ

کسی به پیچه وانه یی جولا شهری بکا بی باک

نګر له شاخی خوا روو به خواره وه بهر دی

کسی که هلسی له دنیا نه بوته عاریفی چاک

ره و شتی تریقه تنی دهر و یشان سوپاس و ناوی خوا به و ، خزمهت و هر چی

سوودی خه لکه پیشی نمخن له سوودی خویان و دنیایی به کم و خوا به یه ک ناسین .

هر کسی ریکی نم به یاناته بوو به راستی دهر و یشه ، با که وای جوانیشی له بهر ایت ،

بهلام هرزه و وتارو نو یزنه کمر ، هه واپه رست و هه و س باز روژ بهر ټسه سر ، وه

په یوه ندی به شه هوه تنی نه فسه و روژ کانه وه به خووی بی هوشی ، وه هر چی هاته ناو

بیخوا ، وه هر چی هاته سر زمان بیلی ، نه وه بی با که و بی تا بروو با عه بایشی

له بهرایی (پارچه) :

نهی دهر و ونه رووت له دین و تمقوا له دهر له بهر تا کراسی ریا

په رده ی جهوت ره نګی مهنه بهر دهرگا که له ناو خانوو هه ته بوریا (۱)

(کم من مؤمن فی قباء ، و کم من کافر فی عبا) . یانی زور موسلمان هه به

که وای جوانی له بهر ایه که شیوه ی جیهانی به ، وه زور کافر عه بای له بهر هه

شیوه ی دهر و یشانی به .

۴۸ — (چیروک) هونراوه

ګولی نازم دی چه ندی به دهسته لسمر ګومه زی به کیاوه بهسته

وونم چون نهی گیایه کی ناچیر دایشی لسمر ګولاله یهک ریز

(۱) بوریا : له باتی جهه .

کیا گریا ووتی بی دنگک به خاموش هاوری به خششی ناکا فراموش
 گهرچی جهمال و رهنگ و بوم نی به کیای باغی نهوم جیاوازی نی به
 گهر بی هونه ریم وه یا هونه رهنه ند هیوام به لوتقی تویه خواوهند
 نه گهرچی نیمه له دهس ده سمایه که گهردهن که چی زانی خودابه
 چاری کاری هبد هر نهو نه زانی که ده سی برا له هر کهسانی
 ره وشت و شیوهی خواوون کویله کان که نازادنه کن کویله پیره کان
 نهی خواوون گیتی بهم جوانی و نه خشه ده تویش (صفوه تی) پیرت بیه خشه
 (سه عدی) ری که عبهی رهزا بگره بهر

نهی مهدی خودا بگره ری داوهر
 به دبه خته کسی که نه بی سرکش نه دم دهرگه نهی نی به قایی کیش

۴۹ — (چپروک) له که کیمکیان پرسى نازایی باشته یا به خشایش؟ ووتی
 که کسی به خشایشی بی پیوستی به نازایی نی به (تاک):
 له کیلی گوری بارامه که ی گور نووسراوو به خشش چاتره له زور
 (چواری)

عالمیکمان گرت به مهدی و به زور له گهل خومانان نه مانبرده گور
 نه ماوه حاتهمی تایی، وهلی ههتا دواکات
 نه مینی ناوی بلندی به چاکه، چون نه مری؟
 زه کانی مالت بکه دهر لقی زیاده ی رهز
 که باخه وانی بری زورترین تری نه گری



بهندی سی یه م

گه وره یی قه ناعت و دلنایی

۱ — (چیروک) سوالکهریکی روزاواپی (مه غریبی) له گوزهری بارزگانه کانی
 حه له با نهی ووت نهی خواوهن سامانه کان ئیوه به به خشایش بوونایه و ئیمه به قه ناعت ،
 شیوهی سوال کردن له جیهانا ههله ئه سا . (پارچه) :

نهی قه ناعت ده ده وله مه ندم که تو نه بی خو نی یه ئیتر سامان
 گه نجی سه بر ئیختیاری لوقمانه نهوی بی سه بره لای نی یه عیرفان

۲ — (چیروک) دوو ئهمیرزاده له میسرایه کیکیان زانست فیرئه بوو ،
 نهوی تریان سامانی پیکه وه ئه نا . دواکار نهو بوو به عه للامه و ، ئهم بوو به عزیزی
 میسر . پاشان ده وله مه ندم به چاوی سووک تهماشای زانای نه کرد . ووتی من وا
 گه بستمه سه لته نعت ، توهه روا له بی نه وایی یا مایته وه . ووتی نهی برام سوپاسی
 به خشایشی خوای گه وره له سر من زورتره که میراتی پیغمبه رانم ده س که وتوووه
 یه عفی زانیاری ، وه تو میراتی فیرعه ون و هامانت بو ماوه ته وه یه عفی وولاتی میسر .
 (مه سنه وی) :

من نهو میرووهم پیم لی ئهمالین نهک زه رده واله م که لیم بنان
 چونم بو بکری سوپاس گوزاری که نیمه توانای مهردوم تازاری

۳ — (چیروک) بیستم ده رویشی ئاگری ههزاری نهی سووتاندو ، غه رقه ی
 له سر غه رقه پینه نه کرد ، بو سه ره وتی دلی خوی نهی ووت . (تاك) :

به نانی وشکی خوم رازیم و پینه پینه یی غه رقه
 به ره نج و سه غله تی خوم چانری شانازی یی خه لقه

کەسی پێی ووت بوج دانیشتووی ، فلان کە تەییەتیکی بە بەخشایش کەرەمبکی
 گشتی هەیه . پشینی خزمەتی ئازادانی بەستوو ، وە لە دەرقاپی دالان
 دانیشتوو . ئەگەر بە شیوەی حالی تو وە کو هەیه بزانی بە شانازی یەوێ ناگاداری
 دل دوستان ئەکا ، وە بە هەلی ئەزانی . ووتی پێ دەنگک بە لە سەغەتی و هزاری یا
 مردن چاکترە لە پیویست بو لای کەسی بردن . (پارچە)

لە کونجی سەهرا پینەکە کراس
 ئەک لای گەورە بیت بو کراس کەساس
 بەرامبەر سزای دوزەخ وەهەیه لە بەهەشت بچیه بەرپی هەمسایە

٤ — (چیرۆک) یەکێ لە پادشایانی هەجەم پزیشکیکی باشی ناردە خزمەت
 (محمد المصطفی) سەلامی خوا یی . چەند سالی لە ناو هەره با بوو کەسی بە
 تاقی کردنەوێک ئەهاتە لای ، وە داوای چاریکی لی ئەکرد . هاتە خزمەت پیغمبەر
 سەلامی خوا یی گەلی کرد کە ئەم بەندەبەیان بو دەرمان کردنی یارانی تو
 ناردوو ، لەم کاتە درێژەدا کەسی زووی تی ئەکردم ، هەتا خزمەتی بەجی بینم کە
 یوم دیاری کراو . پیغمبەر سەلامی خوا یی فەرمووی ئەمانە تیرە یەکن هەتا
 ئارەزوویان بەسەرا زال ئەبی ، ناخون . وە هیشتا ئارەزوویان ئەمیی
 دەست هەل ئەگرن . پزیشک ووتی ئەمەتە هوی لەش ساغی یان . زەمینی ماچ کردو
 رویش . (مەسنەوی) :

کاتی دانا زمان ئەخاتە ووتن یاخو پەنجە ئەخاتە سەر خواردن
 نە ووتن بوی بیته عارو زیان وە نە خواردن زیانی یی بو گیان
 بیگومان جا ووتاری جیکمەت ئەبی وەک خوراکی بە هوی سیحت ئەبی

٥ — (چیرۆک) لە رەوشی ئەردەشیری بابەکان ووتراوێ کە لە پزیشکی

هه‌ره‌یی پرسی ، روژی چهند ئه‌یی خواردن بخوری ؟ ووتی سه‌د درهم به‌سه .
 ووتی جا ئهم ئه‌ندازه‌یه‌ چه‌ هه‌زی ئه‌دات ؟ ووتی ئه‌وه‌نده‌ هه‌لت ئه‌گری . ئه‌گه‌ر له‌وه
 زیاتر بوو تو هه‌لگری ئه‌وت . (تاك) :

خواردن له‌ بو ژیان له‌ بو زیکر کردنه تو باوه‌رت وه‌ه‌یه‌ ژیان ئه‌شی خواردنه

٦ — (چه‌روك) دوو ده‌رویشی خوراسانی بیه‌كه‌وه‌ سه‌فه‌ریان کرد ، به‌كه‌یكان
 لاوازیو به‌ دوو روژ جاری خواردنی ئه‌خوارد ، ئه‌وی‌تر به‌ هه‌زیو روژی سی جاری
 ئه‌خوارد . وا ریه‌كه‌وت له‌ قاپی شارێك بوختانی جاسووسی‌یان پی‌کردن ،
 هه‌ردوکیان له‌ خانوویه‌كا به‌ندکردو قاپی‌یان به‌ قور له‌سه‌ر به‌ستن . له‌ دوا‌ی دوو
 هه‌فته‌ ده‌ركه‌وت كه‌ بی‌تاوانن ، قاپی‌یان لی‌کردنه‌وه‌ به‌ هه‌زه‌ كه‌ مردبوو ، لاوازه‌ كه‌
 گیانی به‌ سه‌لامه‌تی رزگار کردبوو . مه‌ردومان كه‌وتنه‌ سه‌رسامی . هه‌كیمی ووتی
 پیچه‌وانه‌ی ئهم‌ حاله‌ بوا به‌ سه‌رسامی ئه‌دا . ئه‌وه‌یان زور خور بوو توانای بی‌ه‌وایی
 نه‌بوو فه‌وتا مرد ئه‌مه‌یان كه‌م‌خور بوو له‌سه‌ر شیوه‌ی خوی توانای کرد ، بی‌گومان
 به‌ سه‌لامه‌تی رزگار بوو . (پارچه)

كه‌سی كه‌م‌ خواردنی کرده‌ سروشتی كه‌ سه‌خ‌قی هاته‌به‌ر ئاسانی ئه‌گری
 له‌ كانی شینه‌یی ته‌ن‌په‌روه‌ریكا

كه‌ ته‌نگی‌ی دی ئه‌وه‌ند لای سه‌خته‌ ئه‌مری

٧ — (چه‌روك) به‌کی له‌ هه‌كه‌یمان ئاموژگاری کوریکی کرد بو كه‌م‌ خواردن
 كه‌ تیری پیساو نه‌خوش ئه‌خات ، ووتی ئه‌ی بابه‌ برسی‌یه‌تی خه‌لك ئه‌كوژی ،
 نه‌ت‌یه‌ستوه‌ خوش ووتاران ووتویه‌نه‌ له‌ تیری مردن چا‌ك‌تره‌ له‌ برسی‌یه‌تی كێشان ؟
 ووتی ئه‌ندازه‌ ئاگاداری بکه‌ « كلوا واشربوا ولا تسرفوا » (١) بخون و بخونه‌وه‌

(١) كه‌ خوا فه‌رمووی (كلوا واشربوا) له‌گه‌ل‌یا فه‌رمووی (ولا تسرفوا)

له ئەندازەى دەرمەكەن (تاك) :

نه هينده بخو له دەمت سەرگا نه ئەوەندەبى گيانت بەدەرگا
✱ ✱ ✱

خوراك ئەگەرچى بەشە بو نەفس ، بەلام زورى

ئەيتە رەنج و سەغەلتى زياتر پى لە قەدەر

چ خوشە گول بە شەكر زورى كەى زيان دىنى

كە نانى ووشك درەنگى بخويت ئەيتە گول بە شەكر

۸ — (چىروك) بە نەخوشىكيان ووت دلت چى داوا ئەكەت ؟ ووتى ئەوەى

داواى هيج ئەكەت . (تاك) :

وورگە كە پر بوو سەك ئەبى نەخوش سوودىكى نابى گشت ئەسبەبى خوش

۹ — (چىروك) لە شارى واسيت بەقالى چەند درەمىكى لەسەر سوفى يان

گەردبووبووه ، هەموو روزى داواى لى ئەكەردن و ووتەى زەقى پى ئەووتن . ياران

لە بەدگوفتارى رەنجووربوون و ئەيان گەرتە شان . بە ناچارى خاوەن دلى لەو ناوهدا

ووتى نەفس تەفرەدان بو خواردن ئاساترە لە بەقال بو درەم (پارچە)

واز لە بەخشىنى گەورە چاترە لام لە قوبوولى جەفای قايىيەوان

چلترە مەرگە لە تارەزووى گوشتا ئەكە خوتەى ناخىرىنى قەسەسابان

۱۰ — (چىروك) جەوانمەردى لە شەرى ناتارا برىندار بوو . يەكى ووتى

پى فلان بارزگان نوشدراوى هەبە ئەگەر داواى لى بىكەيت هيج درىفى ناكەت .

ئەلەين بارزگان بە رۆژى ناوى هەبوو (تاك)

گەر لە باتى نان لە خوانيا رۆژ ئەبوو

لەم جىهانە نەى ئەدى كەس روزى روون

جەوانمەرد ووتى دەرمانى ئەگەر داوا لى بىكەم ئەبدا يا نايدا ، وە ئەگەر داى

که لکی نه بی یا نایی که و ابو داوا کردنی زه هری کوشنده به .
چیت بو شانازی له دوونان ویستی بو لهشت زیادی بووه بو گیانت کهم
حه کیمان ووتوویانه نه گهر ناوی حیات مهسه لا بفروشن پیای دانا به تا بروو
نای کریت . مردن به نه خوشی چاتره له ژبانی بی نه وایی . (تاک)

بخوی گوژالک له دهستی خوش خوو نهوکه شیرینی له دهستی ترش روو
۱۱ — (چپروک) یه کی له زانایان خورنده به کی زوری هه بوو
مووچه به کی کهم ، به یه کی له گهره کانی ووت که باوهریکی زوری بی هه بوو ،
رووی هیوای لی هینایه وه یه . له پهرده دا سوال کردنی بو شیوه ی نه ده ب به
ناشیرین زانی (پارچه)

بو نیش به خنده و روو خوشی بچو نیش گری نادا دم و رووی کراوه
نو به روو ترشی مهچو بو لای دوست لهویش تال نه کی ژینی رازاوه
نه گیر نه وه که کمبکی له مووچه کهی زیاد کردو زوری له باوهری کهم کرده وه
دهرباره ی . دوا ی چهند روزی خوشه ویستی جارانی له جی خوی نه دی ،
ووتی :

بئس المطاعم حین الذل یکسبها القدر منتصب ، والقدر مخفوض
چهند خراپه نه و خوراکانی به سووکی دهس کهوی

بهرز نه بی دیزه ، به لام قه دری گه لی پی نزم نه بی
نانی زیاد کردم ، ناوی رووی بردم برستی چاکه نه که سووکی دوا ی

۱۲ — (چپروک) یه کی تهو به ی زوری نه کردو نه ی شکاند . له یه کی له
شیخه کانی پرس ووتی لام وایه تو خووی زور خواردنت هه به ، نهوی نه نفسی
پی پیوه ند کراوه له موو باریکتره . تو که نه نفس پهره و ده نه کهیت ، نه گهر

زه نجيري نهی پجريت .

۱۳ — (چيروك) د مرويشيك پيوستېكي لى روودا . يه كي پى ووت فلان سامانى ههيه پى پايان ، نهگهر به پيوستى تو بزاني له جى بهجى كردنى ناوهستى . ووتى بهو پياوه نازانم . ووتى من رابهريت نهگم . دهستى گرت ههتا هيناپه قوناغى نهو پياوه . بهكيكى دى لچى داهيستووه وگرژ دانشتووه . گهراپهوهو هېچى نهووت . يه كي لى پرسى چيت كرد ؟ ووتى بهخشى نهوم به چارهى نهو بهخشى (پارچه)

به رووترشان مهكه پيوست نهزدېك له بهدخووبى نهوهك تو دل شكابى
ضمى دل گهر تهلى بيل به پياوى له چاپوى كهوتنى تو دل حساوبى
۱۴ — (چيروك) وشكهسالى له نهسكهندهرى به پيداېوو ، ههروههاكه
جلهوى توانا له دهست دهرويشان دهرچوبوو ، دهرگاگانى ئاسمان له زهمين
بهستراېوو ، وه هميشه هاوارى دانشتوانى زهمين بو ئاسمان نهچوو . (پارچه)
نهماېوو جانهوهران : ماسى ، مهل ، وه يامېروو
له بى مورادى نهگانه نهلهك لى پان نهفغان
عهجهب كه دووكهلى دل كونهبووېو لهو خهلكه

بيته ههورو كه ليشاوى چاپوان باران
له ساليكى وادا حيزه پياويك كه ووتار له بهياني حاليا وازهينانه له نهدهبو
ويل ، به تايبهتى له خزمهت كهوره پياوانا ، وه واز لى هينانيشى له رووى سستى بهوه
ناشيت چونكه تيره بهك نهينه نه سهر بى دهسلانى ، جا بهم دوو شيعره كورتم
كردهوه كه كهميك نيشانه به بوزور ، وه مشقى نموونهى خهرواريكه . (پارچه)
تاتار بكوزى نهو موخه تهسه له خوينا تاتار ناكريت بى گيان
ناكسى وهك پردى به خدا لهژيريا ناو برواو پشتى پيوه بى ئينسان
پياويكى وهها كه سووچيكت له شيوهى يست لهو ساله دا نيمه تيكي بى پايانى

هه‌بوو، زی‌بووزهری ئەدا بە کەم‌ده‌ستان و خوانی ئەنایە بە‌رده‌می ریبواران، دە‌سته‌ی دە‌رویشان لـه‌ ته‌نگی هه‌زاری هات‌بو‌ونه‌گیان‌دان، دە‌عه‌وتی ئەو پیاوه‌یان بە یاد‌ئه‌کرد . راویزیان هینایە لای من سه‌رم بە تاریکی لی‌دان ووت‌م : (پارچه)

شیر هه‌رگیز ناخوا نی‌وه‌ خورده‌ی سه‌گ له‌ سه‌ختی به‌ری گه‌ر له‌ ژووری غار
پال به‌ ناچاری برسیتی‌وه‌ ده‌ ده‌س‌دریژ مه‌که‌ بو‌ سه‌له‌ی بی‌کار
یتـه‌ فه‌ره‌یدوون به‌ نی‌عمه‌ت‌ومال بی‌هونه‌ر مه‌که‌ تو به‌ هیچ ژمار
به‌رنیان ، نه‌سیج ، له‌به‌ر ناکه‌سا وه‌ک‌لاجیوه‌ردو زه‌ره‌ بو‌ دیوار

۱۵ — (چیرۆک) له‌ حانه‌می تایی‌یان پرسی که‌سیکت له‌ خوت به‌رز
هیمه‌ت‌تر دی‌وه‌ یا ییستوه‌ ؟ ووتی به‌لی : روژی چل‌ خوشترم کرد بو‌ به‌ تۆربانی
بو‌گه‌وره‌گانی عه‌ره‌ب . له‌ پاشان بو‌ پیوستی رویشتم بو‌گوشی ده‌شتی . درک‌کیشیکم
دی کومه‌لی درکی پیکه‌نا‌بوو ووت‌م بو‌چی ناچی بو‌ میوانی حانه‌می ته‌ی که‌
کومه‌لیکی زور له‌سه‌ر خوانی ئەو کوی‌ونه‌ته‌وه‌ . ووتی :

که‌سی نان بخوا له‌ ئیشی ده‌ستی ناکیشی هه‌رگیز شانازی حاتم
ئینسافم دایه‌و ئەوه‌م له‌ خوم به‌ هیمه‌ت‌ترو جه‌وانمه‌ردتر دی .

۱۶ — (چیرۆک) مووسا سه‌لامی خوا‌ی لی‌بی ، ده‌رویشیکی دی له‌ رووتی‌یا
چوبوه‌ ناو له‌وه‌ . ووتی ئەی مووسا له‌ خوا‌ی به‌رزو بلند داوا به‌که‌ مووچه‌ی
ژبانم بداتی ، له‌ ناته‌وانی‌یا هات‌ومه‌گیان . مووسا داوا‌ی بو‌ کردو رویشتم . داوی
چه‌ند روژی له‌ گفتوگوو پارانه‌وه‌ هاته‌وه‌ . پیاوه‌ی دی دووچار بو‌وه‌ کومه‌لیکی زور
له‌ سه‌ری گرد بو‌وه‌ته‌وه‌ . ووتی ئەمه‌ چ‌حالی‌که‌ ؟ ووتیان شه‌رابی خواردووه‌ته‌وه‌و
نه‌ره‌نه‌ری کردووه‌و به‌کیکی کوشتووه‌و دراوه‌ به‌ کوشته‌وه‌ . (چواری)

تووی چوله‌که‌ی ئەبه‌ری له‌ جیهان پشیلە‌ی هه‌زار بالی بی‌وابه‌

نهی نه هیشته ټینسان له ده ورو بشتی دوو شاخی گاجووت کهر بیوايه
(تارك)

بی دوس دهستی بی هیل نه سینه بیان له بنا نه بریت دهستی داماوان
(ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا في الارض) واته نه کهر خوا مووچه راخا
بو عیاد یاخی نه بی له زه میندا . مووسا سهلامی خوا ی لی بی دانی نا به حکمه تی
خواداو داوای لی خوش بوونی کرد بو شوخی بی که کردی .

ماذا اخاضك يا مغرور في الخطر حتی هلكت فليت النمل لم تطر
چی توی خسته ترس سهرکش تا فو تان

کاشکی میلووره قمت نه فری پاپه
سپله گه وړه بی و زیوو زه ری دی چاره ی چه پوکه له بو ته و قه سهر
نهی نمت یستوو که چی ووت لوقمان چاتره میوو نه بی بال و پسر
فهلسهفه : باوك هه نگوینی زوره ، بهلام کور سروشتی گهرمه .

نهو که سهی که تو ناکا نه وانا بو چاکیت له خوت چاکتړه و زانا
۱۷ — (چیروک) عاره یکی ده شته کیم دی له ریزی جه واهیر فروشانی

(له هندی نوسخه دا نوو سراوه)

نهو دی له عالم داینا جهوت ټیقلیم ههرکس شایانی خوی پی کرد نه سلیم
نه کهر دوس روویوو ، وه یا دوس کورنی

ههرکس نهو یه کهوا هه یه تی
نه کهر به ده ویش بدری ده سلات به دی و خه یانه تی زور لی روو نه دات
پشیلې هه ژار بالی بیوايه تووی چوله که نه بوو نه مایه
تاده می زادی نه بوو نه مایه دوو شاخی گاجووت کهر بیوايه

بهسره نهی گیرایه وه که کاتی له ییابانی ریم وون کردبو ، وه تویشووی پیویستم شتیکی نه مابوو . دلم به ههوتانه وه نابوو ، له نا کاو کیسه به کم دوزی به وه پر له مرواری . هه رگیز نه وتامو شادی به هه راموش نا کهم که وامزانی که نهی برژاوه ، وه دیسانه وه نهو تالی و بی هه وایی به که زانیم مرواری به .

له ییابانی وشک و لمی زور تینوو له ده میا چ سه دهف چ دور پیایوی بی تویشو و کاتی له پی که وت له که مه به ندیا چ سواله ت چ زهر

۱۸ — (چیروک) عاره یك له ییابانی له و پهری تینو به تی دا نهی ووت :

یا لیت قبل منی یوما افوز بمنی نهرأ تلامم رکیتی وأظل أملاً قریبی نهی خوزگه من پیش مردنم ، روژی به تامانجم بکه م

جوگه له نه زنوم دا شه پول ، جا گوزمه می لی پر بکه م

۱۹ — (چیروک) ههروه ها ده زویشی له ده شتیکی پانا ریگهی وون کردو

خوراک و هیزی نه ما . چهند دره میکی پیوو . زور که را ریگهی نه برده شویی هه تا له سه ختی یا مرد . تیره یك که یشته سه ری ، دره مه کانیان له بهرده ما دی ، وه له سه ر خاک نوو سیوووی (پارچه) :

که ری هه موو زه ری جه عه فری (۱) پیایوی بی تویشو و هه رناگری کام چاتره له بو هه زاری له چول شیلمی پوخته له ئالتوونی خام

۲۰ — (چیروک) هه رگیز له چهرخی زه مان نه م نالاندووه ، وه له هاتوو چوو

روژان رووم نه هیناوه ته یك مه گه ر کاتی پیم رووت و توانای پی پوشیکم نه بوو هانه مزگه وتی گه وره ی کووه . به دل نهنگی . به کی کم دی پی به کی نه بوو ، سو پاسی به خشایشی خوام هینا به جی ، وه له سه ر بی یلاوی توانایم نواند (پارچه) :

(۱) جه عه فری : کیما گه ر ، یا به رمه کی .

له بهر چاوی تیر مهلی بوریاڼی کمتر له بهرګی تهری سرخوځوانه
له لای بی ده ستو بی ده سلاتان شیلمی پوخته مهلی بوریاڼه

۲۱ — (چیروک) په کی له پادشایان له گڼل چهند که سیکي تاییه تی له راوګه به کا
له زستانا له ناوهدانی دوور که وته وه ، شه و هات به سهریا . ماله فله لاجیکیان دی ،
پاشا ووتی شهو بچینه ته وی هه تا سه غله تی سهرمان نه بی . به کی له وه زیران ووتی
شایانی پادشا نی به په نا بهریته مالی فله لاجیکي سووک . همر لهم شوینه دا خیهوت
همل نه ده بن ، ناګر نه که ښه وه . فله لاج پی ی زانی چی به ده ستوه هات بوی
تاماده کردن و هښایه به رده م . زه مینی خزمه تی ماچ کردو ووتی پایهی بهرزی پادشا
به وه نرم نه ده بوو ، به لام نه بیان ویست پایهی نرمی فله لاجی بهرزیته وه . پادشا
نهم ووته بهی له لا دلګیرو په سهند بوو ، له کانی شه و اګواستیا نه وه بو مالی فله لاج .
به یانی خلات و به خششان دایه . فله لاج له بهر ناوزه نګی پادشادا نه رویشته و
ته بووت (پارچه)

له فهدرو شه و که تی پاشا شتی نه یکرذ کم
که پی هیایه میوان خانهی منی شوانی
به لا کلاوی سهری من گه ښته روژ سووچی
که سیهری سهری من خست وه کو تو سولتانی

۲۲ — (چیروک) نه گره نه وه گدایی سامانیکي زوری پیکه وه نابوو ، په کی له
پادشایان پی ووت دیاره سامانیکي زورت هیه . تیمه یش ئیشیکي گرنګمان هیه .
نه گره به هندی له و ماله ده سګرویمان بکیت که خه زښه زیاد بوو جی به جی
نه کړیت ، ووتی تهی خاوه ندی رووی زه مین شایانی پایهی گوره ی پادشایان نی به
ده سستی هیممه ت تیکمل به مالی گدایه ک بکن ده نکه جو ده نکه جو کوم .

کردووه تەمۆه . پادشا ووتی ئەمە ناکا ئەمەم بە کافران (الحیثات للخیثین) .
(ناک)

له چالا ناوی گاور که نه بی پاک
که جووی مردوو بشوی پیی چیت هه به پاک
قالوا هجین الکس لیس بطاهر قلنا نسد به شقوق المبرز
ووتیان له پاکي به دووره قیل ووتمان پیی تگرین درزی تاوده سی
یستم که سهری نه دا به فرماني پادشا ، ییانوو هینانهوهی دهست پیی کرد ،
بی تا برووی چاوی خسته روو پادشا فرماني دا نهوهی ووتبوی به مهره شهو
سزا لی یانه ند . (بارچه) .

که به نغمی دروست نه یوو پوت نیش
سهر به بی حورمه تی نه کیشی کار

هەر کەسی خوی نه به خشی ، خه لکی تر
گهر نه یان به خشی نو مه که ئینکار

۲۳ — (چیرۆك) بازرگانیکم دی سه‌دو په‌نجا حوشتبارو چل كوكيله
خرمه‌تكارى هه‌بوو. شه‌په‌ك له‌چمزه‌رى كيش منى راكشايه‌ ژووړه‌ كى خوى .
هه‌موو شه‌و له‌ ووتارى په‌ريشانان سره‌ ووتى نه‌بوو كه‌ فلان هه‌ماره‌تم له‌ تورستانه‌و
فلان كووتالم له‌ هيندستانه‌ ، وه‌ نه‌مه‌ تاپوى فلان زه‌ ويه‌ وه‌ فلان شه‌ت هى فلان
شه‌ت . دلم به‌ نه‌سكه‌ ندمه‌ به‌ وه‌ كه‌ هه‌واى خوشه‌ . دووباره‌ ووتى نه‌ه‌ ده‌لباي
روژاوا به‌ شه‌پوله‌ . سه‌ه‌دى يا سه‌ره‌ره‌يكى ترم له‌ پشه‌ ، نه‌گه‌ر نه‌و سه‌ه‌ره‌ ته‌واو كه‌م
نيتر هه‌رچى له‌ ژيانم ماوه‌ له‌ گوشه‌په‌ك بوى دانه‌نيشم . ووتم نه‌وه‌ كامه‌ به‌ ؟ ووتى
نه‌مه‌وت كوگردى فارسى به‌رم يو چين . يه‌ستوو به‌ له‌وى نرخبكى كه‌ وړه‌ى هه‌به‌ ،
وه‌ له‌ويوه‌ كامه‌ى چينى به‌ينم به‌رگى تاوړيشمى رومى به‌رم يو هيندو پولاي هيند
يو حه‌لبو تاوړنه‌ى حه‌لب يو به‌منو ، يوردي به‌منى يو پاريس . دواى نه‌وه

تېر واز له تجارت نه هېنمو له دووگانیکا دانه شېم وگوشی نه نیایی به ټینساف
تهگرم . لهو خولیا یېدا نه وندده ووت توانای ووتی نهما . جا ووتی نهی سهعدی
نویش ووتنهك بلی له ووی دیوته یا یستووته . ووتم (پارچه) :

قافله سالاری له ټیږی که وته خوار چی نه ووت یست له ده شتی چولی غور
واته چاوی تهنگی دنیا داره کان یا قناعت پریه کا یا خاکی گور

۲۴ — (چپړوك) سامانداريكم یست نه وندده به رزدي ناوی دهر كړد بوو
وه كو حاتمى نهی به بهخشش . دیمه نی دهره ووی به نیعت رازا بووه ، به لام
پسی نفسی له سروشتا هرو هارگی داکوتا بوو ، هتا نه ندازه يهك به گیانی
نايكي له ده ست نه نه بووه . پشیلې نه بووه وزه پرهی به پاروويهك نه نه لواند ،
ټینقانیکی نه نه خسته به ردهم سگی پاره کانی غار . به كورنی کس مالی نه دیوو ، وه
دهرگای نه كړد بووه ، وه سړی خوانی هل نه دایووه . (ناك) :

یونی خوراکی نهی نهی كړدووه پیاوی هېزار

نهی چنیوه مهل له دواى نان خواردنی نه وورده نان

یستم به ده لیلی روزا وادا ریگی میسری گرته بهر . هه وای فیر هونی
چوه بووه سمر . (حتی اذا ادرکه الفرق قال أمنت) هتا نو قم یوونی که یشتی جا
ووتی ټیمانم هینا . بابه کی ناریک دایی به پاپورا .

یو ته بهی مه لولت چلی دل که نسازی

شهرته هه مو کانی نی به شایسته یی کشتی

ده ستی پارانده ووی هه لېږی . هاواری بی سوودی ته كړد (واذا ركبوا في الفلك
دعوا الله مخلصين له الدين) واته کانی سوار یوون له کشتی له خوا نه پارتنه وه له
دله وه به خوا یه ناین . (شیمر) :

دهستی زاری به ندهیی موحاج نهیی سوودی چیی
کائی بهخشش توون له باخل کائی داوا بو خوا

(پارچه):

بهزیو به زهر بده راحهتی خویشت وه رگه لی یان له زه نهی
له تووه خانووت نهیی بوو بوون خشتیکی زیوکه خشتیکی ئالتوون

تهگیر نهوه له مېر خرمو خویشی هه زاری زوری هه بوو ، دواي مردنی نهوه
بهو سامانهی جیی هیشته ده ولعه نه بوون ، کراسی کونیان به مهرگی نهوه دري ،
وه له باتیی نهوه پارچهیی ئاوریشم و حهیریان بری . لهو حهفته به دا به کیکم له وانه
دی سواری تهسپیکی خوش زه و بوو بوو ، وه غولامیکی پهری شیوه له دوا به وه
تهرویشته (پارچه):

تای تهگیر مردوو تهگیر بهوه به ناو. خزمانیا تهسوورابهوه
دانهوهی میرات زور نه بوو گران له لای واریسان له مهرگی خزمان
به هوی ناسیاوی زوومانوه به خهیم گرت و و وتم:

یخو سهری پایوی چاکش بهوه کوی کرده وه نهوه نهغه نهی خوارد

٢٥ — (چیرۆك) ماسی گریکی لاواز ماسی به کی گه وره كهوته ناو توره كه به وه
نهیتوانی ئاگاداریی بكا ، ماسی زوری بو هینا ماشهی له دهست سه نه دورویشته .
غولامی ئاوی جوگهی ته هینا ئاوی جوگه هات رای رفاند غولام
ماشه گشت جاری ماسی ته هینا نه بچاره ماسی هات بو بردی دام
ماسی گره کائی تر زوریان داخ خوارد و تانوو تیان لی دا كه ماسی به کی وه ها هاته
توره كه تهوه كه چی نت توانی ئاگاداریی بكهیت . ووتی نهی براده رینه چی بكم
من مووچهم نه بوو ، وه ماسی به كه مووچهی ما بوو . راوچی بی مووچه له ده جله دا

ماسی ناگریت ، وه ماسی بی تاکم لهوشکی دا نامریت .

۲۶ — (چپروک) دهست ویی براویک هزار پیه کی کوشت . خاوهن دلی به لایا رابوورد ووتی سبحان الله لهکمل توهو دا هزار پیه هیه چونکه تاکمی هانبوو نهیتوانی له بی دسو پیهک راکات .

دوژمن له دواوه بی وهرگری گیان تاکم نه بهستی پی نهسی رهوان توهو مه دوژمن پهپایه ننگات نابی راکیشی کهوانی کهپان

۲۷ — (چپروک) گیلیم دی قلهو ، جل وهرگیکی به نرخی له بهرا . سواری نهسیکی عه ره بی وه میزه ریکی میسری له سهر . بهکی ووتی سه عدی چونی نهیی ناوری شمی چزاو له بهر تم حه یوانه نهزانه دا ؟ ووتم :

قد شاه بالوری حمار عجل جسد له خوار
بهلی کهریکه له وینهی ئینسان لاش گویره که به کهوا دهیوران
ووتوو یانه شیوه یه کی جوان له هزار پارچهی ناوری شم چاکتره . (چواری) :

شریف لاواز بی تو وا مزانه که پایهی بهرزی پی زه جیف نهی
دیوانی له زیو ، گول میخی ئالتوون وا مزانه جووی پی شریف نهی
(پارچه)

له ئینسان ناچی تم حه یوانه مهر نه خشی دیمه نی و پالتوو شهدهی مهر
مهرچی هه بهتی تیدا نایی بسوورته وه مهر نهیا خوینی

۲۸ — دزیک به سوال کهریکی ووت : هیچ شهرم ناکه بت بو ده نکه جوینک
زیو دهست بو هه موو ناکه سی دریز ته که بت ووتی : (تاک)

دهست دریز کردن بو ده نکه زیوی نه وهک یسرن بو دانگه نیوی

۲۹ — (چپروک) ته گیر توه مشت وه شینی له نا هه مواری زه مان که وتوبه

هاوار ، وه نورگی به تالی له تهنگ دهستی یا هاتبوه گیاندان . شکانی هینایه بهر باوکی و داوای نیزنی لی کرد که بیری سه فرم ههیه ههتا به هیزی بازوو داوینی هیوایهك چنگ خهم (ناك) :

بی نوانن فزل و هونهر ههوتاوون . عوود به ناگرو میسك نهیسونهوه باوکی ووتی تهی کورم خه یالی خاو لهسهر دهرکه ، پیی قه ناهت له داوین ئالاندن مایه ی سهلامه تی به . گه وره کان ووتوویانه ده ولت به تیکوشان نی به که وایه چاره ~~هکم~~ جوشانه . (٣ ناك) :

١- داوینی ده ولت به زور ناگیری کوشش بی که لکه وهك وسه بو کویر
٢- چی بگا زورداری ئاو مه ژوو بهخت بازووی بهخت بی نهك بازووی سهخت
٣- لهسهر ههر موویهك دوو سه د خیره د(١) بی

هونهر کار ناكا که بهخت بهد بی

کور ووتی تهی بابیه که لک و سوودی سهفر زوره له شادمانی ی دلو ، راکیشانی قازانچ و ، چاوی که وتی شتی سهیرو ، یستی و ، گهردشی شاران و ، گفتوگوی هاویری یان و ، پیکهینانی پایه تهدهب و ویل و ، زور کردنی که سب و مال و ، ناسینی بارو ، تاقی کردنه وهی روزگار ههروه کوری ره وانی تهریقته فرموویانه :
تا له دووگان و خانه دانیشی ههرگیز تو تهی خاو نایته ئینسان
برو له شاران بسووریره وه پیش تهوهی دهرچی روژی له جیهان
باوک ووتی تهی کور که لک و سوودی سهفر وه کو ووت ژماره ناگریت ، بهلام بو پینج تیره تهی :

بهکم : بازرگانی له گهل نیعمته و ده سه لانا خزمه تکارو کاره کهری زورو

(١) خیره د : میسك ، هوش . (ع) .

شاگردانی چوستو چابوکی هه‌ی . هه‌ر روژه له شاری ، وه هه‌ر شهوه له شویی ،
وه هه‌ر دهمه له سه‌یران گایه‌ک ، وه هه‌ر تانی له نیعمه‌تی خوشی و مه‌رته‌گری .
(پارچه) :

زه‌نگین له شاخو دهشتو یابان نی‌یه‌ غه‌ریب
هه‌رجی‌یه‌ چوو که خه‌یمه‌یی هه‌لداوو باره‌گا
به‌لام که‌سی له مالی جیهان نه‌یبوو ده‌ست‌ره‌س

با شویی خویی نه‌ناسه‌و غه‌ریبه‌ وا
دوهم : زانایه‌ک به‌ ووتاری شیرین و هه‌زی‌زمان ره‌وانی و ده‌سمایه‌ی
به‌لافت هه‌ر جی‌یه‌ بچی بو خزمه‌تی له به‌ک له پیش که‌وتیان ته‌وی و به‌ که‌وره‌ی
ته‌گرن . (پارچه) :

وجوودی مه‌ردومی دانا به‌ چه‌شنی زیوو زه‌ره
به‌ هه‌رجی شویی که‌ چوو نرخ و قیমে‌تی دینن
که‌ که‌وره‌ زاده‌یی نادان له شاری داماوه
به‌چینه‌ شویی غه‌ریش به‌ هه‌چی ناسینن

سه‌یم : جوان‌رووبه‌ک که‌ ده‌روونی خاوه‌ن دلان تاره‌زووی نیکه‌لی‌یان
ته‌کات که‌وره‌کن هه‌رموویانه : که‌می له جه‌مال چاتره‌ له زوری له مال . وه ته‌لین
رووی‌جوان مه‌لحه‌می دلی نه‌خوشه‌و کلیل ده‌رگای به‌ستراوه . بی‌گومان هه‌ویری
ته‌و له هه‌موو شویی به‌ تالانی ته‌زانن ، وه به‌ شانازی‌یه‌وه خزمه‌تی ته‌کن .

دولبه‌ر ته‌وجی‌یه‌ که‌ چوو عه‌زه‌ت ته‌یی‌و حورمه‌ت
باوک و دایکیشی له قینا ده‌ری‌کن لای خویان
دیم له ناو په‌رده‌یی قورتان په‌ری‌تاوس ، پیم‌ووت
زیاتری قه‌درته‌ ته‌م پایه‌یه‌ تووو قورتان

وونى بى دەنگ به تەوى ھەيى جەمالى ، ھەرجى
 دابى پى ~~كە~~ لىسر سىنەيە بو تەو دەستان
 (پارچە)

كۆر كاتى رىك وپىك بوو ھەبوو دولبەرى لەوا
 باكى نىيە كە باوكى گەر لىلى بى بەرى
 تەو گەوھەرە پلى سەدەفى با لەگەل تەبى
 دوررى بەتېم بە بىكەسى گشت كەسيە موشتەرى
چوارەم : دەنگ خوش بە پەردەى داوودى ئاۋ لە روپشتن و بالندە لە فرىن
 بگىرەتەو ، پاشان بە ھوى تەو فەزلەو دلى ئارمزوومەندان نىچىر تەكەت . پياو بە
 مەھناگان بە ھاورازى تەو حەزەتە كەن و ھەموو جورە خزمەتەكى تەكەن .
 (شىعر) :

سمعي الى حسن الاغاني من ذا الذي حبس المثاني
 كويم وا له دەنگى گورائى بەكى خوش كى بوو تەو كەسەى وا ئەيدا لە تار
 چ خوشە كە تاهەنگى بەزمى حەزىن لە گوى ھاورىكانا لە مەسقى بەيان
 لە رووى جوان لەلام جوانترە دەنگى خوش
 بەشى نەفسە تەو ، تەم بەلا قوونى گيان

پىنجەم : پىشەسازى بە كوششى بازووى بەشى خوي پەيداكات ھەتا بو پاروو
 ئابزووى تەتكى ، وەكو گەورەكان فەرموويانە : (پارچە)

گەر بو غەربى دەربەجى لە شار پىنجەجى ئايى سەغەلت و ئازار
 تەگەر لە جى خوى بى پەريشان سەك برسى تەنوى پاشاى زىستان
 تەم بەيانانەى دامبى ~~كۆرم~~ لە سەفەرا ھوى خوش راواردن و دل كوكى بە .
 كەسى لەمانە بى بەشى بى بە خەيالى بەتال بە جىھانا تەروا ، وە كەسى تر ناوونىشانى
 نامبى .

- (تانك)

كەسى كە گەردوشى كىتى بە قىنى ئەو ھەلسا
بە خەيزى مەسلەھەتى رابەرى ئەگا ئەروات

(تانك)

كۆتەر تايىنى ھىلانەنى بە چاۋ بالى پىي ئەگرى ئەزا بو لاي داۋ
كۆر ووتى ئەمى بابە چۈن بەربەرەكانى بىكەم لە ئەك ووتارى ھەكىمانا كە
وونوويانە موۋچە ئەگەرچى بەش كراۋە ، بەلام پەيوەندى بە ھوۋە ھەبە ، بەلا
ئەگەرچى كانى بو دانراۋە ، بەلام لە قاۋى بو چوۋنەزوۋرى خوپاراستن پىۋىستە .

(پارچە)

موۋچە ئەگەرچى ئەگا پى گومان لاي ھەقل مەرچە بۈي گەرىت دەرها
گەرچى پى تاكام ھىچ كەس نامرى تايى پىچىنە دەمى ئەز دەرها
لەم وىنەيدەدا كە من ھەم لە قىلى دەمان ئەدەم ، ۋە لەگەل شىزى ژيان
پەنجە بازى ئەكەم . جا كارسازى ئەۋەبە سەفەر بىكەم لەمە زىاتر تواناي پى ئەوايم
نەبە . (پارچە) :

پىاۋ كە لە شوپىن و جىگەي خوى دوۋر كەوت

ھەر جى جى يەتتى بۈچى غەم ئەخوات ؟
ھەر زەنگىنى شەۋ ئەرواتە كۈشكى يانەي دەرويشە ئەۋ جى يەي شەۋ ھات
ئەمەي ووت و مالاۋايى لە باۋكى خواست و داۋاي ھىمەتتى لى كەرد . روپشەۋ
لە بەرخوبەۋە ئەيووت : (شىعر)

ھۈنەرەند بەختى بە مەرام نەبى پرواتە شۈپى تاۋى ئەزان
ھەرۋەھا روپشت تاگەشتە تاۋىك لە تىزۋەۋى يا بەردى بەسر بەردا ئەدا ،

گرمی فرسه نگی تروخت . (تاك) :

تاویکی به سام مراو ترسینی کمتر شه پولی بهر داش قرینی
کومه له پیاویکی چاوی کهوت هه ریک به پاره وه دانیشتون له بوارا ، وه
کومه له سفهریان ریکختووه . جوان دهستی به خشین بسترا ، زمانی ستایشی
کرده وه ، چند زاری کرد هاوری بی یان نه کرد (تاك) :

بیزه ناتوانی له کس بکهی زور گهر زهرت هه به زوری پی ناوی
مه له وانی بی مرووت پی پیکه نی و رووی لی وهر گهرا .

بیزه له ده لیا ناپهر شه وه زوری ده پیاو نا ، زهری یه که پیاوی
جوان له تانوتی مه له وان دلی هاته وه یه که ، ویستی تولی لی بسینی ، پاپور
روویو بانگی کرد ته گهر بهم کراسه له بهر مایه رازی ته بی لام دریغ نیه . مه له وان
تعام گرتی ، پاپوری گهرا یه وه .

تعام نه دروی چاوی هوشمه ند ته پیچی تعام ماس و مهل له بهند
ته وه ندهی ریش و به خه گی بهشته چنگی نه و جه وان بو لای خوی راکیشا بی ته وه
بهزه بی پیایته وه باشی کوتا . هاوری له پاپور دابهزی یاریدهی بدا درشتی دی
پشتی کرده وه . ریکه و تن نه بی چاری تریان نه زانی ، له سر ته وه ریکه و تن
چاوپوشی لی بکری بو کری کشتی . (پارچه) :

که پز قین ته بی ته واناخه کار به ئاسان ته بهستی ده ری کارزار
به شیرین زمانی به لوتف و خوشی تو ته توانی فیلی به موو راکیشی
که تیژی ته بی نه رم به له ری که ناو ریشمی نه رم تیژی تیو ناپیری

به بیانو هینانه وه بو رابوردوو که و تنه به رده ست و پی ، وه به نیفاق چندند
ماچیکیان له سر رووی کردو بردیا نه ناو پاپوره و رویشتن هه تا که بهشته پایه یه که له

ئاۋەدانىي يونانا كە لە ئاۋا راوستابوو پاپورەوان ووتى پاپور قورنىكى تى كەوتوۋە
 يەكى لە ھەموان بەھيتر بېيتە سەر ئەو پايتە جەلەوى پاپورە كە بگريت تا چاكي -
 بگمەو . جوان بە سەر كەشى دلاۋەرى كە لەسەريا بوو لە دوژمنى رەنجاو
 نەترساو بە ووتارى كە كيمان تيشى نەكرد كە ووتوۋيانە : ھەر كەسى رەنجىكت بە
 دل كە ياند ئەگەر دوا بە دواى سەد رەھەتتى بەدەتتى لە تولەي ئەو رەنجه دنيا مە بە
 چونكە تير لە برين ديتەدەر بەلام ئازارى لە دلا ئىمىنى (تاك) :

دوو كويلەي بەگى (۱) ووتيان بە يەكز دوژمنت رەنجانە بترسە ئىتر
 (پارچە)

دنيا تو مە بە لە دل تەنگىت
 كە بە دەستت كەسىكت كرد دل تەنگ
 بەرد مە ھاوە دىۋارى شووشەيى كەس تا لە دىۋارەوۋە نەيت بوت سەنگ

ئەۋەندە جەلەوى لە قولەۋە ئالاندو چوۋە سەريايە كە ، پاپورەوان جەلەوى
 لە دەست چىراندو پاپورى لى خورى . يىچارە سەرسام مایەۋە ، يەك دوو روژ بەلاو
 سەختى كىشاۋ سەغلەتتى دى سېھم روژ خەو يەخەي گرت و خستپە ئاۋەۋە . شەۋو
 روژىكى تر كەۋتە كەنار ، كەسى گيانى تىسامابوو كەۋتە خواردنى گەلاي دارو
 درەختو بىكە گياي دەرتەمينا تا توژى ھىزى ھاتەبەر ، سەرى لە يىابانا نايەۋە
 رويشت ھەتا تىنوۋ بى توانابوو كەبشتە سەر چالى . تيرە يەك ئاۋيان تەخواردەۋە بە
 پارە . جوان پارەي نەبوو ، يىچارەيى نواند . دليان بوى نەرم نەبوو ، دەسى دايە
 دەس درىزى چەند كەسىكى كوتا ، زورىان بوھىنا بەسەريا زال بوون ، بى بەزەي
 پياھاتتەۋە لىيان دا تا بىر تىندار بوو (پارچە) :

مىشۋولە زورىوۋە فىل بى لى ئىئەجەن لەگەل ئەو ھەموو مەردى و رەق بەدەن

(۱) لەمەلا ، بەكلىرو خەيلە تاش . د ج ،

میلوره ورده تهگر ری کهون شیرى ژيان بى پستی دهرته کهن

به ناچاری که و ته دواى کاروانى . روشتن هه تا گه بشته شونیکى پرترس له
دزان . سه پرى کرد کاروانى به کان له رزبان لی هاتووه و دلیان داناوه بو فوتان .
ووتی مه ترسن له ناوتانا من به کیکم به را به پری په نجا پیاتان بو نه کهم . گه نجه گانی
تریش کومه که بکن . نه مه ی ووت کاروانى به گه زافی نهو به هیز بوونو به هاوری
نهو شادمانی یان تواند ، به خواردن و ناوده سگروییان به پیویست زانی . جوان
ناگری بعهده ی به رزبوو بووه ، جلهوی توانای له دس دهر چوو بوو ، چند
پارووپه کی به تاره زوو خواردو چند کاسه ناوی به دوا داخواردوه . دیوی
دهروونی سره ووت و نووست . پیره میردیکى جیهان دیده له کاروانه که دا بوو ووتی
نه ی کومل من لم دوا که ووتویى ئیوه به له ترسدام زیاتر له دزان ، وه کو ته گیر نهوه
غهرییک^(۱) چند درمیکی کو کرد بووه به شهو له ترسی قهره ج له مالا
نه ته نووست ، به کیکی له دوستانى خوی بانگ کرده لای خوی هه تا به دیداری نهو
ته نیایى نه میی . شهو له لای بوو نه و نه ده که به درمه گانی زانی بردنی خواردنی و
روی بو سهر . به یانی غهریه که یان دی ته گریا به رووتی ، لی یان پرسى مهگر
درمه گانت دز بردنی ؟ ووتی نه به خوا دوا که ووتوو بردی . (پارچه) :

دانه نیشتوم به دلنایى له دوست پیم نه زانی خوو ره وشتی ته واد
دوژمنی زامی دانی به دتره وا خوی به دوستی به رته چاوی پیاو

چی نه زان ته گهر نه مه بيش له کومه لی دزان بى و به فیل له ناو ئیمه دا ناماده -
کرایت ، هه تا له کاتیکى هه لا یارانی ناگاداربکت من وا ریک ته نیم که نه مه به
نووستویى به جی یلین و بار که ی . جوانان په ندی پریان لا پنهو بوو . وه سامیکى

(۱) له نسخی تردا غهرییک نووسراوه . « ح »

گوره یان له مست و هشین چووه دل. باریان گردو جوانیان به نوو ستووی به جی هیشت
 کانی یداروو روز له سرشانی هه لاتیوو ، سری هه لبری دی کاروان رویشتووه ،
 بیچاره گهلی گهرا ری نه برده هیچ شویینک . بی نهوا رووی نایه سرخالک و دل
 له سر هه وتان و وای تهووت :

من ذا یحدثنی و مر العیس ما للغریب سوی الغریب انیس
 کیم له گهل بدوی وا رووی کاروان بی یاره غریب مهر له غریبان
 (ناک)

له سر غریبان ناکا زه بروزور کسێ نه یدی بی مهر غریبی زور

ینهوا لهم ووتاره دا بوو پادشازاده بهک له راو له لهشکر دوور که وتبوه وه ، له
 ژوور سری وه ستاوه گوی لهم ووتاره وه بهو تهماشای شیوه ی نهکا ، شیوه به کی
 جوانی دی و حالکی په ریشان لی ی پرسی له کوی وه دیست و لیره دا چون که وتوویت ؟
 به شیک له حال خوی بو گیرایه وه . شازاده به زه بی به په ریشانی یا هاته وه ،
 خه لات و به خششی دایه و یاوی تاییه تی له تهکا نارد ، هه تا بر دیا نه وه بو شاری
 خوی . باوکی به چاو پی که وتی شادمان بوو ، وه بو سه لاهه تی سوپاسی
 به جی هینا . کانی شه و نه وه ی به سهریا هاتبوو له حال که شتی و ستمی که شتی به وان و
 جهوری هه للاحه کانی دهوری ناوه که و هه دری کاروانی له ریگه بو باوکی گیرایه وه .
 باوکی ووتی نهی کورم پیم نهووتی له کانی رویشتا که ده ست به تال دهستی دلیران
 به ستراوه و پنجه ی شیران شکاوه . (شیر) :

خوشی ووت به تال دهستی سیلاح شور ده نکي زور چاکه نهک هه فتا مه ن زور

کور ووتی نهی بابا هه تا ره نهج نه دهیت گه نج وه رناگریت . هه تا گیان نه خه یته
 ترسه وه به سر دوژمن زال نایت . هه تا ده نک بلاوته که یته وه خهرمان هه لناگریت .

نایبی به کم مایه ره نچی که کیشام چره حه تی به کم دهم کهوت ، وه به نازاری
خواردم چه ندیم ههنگوین هینابه وه ؟ (تاك) :

گهرچی له مووچیت زیاتر پی ناخو ریت بو دهست کهوتیش خو مستی نایی
(تاك) :

غهوواس گهر ترسی دهمی نه ههنگی بی قمت دورری گران به چنکی ناگا
(بهند) بهرداشی زیروو ناچوولی ، ییگومان باری گران نهگریته سهرشان .
(پارچه) :

چی بخوا له غار شهری درونده یا بازی کهوتوو چی به قووت نه بی
له ناو خانوودا نه گهر بکهی راو دهمس ویت چهنی عهنگه بووت نه بی
باوك به كوری ووت تو لهم جاره دا فلهك یاوه ری ی کردی ، وه دواروژ
رابهری ، که خاوهن سامانی گهشته سهرتوو بهخشایشی دایقو حالی تی شکاوی
توی خسته وه جی . ریکهوتی وا نایابه وکم ، وه لهسهر نایابو کم حوکم و بریار
دانا مزریت .

راوکه ره هموو جار شوغالی^(۱) ناگریت نه بی جاریکان پلنگ یسدری

وه کو به کی له پادشایانی فارس نقیبکی گران نرنی له نهنگوستیله دا بوو ،
جاریک له سهران لهگه چهند کسبکی تاییه نی بو موسهلای شیراز چوونه
دهره وه ، فرمووی که نهنگوستیله کهیان لهسهر گومیزی « عضود »^(۲) که به کی
بوو له پادشایانی شیراز - دانا ، ههتا ههرکس تیر له کونی نهنگوستیله وه ده رگا
نهنگوستیله می نهوه . چوارسده تیر نه نداز له خرمه تیا بوو تیریان تی نه گرت هیچی
لیوه نهچوه دهر ، ههتا منالی لهسهریانی خانووه و یاری به تیر نه کردو تیری بو ههر

(۱) شوغالی ، شوگالی ، چهقل . «ع» . (۲) عند الدولة . «ع» .

لایه نھاویشته . بای سه با تیری نهوی له کونی نهنگوستیله وه دمر کردو بهخشش و
خهلانی وه رگرتو نهنگوستیله یان به خورایی دایه . نهگیر نهوه که کوره تیرو که ول-
نه که می سووتاند . لی یان پرسى بوچی وات کرد ؟ ووتی هه تا رمونهقی به که بچار له
جی خوی بمینی (پارچه) :

زور نهی سه کیم رووناک بیروهوش بوی ریک ناکه وی بکا ته دیری
جاری وا هه به منالی نهفام به غه لته بدا له هه دهف تیری

۳۰- (چیروک) یستم دمویشی له نهشکه و تیکا دانیشتبوو ، وه قاپی
له سر هه مو نه هلی جیهان داخستبوو پادشایان و ده ولمه ندان له چاوی هیمه تیا
شه و گهت و سامانیان نه بوو . (پارچه) :

نهوی کردیه وه قاپی سوال له خوی هه تا کو نه مری نهی مینی نیاز
له حیرس وازینه و پادشایی که بی تماع گهردن بهرزه و سهر فراز
یه کی له پادشایانی نهو ده وره پی یووت هیوام به که مری ره و شقی مهردان
وه هابه که یو نان خواردنیک بریار بهرموون ، شیخ رازی بوو له بهر نهوه قوبوول -
کردنی ده عوهت سوته ته . جاریکی تر پاشا یو سوپاسی هاتی چوو له لای ، شیخ له
جی خوی راپهری پادشای گرت بهاوش ، به نه مری سه نا له گه لیا دوا ، که رویشته
یه کی لی پرسى که شیخ نه وه ندهی نه بچاره لوتف و نه مری یو پادشا نواند ریکی
شیوهی نه بوو ، وه لیم نه دیوه . ووتی نهی نهت ییستوو که خاوهن دلان ووتو بیانه .
(تاك) :

که سی دانیشتی تو له سر خوانی پیویسته که هات له بهر هه لسانی
(مهسنه وی)

چاو که نه توانی نه کا سهیری باغ بی گولو نه سرین هه ل نه کا ده ماغ

له ژوړه سر نهی نووکی قوو یا پر نه توانی بنوی پردی له ژوړه سر
 گمر دولبر نهی به هاوخوا له شو نه توانی دانیت دمس له کوش بو خوا
 سکی بی هونهر کهوا پیچ پیچ مات ناتوانی به هیچ که بکا قنات

بهندی چوارهم

که لك و سوودی بی دهنګی

۱ — (چپړوك) به په کی له دوستانې خومم ووت بویه بی دهنګیم له لا باش-
 مات چونکه له ووتارا چاکی و خرابی نهی دوشمن خرابی نهی نایبی . ووتی نهی
 برادره دوزمن وا چاکه چاکیش نهی .

واخوا المداوة لا نمر بـصالح إلا ویلمزه بـکذاب أشـر
 بهلای پیاوچاکا نروویه دوزمن مهرناوی نابی بهدو دروزن
 (تاك)

هونهر ههیکه زل بو چاوی دوزمن
 گوله (سهدی) و له چاوی دوزمنان خار
 (تاك)

روژ نهیرو رووناکی بو گیتی ناشیرینه له چاوی مشکی کویر

۲ — (چپړوك) بازرګانی هزار دینارې زیان لی کهوت ، به کوری خوی
 ووت نابی له گهل کهسا تم ووتیه یینته ناو . کور ووتی بابه فرمانی تویه نایلم ،
 بهلام نهی بسمر که لکیا ناګادارم کهیت ، له شار دهنوه ریکی چی ههیه ؟ ووتی
 نهوهیه قهوماو نهی به دوو ، په کی زیانی مال ، دووهم پی خوش بوونی دراوسی .
 (تاك) :

مهلی سه غله تی خوت له لای دوزمنان که (لا حول) یو تو نه لی وشادمان

۲ — (چپروک) جوانیکی هونرمه ند له هونرا بهشیکی زوری هه بوو ،
وه ته بهیکی وورد . که له نه نچومه نی دانایانا دانه نشت زمانی ووتاری نه بهست .
باوکی پی یووت نهی کورم تویش نه وهی نه یزانی ییلی . ووتی نه ترسمم له وهی
نایزانم لیم پیرسن و شهرمه زاری بهرم (پارچه) :

یست سو فی بهک ییلاوه کانی بزماریو نه کرد ، کانی رووانی
سهرهنگ به خه ی گرت ووتی با پروین هیرم یو نال که دیاره نه یزانی
(ناک)

دهنگ نه که یی هیچ کهس کاری پیت نیه
دهنگت کرد نه یی دهلیل حازرکی

۴ — (چپروک) زانابه کی گوره بهر بهره کانی بوو له گیل مولجیدیک (له نه تی
خوا له به که به که یان) بی به دهلیل ده رفه تی نه مات ، سو پیری فری داو رووی -
وه رگیراو رویش . به کی پی یووت توبهم هه موو زانایی و فزلو نه ده به وه له گیل
بی دینیکا ده لیل نه ما . ووتی زانایی من له قورتانابه و فرمووده کانی پیغم بهر سه لامی
خوا ی له سر بی وه له فرمووده ی مهشایه کانا نهو به ما نه هیچی باوهری نی بهو
ناییت ، منیش یستی کوفری نهو به که لکی چیم دی ؟ (شیر) :

کهسی تولی نه یی رزگار به قورتان و حه دیس
هه نه وه چاکه وه لامی که وه لامی نه ده یی

۵ — (چپروک) جالینوس بی بروایه کی دی ده سستی له به خه ی دانابهک
توند کرد بوو ، وه بی حورمه تی پی تهووت . ووتی نه گهر نه مه دانابه یه تیشی
نه نه گه بانه نه جی به له گیل نه نادانه دا . (مستهوی)

له نيوانی دوو عاقل نای پېکړ که دانایش نېزی ناگا بو کم و خوار
نظامی گډ یل سختی به گډمی دلی دینیتجی دانا به نږمی
دوو خاوهن دل ته کن موویک نیکه هدار

وه هایه سمرکشیک و ناشتی یار
که همدوو لا نظام بن تینی یین ټگر زه نجیری بی باش تهی پسین
جنوبی دا به پیادی ناشرین روو له شانی گرت ووتی تهی چاک و پاک خوو
له وه من به دترم تو پیی تهزانی وه کو خوم هبی من تو چون تهزانی

۶ — (چپروک) سهجانی واتیلان له زمانه روانی و فضا ساحتدا بی وینه داناوه.
له بهرته وه سالی لمر کومه لی دواو ووتاری دوو باره نه کړده وه ټگر ته وه ریکه و تابه
به شیوه به کی تر تهی ووت ، وه ننه په کیکه له تده بی بهر دمی شاهان (مستندوی):
ووته گمړچی دل به ندو شیرین تهی که شایانی تسدیق و تحسین تهی
که جاری ووت مه یکه ټیتر دوو بار که حلوا خورا جاری نالین دوجار

۷ — (چپروک) له به کی له حکیمانم یست تهی ووت هر گیز کهسی به
تهزانی خویا دانی نه ناوه مگر کهسی به کی له ووته دای پیش ته وهی تهو لی یته وه
نم دست پی بکا .

عاقل مه یته ووتار سرورین ووتت مهینه ناوه ندی وون
کهسی خاوهنی هوش و فخره نکه نالی ، نه یسی خه لکی بی ده نکه

۸ — (چپروک) چهند کهسی له پیاوانی مه محمودی سوپو که گین له حسن
مه یه ندی پان پرسی که نیمرو پادشا له فلان ټیسا چې به تو ووت ؟ وونی وون نای .
ووتیان ته وهی به توی ته لیت ووتی به وینه ټیسه ره وانا یی . وونی به دنیایی
ته وه به که نایلیم ، ټیتر بوچی ته پرسن (بهیت) :

له نهو جی قهلمك چي نهزانی حال نهزانی كیه تو له دیوی مال

۱۲ — (چیروك) خه تیپكی دهنگه ناخوش خوی به دهنگه خوش نهزانی
هاواری بی سوودی بهرزه كرده وه نهت ووت دهنگی قهلمه شهو پهرده ی نهلمانی
تایه تی «إن أنكر الأصوات لصوت الحمير» دهرباره ی نهو هاتووه :

نهراندی خه تیپ «نهو لقه واریس» دهنگی جوولاندی ئیستخری فارس

پیاوانی تاوایی له بهر نهوه پایبه کی هه بوو نهو به لایه بیان نه کیشا ، نازاردانیان
رېك نه نه دی ، هه تایه کی له خه تیپانی نهو ده وړه له گه لیا دوژمنایه تی به کی نهلمانی
هه بوو ، بو نه حوال پر سینی هات ، ووتی خه وېکی سه یرم پته وه دیوه خیریت . ووتی
چیت دیوه ؟ ووتی له خه و ما تاوازیکی خوشته هه بوو ، وه مهردومان له پیروزی
نووه حسا بوونه وه . خه تیپ توزی بیرلی كرده وه ، ووتی خوا پاداشت بداته وه
نمه چ خه وېکی پروزه تو دیوته ، منت له عه بی خوم ناگادار كړد كه من دهنگی
ناخوشم هه په و پیاوان له دهنگه هه لبرینی من له ره نجان . په یمان بی ئیستر خوتبه
نه خوینم مگه به هیواشی . (پارچه) :

له برابنه ی دوستی له ره نجام شیوه ی به دی من جوان بکا به بیان
عه یم به هونه ر كمال دابنی دركیم به گولو یاسمین ره یحان
كوابو دوژمنی بی شهرمی ناپاك عه بی من به من باش بدانیشان
(ناك)

كهسی عه بی نهلمین له بهر ده میا وهك نهزان عه بی خوی له لا هونه ره

۱۳ — (چیروك) به کی له مزگوتی سنچار بانگی نویژی نه دا به خورایی . به
جوریکه نه دا كه گوی گران نه فره تیان لی نه كړد . خاوه من مزگوت میری بوو عادل و
چاك ره وشت ، نه ی وېست دلی بره نجینی ، پی ووت نه ی جوانمه رد نم مزگوته

چهند بانگك دهریكى دیرینی هه به ههر به كه پینج دینار مووچه بان نه ده می . ده دینار
نه ده م به تو له مزگه وتیكى تر بانگك بده . له سهر تم ووتنه به ريك كه وتن ، روپشت .
دواى ماوه به كه له رى گوزارى تووشى تمیر هات ووتی تهى گه وره خواهن . تو
له گهل منا كه مت به خهرچ دا له و مزگه و ته به ده دینار دهرت كردم . نه و شوینه ی
چووم بیست دینارم نه ده نی بروم قوبوولم نه كردووه . میر نه و نه ده بیكه نی له سهر .
پشت كه وت ، ووتی زینهار وهری نه گریت به په نجا دینار رازی نه بن . (شیر) :
به ته شوی له بهرد كس ناتاشی گل وهك بانگی زیری تو نه تاشی دل
۱۴ — (چیروك) ده نك ناخوشی به تاوازیكى ناخوش قورئانی ته خویند .
روژی خواهن دلی به لایا روپشت ، پی ووت مانگانه كه ت چنده ؟ ووتی هیچ .
ووتی تهى بوچی خوت نه و نه ده نه ره نجینی ؟ ووتی له بهر خاتری خوا . ووتی سا
له بهر خاتری خوا مه خوینه (شیر) :
گر بهم شیوه به . قارى قورئانی نایه لی ره و نه ق بو موسولمانی

به ندی پینجه م

له عشق و جوانی یا

۱ — (چیروك) به حه سن مه به ندی بان ووت سولتان مه محمود له م هه موو
غولامه جوانانه ی هه به كه ههر به كه نایای جیهانیكن ، چون ريكه و نه ووه كه مه بل و
خوشه و بستى له گهل هه جیا نا نی به وه كو له گهل ته یازا هه به تی ، خو هیچ له وان
جوانی به كى زیاتری نی به ؟ ووتی ههرچی چووه دله وه له چاوا جوان نه نوینی .
(پارچه) :

كه سی به چاوى رقاوى نه گهر ته ماشاكات به ناشیرینی له یوسف نیگار نه دا نشان

به چاوی خوشه ویستی له دیو تماشا کات

وه کو فریشته یی کمر ره وویی دپته بهرچاوان

کەسی که پادشا ویستی نهو کەسە سەراپا بەدیی به چاک نه نوینی
نهو کەسە پادشا فری دانته لا له ناو کومارا کەس نای لاوینی

۲ — (چیرۆک) ئەلین گەورە یەک کۆیلە یەکی نایابی جوانی هەبوو ، له رووی
مەیل و خوشە ویستی و دیانەت هه زیاد سەیری نه کرد . به یەکی له دوستانێ خوی ووت
دریغ ئەم فۆلامە ی من اهگەل ئەم جوانی یە هەبەتی زمان درێژو بی ئەدەب نه بوايه
چەند خوش ئەبوو . ووتی برام گاتی دانت به دوستی یا ناتەمات به خزمەتی نهی ،
چونکە عاشق و مەشغوونی کە هاتە ناو خاوەندی و کۆیلە یی هەل ئەسی . (پارچه) :
گەورە بو کۆیلە ی پەری روخساری کە کەوتە گەمە و یاری و پێکەنین
چەند سەیرە کۆیلە فەرمان ره وایی گەورە رابگری نازیکی به تین
(تاک) :

کۆیلە هەل ئەگری تاوو خشت یینی کۆیلە نازدار بی مشت نهو هشی

۳ — (چیرۆک) خواپەرستی کەم دی به خوشە ویستی کەسی دووچار بوو بوو ،
نه تیغی تواناو نه توانای گفتوگۆی ما بوو . چی تانوتی لی ئەدرا سوزی زیاد نه بوو ،
وازی له منالی نه ئەهیناو نه بووت (پارچه) :

له داوینی تو کورت ناکەم دەستم ئەگەر لیم بەدەیت به تیغی لوران
له دوا ی تو نیمه سایه و پەنایەک هەر بو لای تویه بیم گوریزان
کەوتە تانوت لی دانی . پیم ووت هەقلی به ترخت چی لی هات کە نهفسی
پست به سەرا زال بوو ؟ زەمانی به بیر کردنه وەدا روچوو . ووتی :

کە سولتانی عشق رووی کردە شویی نامبێنی هیزی بازوو بو تهقوا

چون نهو بیچاره داوین پاک نهی تا بهنهی له نور که چنقیوه وا
 ۴ — (چپروک) به کی دلی له دهست چوو یوو . وه وازی له گیان هینا بوو ،
 هیوای که وتبوه ترس و گومانی له سره فوتان بوو . نه پاروو بهک بوو خه یالی بکریه
 بکه ویته دهمو ، مهلی بوو بکه ویته داو .
 (تاک) :

زیر نهگهر له لای دولهسر نه نویی زیرو خاک ئیتر به کسان نه نویی
 جاریک به ناموزگاری بیان ووت له خه یاله مهحاله بی جیه خوت پیاریزه .
 زور بهم هه وه سهی تو هه ته ویلن و قاچی دلیان له زنجیرایه . نالاندی و ووتی :
 (پارچه)

بلی په ندیم نه دهن ئیتر یاران چاو له مهیل نهوم له ناو جانان
 شهرفروشان به زوری په نههوشان نه کوژن دوزمن و نیگار دوستان
 (تاک) :

دوزمن زامی دانی به دتر نهی که له چاوی کسان وه کو دوست بی
 مهرجی خوشه ویستی نهوه نی به له ترسی گیان دل له جانان گرتنه وه : (پارچه)
 تو که خه ربکی خزمهتی ته نی عشق بازیککی زور دوزنی
 گهر . بوت ریک نه کهوت ری به یار بردن
 خو مهرجی عشقه له داوا مردن

(تاک)

نهگهر بوی دهست دام داوینی نهگرم گهر دهستی نه دا له ده رگای نهمرم
 خزم و خویشی که چاویان به کاری نه کهوت بهزه بیان به روزگاریا نه هاته وه ،
 په ندیان دا نه دا ، زنجیریان بو دانه نا بی سوود بوو (شیر) :
 تالی شالی دا له بو دهر دم ته ییب نهفسی چاو چووی من شه کر داوا نه کا

(شیر)

یست دوله‌ری نه‌یووت نه‌یانی به دل له ده‌ست چوو نه‌یی بزانی
هه‌تا قه‌دری خوت وه‌ها له‌لایی له‌به‌رچاوی تو قه‌دری من نایی
نه‌گیر نه‌وه که نه‌و شازاده‌یه‌ی نه‌و چاوی لیوه‌بوو ناگاداریان کرد که جوانی
همیشه له‌م سه‌رمه‌یدانه‌به سروشتیکی خوش و ووتاری شیرین و وردی هه‌یه ، ووته‌ی
نه‌سته‌قی نه‌یسترای لی نه‌یستری . وا ده‌رنه‌که‌وی شوری له‌سه‌ریاو سوزی
له‌جگه‌ریایه ، شیوه‌ی شه‌یدا نه‌نوینی . کور زانی که دل هه‌لاوه‌سراوی نه‌وه و به
ده‌وری به‌لادا نه‌سوورینه‌وه . هات بو لای که دیتی وا شازاده بو لای نزیکه‌بووه و
بو هاتنه‌لای سووره . گریاو ووتی :

نه‌وه‌ی کوشتوومی وا هاتووته لام دل بو کوشته‌ی سووتاوه گویا
هه‌رچه‌نده لوتفی له‌گه‌ل کردو لی پرسى چونى و له‌کوی وه‌یت و ناوت چی‌یه و
چ‌پیشه‌یه‌ک نه‌زانی ؟ جوان به‌جوری نوقمى قوولایی ده‌لیای خوشه‌ویستی بو‌بوو
جی هه‌ناسی نه‌ما‌بوو .

له‌به‌ر بخوینی هه‌وت سو‌بعی قورئان تیک‌چوویت نه‌لف‌ویت لای نایی ره‌وان
ووتی بو‌چی له‌گه‌لم نادویت ، منیش له‌ریزی ده‌رویشانم ، به‌لکه‌ نه‌لفه‌ له‌
گوی نه‌وانم . له‌و کانه‌دا به‌هیزی رابواردنی خوشه‌ویستی به‌وه له‌ناو‌گه‌راوی
شه‌پولی خوشه‌ویستی یا سه‌ری ده‌ره‌یناو ووتی : (شیر)

هه‌جه‌به له‌گه‌ل وجودت که وجودی من به‌ی
هه‌جه‌به که یته‌گوفتار لای من ووتن به‌ینی

نه‌مه‌ی ووت و زیره‌یه‌کئى کردو گیانی به‌حق سپارد (شیر) :

هیچ هه‌جه‌ب نه‌یه کوژراوی له‌ده‌ر خه‌یسه‌یی دوست

نه‌وه سه‌یره به‌سه‌لامه‌ت که به‌ریته‌ده‌ری گیان

۵ — (چېړوك) يه كې له قوتاي يان جواني يه كې تهواوي هه يوو ، وه شيوه و
ووناريكي ريك . ماموستا به هسقي ئادمه مزادي لهگل جوان يسقي يا مامه له يهسكي
هه يوو ، وه تووره يي و هه رده شهيك كه بهسر مثاله گاني ترا هه يوو يو نهي رهوا نه
تهدي و گاني به ته نيا دهسي نه كوت ته يووت (پارچه) :

نهك هيند خهريكم نه ي به هسقي روو له دلا ماي هه تا خوم له بهر
نيمه له سه برت تواناي چاوپوشين تا به رابهری خوم بينم تير

جاريك كوره يي ووت ته و نهدي له شيوه ي دهرسا چاوت له منه ، وه
هه روه ها له خويشم وورده نيته وه . نهگه له نه خلاق وره وشقي منا نا په س نهدي بهكت
دي به سهر يا ناگادارم بكه . هه تا يو گوريني كوشش بكهم . ووتی نهی كور نه م
ووته به له كه سيكي تر پيرسه من بهو چاوه ي لهگل تودا هه مه هونه ر نه بي هچي
تري له تودا يي نايينم . (پارچه) :

با چاوی به دين هه ل كو كرابي هونه ري به هيب يته بهر نه زهر
لهگل يهك هونه ر يي هه فتا هيب دوست ناييني مه گه ر يهك هونه ر

۶ — (چېړوك) له يادمه شهويك ياري خوشه ويست له دهرگاوه هات .
وه ها به يي خودي هه لسام له جي ي خوم چراكهم به داويي خوم كوژانده وه .

(شيعر) :

سرى طيف من بجلو بطلمته الدجى ققلت له أهلا وسهلا ومرحبا

دانېشت وگله يي دهست يي كرد كه له حاله تيكا منت دي چرات كوژانده وه ،
به مه عنايهك . ووتم به دوو مه عنا ، يهك وامزاني روژه هلات ، دووهم نم شيعرهم
به ياداها ت :

كه ر نيسك قورسي هاته لاي چرا هه لسيو له كومل تو دهري يني

وهر دم به خنده و شیرین لبی بو فو له چراکه و بگره داوینی

۷. (چیروک) پیاویک زهمانی بو دوستیکی نه دیبوو لی پرسی له کوی-

بوویت ، زورم بیر نه کردیت ؟ ووتی بیر کردن چاتره له بیزاری . (چواری) :

دره نکه هاتویت نمی یاری سهرمهست نیتر داوینت بهرنادهم له دهست

خوشه وستی خوت بیینی دیر- دیر چاتره لهوی که لی بی نیر

ووتی وورد : دولهری لهگل هاوری یانا هاتی بو ره نچاندن هاتوو چونکه

له همه دو بهر بهر گانی خالی نیه .

اذا جتتي في رقعة لتزورني وان جئت في صلح فانت محارب

لهگل هاوری یان بیته لام نهگر با به ریکیش بی هاتوویت بو شهر

(ناک) :

به يک هه ناسه که تیکل بو یار به بی گانه

فرهی نهما بوو که بمرم له غیرهت نهو نانه

به پیکه نین ووتی (-هه دی) چرای نه نجومه نم

له ووم چی خوی که بسووتی به شوعله پهروانه

۸. (چیروک) له یادمه له روزانی پیشینا من و دوستی وه کوو دووده نکه

بادام له پیستیکا بووین . وا ریکهوت وون بوونی په یدابوو . دواي زهمانی که

هاتهوه دهستی کرد به گله بی که لم کانه دا هیچ ته نریکت نه نارد . وونم دریغم

لی هات چاوی ته نر به جه مالت روشن بی و من بی بهشیم (پارچه)

لی به یاری دیرینم که وا ته ویم داندها به زوری زمان

بو من لام وایه که تهوبه نایی هه تا به زوری شمشیری بورران

حه سادهم برد په کی بنیم که تماشاکا له جمالی جوان

دووباره دی تهلم که نهی یاری من هیچ کس تیر نایی له سهیری رووتان

۹ — (چپړوک) زانابه کم دی به کسی دووچار بوو یو ، رازی له پدیده
دهرچوو یو بو ناو کومل . جهفایه کی زوری لسه ربوو نهی گرتنه شان . جاریک به
ووردی پیم ووت ته زانم که تو له خوشه ویستی هم دولبره هه وایه کی نفیسیت
نیه ، وه لم خوشه ویستی به دا هه خلیسکانت نیه . جا له گهل هم مانابه دا شایانی
پایه ی زانایان نیه خویان به دناو بکن و جهفای بی نه ده بان بکیشن . ووتی نهی یار
دهستی گله یی له داوینم به رده که زورچار بو هم کاره سازی بهی خوم بو خوم
که ووتومه ته یاده وه . توانام بو جهفای نهو له لا ناساتره له چاو پی نه که ووتی نهو .
هه کیمان فهرموویانه دل دانان بو ماندوویی ناساتره له چاو گرتی بو ته ماشا .

کسی دلی دا به دوس دولبری	جله وی دایه بو هر جی بهری
گر ناسک پی پی پی له پتایه	ناتوانی بو خوی بچی بو لایه
کسی بهی نهو گلت نه بهیته سر	نه گر جهفای بوو یخهره سرسهر
روژی له دهستی گر ووتم هاوار	چهند روژ دواي نهو مردم نیستیفار
دوست هاوار ناگا له دهستی دوستی	دلی خوم دانا بو هرچی ویستی
به لوتف بو لای بانگه نه کم نه کم	با به قینه وه دهرم کاته دهر

۱۰ — (چپړوک) له سهره نای جوانیما که نه یزانی چونه ، له گهل دولبریکا
خه پال و رازی کم هه بوو . له بهر نهو ی قورگیکی خوشه نک و سروشتیکی وه ک
مانگی چوارده ی هه بوو له تاریکی شهوا . (ناک)

سه وزه ی که ناری روومه تی نه خواته وه ناوی هیات
له شه کری نهو سه یریکا ویستی کسی بخوا نه بات
واریکه ووت جوولانه وه به کی ناریکی سروشتیم لی دی به سه ندیم نه کرد . داوینم

لی کیشابه ووه خوشهویستیم پیچابه ووه وونم :

برو یکه هرچی نهکی تاره زوو

هزې نیمه ناکهیت له خوت هزکه زوو

گویم لی بوو نهرویشته و نهی ووت : (ناک)

هاوده می روژی نهویت شه مشمه شهوقی بازاری روژی پی ناشکی

نهو هی ووت و رویشته بو سهنر . پیریشانی له من کاری کرد : (شیر)

فقدت زمان الوصل والمرء جاهل بقدر لذیذ العیش قبل المصائب

وونم کرد کانی و هل نینسان نهزانه

به قدری خوشی ژین پیش کانی قومان

(ناک)

یروو بمکوزه له لای تو مردن نهو هک به بی تو ژین بهسهر بردن

بهلام به هوی سوپاس و شانازی خواوه دواي کاتیک هانه وه . نهو نورگی

داوودی بهی تیکچوو بوو ، وه نهو جوانی یوسفی بهی زیانی هینا بوو . سیوی

چه ناگهی وه کو هیندوانه توزی لی نیشته وو ، ره ونهقی بازاری جوانی شکا بوو .

هیوادار بوو له باوه شی گرم ، خسته نه نیشته ووه وونم : (پارچه)

روژی که ههنبوو ختی دولهبری له خاوهن عقل عقلت نهفران

نیمرو هایتسه وه ناشتی که پته وه لهسر روو سهر و بورت دانیشان

(هونراوه)

تازه به هارت زهر د بوو بی هیوا ناگری نیمه پش سارد بووه وه نهوا

چه ند نهکی ده عیبه نهکی له نجه ولار بیر نه که پته وه له ده وله تنی پار

برو لای کسی که کربارته ناز لای کسی که داواکار نه

(پارچه)

ووتر او سوز له باغا خوشه ، کسی نهوړانی و بهم واته نه دوی
یانی له سوز رووی جوانان ختی سوز دلی عاشقان زورتری نهوی
به لام باغی تو گنده زاریکه هکت گنده زو و هم دېسان نهووی
(پارچه)

سهرت بی بو مووی بناگوي یا نهی دهولتی روزانی جوانی دیتسهر
دهستی گیانم گهر نه بوو وک تو به ریش
تا قیامت نه هم نه هیشت خو یتسه دهر

(پارچه)

ووتم پرسه جمالت چو بوو نهینی وک
له دهوړی مانگ که میلوړه گردو پر چوشه
وهلامی دامی چوزانم که چی له روم رووی دا
مکمر له ماتم می جوانیمه وا که رهش پوشه
۱۱ — (چپروک) پر سیم له په کی له «موسه عربیان» (۱) : ما القول في
المردان ؟ چی نه لیت له بابتهی لووسانهوه ؟ ووتی : لا خیر فیه ، چاکی یان تیا
نه . (مادام ادهم لطیفاً بتخاشن) هتا په کیکیان نمره زبری نهوینی . (فاذا
خشن بتلاطف) جا که زیر بوو نمری نهوینی .

لووس هتا گاتی جوانه و شیرین روو ووتاری ناله ، بو خویشی تونخواو
له گکل ریشی هات که وته به لاغمت (۲) نیکه لی نهوی و مهیل و موچه بیت
۲ — (چپروک) په کی له زانایه کی پرسی کسی له گکل مانگ روویه کاله

(۱) موسه عرب : په کسی تلین کسل عرب نړیو یوه به عرب .

(۲) له نوسه په کدا : که یو به له دت .

ژووریکې ته نیایې یا د انېشت ، د مرگا داخرو چاودیران نووستو . نفس
داوانه کلت و هومس زال ، وه کوو عه رب ته لیت : خورما که بشتووه و باخه وان
بهره لسی ناکت . هیچ ته بی به هیږی پاروگراری که به سلامت بمینی ؟ ووتی
ته گمر له مانگ روویان به سلامت بمینی ، له به دگویان بی تمشر نایی (شیر)

لن سلم الانسان من سوء نفسه فمن سوء ظن المدهي ليس بسلم
له پیسی نفسی خوی پیاو بوو سلامت
له پیسی زه نی به دگو نایی رزگار

(ناک)

ته توانی نیی خوت وازلی نیی ناتوانی دمی خه لکی یی سق

۱۲ — (چیروک) تووتی به کیان له گیل قلی کرد بوو خفسه وه ، له پیسی
سیر کردنی له ره نجاو و ، ته بووت تمه چ سروشتیکې یی زی کراوه و چ دیمه نیکی
معلوم و نه ندایمیکې ناریکه ، نی قلی ره شی دوور . کاشکی نیوانی منو تو نیوانی
روژه لات و روزاوا یوايه . (پارچه)

بهری به یانی کسی روو به ووت که هه لسی له خه و
به یانی روژی سلامت ته بی له راستی به شه و . .

نیسک گرانی وه کوو خوت له گیل خوتا دانی
به لا کسی وه کوو تو له م جیه نه دا کوانی ؟

سهر تر ته وه به فله ره شیش له هاوسی به نیی تووتی هاتوه گیان ، (لاهول ولا)
ی ته کرد ، له گهر دشی دور لن تهی نالان ، ده سه گانی وه کو زیان دیده به په کا
ته هانی که تمه چ به ختیکی سروژیرو چ ته ستیه به کی نرم و روزانی ره نگاوه ننگه .
شایانی قه درو پایهی من ته وه بوو له گیل قلی له سمر دیواری باخی به له نه و لار

برویشتمایه (ناک)

بهسه بو خواهرست نهون زیندان که بجته تهویلهیی رهندان

چ تاوانیکم کردووه که روزگارم به سزا خستمیه همدای هاوری بهتی شتیکی
خوپهسه ندی ناره سنی زور بی لهم بهندیخانه یه دا دو چاری کردم (پارچه)

کمی نایه ته بز پاییی دیوار که وینت بکا نیا نهخشو نیگار
گمر تو له بههشت جیگهت دهر کهوی

خهلکی که دوزهخ نهکن ئیختیار

نهم ووتهی پیشیانهم بو نهوه ووت ههتا بزانی نهوه ندی دانا له نادان بزاره،
نادانیش نهوه ندی له دانا نسلیمیه وه . (پارچه)

زاهدی که وته کومه لی رهندان ووتی لهو ناوه دولهیری بهلخی
ترش دروو دامه نیشه یی زاری تویش له ناو نیمه تقو و تمخی
(چواری)

کومه لی تیکل وهك گولو لاولاو تو وهك داری وشك له ناویان رواو
چهشنی بای ناریک، وهك سهرمای ناخوش

وهك بهفری که ووتوو، سههولی بهستراو

۱۴ — (چپروک) هاوری بهکم هه بوو که ساله ها پیکه وه سهفرمان کردبوو،
وه نان ونه کی به کمان خواردبوو، وه حقووقی هاوری بهتی بی پایانمان هه بوو،
دوایی به هوی قازانجیکی که مهووه تازاری دلی بهرووا دیمو دوستابه نیی کرد به
سوهر. له گهل نهم هه مووه له همدوو لاوله دلمان پیکه وه بهستراوی هه بوو، له بهر
نهوه ییستبووی روزی له نه نجومه نیکا دوو شیعی ووتبووم . (پارچه)

به خه ندی سویر خوی بی له دهر نیگار زیاتر خوی نکا به زامی زامدار

گمر سهرې زولفی خوش بوم دمس کوی

چهنی داوینی سهخی یو همزار (۱)

دهسته بهك له دوستان به جوانی تم ووتیه نهو كه به جوانی رهوشی من
شاهیدی یان دابوو ، وه تافهرین یان کردیو . نهو دوستیش له ناو نهوانا ستایشی
زیادی کردیو ، وه لسمر نهوتانی هاورى بهنی دیرین داخی خواردیو ، وه دانی
نابوو به مهلهی خویا . دمرکوت که له لای نهویشموه نارمزوو هه به . نهم
شیرانم یو ناردوری کهوتم : (پارچه)

نهوو له جیهان پهیمان ووهفا لمان واگردت بهد هههدیو جهفا
یه کجار له جیهان دلم پی بهستی نهمزانی وا زوو پهیمان شکستی
پی نهگمر سهودای ریکیت لا چاکه خوشه و بست تری له لام لهوساکه

۱۵ — (چپروك) ییای ژنیکی خاوه نجهمال روشت . دایکی ژنه
په پروت بوو یو به هوی ماره یی بهوه له مالا مایهوه له هاو دمی چاره ی نه نهدی
هه تا کومه له هاورى یانی هاتن بو پرسینی حال . په کی ووتی چونی له دووری
نهو یاره شیرینه ؟ ووتی نه یینی ژن نه و نه ده گران نری به وهك یینی دایکی ژن
« خهسوو » . (تاك) :

گول به تالان روی ، ماوه درك وخار خهز نه یان هه لگرت و ما لهوجی به مار
(چواری)

چاوی خوت لسمر نووکی رم دینن خوشتره لهوه ی یینی دوژمن
پیوسته همزار دوست وازی یی نهوهك رووی په کی دوژمن یینی

(۱) تم شیراندی سهه ی له (رساله ی صاحبیه) دایه . برواته : کلیات ،
چالی م. فروشی ل ۷۶۵ . (ع.م)

۱۶. (چړوك) دېته يادم له روزاني جوانيما هاتوچوم هېوو بو شويو ،
 تماشام هېوو بو مانگ رووي . له تمووزيكا كه باي گرمي شوي ناوي دهمي
 وشك نه كرده وه . باي گرمي روژي موخي له تيسقانا نه هيناپه جوش به هوي
 بي هيزي نادمزادي پوه ، وه تواناي گرمي دووريم نه بو ، په نام رده بهر
 سيپري دپواري ، چاوه روان بووم كسي گرمي تمووزم به ناويكي سارد
 نبشنيته وه . ناكو له تاريخي دالاني نهو خانوه رووناكيهك بريسكايه واني
 جمالي كه زماني فسادت ورواني له بياني جواني يا بي دسه لانه ، وه كو له
 شويكي تاريخا بهيان دهر كه وټ ، يا له تاريخستانا ناوي زبنده گاني هه لقولي ،
 پرداضي به فراوي به دسته وه گرتووه شكري تي كړدووه وگولاوي نيكول
 كړدووه . نازانم به گولاو وا بوني دل خوش كړدبو يا چهند دلوي له گولي رووي
 تكاوه ناوي . به كورتي شه كراوم لهو دسه جوانه وهرگرت و خواردمه وه ژيانم
 سهرله نوي وهرگرت . (شعر)

ظماً بقلې لا يكاد يسيغه رشف الزلال ولو شربت بحورا
 تينويي دلم بو ناي تيرناو بابش خومه وه چهند ده لپا بهك ناو
 (چواري)

شادي بو پروز بهختي نهو كسه رووي وه هايي بهيان هلسي له خفو
 مهستي سافي سوبي مه حشر دېته هوش
 مهستي مه ي بیدار نه ي خو نيوه شهو

۱۷. (چړوك) سالي موحه د خواره زم شا ره حمه تي خواي لي بي بو
 كارسازي ريكه وتي به باش زاني له گل « خه تا » دا (۱) . هاتمه مزگه وتي شاري

(۱) د. روستم طيف لاي وايه كه باسي نهو ناشتي به نهكات كه له سالي

کاشغەر ، کوریکم دې له پهری ریک نه ندایا ، وه دوا پایهی جمال وه کو
پیشنان فرموویانه (هونراوه) :

ماموستا شوخی و دولبهری فیر کرد دووری و گله و ناز زورداری فیر کرد
بهم قه دو شیوه و خو و ره وشت ئینسان نه بووه له پهری شیوهی کرد نیشان

موقه ددیمه ی نه حوی زه مه خشری له ده ستابوو نه بخوینده وه (ضرب زید
عمرأ) واته : زه ید دای له عمر . ووتم نه ی کور خواره زم و خه تا ریکه وتن ،
زه ید و عمر هیشتا دوزنایه تی بان ماوه ! پیکه نی ، نیشتمانی لی پرسیم ، ووتم خاکی
پاکی شیراز . ووتی له ووتاره گانی سه عدی چی نه زانی ؟ ووتم :

بلیت بنحوی یصول مغاضباً علی ، کزید فی مقابله العمر و
علی جر ذیل لیس یرفع رأسه وهل یستقیم الرفع من عامل الجبر
(وانه)

دو چاری نه حوی ییک بووم که لیم نه دا په لامار

به قینه وه ، به چشنی زه یدی بهرام بهری عمر

له سرکیشانی دامن هل نابری سریشی

به لی ناریکی نه حوو ره فعه له عاملی جهر

هه نندی چوو به یر کرد نه وه ، ووتی شیر ه گانی نه و لهم زه مینه زور تر فارسی به .
نه گهر فارسی بلیت له تی که یشتن نزدیکتر نه بی . (کلم الناس قدر عقولهم) . له گهل
خه لکا به پیی عقل و تی که یشتیان بدوی ووتم :

۱۲۱۰ دا له نیوان خواره زم شاهمه حموودو قهره کیتایا مور کرا . نه گهر سه عدی
حیکایه نه که ی و نه گرتی ، نه و بوونی نه و له کاشغەر لهم گانه دا شتیکی زور گرنگه
له میزووی زیانیدا . (ع.م)

تاوه کو ته بعت هه وه سی نه حوی کرد شیوه یی عقلی له دلم مه حو کرد
 نهی دلی دلدار له داوی تودا نیمه خه ریکی توو، تو عمرو زه بد ا
 به یانی به که نیازی سه فرمان کرد بوو، توو مهز که سیک پی ووتبو و فلان -
 کس سه عدی به، به را کردن هات لوتفی نواندو داخی خوارد که نهم چند کاته
 بوچی نهت ووتووه که فلانم، ههتا به سوپاسی هاتی گه وره پیاوان که ممری خزمه تم
 یه ستایه، ووتم (نیو شعر) :

تو له شونیکې له من دهنگ نایه به واته منم.

ووتی چی نهی ته گهر لیم خاکه روژی به حسیه وه ههتا له خزمه تا به هر مه ند
 بین ؟ ووتم ناتوانم ریکی نهم چیرو که هونرا وه به :

گه وره ییکم دی له پای کوساری له جیهان رازی به ژووری غاری
 ووتم ته شریف بو نایه شه شار له دل لا بدهی عزمی به ندی غار
 ووتی شار پریه له پهری روویان گول کانی زور بوو فیلی خلیسکان
 نه ووم ووت و سه رووی به کترمان ماچ کردو مال ناواییم خواست (مه سنه وی)
 که لکی کوا ماچی سه رگونه ی دلدار بو دوعاخوایې له یه ککن هاوار
 بوچ سیو له یاران دوعاخوایې کرد

نیوهی رووی سووره و نیوه کهی کهی زهر د

إن لم أمت يوم الوداع تأسفاً لا تحسبوني في المودة منصفاً
 روژی مال ناوایې ته مرگمر له داخانا برا
 وا مهزانه خاوه نینساقم له عشقی دوله را

۱۸ - (چیروک) خه رقه پوشی له کاروانی حیجازا هاو ریمان بوو، به کی له
 سه ردارانی عه رب سه د دیناری دایه که قوربانۍ بو بکات، دزانی هوزی

خوفاچی له ناکاو دایان بهسره کاروانه که دا پاکیان برد . بارزگانه کان دهسیان کرد
به گریان وزاری و هاواری بی سوودیان نه کرد . (شاعر) :
گمر زاری بکه ی یا هاواری و مالی دز بردی نای گیرته دوا

نومرز دهر ویشیکی پیاوچاک لهسره شیوه ی خوی ما بوو ، تیک نه چو بوو ،
پیم ووت بوچی نه وه ی لای تو بوو نه بیان پرد ؟ ووتی بهی بردیان به لام نه وه ندهم
خوونه دا بوویه که له کاتی جیا بوونه وه یا بوی نه خوش که وم . (شاعر) :

مه بهسته به کس به هیچه وه دل و مرگرتنه وه ی دل کاریکه موشکل

ووتم نه وه ی ووت ریکی حالی من که من له گدل جوانی له کاتی که نجیما وا
ریکه وت تیکه لی و خوشه ویستی به کی راستمان هه بوو ، تا راده یه ک قیله ی چاوم
جه مالی ، وه سوودو سهرمایه ی زیانم ورسالی بوو (چواری) :

مه گمر فریشته لهسره ناسمان وه ها بی جوان

به جوانی شیوه ی نهو لم زه مینه نای کس

فهم به دوستی حرامه لهسره نهوا همدوم

له تووی تاده می ټینسانی وا نه که وته دوس

له ناکاوی پی ی بوونی به گلی نه بوونا روچوو ، وه دوو که لی جیایی له بنه چه به وه
به رزبو وه ، روزها لهسره خاکی هم نوشینیم کرد . له ریزی نهو شانه ی له
دووری نهوا ووتم به کی نه مه بوو (پارچه) :

خوزگه نهو روزهی به پی تودا نه چوو درکی نه جمل

دهستی گیتی تیغی فهوتانی نه نامه تهوقی سر

ناکو یتوو لم جیهانه نه ی دیابه چاوی من

چون لهسره خاکت منم دانیشتوم خاکم بهسره

(پارچه)

نهوکه‌سی نه‌یوو هیچ تارام وخو تاگول و نه‌سرين نه‌سره‌وتايه شو
وا ده‌ستی گیتی گولی‌رووی وهران له‌سر خا‌که‌کهي نهو درکی روان

له دواي جيا‌بوونه‌وی نهو خوم وا دل‌یا‌کرد که نی‌تر فهرشی تاره‌زوو
رانه‌دخه‌م ، وه نزیکی کس‌دانه‌نیشم . (پارچه)

دوینی وهك تاوس له باغی وه‌سلی نهو نازم‌نه‌کرد
نی‌مرو دوور‌که‌وته له یارم پیچ‌نه‌خوم مانه‌ندی مار
که‌لکی ده‌لیا زوره نه‌بوایه نه‌گهر ترسی شه‌پول

هم‌ده‌می گول خوشه نه‌تی تو نه‌گهر ترسی له خار
۱۹ — (چیروک) ووتاری له‌یل و مه‌جنوون و شور و شیوه‌ی نه‌ویان به‌یه‌کی
له پاشایانی عه‌ره‌ب ووت که به‌ته‌واوی فزلو به‌لاغه‌ته‌وه له ییا‌بانا سه‌زی‌ناوه‌ته‌وه ،
وه جله‌وی ده‌سه‌لانی له ده‌سه‌ست‌داوه . فهرمانی دا هینایانه روو که‌وته تانووت
لیدانی که له شه‌ره‌فی نه‌فسی تاده‌میزاد چ‌که‌م و کووریت دی که خوت‌گرتووه به
جانه‌وه‌رانی ده‌شته‌وه ، وه وازت له هاو‌نوشینی ، تاده‌میزاد هیناوه ؟ مه‌جنوون
نالانی ، وه ووتی :

(شیعر)

ورب صدیق لامنی فی ودا‌دها الم یرها یوماً فی‌وضح لی عذری ؟
زور هاو‌ری‌تانه‌ی له حوبی‌لی‌دام بو نه‌یدی روژی یان‌ووم ده‌ر‌که‌وی
خوز‌که نه‌وانه‌ی تانهم لی‌ته‌ده‌ن نه‌ی‌یار نه‌یان‌دی رووی دول‌به‌ری
تا تو‌یان ته‌دی له باتی ترنج بی‌تا‌گا ده‌ستی خو‌یان نه‌بری
هه‌تا راستی مه‌عنا له‌سر شیوه‌ی ده‌عوام شه‌هاده‌تی‌بدایه (فذلکن الذي لم‌تنی
فیه) نه‌وه‌تان بوو تانووت‌تان تیا لی‌ته‌دام .

پادشا به دلیاهات جهمالی لهیلا بیینی ههتا بزاتی چشیوه به کی ههیه که بووه ته
 هوی نهم به لاو فیتته به ؟ فهرمانی دا بوی بینن . به تیره کانی عهره باگه ران ، تا
 هینایانه دهست ، وه له خهیمه ی پادشادا دایان نا . له شیوه ی وورد بووه وه ، به کم
 هاته بهر چاوی چونکه که مترین کاره کهری ناومالی به جهمالو وزینت لهو زیاتر بوو .
 مه جنوون به ژبری تی که بشت . ووتی له دهروازه ی چاوی مه جنوونه وه سهیر کردن
 پیویست بوو هه ناووردی ته مهشا بو تو ده رکه وتایه ! (شیر) :

ما مر من ذکر الحمی بمسمی لو سمعت ورق الحمی صاحت معی
 یا معشر الخلائ قولوا للمعا فی : لست تدري ما بقلب الموجع
 ناوی کوی وهك دیته گویم گهر کوتری نهو کویه وا

یته گوی هاوارنه کا ریک ههروه کو هاواری من
 نهی گهلی دوستان بلین بهو ته ندرسته راسته تو
 بیت نهزانیوه دلی پریشو پرئزاری من
 (پارچه)

دهردی زام نیه لای ته ندرستان مهلی دهردی خوت مهر به هاوده ردان
 بی سووده ووتن له زهرده واله بهوه ی نهیدیوه هه رگیز پیوه دار
 ناتویش تی نهگیت به چهشی تیمه حاملان نه نویی له لات وهك نه فسان

۲۰ — (چیروک) نهگیر نهوه که قازی هه مهه دان له گهل کوره نالبه ندیکا
 سهرخوش بوو . نالی دلی له ناگری ناره هه تی روزگارا بوو به تاره زوو چاوه روان .
 ریکی حالی خوی ته یووت :

نهو سهروی قهد بلند له گهل هاته بهر دووچاو
 دلی له دهسفران و دوو پیمی له جی خزان

ئەو چاۋكراۋە بزدى دلى من بە ھوى كەمەند

تا دل ئەدەيتە كەس يەستە دوۋچاۋت لە رووى كەسان

يېسىم لە گوزارىكا توۋشى قازى بو ھەندىكى لەو ووتارائە بەرگوى كەوتبو ،
بە ئەندازە يەك رەنجا بو بەيان ئاكرىت . جنىۋدانىكى بىر پەرۋايانەى دەس پى كرىد
ناشېرىنى ووت ، ۋە دەستى دايە بەردەل گرتن ، لە بى حورمەتى ھېچى نەھىشتە ۋە .
قازى بە يەككىكى ووت لە زانا گەورە كان كە ھاۋدەمى خوى بو :

ئەو دولبەرە ئەو گرتى قىنەى يىنە ئەو پەنچە لەناۋ بروى ترش و شېرىنەى يىنە
لە وولاتى غەرب ئەلېن : (ضرب الحبيب زيب) ليدانى خوشەويست مېۋزە .
لە دەست تو مستى بو ناۋدەم دان خوشترە لە دەستى خوم پى بى بخوم نان
ھەرۋەھا لە بى شەرمى ئەو جەۋان مەردى دەرئەكەويت . (شېر)

ترى تازە بى ترشە نامى لە دەم بوەستى دوو سى روزى شېرىن ئەبى
ئەۋەى ووت ۋە ھاتەۋە بو سەر كورسى قەزاۋەت . چەند كەسى پياۋى گەورەى
عادل لە ئەنجومەنى دادگاي ئەۋايون زەمىنى خزمەتيان ماچ كرىد كە بە ئېزنى ئەو
چەند ووتە يەك لە خزمەتيا ئەلېن ئەگەرچى بى ئەدەبىيە ، چونكە گەورە كان
فەرمويانە (شېر) :

ئەك لە ھەر ووتار باس كەى رەۋايە خەتا لە گەورە ، گرتن خەتايە

: بەلام لەبەر ئەۋەى نېمەتى رابووردوۋى ئەۋگەورەيە لە ھەموو روزانا بو
بېچوكان بەردەوام بوۋە ، رېكى گارىك بېيىن و پىت نەلېن جورىكە لەخەيانەت .
رېگى راست ئەۋەيە لەگەل ئەم كۆرە نرىك بە تەماى نەكەويت ، ۋە فەرشى
خوشەويستى لى رانەخەيت . پاىەى قەزاۋەت پاىەيەكى بەرزۋپتەۋە تاۋانى ئاشېرىنى
لى ھەل مەسو ، دوستەكەت ئەۋەبوۋ كە دىت ، ۋە ووتارى ئەۋە بوۋ كە يىست !

(مستهوی) :

پیاوی بی تابروو بوو بی فراوان چ باکی ههیه له تابرووی کهسان ؟
زور ناوی پاکی گاتی په نجال به ناویکی پس نهی پایهمال
قازی ناموزگری یارانی لا په سندهات به دل ، وه تافه رینی هست و
پیریانی کرد ، وه ووتی نهی خوشه ویسته گانم وورد بوونه وه له کارسازی مناهینی
راستی به ، وه ووتاریکی بی وه لاهه ، به لام (شیر) :

لو ان جا باللام يزول سمعت افكا يفتريه عذول
گمر خوشه ویستی به تانوت لاجی نهی بوختانی چاکانم ییستی
(تآك)

هرچی نه توانی نه سبعت ووتن به لام کی نهی ژهنگی رهش شتن
(تآك)

یادی نوم زوره له دل غافل له توانم به هیچ
ماری سرکو تراووم و توانم نی به بی تاب و پیچ
نهمی ووت و چند کسی به دواي کوردها ویل کردو به خشایشی زوری رزان
ووتویانه : هر کسی زمری زوری له ترازووه ، هیزی زوری له بازووه (تآك) :
هرکس زمری دی سمری دانهوان ترازووی ناسن بی له سرشار
به کورنی شهوی خهلوتهی بو سرگرت . هر لهو شهوه دا پاسه وانانی شار
بی یان زانی که قازی له خوشی یا خهوی لی نه که ووتووه به گورانی به وه نمانه نهی :
(هونراوه)

بیمشه و کهلشیر له کات ناخوینی هاشق باوه شو ماچی لاساوه (۱)

(۱) له نوسخه کی موسکودا نم به یتش ههیه :

له پیچی زولفی تهرامه کی یار نه لیت گوی عاجه وا له ناو قهفی گوچانی نابه نوسا

زینهار تا چاوی فیتته نووستوو بیدار به ژبان نهروا به باوه
 تا نهییست بانگی مزگهوتی جوومه یا زرمهی دههول لهلای سهراره (۱)
 به قوفهی پووچی که لهشیر لادان لیوت لهسەر لیو ، شیتی تهواوه
 قازی لهو حاله دا بوو یه کی له خزمه تکرانی هات و ووتی بوچ دانیشوویت ،
 هه لهسه پی هه تا پی راگردنت هه به راکه ، هه سوودان لهسەر تو قهییان گرتوووه
 به لکه راستیان ووتوووه تا تاگری ئاشووب کهمه به لکو به ناوی ته دیر بنیشته وه ،
 سهینی که بهرز بووه وه عالمی داگیرته کا قازی به زهرده خه نه وه تهماشای
 کرد و ووتی :

په نجه له راوا نه گهر شیری گرت چی نهی نه گهر ریوی بوه سستی
 رووکه ره رووی دوست وازینه دوشمن یا هر ییگهزی که پشته دهستی
 هر لهو شه وه دا پادشایان ئاگادار کرد که له وولاتی تودا کرده وه به کی وه ها
 ناشیرین رووی داوه ، چی نه فخرموویت ؟ پادشاووتی من به فازیلی زه مان و به کتای
 روزگاری نه زانم ، رهنگه دوژمنانی تیا سهرگهرم بووبن . ئهم ووته یه نایه ته گوی
 قوبولی منه وه مه گهر خوم بییسم . هه کیمان ووتووایانه (شیر) :

به توندی و په له دهست بو تیخ بردن په شیمانی به و پشتی دهس گه زتن
 بیستم له بهره به یانا پادشا له گهل چهند پیاویکی تاییه تی یا گه یشته ژورسهری
 قازی . نه وهی له ناشیری بیستبووی چاوی پی کهوت . قازی له خهوی مهستی یا
 ئاگاداری پادشا نی به . پادشا ورده ورده به نهرمی خه بهری کرده وه ، ووتی هه لهسه
 روژه هلاتوووه ، قازی نی گه یشته مه سه له چی به ، ووتی له کام لاوه هه لاتوووه ؟ ووتی
 له روژه هلاتوووه . ووتی سوپاس بو خوا که هیشتا ده رگای نه و به ناواله یه ، به

(۱) سهرای نه تابوک .

گوریدی فرموددهی پیغمبر سلامی خوی لهسهری که فرموده تی (لا تغلق باب التوبه علی العباد حتی تطلع الشمس من مغربها) واته دهرگای تهوبه لهسهر خهلك داناخری تا روژ له روژاواوه هله نهیت (استغفرک اللهم واتوب الیک) خویاه داوای لی خوش بوونت لی ته کهم و توبت لا ته کهم (پارچه)

دووشت بوون منیان خسته ناوتوان عهقل ناتواو بهختی رهش دوان گورفتار بووم شایانی نهوم بمبهختی چاتر نهوهك سزادان پادشا ووتی لهم حاله دا که ناگاداری تاوانی خوت بوویت سوودی نییه (فلم یك ینفعمهم ایمانهم کما رأوا بأسنا) ، واته له کانی دووچاری سزابوونیا باوه کردیان سوودی نه دانی .

نه توانی کهمن بگریته سهرکوشک چسوودی هیه تهوبت له دزی بالاکورت دهستی ناگاته سهرلق به میوه یلی بهسیتی بهرزی تو له دواي تم ئیشه ناشیرته که دهرکهوت ریگهی رزگاریت بو پهیدا نایی و سزا پی سپرراوان سزایان هاویشتهسهر . ووتی له خزمیت پادشادا یهك ووتهم ماوه ، پادشا یستی ، تهوه چییه ؟ ووتی : (پارچه)

بهم بی لوتقییه نهیدهی بهسهرما به تهما مه به تهبم دهست بهردار کهر لهم تاوانهیش رزگارم نهی به بهخشایش ههرهم هیوادار پادشا ووتی تم ووردی بهت بی وینه بوو ، وه تم نهسته قمت نایاب بوو ، بهلام ریگی عهقل نییه که به زانایی و زمان ره وانی له چنگی سزای من رزگاریت دهس کهوی . کاری ریک له وهدا نهینم که لهسهر قهلاوه سه ره وژیرت کهم تا کهسانی تر ناموزگاریت لی وه مرگرنو پیی وریابنهوه . ووتی : نهی خاوهندی جیهان من پهروه ردهی نیمهنتی تم خانه دانهم ، وه تم ناوانه له جیهانا وه نهی ههر من

کردیتم ، کسی کی که بخهره خواری هه تا من وریایمه وه . پادشا پیکه نین گرتی
وه به چاو پوشی له ته وانه کهی بوورد ، وه ووتی به وانه که به سهختی بریاری
کوشتیان داوو :

هموو هه لگری عه بی خوتان بهس تانوت بدن له عه بی کهسان
۲۱ - (چیروکیکی هونراوه)

له گهل جوانیکا سهودای عه شقی بوو	کهنجیکی پاک دهست پاگز دهم وروو
کهوتنه گیزاوی همدوو دل به غم	خویند مه وه کهوا له ده لیای نه عزم
تا رزگاری کا له گیزاو نهمری	مه له وانی هات که دهستی بگری
له من وازیینه ، رزگار که دلدار	لهو گیزاوه دا وا هاته گوftar
ته یان یست به دهم دهرچوونی گیانی	لهم گوftاره دا شیوا جیهانی
عه شق له سهختی بکا فهراموش	ته یووت درویه که پایوی به هوش
پرسه لی کهوتوو نه گهر نازانی	یاران ته یان کرد وا زینده گانی
همروه کو به غذاو زمانی تازی (۱)	سه عدی ته زانی که عه شق بازی
نیتز له عالم هموو چاوبهسته	دلارامت بوو پیوه دل بهسته
ووتاری عه شقی نامهم ته نووسن	بینه وه ژیان له بلاوو مه جنوون

به ندی شه شه م

لاوازی و پسیری

۱ - (چیروک) له گهل دهسته یه تی که یشتوو ان له مزگهوتی شام دا باسیکم
نه کرد ، کهنجی هات ووتی لهم ناوه دا کسی هه یه فارسی بزانی منیان نیشان دا .

(۱) تازی : عاره یی هه سیحه .

پیم ووت : خیره ؟ ووتی پیریکی سه دویه نجا ساله له حالی گیانه لادایه به زمانی فارسی
 شیک ته لی نیمه لی تی ناگه بن تهگر به پیاو ته ره نج بکشی پاداشت هدی ، ره نگه
 وه سیه تیکی هدی ، گاتی که پشتمه ژوورسری نم به پتهی ته خوینده وه (پارچه)

ووتم بهر مه سر چه ند ده می ناره زوو درینا که گرتوویه ریگهی نفهس
 له خوانی همووره نگه زین چه ند ده می درینا که خواردمان و ووتیان ده بس
 مه بهستی نم ووتارم به شامی به کان ووت ، لی سهرسام بوون له دریوی
 نمهنی و داخ خواردنی به و جوره بو ژبانی جیهان . ووتم چونی لم حاله دا ؟
 ووتی : (پارچه)

چ سه ختی نگه به گیانی که سی له دانه گاتی دهرینی دانی
 لی وه بروانه له سه عاتیکا دهرچی له لهشی شیرینی گیانی
 ووتم یادی مردن له دل دهر که ور یکه به وه هم مده داگیرت بکا . فهیله سووفانی
 یونان و توویاته میزاج و ته بیعت تهگرچی راست بی ، پشت به مانه وه بهستن شایان
 نریه ، وه نه خوشی هر چند گرانیت نیشانهی تهواو نریه لهر مردن . تهگر
 نمفهرموویت پزیشکیک بو بانک بکه بن چارت بکا . چاوی گیراو ووتی :
 (مه سنه وی)

دهست به دهستا نه دا پزیشکی چاک دی که پهرووته یاری که ووتو له خاک
 کهوره پیری له نه خشی هیوانه له بناغه که خانوو ویرانه
 پیره میرد گیان نه دات و نه شنالی پیره ژن سه نده لی له لهش مالی
 گاتی تیکچوو بهر ابری له میزاج چاره ناکا که سی دوعاوو عیلاج
 ۲ — (چیروک) نه گیر نه وه پیری که نجیکی خواستوو ، ژووری به گول
 رازاند بو وه ، به ته نیا له گلیا دانیشوو ، چاوودلی پیوه بهستوو ، شهوهای دریز

نه نه نووست ، قسه ی نه ستق و خوشی بو نه کرد به لکه سلی لی نه کاو قیزی لی نه به نه وه
له گه لیا رابویریت ، له وانه شهویک پی ووت به ختی بلندت یارو چاوانی ده وله تت
بیدار بوون که که ویتته هاوری به تی پیریکی پوخته پهروه ری جیهان دیده و ، به
نارام سه رماو گهر ما کیشاوو چاک و خراپ تا قی کمره وه که مافی هاوری به تی نه زانی و
مهر جی خوشه ویستی نه هینته جی . دل نهرم و میهره بان خوش سروشت و شیرین زمان .

(مه سنه وی) :

هه تا نه توانم دلت دینمه ده ست نازارم بده ی نانکه م نازورده
گهر وه کو توونی ههر شه کر بخویت به گیانی شیرین نه تکم پهروه ده

دووچار نه بوویت به ده ستی جوانیکی له خوبایی ، که لله سهر تیژی ، پی سووک ،
که ههر ده مه هه وه سی وهر گریت و ، ههر نانی بریاریک بریاری لی بدا ، وه ههر
شهو ی له جیگه یه ک بکه ویت ، وه ههر روزه یاری بگریت . (پارچه) :

جهوانان ههر چهند ماه روخسارن به لام له گهل کس نی به وه فایان
به ته ما مه به وه فای بولبولان ههر دم بو گولی نه که ونه نه لجان

به پچه وانهی پیران . که به عقل و نه دهب ژبان نه به نه سهر ، نه وه ک
هه وخواهی نه زانی و جوانی . (تاک)

له خوت چاکتر په یاکه ههل بزانه له گهل وه ک خوت نه که ی وون نه وژبانه

ووتی لهم شیوه یه ههر چندی ووتم وامزانی دلی هاتوه ته زنجیری منه وه ، وه
بووه به نیچیرم . له پر هه ناسه یه کی ساردی له دلی پر دهرده وه ههل کیشاو ووتی
نه وه نده ووتار که تو ووت له ته رازووی عقلی منا گرانی نه یه که ووته یی
نی به ، کانی بیستم له له له ی خوم که نه بووت ژنی جوان تیری به که له که یه وه بی
باشتره له وه که پیری له پالیا دانیشی . .

لما رات بين يدي بعلمها شيئاً كآرخى شفة الصائم
تقول هذا معه ميت وانما الرقي للنائم

واته :

ژن دی له بهرده ست میردی شتی بهك شورتر له لچی پیاوی روژوه وان . .
تهلیت پیی ته می له لای مردووه بو نووشتوو نووشته نه نووسن که سان

چوارینه :

ژن له گهل میردی ئیسك قورس هه لسا لهو ماله ئیتر قره و هه رایه
پیری نه توانی له جی خوی هه لسی بیه هه لسا نه بی باقی عه سایه .

به کورتی رهنگی ریکه وتی نه بو ، رووی کرده جیا بوونه وه . کانی عیده ی
به سه رچوو ساره یان کرد له جوانیکی تووره و ترش روو ، که مده ست و به دخوو .
جه ورو جه فای نه دی و ره نج و سزای نه کیشا . سوپاسی خوای به جی نه هینا که سوپاس
بو خوا لهو سزا به ئیشه رزگارم بوو ، وه بهم خوشی به پایه داره که ئیشتم ! (تاک) :
به هه موو جه ورو هه موو توند خوویی نازت نه کیشم چونکه شیرین رووی

(پارچه)

روومه تی جوان و هه م کراسی جوان
سه نده لو عووده و رهنگ و نوون و هه وهس

جوانی به بو ژنان نه مانه گشت مهردی به جوانی پیاوه ئیتر بهس ! (۱)

(پارچه)

له گهل تو سووتان له ناو سزادا له گهل به کی تر نهك بچمه به نه هشت

(۱) له نوسه به کدا نه م نیو به بهت به جوړیکی تر نوو سزاده ، لاما نه دوا نه رو بی نووسین . (ع م)

بونی پیاز له دهم جوانی چاتره

نهك گولی له دهست ناشیرین و زوشت (۱)

۳ — (چپروك) میوانی پیری بووم له دیار به كر كه مالیکی فراوانی هه بوو له گهل كوریکی ره ننگ و روو جوان . شهویك باسی بو كردم كه له زیانما هه ر نهم كورهم ههیه ، ده رختی وا لهم دوله دایه زیاره ت گایه ، خهلكی نه چن بو زیاره تی . شهوهای دریز له بئی نهو دره خته دا نالاندوومه تا خوا نهم كوره ی ټپی به خشیم . گویم لی بوو نهم كوره به نه سپایی به هاوری كانی ووت نه گمر نهو ده رختم بزانی یایه كامهیه نه چوم له بئی دا نه پارامه وه خوا باوكم بكوژی ! (حیكه مهت) ماموستا شادمانه كه كوری عاقله ، كوریش تانووت لی نه دا كه وا باوکی په رپووته . (پارچه)

ساله ها نه روا بوت ری ناكه وی گوری باوکی خوت بکې زیاره ت
تو بو باوکی خوت چیت كردوه به خیر

تا چاو پیرته خیری كوره كت

۴ — (چپروك) روژی به سه ركیشی جوانی خیرا رویشتبووم ، شهو له بناری کیویكا سست ما بوومه وه . پیره میردیکی لاوازله دوا ی كاروانه وه نه هات ، ووتی بوچی كه ووتوویت ، كه ی تیره جیكه ی نووسته ؟ ووتم چون بروم قاچی رویشتم نه ماوه ؟ ووتی نه وه ت نه یستوه كه خاوه ن دلان ووتویانه رویشتن و دانیشتن چاتره له را كردن و سست بوون . (پارچه)

به هه وایی قوناغ په له پهل مهكه په ندم وهرگره توانا فیربه وا
به په له نه روا دوو غار نه سپی چاك خوشتر به هیواش شهوو روژ نه روا

۵ — (چپروك) نه و جوانیكي نازك و چوست دهم به پیکه نین شیرین زمان له

(۱) زوشت . به فارسی ناشیرینه . (ع.م)

ریزی را بوردووانی نیمه‌دا بوو که هیچ جوړه غمی نه نه‌هاته دلیه‌وه ، وه لیوی
له پیکه نین نه‌ه‌که‌وت روزگاریکی به‌سرا‌هات که به به‌ک‌گه‌یشتنمان رب‌ک‌نه‌که‌وت ،
دوای نه‌وه دیم ژنی خواست‌بوو ، وه منالی پیدا‌کرد‌بوو ، ریشه‌ی شادمانی‌ی براوه‌وه ،
گولی رووی په‌ژمورده بووه ، پرسیم چ حالیکه ؟ ووتی تا منالانم پیدا‌کرد نیت
منالیم نه‌کرد .

ماذا الصبا والشيب غير لتي وكفى بتغير الزمان نذيرا
منالی چی ، سپی‌کرد پیری وا سر به‌سه ترسینه‌ری گورینی ده‌وران
له منالی‌ی خوت به ده‌س به‌ردار پیره ، یاری‌ی خوت بده هرزه‌کار
(مه‌سنه‌وی)

شادی‌ی جوان له پیر تو مه‌که داوا تاو له جوگه روی ناگهریته دوا
زهرعات که گه‌بشت به کانی دره‌و سه‌وزنایته‌وه نیت سر له‌نه‌و
(پارچه)

کانی جه‌وانیم نه‌وا له ده‌س‌چوو ناخ‌ودا‌خمه بو خومی دلگیر
هیزی سر په‌نجه‌ی شیریم لا نه‌ما نیستا که رازیم وه‌ک ویز به په‌نیر
ره‌ش‌ی‌کرد‌بوو پیری‌ژن مووی‌خوی ووتم نه‌ی دای‌که دیرینه‌یی پیر
به فیل وا مووی خوت ره‌ش کرده‌وانی
پشتی کوم چلون راست نه‌که‌ی وه‌ک تیر

٦ — (چپړوک) کانی به نه‌فامی‌ی جوانی شیراندم به‌سهر‌دایکما . به دلی
خه‌مگینه‌وه له گوشه‌به‌کا‌دانیشت و به ده‌م‌گریانه‌وه نه‌یوت بوچی ووردی‌ی خوت
له یاد نه‌ما وا نیستا درشتی نه‌که‌ی به‌سهر‌ما ؟
چ‌خوشی فرموو پیری به‌فرزن که دی فیل نه‌خاو بوته فیله‌تن

گھر گاتی ووردی نہ ہاتہ یادت کہ منالی بووی لہ باوہشی من
نیمرو نہ تہ کرد لہ گہل من جہفا کہ تو شیر پیادی ، نعمن پیوژن

۷- (چيروك) ده وله مەنديكى چرووك كويكى نەخوش بوو ، خیر خواهان پىيان ووت بو ئەم كۆرە يا خەتەمىكى قورئان يا قوربانى يەكى بوبكەيت . توزى پىرى كۆرەو ، ووتى خەتمى قورئان باشتە چونكە ران دۈورە . خاوەن دلى يىستى ووتى خەتمەكەى بوبە لا باشتە چونكە قورئان وا لەس— ھەر زمان ، بەلام پارە وا لە ناوگان (مەستەوى) :

داخه کم گردن بو تاعت دانان
له گلیا بویه نه گهر پاره دارن

به نیاز وەك كهر وەك كهر نه مین
نه له مەدی بلیت نه و سه د نه خوینی

۸ — (چيروك) له پيره ميرديكيان پرسى بوچى ژن ناهېنى؟ ووتى به پيره ژانده رانه اتووم جا نه وانېش كه جوانن له گل منا كه پيرم چون پيكه وه نه لكين؟

پيرى حه فتا سال جوان نه كا به ياد به ته مای چاوى كوبرى ماده رزاد زورى پيوسته خاتوون نه وه كه زهر له ده من گوشتى دوست تره گيزه ر

۹۔ (چیرو کی ہونراوہ)

یستم لهم بهینه پیریکی په پرووت
کچیکي جوان رووی هیناگه وهه راو
به شیوه یووی کرده پیویست
که مانی کیشا نهیدا له نشان
که ونه گله یی له گهل دوستانی
ژن ومیرد شیریان هه لساو هاته دی
ژن پی تاوانه یلمسی پی ته شهر
خه یالی بهسته سهر بهستی جووت
قوتووی گه وهه ری که ون بوو له چاو
به لام له یه کهم گوزما عسای نووست
سووژنی پولا نه دووری کوپان
که هه رچی مالم هه بوو فه و تانی
لای قازی و پولیس، جا ووتی سه عدی
ده ست نه لهرزی ناسمی گه وهه ر

بەندى ھەوتەم كەلك و سوودى پەرۋەردە كردن

۱ — (چىروك) يەكى لە ۋەزيران كورىكى كەم قامى ھەبوو ، ناردىبە لای زانىارىك كە ئەو كورە پەرۋەردەگا بەلكو عاقل بىت . روژە ھا پەرۋەردەى كردو خەرىكى بوو ، سوودى نەبەخشى . ناردىبە ۋە بو باوكى كەوا عاقل نايت و خومى شىت كرد ! (پارچە)

زاخاو ناتوانى پاكى كەتەو .. ئاسنى كە خوى پىس بى و بەدگە ھەر
ئەسل ، جە ھەرى كە خوى شايانە پەرۋەردە لەوا چاك ئەگا ئەسەر
سەك لە ھەوت دەلەيا ئەگەر بشورى زورتر پىس ئەبى چونكە ئەبى نەر
كەر كەرى عىسا پچىتە مەككە ھاتەو ھىشتا ھەر كەرە ھەر كەر !

۲ — (چىروك) دانايەك پەندى كورەگانى دانەدا كە ئەى گيانى باوك ھونەر
فېرىن چونكە دەولەت و مولكى جىھان شايانى پىشت پى بەستىن نىن ، ۋە زىووزە رىش
جى مەترسىن يا دز بە جارى ئەيان با ، ياخاۋەنى جياجىائەيان خون . بەلام ھونەر
چاۋگەبەكى ھەمىشە ئاۋەو دەولەتلىكى پايدارە . ئەگەر ھونەرۋەر نەكەۋىتە
دەولەتە ۋە باكى نى بە چونكە ھونەر خوى دەولەتە پچىتە ھەر شوىنى قەدرى ئەيىن و
لە لای سەرۋە دای ئەيىن . بەلام بە ھونەر پاروۋىەك ئەكاو مەينەتلىكى دىتەرى .
(تاك)

دواى قەدر ھوكم لە شان دىت گران بە ناز فېربوون و زورى مەردمان
(پارچە)

گانى كەوتە شام فیتەو بەلایەك ھەركەسى بو خوى خزايە لایەك

بچووك زاده كان كه بوويان هونەر لای پادشا بوونه وهزبرو ياوهر
كوره وهزبران كه بی هونهر بوون له گه دا بی دا مانه وهو كه بوون (۱)

۳ — (چیروك) یه کی له زانا بهرزه كان پادشاه زاده یه کی فیری زانیاری ته کردو
بی بهروالی ته داو بی ته ندازه لی تووره ته بوو . جار یکیان كوره له بهر بی توانایی
شكائی برده بهر باوکی ، كراسی له سه رهشی برینداری لادا . باوك دلی هاته وه یه ك
ماموستای بانگ كرد پی یووت كورانی ته هالی ته وه ندیه كوره کی من نازار
نا دهیت . هوی ته مه چی یه ؟ ووتی هوی ته وه یه له ووتار وورد بوونه وهو گه توگوو
جوولانه وهی په سه ند بو هه موو كهس به گشتی پیوسته ، وه بو پادشایان به تاییه تی ،
له بهر ته وهی هه رچی به سه ر ده ست و زمانیا نا ییت وا به سه ر ده می هه موو خه لكه وه ،
ووتار و کرداری می تر ته وه ندیه گرنگ نه یه (پارچه) :

ته گه سه ده یی بی ده رویشی كه م ده س له هاوری سه ده یه کی نازانی پی ك هس
وه گه ره كه كرده وهی شا نا په سه ند بوو له ئیقلیمی به ئیقلیمی ته گازوو
كه وا بوو پیوسته بو ماموستای شازادان له ته هذیب و وریكه خستی ته خلاق و
ره وشتی گه و ره زاده كانا (انبت الله نباتاً حسناً) ، كوششیکي زیاتر بکهن له وهی
ده رباره ی منالانی عه وامو گشتی ته بکهن . (پارچه) :
كه سی به ووردی فیر نه یی ته ده ب له گه و ره یی دا نایی رزگار ..

(۱) ته م ناك و پارچه یه له نو سه خه یه كا هه یه

میرانی باوكت ته وی فیر به عیلم به روژی مالی باوكت خه رج ته كه ییت
(پارچه)

بی باكه خاوهن كه مال نه یی مال سه بری نه ییشی له لا سوورو زهرد
پیای كه نه یی كراس لای هه مووان چاتره نه وهك كراسی بی مهرد

داری تهر چونت نهوی پیچی ده ووشك بی تاگر راست نابی له کار
منالی که دی جهوری ماموستا نیت زایی جهوری روزگار (۱)
پادشا جوانی راویزی مهلاو دارشتی وه لامي لاریك هات ، خهلات و
به خشایشی دابه وه پایهی فرمانی بهرز کرده وه .

۴ — (چیروك) ماموستای کتییکم له وولاتی روژاوادیت ترش روو ، ووتار
تال بوو ، مهردوم تازارو به دخووبوو ، بوگه نی سروشتی یاریزی لی نه کراو ، که
رابواردنی موسولمانان به چاوپیی کهوتنی بهربادیوو ، وه قورئان خویندنی دلی خه لکی
رهش نه کرده وه ، کومه لی کوران وکچانی پاکزو عازهب به دهس جه فایه وه گرفتار
بوون ، نه توانای پیکه نین و نه یارای ووتارو نه گونای زیوینان تاوی زلله می هه بوو ،
تاوی له یه کیکی نه داو جاریک قاچی یه کیکی نه کرده هه لاقه . راستی ووته ییستم
که گوشه یه کی خه یانه تی نه فسی دیاری دا یویان ، لی یان داو ده ریان کرد . له
پاشانا دانشگا که یان دا به پایویکی کاردروستی خواپهرستی بی تازاری پایوچاکی
دانشمه ند که به بی پیویست نه ته هانه ووتار ، وه هوی تازاری که سی به زمانا نه
ته هات . منالان سامی ماموستای پیشوویان له دل ده رچوو ، ماموستای دوه میان به
رهوشی فریشته یی وه چاوپیی کهوت . یه که یه که بوون به دیو پالان دا به حیلیم و
خووی نه وه وه ، زانیاری بان له بیر چووه وه . زور کانیا نه یاری نه برده سهر ،
له وح و ته خته می نویسیان له سهری به کا نه شکاند (تاك) .

ماموستاو فیرکهر که نه بیی تازار تاگر بهر نه دهن منال له بازار
له پاش دووه هفته بهو مزگه وته وای پهریم ، ماموستای پیشووم دی دلخوشی بان

(۱) (نسخه) إن النعمون اذا قومنها احدثك
ولیس ینفک التقریم بالخشب
تووله راست که وه راست نه یته وه
ته خته می سووده له راست که وه

دابوه وه هینابوویانه وه جی خوی ، ره نجام و (لاهول ولا) م کرد که بوچی
جاریکی تر شهبانان کرده وه به ماموستانی فریشتان . پیره میردیکی قسه خوشی
جیهان دیده گوی لی بوو پیکه نی و ووتی : (مه سنه وی) .

شایه کوری نارد بو قوتانجان له ووحی زیوینی له باوهش دانا
به زهر لی نووسی چاتر بی له لات له ره حمی باوک جهوری ماموستات

۵ — (چیروک) خواپهرستی نیمه تیکی بریایانی به میرات بو مایه وه له
مامه مایه کیه وه ، دهستی کرد به داوین پیسی و بی دینی . رژاندنی ماله کی کرد به خوو .
به کورتی هیچ گونا هیکی ناشیرین نه مایه نیکا ، وه هیچ له وانه ی سهرخوشی بدا نه ما
نه ی خوانه وه . جاریک به تاموژکاری پیمووت مایه ی ئاو ره وانی یه وه ی
ناش گهرانی به . خهرجی زور بو کهس دهس نه دا که ده رانه تیکی دیاری هه بی .
(پارچه) :

بی ده رانه ت به هیمنی به له خهرج مه له وانان ئهلین به گورانی
که نه باری له کیوه کان باران ده جله ووشکه به سالی نازانی

عقل و نه ده ب بگره بهر ، له یاری و گمه وازینه ، که سامان برایه وه سهختی
نه گیشیت و په شیمن نه یته وه . کوره له خوشی نای و خواردنه وه ئهم ووتیه ی منی
نه هینایه گوی خوی ، وه خراپه ی لی گرت . ووتی ره حه تی ئیستا به ته شویش و
ناره حه تی دواروژ لیل کردن له گهلیری عاقلان ناگونجی . (مه سنه وی)

خواوه نامانجان خواوه چاک بهختی بو سهختی بگرن له ترسی سهختی ؟
برو شادی که نه یاری دلشاد ئیمرو بو سبه ی غم مه که به یاد

چونه بو من که له بهرزی مروه تا دانیش تووم و په یمانی نه و جوانیم به ستبوو ،
وه ناوی سه خوا به خشایشی من که ووتوه ته ناو ده می گشته وه . (مه سنه وی)

ناوی که دهرکرد به سه‌خواو که‌رمم نایی مور بدا له کیسه‌ی درهم
که‌سی به چاکی که ناوی دهرچوو ناتوانی داخا دهرگانه له روو

سه‌یرم کرد ناموزگاری من وه‌رناگریت و دهمی که‌رمی من له ناسنی ساردی
نهو کارناکت . وازم له ناموزگاری هی‌ناو رووم له هاوری به‌تی وه‌رگیرا وه به
ووتاری دانشمه‌ندان کارم کرد که فهرموویانه (بلغ ما عليك ، فان لم یقبلوا ما
عليك) . یانی نه‌وه‌ی له‌سهرته ییگه‌یی نه ، نه‌گهر لی‌یان وه‌ر نه‌گرتی هیت له‌سهر
نی به . (پارچه) :

تو بلی با بزانی لیت ناییین چی نه‌زانی له ههر نه‌سیحیت و په‌ند
بی‌هونه‌ر زوری ناوی نه‌ییینی به دوویوه که که‌وته کوت و به‌ند
دهست به ده‌ستا نه‌داو نه‌لی داخم بوچی نه‌میست ووتاری دانشمه‌ند

هه‌تا له‌پاشان نه‌وه‌ی به خه‌یالما هاتیوو له نه‌گه‌تی‌ی حالی به‌وشیوه دیتیم که
پارچه پارچه‌ی به‌سهریه‌کا نه‌دروو ، پاروو پارووی کو نه‌کرده‌وه . له‌لاوازی
حالی دلم هاته‌وه‌یه‌ک . وه به مروه‌تیشم نه‌زانی له حالیکی وه‌هادا ریشی دهر‌ویش
به تانوت بکولینه‌وه‌و خوی پیوه‌که‌م . له‌هرخومه‌وه ووتیم (مه‌سنه‌وی) :

هاوری سیله پایو له جوشی مه‌ستی بیر ناگانه‌وه له ته‌نگ‌ده‌ستی
دره‌ختی به‌هار خوی سه‌وز نه‌ییینی بی‌گومان زستان بی‌ه‌رگ نه‌ییینی

۶ — (چیرۆك) یه‌کی له پادشایان کوربکی دابه‌دهست ته‌دییی ، پی‌ی‌ووت
وای په‌روه‌رده بکا وه‌کو یه‌کی له مناله‌کانی خوی . ماموستا سالی‌ک کوششی
له‌گه‌لاکرد به هیچ نه‌گه‌بشت . کوره‌کانی ته‌دیبه‌که خوی له فه‌زل و به‌لاغت و
زمان‌ره‌وانی یا گه‌بشته ته‌وپه‌ری . پادشا دانشمه‌نده‌گی گرت و سه‌رزه‌نشقی کرد
که په‌یمان‌ت ناریک بوو ، وه به‌جیت نه‌هینا . ووتی نه‌ی پادشای رووی‌زه‌مین

شارراوه نهی که پوره رده کردنی هموان په کسان بووه ، بهلام سروشتیان جیاجیا
(پارچه) :

زیو و زهر همدوو له بهرد دینه دهر له ههر بهردیکا نی په زیو و زهر
که لاویژ بو گشت نووری په کسانه لایهک چهرم تهکا ، لایهک ههمانه (۱)

۷ — (چپړوک) له په کیک له پیرانی تهریقه تم بیست به موریډیکی نهووت
نهوهندی دلی ئاده میزاد په بوهندی به رزق و مووچه وه هه به ، نهوهنده په بوهندی
به مووچه دهر وه بیوايه ، پایه ی له پایه ی فریشته تی پهرته بوو .

فهراموشی نه کردیت ذاتی ئیزه : له کانی نوتفه بووبت په نهان و مه دوش
که گیان و عقل و هست و ته بهی دایقی

جه مال و بیرو واته و ههستی یو هوش
ده نهنگوستی له سر دوو دهست روانی

که جوانی دا به دوو قول و به دوو دوش
ده بی هیممت نه میستا وانه زانی له رزق و مووچه دا نهنگا فهراموش

۸ — (چپړوک) عاره ییکی دهشته کیم دی به کوری خوی نهووت : یا بني
إنك مسؤول يوم القيامة فيما اكتسبت ، ولا يقال لمن انتسبت ؟ واته : نهی کوری
خوم تو له روزی قیامه تا پرسپاری نهووت لی نهکن که چیت کردووه و ، نهووت لی
ناپرسن خوت دایه پال کی و کوری کی ؟ (پارچه) :

(۱) له هندی نوسخه دا نووسراوه ، له هندی شوین که نهستیره ی سوهیل
(که لاویژ) هه لدیت ، پیست ده باغی نهکن وه کو له (تایف) وه له هندی
نوسخه دا نووسراوه : دهردی مالات نهی سهری نه برن ، له پیسته کی ههمانه
دروست نهکن .

کراسی که عجب که ماچی نه کهن له ئاوریشمی وهری نه گرت ناو
له گهل عه زیزی چهند روژی دانیشته ئه ویش وه کو نه و گهره بوو ته و او

۹ — (چیروک) له نامه کانی پزیشکه کانا ووتر او وه که له دایک بوونی دوو پشک
وه ک گیان له بهرانی تر نی به ، به لکو ناوسکی دایکیان نه خون و سکی ههل ته درن و
ریگهی دهره وه نه گره بهر ، وه نه و پستانه ی له کونی دوو پشکا نه بیترین هی نه وهن .
جاریک ته و ته وردهم لای گهره به ک نه گیرا به وه ، فهرمووی به راسقی دلی من بو
ته و ته به شایه تی ته دات ، وه نه گهر وا نه بی نای . ته مانه له سهردهمی ووردی یا
له گهل باوک و دایکیانا و ابوون ، بویه له گهره ییدا خوشه و یست و ماقووان (پارچه) :
باوکی کوری خوی ئاموژگاری کرد ووتی جهوان مهرد لیم وهر گره په ند
کسی که نه بی بو کسی وه فا رووی دوستی نابی و نابی دانشمه ند
(وینه) به دوو پشکیان ووت بوچی به زستان دهرنا که ویت ؟ ووتی به هاوین
چ حورمه نیکم هیه تا به زستان ییمه دهره وه !

۱۰ — (چیروک) ژنی دهرویشی سکی پر بوو ، وه گاتی ته و او بوو دهرویش
له هه موو ته مه نیا منالی نه بوو بوو ، ووتی نه گهر خوای گهره کوریکم پی به خشی ،
جگه لهم خه رقه یه ی له بهر مایه ههرچی ترم هیه نه یکم به به خشی بو دهرویشان
وا ریکه وت کوری بوو وه کو بریاری دابو و خوانی بو دهرویشان دانا . له دوا ی
چهند سالی له سه فهری شام گهرامه وه ، به گهره کی ته و دوسته دا گهرام ، ته حوالیم
پرسی ، ووتیان وا له زیندانی شاردا . ووتیم له بهرچی ؟ ووتیان کوره که ی شهرابی
خوار دوو ته وه ، قره ی کردو وه و خوینی یه کیکی رشتو وه و رای کردو وه به هوی
ته وه و زنجیر له ملی و کوت له پی دایه . ووتیم ته به لایه ته ویه که له خوای
دا واکرد . (پارچه) :

ژنانی بهردار تهی مهردی هوشیار کانی منال بوون تهگه یی مار
به لای عقله وه چاتره له وهی کوریککی بی خوارو ناهه موار

۱۱ — (چپروک) منال بووم له گه وره بهک بلوو غیم پرسی ، ووتی له کتیا
سی نیشانهی نوو سراوه ، به کم پازده سالی ، دووهم شهتانی بوون ، سی هم مووی بهر .
به لام له راستی یا بهک نیشانهی ههیهو بهس : تهوهی که رهزای خوی گه وره و
بهرزو بلندی لا زیاتر بی له بهشی نهفس : کهسی وا نهی لای تههلی تهحقیق به
بالفی ناژمیرن . (پارچه)

وینهی ئادهمی تهی دهنگی ئاو چل روژ له رهحم بمینته وه
تهگه چل سالی و بی عقل و تهدهب کس به ئادمی نای خوینته وه
(پارچه)

جوان مهردی و لوتفه پیی ئهلین ئینسان هم نهخش و مادهه هیچ نی به له کار
هونهری تهویت که بکری وینه له هه یوانانا به بویه و ژهنگار
جیهان خسته دهست هیچ هونهر نی به دلی یینه دهست نه توانی نهی یار

۱۲ — (چپروک) سالیك بهر بهر کانی که وتیه ناو حاجی به پیاده کانه وه و منیش
له و سهفه ره دا پیاده بووم . ئینساف بدهم که وتینه بهرو رووی به کترو جنیوو ناسزا
به بهک دان . که ژاوه نوشینی به هاوتای خوی ووت زور سهیره پیادهی شهتره نج
تهگه خانه کانیان برده سهه نه بن به فهرزین و چاکتر نه بن لهوسایان ، کهچی
حاجی به پیاده کان ییابان ته به نه سهه بهدتر نه بن .

لهبری من بلی به حاجی به لاف که پیستی خه لکی تهدری به ئازار
که تو حاجی نیت حوشت حاجی به خوراکی درکو ته گریته شان بار
۱۳ — (چپروک) هیندوکی یاری تهوت هاویشتن فیر نه بوو ، دانشمه نندی

پیی ووت نو که ماله کمت قامیشه نهم یاری یعت بو ناشی بیکه ی به پیشه !
دوو ووتنه مهلی به کی ناسهواب دووهم خراب پی بو وه لامو جواب

۱۴ — (چیروک) پیاویک چاوی نه پشا ، چووه لای به یتالی بوی دهرمان بکات.
به یتال نهو دهرمانه پی چوارپی پی دهرمان نه کرد هینای به چاویا ، کویر بوو .
شکاتیان برده لای دادگهر ، ووتی : برو هیچ تاوانی نریه ، نه گهر نهمه کهر نه بوايه
نه نه چوو بو لای به یتال . مه بهست لهم ووتنه به نه و به هه تا بزانی ههر کس ئیش
به ئیش نه زانی بکات په شیمان نه یته وه ، وه لای خاوهن عهقلانیش به سووک عهقل
نه دریته قه لهم

پیاوی به هوشی رووناك بیرئاسان گرننگ ئیش نادا به پیاوی نه زان
که سی بای بدا له بانی ههسیر بو بادن نایمن بو کارگای ههریر

۱۵ — (چیروک) به کی له پیشه واهه وره کان کۆریکی مرد . لی بان
پرسی چی له سنووقی گوری کوره که پی بنووسن ؟ فهرمووی ئایه تی قورتانی پیروز
له وه عهزیزتره لهو شوینانه دا بنووسریت که دواروژ بکه ویته خواره وه و خه لکی
به سه ریا برون و سه گک پیا هه لمیزی . نه گهر ههر زور پیویسته شتیک بنووسن با نهم
شیره بی به سه (پارچه) :

ئای که ههر کاتی سه وزه له باخان نهروی چهند خوشه نهوسا دلی من
تویش وهره نه ی بار بیینه به هار سه وزه رواوه له سه ر گلی من

۱۶ — (چیروک) خوا به رستی به لای به کی له خاوهن نیعمه ته کانا رویش
که دهس وقاچی کوبله به کی به ستبو ، سزای نه دا . ووتی نه ی کور وه ك خوای
به رزو بلند به نده به کی دیلی ده سه لانی تو کردووه و ده سه لانی به تو داوه ، سوپاسی
به خشایشی خوای به رزو بلند بی نه چی و ، نه و نه ده ت جه ورو جه فا لاپه سه ند نه ی بو

نهم کویلهیه ، نهوهك سبهینی که روژی قیامت دی له نو چاکتری و تووشی
شهرمزاری بی . (مهسنهوی)

لهسر کویلهکان قین مهخهرهکار زوریان لی مه که و مهیان ده نازار
وا به ده درهم کریت دهست خست خو به دهسلات نعت کردوه سروشت
ههتاکی زورو سهرکشی بو قین گه وره تر ههیه : جیهان ئافهرین
خاوهن ئهرسلان ، نهی خاوهن ئاغوش^(۱) فهران دهرانت مه که فهراموش
له حه دیسا ههیه له گه وره ی عالمه وه سهلامی خوی لی بی که فهرموویه تی
گه وره ترین داخ له روژی قیامه تا نه وهیه که کویلهیه کی خواپهرست نه به نه به ههشت و
خاوه نه بی دینه کی نه به نه دوزهخ . (پارچه)

کویله بهك وا کا که خزمه تی تو رقی لی مه گره ، مهی که زور دلگیر
ئابوو چوونه له روژی دواپی دا کویله نازادو گه وره پی زنجیر

۱۷ — (چیروک) سالی له بهلخ له گهل شامی یان سه فهرم کردو ریگه له بهر
چهرده پر ترس بوو . گهنجی بو تاگاداری هاوریما بوو ، سوپهر بازو که وان -
نه ندازو سیلاح شورو خاوهن زور ، که ده پیاو نه یان نه توانی که وانی نه و راکیشن و
زوردارانی رووی زه وی پشتیان له زه وی نه ئه دا . بهلام وه ~~کو~~ نه زانی له نیعمه تا
بوو بوو له سیهرا پهروه رده بوو بوو ، نه جیهان دیده بوو وه نه سه فهر کرده .
گرمه ی ته پیل دلاوه ران به گوی نه گه یشتوو ، وه بریقهی شمشیری سورانی
نه دیوو (شیر) :

به دهستی دوزمن نه کرا بوو ته سیر نهی دیوو له شهر تیربارانی تیر
وا ریکه موت له گهل منا دوا به دوا یهك نه رویشتن ، به ههر دیواریکی کون

(۱) ئهرسلان و ئاغوش : دوو ناوی بلاوی تورکین . لیه دا ناوی دوو کویلهن . (ع) .

نهگه‌یشت به هیزی بازوو نه‌ی‌خست ، وه ههر داریکی گه‌وره‌ی نه‌دی به زوری
سهر په‌نجه‌ی هه‌لی نه‌ک‌ند . به شانازی به‌وه ووتی :

فیلی شان کورت و دوو بازووی گوردان

سو په‌ری له‌پ کورت ، سهر په‌نجه‌ی مه‌ردان

نیمه له‌و حاله‌دا بووین دوو جه‌رده له په‌نا به‌ردی سهریان هینایه ده‌رو روویان
تی کر دین بو جه‌نگ ، یه‌کیکیان داریکی به ده‌سته‌وه بوو ، نه‌وی تریشیان
میکوتیکی له بن ده‌ستا بوو . به‌جوانه‌که‌م ووت خهریکی چیت وا دوژمن هات .
(شیر) :

ده فهرموو نه‌وه‌ی لاته زه‌بروزور دوژمن به پی‌ی خوی نه‌وا هاته‌گور
دیم جوانه‌که تیروکه‌وانه‌که‌ی له ده‌ست که‌وته‌خوارو ، نیسکی هاته‌له‌رزین .
(تاك) :

نه ههر که‌سی که به تیر مووی فلاشت و پوشی زری
له روزی هه‌لمه‌تی جه‌نگا به پیوه خوی نه‌گری
له‌وه زیاتر چاره‌یه‌کمان نه‌دی که وولاغ و چه‌ک و جلو به‌رگمان وازلی هیناو
گیانمان به سه‌لامه‌تی ده‌رکرد . (پارچه) :

له‌نیش‌وکاری گران مه‌ردی کار دیده‌ی نه‌وی
که شیری شهرزه به‌ینیته ناوی پیچی که‌مه‌ند
جه‌وان نه‌گه‌رچی فیله‌ته‌ن و هیزی بازووی بی

له‌شهر له دوژمن نه‌ترسی و نه‌پچری لی پیوه‌ند
نه‌به‌رد نه‌زانی که‌سی ته‌جره‌به‌ی له مه‌یدان بی
وه‌کو له مه‌سته‌له‌ی شهرع نه‌زانی دانشمه‌ند

۱۸ — (چېروك) ده ولهمه نندزاده به كم دى له سرگورى باوك ودايكى
 دانيشتوو ، وه له گهل بېچوه-دهرويشى له بهر بهرمانيدا بوو كه سندووقى گورى
 باوكى من بهر دوشى جوانى لى نووسراوه ، وه بهردى مهرمورى له زيردا داخراوه ،
 وه خشتى پيروزى لى دامهزراوه . چون له گورى باوكى تو نه چى كه خشتى دوانى
 لى پيكه وه نراوه ، وه دوو سى مست خولى تى كراوه . كورى دهرويش نه وهى بېست ،
 وونى هه تا باوكت له ژير نه وه هموو بهر ده گرانا نه دپته دهري ، باوكى من نه گانه
 به هه شت . (ناك)

كه هه تا شانى سووكتر بى له بار ناسان تر نه بى بى گومان بو غار
 دهرويش كه زورى هه زارى كيشا له قاپى مهرگا سووك نه بى بارى
 كهسى له نازو نيعمه تا ژيا مردن له لاي نه وه زوره نازارى
 دپلى رزگارى بووبى له زيندان چانر له ميري بووبى دوچارى

۱۹ — (چېروك) له گه وره به كم پرسى مه بهست له مهرمووده به چى به كه
 پيغمبر سه لامى خواى لى بى مهرموويه تى (اعدى عدوك نفسك الې بين جنبيك).
 وانه دوزمن ترين دوزمنى تو نه وه نفسه ته له نيوانى دوو په راسووتا به . مهرمووى
 هوى نه وه ته هه ر دوزمنى كه خزمه تى بكه تى نه بى به دوست ، نفس نه بى تا
 خزمه تى بكه تى ، ناپه سه ندر نه بى .

فرشته خوو نه بى نينسان به مهرجى كه م خواردن
 به جهشنى لاشه بى بيگانه گه ر بخوا وه كوو حه يوان
 مه بهستى هه ر كهسى بينه جى نيتاعت نه كا

نفس نه بى ، مه بهسى دى تير نه دا فرمان

بهره‌رەکانی سەعدی لە گەل موددەعی بە لاف لە بەیانی دەولەمەندی و دەرویشی

یەکی لە وینەی دەرویشان، نەوێک لە سەر رهوشتی ئەوان ، دیم لە ئەنجومەنیکا
دانیشتوو ، دەستی کردوو بە ناشیرینی ، دەفتەری شکانی کردوو و تەو و خراپی
دەولەمەندی ئەلی . ووتار گەیشته رادەبەك دەرویش دەستی دەستەلاتی بەستراوە و
زەنگین پی راستی شکارە . (تاك) :

سەخی یارو نی بە لە دەستیا درەم خواوەنی سامان لای نی بە کەرەم
منیش کە پەرەردەیی دەستی بەخششی گەرەکانم ، ئەم قەیمەم لاگران بوو ،
ووتم ئەی دوست دەولەمەندان دەرمانەتی کەم دەستان و زەخیرەیی گوشە نشینان .
مەبەستی خواوەن نیازان و پەنای سەفەر کەران و هەلگری باری گران بوو حەسەنەوێ
کەسان . کانی دەست بوو خواردن ئەبەن کە دەس و پیوەند و ژێر دەستانیان بخون .
زیادەیی بەخشایشی ئەوان تەگا بە بیوژنان و پیران و خزمان و دراوسی یان .
(هونراوە) :

بو دەولەمەندە لە وهقفو لە نەزرو میوانی
زەکات و فیستەرە و نازادی دیاریی قوربانی
لە کوی ئەگەیتە دەولەتی ئەو تو ئەتو کە ناتوانی
مەر ئەم دوو رە کەمەتە نوێژە بە سەد پەڕیشانی

ئەگەر دەسەلاتی بەخشش و جوود یا هیزی سوچوود بو دەولەمەند بایشتەر
نەچیتە سەر کەمالیکی بوخت و بەرگیکی پاك و زەمینیکی ئاگاداری کراو و دلیکی
بەتال و هیزی خواپەرستی لە پارووی نازک و توانای خواپەرستی لە جل و بەرگی پاك

پیدا نهی که له سکی خالی چ هیزی دینه دهه ، وه له دهستی بهتال چ مروه تی .
له قاجی بهسترا و چرویشتی و له دهستی برسی چ خیری (پارچه)

شهو پهراگنده نه نوی هر کسی نهو

رووی نهینرا لهر رووی بهیانانا
میروو هاوین که کردو کوشه نهکات دهست بهتال بی هتا له زستانا
فراغت و دلیایی به هزاری بهوه ناوهستی ، وه گردی له تنگ دهستی یا
وینه ناگرت . بهکی (الله اکبر) ی شیوان بی و بهکی چاوه روانی شیو بی چون
وه کو بهک نهین

خاوه نی روژی خهریک یهزدانه پهریشان روژی دل پهریشانه
پاشان ، خوا بهرستی نهوان له وه رگرتن نزیکتره چونکه کردو دل له جین ،
نهوهک پهریشان و پهراگنده دل . هوی ژبانیان ریک ، وه به عیادهت و
خوا بهرستی بهوه خهریکن . عه رب نهلی (اعوذ بالله من الفقر المکب) په نانه گرم
به خوا له هزاری بهسهرکه وتوو (وجوار من لایجب) وه له دراوسی بهتی
کسی خوشی نهویم . له فرموده ی پیغمبرایه سهلامی خوی لی بی (الفقر
سواد الوجه فی الدارین) واته هزاری مایه ی رووره شی هردوو دنیایه . ووتی
نهوهت یستوو ، بهلام نهوهت نه یستوو که فرموده ی (الفقر فخری) واته
هزاری مایه ی شانازی منه . ووتم بی دهنگ به تامانجی که وره ی عالم سهلامی
خوی لی بی بو دهسته بهک بووه که مهردی مه یدانی رهزان و سوپهری تیری فهزان ،
نهوهک نهوانه ی خهرقه ی نهوان نهپوشن و پارووی نهوان نهفروشن . (چواری)

نهی وهک نهلی بانگ له ناوه وه هیچ چاره ی تویشو که نیهایت هیچه
پیاویت رووی تهماع له خهک وه رگیره هزاره ی تزبیح له دهست مه پیچه

دەرویشی نەقام ئارام ناگریت هەتا ئېشی روونەکانە کوفر (کاد الفقراڤان یکون کفرا) واتە - نزیکە هەزاری بێ بە کوفر . بێ نیعمەت و سامان رووت بو پوشتەناکریتەوه و بو رزگابوونی گورفتار کوشش ناگریت . کێ دەستە ی ئیمە بە پایە ی ئهوان ئەگە یە نیت و دەستی بەرز کە ی لە دەستی نزم ئەچیت ، وه خوا یەك که ستایشی ئه و گەورە یە لـه قورئانیکا که لە مەعنای لاناوری ، لـه ناز و نیعمەتی دانیشتوانی بە هەشت ههوالی داوه و فهرموویەتی (اولئك لهم رزق معلوم) واتە ئەوانە ی لە بە هەشتان مووچە یە کێ دیاری کراویان هە یە .

تینو و لە شهوا که ئەچیتە خه و سەرچاوه ی ئاوه لە بهر چاوی ئه و لهم حاله دا من ئەم ووتە ییم ئه ووت جلوه ی توانای دەرویش لە دەستی خوگرێتی دەرچوو ، تیغی زمانی راکیشا ، ئەسپی فەساحەتی لە مەیدانی بێ شەرمی یا ئا و داو ووتی : ئه وە ندمەت زیاده لە بیانی رهوشتی ئه وانا ووت و ئه وە ندمت ووتاری پەڕیشان ووت که خەمال وا بزانی ئەمانە تریاقن یا کللی خانووی ئەرزاقن : کومەلی خاوه ن دە عیو ، سەرکەشی خو یە سەند ، لە خەلکی بە فیز ، خەریکی حال و نیعمەت و ، شەیدای گەورە یی و حورمەت و سەرۆت نادوین مەگەر بە تکلای کردن ، تەماشانا کەن مەگەر بە مونی ، زانایان بە سوال کەر ئەزانن و ، هەزاران بە بێ سەرۆپی تانوت لی ئەدەن بە هوی مالیکه وه که هە یانە و بە پایە و حورمەتی که گومانی ئەبەن : لە ژوور هەموانه وه دانە نیشن . نه ئه وە یان لە سەرایە سەیری کەسی بکەن . بێ ئاگا لە فهرمووده ی دانشمەندان که ووتوویانە هەرکەسی بە خوا پەرسی له و ی تر که مەترە ، وه به نیعمەت زووتر ، دیمەن دەولەت داره و به مەعنا هەزاره (ناک) :

گەر دە عیە کا بە مالی لە سەر عاقلا ئه و کەرە

تو بە کەری بزانه ئەگەر گاوی عەنبەرە (۱)

ووتم خراب ووتنی نهمانه رهوا مهینه که خاوه نی که رم و به خشن . ووتی
 مهلهت ووت کویلهی درهمن ، چ که لکیان هه به هه وری تازارن و نابارن .
 سه رچاوهی روژن و رووناکی به کس نادهن . سواری وولاغی دهسه لائن و
 لی ناخورن . نهنگاوی بو خوا دانانین و دره میک به بی شانازی و تازار نادهن .
 بی رهنج مال پیکه وه نه نین و به گرانی ناگاداری ی نه کن و به داخه وه به جی دیلن .
 که وره کان ووتو و بانه زیوی پیای رژد کانی له خا کا دیته دهر که نهو خوی بچیته
 ناو خا که وه .

به رهنج و کوشش زور مالی خسته ژیر چنگی

که سیکتری چ به ناسان له دهستی دهر هانی ؟

له وه لاما پیم ووت ناگاداریت به سه ر چرووکی خاوهن نیمه ته کا نا
 وهر نه گرتو وه مه گهر به هوی که دایی به وه ، نه گینا هه رکسی واز له نه ماع بینی
 به خشایش و چرووکی لایه کسان نه نویی . مه حه ک ئالتوون نه ناسی و گهرایش
 دهس قوو چا و . ووتی بهو تا قی کردنه وه به نه یلیم که دهس و پیوه ند له به رده رگا
 رانه گرن دل سهخت و دل ره قه کان هه له نه بژیرن ، هه تا بین به یاری هه زیزان و
 دهس بین به سنگی پیاو چا که نه وه ، وه نه لین کس له ماله وه نی بهو راست نه کن .
 (تاك) :

پیای که عقل و هیممهت و هوشی نه بوو که مال

فهرمووی به دهر که وان که یلی کهس نی به له مال

ووتم دوا ی نه وهی له دهست که دایان هاتوونه گیان و له پارچه قاقه زیار .
 که ووتوونه فوغان ره وای عقل نی به که نه گهر لمی بیابان بی به دور و چاوی که دایانی
 پی یر بی (شیر) :

نیمه تی جیهان چاوی تماعکار پرناکا وه ک چال به ئاوی شه ونم

له هەر جیهێك سهختی چهشتووێك تهییقی یا تالی كیشاوێك ، به هوی چاو
چنوكی بهوه خوی فری ته داته روزگاری به ترسو له سزای دواوژ ناكهوێته
هراس و هلال و حهرام له یك جیانا كاتهوه . (پارچه) :

تهگهر كلویه بهاوێژرته سهرسهری سهك
له شادمانی وه ها ئی تهگا كه ئیسقانه
دوو كهس كه داره تهرمی له سهر شانین دانین
چرووك سروشتی وه ها ئی تهگا كهوا خوانه

بهلام خاوهنی جیهان به چاوی لوتقی خوا سهیر كراوه وه به هلال له حهرام
ئاگاداری كراوه . من كه هیشتا ئهم ووته یهم تهواو نه كردوو ، بورهان و دهلیلم
بو نه هیناوه تهوه ، هیواداری ئیسا فم كه ههركیز دیوته دهستی دوهاییك به شانوه
بهسترای ، وه یا بی تاوانی له زیندانا دانیشتی یا بی گوناھی پهردهی درایی یا
دهستی له مهچهگا برایی مهگهر به هوی ههزاری بهوه شیر مهردانیان له بهر كه دهستی
له كونا كرتوو وه كه به هایان كونا كردوو . جی بی روایه كه یهكی له ههزاران
نهفسی ئه ماره ی داوا ی ئاره زوو یهكی لی بكاو نه توانی بیگرت دو چاری
تاوان بیست . سك وتا لعت دوانه (١) ، واته به سکی بوون ، ههتا ته میان له جی دایه
تهویان به پیه به . بیستومه كه دهرویشیكیان له گهل منالیک یی گهیشنو به ئیشیک یی
پسه وه گرت ، له گهل تهو هشا كه شهر مهزار بوو ، وه ترسی سه نگهساری بوو ، ووتی
موسولمانینه توانای ژن هینانم نی به و نایش توانم خوم بگرم ، تهی چی بكم ؟
(لا رهبانیه فی الاسلام) واته ره به نایهتی (٢) له ئیسلامهتی دانیه . تهو یی كه
هوی ئارامی و گردی خهبالی دهوله مه ندانه تهو به كه ههر شهوی بوئی تهگر نه

(١) جیكن : (ح) (٢) ته بیلی .

باوېش ، وه هر روژې جوانې له ژوورسهرپاڼه که زوژې رووناك له جوانۍ نه
دهستې يې تارامې وا لسهر دل ، وه سهرې خهرامان له شهرمزارۍ نه وېي
له كلايه (ناك) :

خوښې تازيزې داوه لهو چنگه سهرپه نجه گانې عهتايې رهنگه
ره واني په له گڼل جوان رووي وادا به دهوړې خراپه دا بگهرت يا رووبگانه
ناره وايې (شيعر)

دلى كه خووړې به مېشتې رفاند به تازايې
كهې نهو دله هډه باكي بتاني په غمايې (۱)
(شيعر)

من كان بين يديه ما اشتى رطب يفتيه ذلك من رجم العناقيد
له بهينې دووده سې خوي يې كه سې مهيل له خوړمايه
چ پيوستې به اوې بهرد لهو هيشوو لسهردايه
زورتر دهست به تالان داوښې پاكيان له گونا هوه نه تالين ، وه برسې يان نان
نه رفين . (شيعر) :

گهر گوشتې دهس كه وې سه گې برسې چ باكي په
هې خوشترې جه نايې سالخه ، يا هې كهرې ده جال
چند پاريز گاران به هوې هه ژارې به وه كه وتوونه نه عهني فساد هوه ، وه
نامووسې به رزيان به باي ناوې شيرينه وه به رباد بووه . (ناك) :

هيزې پاريز گارې نامښې له گڼل برسې تې يا
ره شحيې ته قوا نه بووني زوو له دهستې دهر نه دا

(۱) مه پېس جوانۍ سدرمه پته . (ع) .

نهووی وونت که دهرگا له رووی هزاران نه بهستن ، خانه می تهی که بیابان -
 نشین یوو نهگر له شاریکا بویه له جوشی که دایان بیچاره نه بوو ، وه کراسیان
 له بهرا پارچه پارچه نه کرد وه کو له (طلیات) ا هاتووه (تاک) :
 تعماشام مه که با که سانی تر نه کهن تعماش

له دهس که دایان کهسی ناتوانی خیری کات حاشا

ووتی نهی من بهزه ییم بهوانا نایه ته وه ؟ ووتم نه ، داخ بو مالی نه وانه
 نه خوبت نیمه واین بهم جوړه له ناو ووتارو همدو به په کتر دوچار . هر پیاده بهک
 نهو لی بخوری کوشش نه کهم بو بهر ه لستی ، وه هر شایهک بانگ نه کا به
 سواری دای نه پوشم . هه نا نقدی کیسه ی هیمنه تی هه ووو خه رج کردو تیری
 جه بهی ده لیلی هه ووو هاویش .

له عاست هیرش نهو دم هه راشه تاگات له خوت بی قهلقان توور نه دهی
 جگه له فیشال ، له هووشه و هاشه چی که شک نابا ، هیچ گومان نه بهی
 نم قسه زانی قسه ری خه ره ، نم دزی عیلمو قامو زانسته
 وه ستاوه و دهسی له سر خه نجه ره

دهرگایش بی سه بهب قوغل و دهر بهسته (۱)

هه نا دواکات ده لیلی نه ما زه لیلیم کرد ، دهستی سته می دریژ کردو بی سوود
 ووتی دهس پی کرد له گمل ره ووشتی نه قامانه که بو بهرا بهری له ده لیل دامان زنجیری
 دوژمنایه تی نه جوولینن وه کو تازه ری بوت تاش که له گمل کوریا به ده لیل نه یوانی

(۱) نم بهیتانه بهم جوړهش کراوه به کوردی :

ها فری نه دهی سوپر بو فسیح موباله غه به خوازراو موسته عار
 مه عریفت دزه قافیه ووتار چهک له بهر قاپی و بهتاله حه سار

به شهر بوی هلسا . ووتی (لئن لم تنته لارجمنك) وانه ننگر نه پیریتسه وه بهرده
بارانت، نه کم . جا جینوی پی دامو ناشیرینم ووت . یه خهی کرتیم ، چه ناگهیم
شکاند .

نهو له من من لهو کهوتیه یه کتر وا پی نه کهن له دوامان پیاوان
له ووتهی تیمه په نجهی سهرسامی هه موو به جاری نایانه ناودان
به کورنی دادی تم ووتاره مان برده لای قازی و بهداد رازی بووین ، هه تا
دادگری موسلمانان کارچاکیکی بویت ، وه له نیوانی ده ولعمه ندان و هه ژاران
جیاوازی به کک یلی . قازی که حالی تیمهی دی و ووتاری تیمهی ییست سهری برده
یه خهی بیر کردنه وه له پاش تی وردیوونه وه به کی زور سهری دهرهانی و ووتی
نهی نهو که سهی ستایشی ده ولعمه ندانت ووت و جه ناو خراپهی هه ژارانت ره و
دی ، بزانه له ههر جی به ک گولی هه به درکه . شراب مستی هه به و گنج مار .
دوری شاهوار نه هه نگی پیاو خوری له که له وه خوشی ژبانی جیهانی پیوه دانی ناگامی
له دوا به . نیعمت و خوشی به ههشت دیواری نازار و ناره حتی دهوری
گرتووه

جهوری دوزمن گهر نه کیشی چی بکا دل خواهی دوست

که نیچ و مارو درک و گول ، خیم شادمانی پیکه وهن

ته ماشا ناکه یت له باغا داری بون خوش و داری ووشکی تیابه . ده ولعمه ندان
سو پاس گوزارو نیعمت ناشوناسیان هه به ؛ وه لهریزی دهر ویشانشا به ته واناو
کوروزاوه ی تیابه . (شیر) :

دلوی ژاله بیوا به به دور وهك موورووی کهران بازار ته بوو پر
نزیکانی حزره تی باری به رزو بلند ده ولعمه ندانی دهر ویش ره وشت و دهر ویشانی

ده ولعمه ند هيممه تن . چاكي ده ولعمه ندان نه وانن خه مي هزاران نه خون ،
 وه چاكي ده روبشان نه وانن ده ولعمه ندانان لا كمه (ومن يتوكل على الله فهو
 حسبه) واته كسي پشت به خوا بيه سق نه وه ي به سه .

له پاشان رووي سه رزه نشق كرده ده روپش : نه ي كسي كه ووتووته
 ده ولعمه ندان خه ريكي مه سق ي بي ديني و خراپين ، ده سته بهك ده ولعمه ندان هه ن
 له سه ر نه م شيوه ي تو به يانت كرد كه هيممه ت كورت و نيعمه ت ناشوناسن ،
 وه رنه گرن داي نه ين و ناخون وه به كسي ناده ن به مه سل : نه گمر باران نه باري
 يا توفان جهيان هه ل گريت به پشتيواني ده ست روپشتي خوي له سه غله تي
 هزاران نا پرسيت و له خوي گه وره ناترسيت . (هونراو) :

گمر له نه بووني عالم بي هلاك به لعم هيه له توفان چ باك
 وراكبات نياقا في هوا دجه ا كم يلفتن الى من غاص في الكتب
 ژناني حوشر سوار ي كه ژاوه چ باكي كسي له لم چه قواوه
 دوونان كليمي خويان به دهر برد نه لين چ غه مان نه گمر عالم مرد
 تيره بهك نه وانن كه ييست ، وه تيره بهكي تر خواني نيعمه تيان داناوه و ده سق
 به خشايشان كردووه ته وه ، هه واخواهي ناوولي خوش بوونن ، خاوه ني دنياو
 ناخيرنه تن وه كو كويله گاني حمزره تي پاشاي عالم ، دادگهري به هيز كراوي
 زال كراو ، خاوه ني جلوه ي خه لك ي ، ناگاداري كه ليقي نيسلام ، واري سي مولكي
 سوله يمان ، دادگه رتري پادشاياني زه مان ، خاوه ن زه فهري دنياو دين ، نه تابوك
 نه بووبه كر كوري سه عدي زه نكي خوا روژاني پاپه دارتر كات و ياربه دي به بيداغي
 بدات (پارچه) :

هه رگيز چ باوكي به كوري وا نه كرد كه رهم
 وهك ده سق جوودي تو كه به نه ولادي ناده مي كرد

ویستی خوا که بیهخشی به عالمی نیعمت

بویه به ره‌حمه‌تی خوی توی به پادشاهی عالمی‌کرد

قازی که ووتاری بهم نه‌ندازه‌یه گه‌یاندو له سنووری گومانی نیمه‌نهایی
موباله‌غهی کرده‌دهر به‌فرمانی دادی قازی رازی بووین و وازمان له رابوردو و هینا
له دوا‌ی سزادانی به‌ک ریگهی دل نه‌واییمان گرت بو دروست کرده‌وهی دوستی
سه‌رمان له به‌رپی‌ی به‌کتری داناوه وه سه‌رو رووی به‌کمان ماچ‌کردو دوا‌یمان بهم
دوو شیعره هینا (پارچه) :

مه‌که له گهردشی گیتی شکات نه‌ی ده‌رویش

به‌خت ره‌شینه بلین به‌و ره‌وشته‌وه وا مرد

به‌ده‌وله‌من بلی بو کامهرانی تو هه‌ته‌ده‌سو دل

بخوو بیه‌خشه جیهان و قیامت پی‌برد

به‌ندی هه‌شتم

له ده‌ستوو و شیوه‌ی هاوری‌به‌تی

مال بو تا‌سایشی ژیا‌نه نه‌وه‌ک ژیا‌ن بو‌گرد‌کردنه‌وه‌ی مال . له پیاویکی عاقلیان
پرسی چاک به‌خت کی‌یه‌و به‌ده‌به‌خت کی‌یه ؟ ووتی : عاقل که‌سیکه خواردی و
چاندی ، وه به‌ده‌به‌خت که‌سیکه مردو به‌جی‌ی هیش . (شیر) :

مه‌که تو نویژ له‌سه‌ر پیاوی له ژین چی چاکه بوو نه‌ی‌کرد

له مال کو‌کردنا عومری به‌سه‌رچوو ، لی ته‌خواردو مرد

موسا سه‌لامی خوا‌ی لی‌بی ناموزگاری‌ی قاروونی نه‌کرد که (احسن کما
احسن الله الیک) واته چاکه بکه وه‌ک خوا چاکه‌ی له‌گهل تو کردووه . نه‌ی‌یست

دوا روژیت یست . (پارچه) :

هرکس که به دینارو درهم فیرنه بوو خیری
دوا روژ سهری خهرج له دینارو درهم کرد
خواهیسته بهری خوشی دوودنیا ، ده بیهخسته

بهم خه لکه ، بزانه که خوا چونی کهرم کرد
عهره ب نهلی (جد ولا تمنن) واته بیهخسته و شانازی مه که ، (لان الفائدة
عائدة) چونکه که لکه کی بو خوت نه گهریته وه . (پارچه)

ده رختی به خشش که دای کوناره گک لقی بهر زتر نه بی له فلهک
گهر هیواداری تو لی بخوی بهر له منته منی مشاری له سر
(پارچه)

سو پاسی که له بو یهزدان ، کهوا توی خسته سر نیحسان
له فزلو نیعمه تی نهو بوو بهتالی دانه نایت قوربان
مه که شانازی تو خزمعت نه که بی بو خه زره تی سولتان
بناسه نیعمه تی نهو توی که برده خزمه تی وهستان

(په ند) دوو کس ره نجی بی سوود نه دهن و کوششی بی که لک نه کهن ، به کی
نه وهی پیکه وهی ناو نهی خوارد ، نهوی تر نه وهی فیر بوو کرده وهی پی نه کرد
(مهنه وی) :

مه تا کو زور تر دانش بزانی نیشی پی نه که ی ههروا نادانی
نه په ی بو هیچ برد ، نه دانشمهنده چوار پی کتبی لی نیبیت ههرچه نده
جا نهو بی مه غره چوزانی خه بهر داری لی نراوه وه یاخود ده فتهر
(په ند) زانیاری و دانش بوچه روه رده ی نایینه ، نه وهک بو خواردنی جیهان

کی فروشتی دانشو پاریزو زوهد خهرمه نی کوکرده وه سووتا همووی
 (په ند) نهو زانایه ی ناپهره یزگار ، کویریکی مهشخل داره (یهدی به وهو
 لایه تندی) ریگه یی دهرته گریت ، به لام خوی ریگه دهرناکات (هونراو) :
 بی سووده کسی تمه لی دوران زهرکاری فیروو هیچی نه کری
 (په ند) پادشا له عاقلان جه مال وهرته گریت و له پاریزگاران تاینو که مال .
 پادشایان ناموزگاری عاقلانان پیوست تره له تیکه لی پادشایان بو عاقلان
 (پارچه) :

گهره به په ندی بیسی نهی پادشا له هموو نامه لی چانر نی به
 کار به عاقلان نه بی مسیره به لام عاقلان کاریان بوچی به ؟
 (په ند) سیشت پایه دار نامینی : مال بی بازرگانی . زانیاری بی گفتوگو کردن
 لی . مولک بی سیاست .

کانی به لوتفو نهرمی ووتارو به پیاوه تی
 دینته ژیر کهمندی قوبولت دلی به کی
 جاری به قین سهیر که که سه دگوزه پر نه بات
 جی ناگری له بوت وه کو ده نکه گوزالکی
 (په ند) به زه یی هاتنه وه به خراپانا ستمکاری به به سر چاکانا . چاوپوشی له
 ستم کاران ستم کاری به یو هه ژاران . (ناک) :
 نه گهر پیسی بکه ی پروه رده ییلاوینی وه کوو چاکان
 به مالو ده وله تی تووه نه کا تاوانی بی پایان (۱)

(۱) (نوسخه)

ره حمهت به پلنگ که تیژه دانی ستمه بو مهر نه گهر ییزانی

(پښت) پښت به دوستی پادشایان و دهنگ خوشی منالان نابستريت ، نهو
به خهبال نگوریت و تم به خهویک (شاعر)

دل به دلداري مهده یی هزاران یاری تر
گمر دلت دایه له نهو و دل روژه وه بو جیایی به

(پښت) نهو نهیږی هغه لای دوست مه پښتړه ناو ، هرچه ند دوستیکي
راستیش یی چونکه نهویش دوستانی مه یو هر وه ها به زه نجیره (پارچه) :
بی دهنگ له رازی دلت چاکتړه بلیت به کس و یلی مه بکه باس
نهی ساغ یهسته ناو له سر چاوه جوگه که پر یو نابستريت که ساس
(ناک)

ناشی بو ووتن ووتار به پنهان که نهشی بکری بو کومل به بیان (۱)
(پښت) دوژمنی لاواز دینه ژیر فرمانه وهو دوستی نهوینی . مه بهستی مهر
نهو به هتا نهی به دوژمنیکي به هیز . به دوستی دوستان پښت نابستري هتا به
ده له جهی دوژمنان دنیایی بی . مهر کهسه دوژمنی بچو وکی لا سووک بی وه کو
نهو وایه واز له ناگری کهمی بی . (پارچه) :

(۱) تو نهانی خوت له لای یارت مهلی یزانه چاک

یاره گمت یاری مه یو نهو یاره یاریکی مه یه
وه له نوسخه به کدا : هیچ کس بو رازی خوت له خوت دلسوز تر نی به :
گیانی کهمی به سر دوو لیوی جا ووتی باوکی به هوش
پهندي من یی به دوو گوپی چاکه نهی یاری عزیز
دامه ده رازت له بو یاری عزیزت گیانه کهم
چونکه نهو یارمت مه بهتی یارو دلداري عزیز

ټيمرو نه توانی کپی که ټاگر .. که نه سووینی بهرزی بی جیهان
 نه توانی دوژمن به تیر بدرویت موله تی مده ذی خانه کهوان
 (پند) له نیوانی دوو دوژمن وا بدوی که ټگر بوون به دوست شهرمسار
 نه بیت .

له بهینی دووکس شهر وک ټاگره ووتنه چن به دېخت داریان بو دینی
 رهنگه هم دوانه دل خوش یښ به یهک له وناوه به دېخت روو زهره د ټمینی
 له بهینی دووکس ټاگر هه لکیرسان سزای تنها بو فووکر ته نویی
 (پارچه)

له گهل دوستانا به هیواش بدوی ټاگویی لی نه بی دوژمنی خوین خوار
 له لای دیوارا ټاکای دهمت به نه وک گوی بی لهو دیوی دیوار
 (پند) که له جی به جی کردنی ټشیکا دوو دل کهوتی نه و بیان بکه که به بی
 نازارت پیک دی . (ټاک) :

له که لیا تو گران مه دوی که سی نه دوی که وا ټاسان
 له قاپی ریکی دا هه رکس به شهر تو بوی مه چو مه بدان

(پند) ټشی هه تا به پاره پیک بیت ناشی گیانی بو بخه ټه ترسه وه . عه رب
 نهی (آخر الجیل السیف) واته : شیر له پاش هه موو فیلیکه وه به .
 که دهست به ربوو له هه موو فیلی ټهوسا دروسته دهست بهری بو شیر
 (پند) بهزه بیت به بی دهسلانیی دوژمنانه ته وه ، چونکه ټگر دهسلانیی بوو
 نات به خشیت .

تولی مده لانی هیز دیت دوژمنی خوت لاواز
 پیاویکه له هه بهرگی موخیکه له هه ټسنان

(پەند) ھەر كەسى بەدى بكوڭى عالمى لە بەلاى تەورزگار تەكاو تەوبىش
لە سزای خواى .

پەسەند يىزاوہ بەخشایش لەلام مەيدە بە مەردوم ئازارى مەلھەم
نازانى تەوہى رەحم تەكا بەمار سەتمە تەيكا بە تەوہى ئادەم

(پەند) ئاموزگارى وەرگرتن لەدوژمن ، خەتايە . بەلام يىستى رەوايە . كە
بە پىچەوانەى تەوہ جوولاي تەوہ پىكاوتە . (مەسنەوى) :

پاريز ! كە دوژمن چى تەليت تەيكەمى بە دوو دەست تەدەى لە تەژنوى زبان
تولى لاي دەو روو بكە دەستەچەپ كەر وەك تەيرى راست ريت بدا نیشان

(پەند) قين لە سنوور دەرچوو سىلى تەكريت : نەرمى يى كەت و يى چى
سامى پىاناھىليت . نە تەوہ نەندە درشتى بكە كە ليت تەيرين ، نە تەوہ نەندە نەرمى
بنوينە كە بە سەرتا دليرين . (چەند شيعرى) :

درشتى و نەرمى چاكن جووت باھەم خوین گر دا تەنى برين و مەلھەم
نايكا بە يىشە عاقل درشتى ھەروەك قەدرى خوى نابا بە سستى
لى نادا لافى گەورەو ئاغايى وەك لەشى نادا بە يىنەوايى
(ھونراوہ)

گەنجى بە باوكى ووت تەى خىرە دەمەند ئادەى پىرانە تو بەمدەرى پەند
ووتى پىاواچاك بە نەك تەوہ نەند تەي گيان

رەلبى بە سەرتا گورگى تىژدان

(پەند) دوو كەس دوژمنى مولك و ئاينىن : پادشاى يى جىلم و خوار پەرسى
يى عىلم . (ھونراوہ)

لەسەر مولك تەبى پادشاى فەرماندەر كە خوى بو خودا تەبى فەرمان بەر

(په‌ند) پادشا نه‌بی تاسنووری به‌سهر دوشمنافین لی‌بخوری که دوستانی
دل‌نیایی‌بان پی‌بمینی . تاگری‌قین له‌پیشا له‌خاو من قین به‌رته‌بی ، جا یا نه‌گانه
دوشمن یا نای‌گانی . (مه‌سنه‌وی)

ناشی تاده‌مزد که تو له‌خاکی له‌سهر راگری توندی پی‌باکی
تو که نه‌وه‌نده توندو سهرکه‌شی وا بزائم خاك نیت تو له‌تانه‌شی (۱)
(پارچه)

گه‌بمه خواپه‌رستی له‌ناو شاری ییله‌کان
پیم‌ووت به‌ته‌ریه‌ت له‌جه‌ه‌ه‌الت ده‌بمکه پاك
فهرمووی به‌چه‌شی خاك ته‌حه‌مول که نه‌ی فغی
یا ههرچیکت که خویندوو به‌پیره ژیری خاك
(په‌ند) به‌دخو به‌ده‌ستی دوزمنی گرفتاره بو ههرجی‌به‌ك نه‌چی له‌چنگی
سزای نه‌و رزگار‌بوونی نی‌به .

نه‌گهر له‌چنگی به‌لا به‌دخووی بگانه‌سه‌ما
له‌چنگی خوویی به‌دی خوی نه‌مینی ههر له‌سه‌ما
(په‌ند) که دیت له‌سوپای دوزمنی پهریشانی‌به‌ك هه‌به ، تو خوت گرد‌که‌ره‌وه .
که دیت گرد‌بووه‌ته‌وه تو له‌پهریشانی بترسه .

له‌خزمه‌ت دوستان دانیشه‌بی‌غهم له‌به‌ینی دوزمنان دیت نه‌گهر جه‌نگ
له‌گهل یه‌کتر نه‌گهر خو به‌ك زمان‌بوون
که‌مان ژیی تی‌خه‌بو بن‌به‌ردو بن‌سه‌نگ

(۱) که گهردن‌کش‌بوو تاگر ترسانك له‌ش خوی داخست به‌بیچاره خاك
نه‌و سهر‌به‌رزی‌ی‌کرد ، نه‌م‌خوی‌گرت به‌که‌م
له‌و دیو دروست‌بوو ، له‌می‌تر تاده‌م

(په‌ند) دوزمن که له هموو فیل دامو ، زنجیری دوستایه‌تی رانه‌وشینی .
 نه‌وسا به دوستی نه‌و نیشانه‌نکا که هیچ دوزمنی نه‌ی‌توانی بی‌کلت .
 سهری مار به ده‌ستی دوزمن بکوته‌روه ، له‌وه به‌ده‌ر نی‌به که په‌کیک له دوو
 چاکت ده‌سگیری : نم زال‌بوو مارت کوشتووه . نه‌و زال‌بوو له دوزمن
 روزگار بوویت .

(تآك)

له روژی شهر مه‌به تو دنیا له دوزمنی لهر
 ده‌سی له گیانی که شت میشکی شیرنه‌کا دهر
 (په‌ند) هه‌والیکی دل‌نازاردهرت یست لی بی‌ده‌نگ به ، با په‌کی‌کی‌تر
 ییگه‌به‌نی .

بولبول تو مؤده‌ی به‌هار بده زوو باسی به‌د بده ده‌س کونده‌به‌بوو
 (ووردی) پادشا له خه‌یانته‌ی کس ناگادار مه‌که مه‌گر به ته‌واوی باوه‌رت
 کردی ، نه‌گینا یو فو‌تانی خوت ته‌قلا نه‌ده‌ی . (مه‌سنه‌وی)

ووتت یژه جا وهره گو‌فتار نه‌ینی ووتت نه‌گیری له‌کار
 ووتار نیشانه‌ی که‌ماله بو یساو تو خوت به ووتار بوچ ته‌که‌ی به‌دناو
 نه‌ته‌وی داده‌ی نه‌گر په‌ندی‌کس په‌ندی‌خوت داده‌ی تیر بو تو و به‌س

(په‌ند) که‌سی به خو په‌سه‌ندی‌ی ناموزگاری‌ی خه‌لکی نه‌کات نه‌وه خوی
 پیوستی به ناموزگاری داده‌ریک هه‌به .

(په‌ند) به دشمن ته‌فره مه‌خوو سهرکه‌شی ستایش‌گو مه‌کره . نم داوی
 رزقی ناوه‌ته‌وه‌و نه‌و داوینی تماعی گرتووه‌ته‌وه .

(په‌ند) نه‌حمق ستایشی لاخوشه ، وه‌کو لاک له لانه‌وه‌ فووی تی‌کی

قهلهو نهوینی . (پارچه) :

وریا ! مهگره گویستایشی کس به کم سوودیکت نهو هیواداره
روژی مه بهستی نه هیتسه جی دووسه د قات کمیت نهکا ژماره
(په ند) خاوه نی ووتار هه تا کس ره خنسه ی لی نه گریت ووتاری ریک و
پیک نایی .

مه به بایی بو جوانی گوشتاری خوت به چه پله ی نادان و نه فکری خوت
(په ند) هه موو کس عقل خوی لا به کماله ، وه منالی خوی لا به جه مال .
جوو و موسولمانی که وته مش و مر که وته پیکه نین له مش و مریان
موسولمان نه یوت نه گهر وا نه یی به جووله که یی ده رچم له جیهان
جوو نه یوت سویندم به ته ورات نه خوم وا نه یی وهک تو بیمه موسولمان
گر له رووی زه مین عقل نه مینی کس به نه قامی خوی نابا گومان

(په ند) دوو تاده مزاد له سهرخوانیک نه خون ، دوو سهک له سه لاسکی
پیک نایین . چاوچنوک به جیهانی برسی به و به نانی تیر نه یی دانشمه ندان ووتوویانه
دهرویشی به قه ناعت باشتره له ده ولعمه ندی به سامان (ناک) :

به نانی پر نه یی نانی بچو وکی پری ناکا جیهانی چاوچنوک
(مه سنه وی) .

که باو کم ده وری عومری خوی به سه ر برد
می بهم جوړه ناموزگاری بهک کرد
که شه همت ناگره خوت بگره لی دوور

له سه ر خوت ناگری دوزخ هه که سوور
له ناو نهو ناگره نیت ته وانا ده نیمرو ناوی پیاکه مه ردی دانا

(په ند) هر كس له خالي توانايي يا چا كه نه كات ، له گاني نه تواني يا سه ختي
نه ييني . (تاك) :

به د به خت تر كوا له مېر د و م نازار كس روژي به لا بوي نايي به يار
(په ند) نه وي زو و ييت زور ناميسته وه (پارچه) :

يسته و مه كه وا له روژه لاتا به چل سال نه يكنه يك كاسه ي چيني
له «مېر دهشت»^(۱) نه كهن سېدي به روژي

بويه قيمه تي وايه نه ييني
(پارچه)

له هيلكه جو و جه له دېر چو و كو تو وېر رزقي پويسته
سه بر كه ناده مي ناگاي له عقل و هوش خوي نايي
له ناكو پيگهي هر كس بزانه تو به هيچ ناگات
به فزل و هيممه ته پيدائنه كات هر چي له دنيا يي
له مېر جي تاوېنه چونكه هه يه يي قهر نه نويني
له عل چونكه به زه حمت دېته دهس نازيزه تا ما يي

(په ند) ئېش و كار به پشو و يه ك پيك ديت و به په له نه چي ته سهر .
به چاو ديم په كي كه له يي ايان . . . ناهيسته پېش كه وت كه له خوش ره وان
زور نه سپي ره سې له غار په كي كه وت خوشتره وانان هيواش نه يان ران
(په ند) بو نادان هيچ شتيك له بي ده نكي چا كتر ني به . به لام نه كمر نه ووي
بزاني بابه نادان نه نه بو . (پارچه)

فزل و كه مالت ني به وا چا كه زمان له دمه تا بكمي ناگادار

(۱) له نوسخه په كدا - نوك شيراز ديزه دروست نه كهن .

زمانه تينسان که رسوا نه کا
(چند شيعری)

شيتی نهی ناخاوت (۱) کهری هميشه
عاقلی پيی ووت نادانی نابووت
ووتار فير نهی له تو گیان له بهر
(دووباره)

وورد نهیته وه هرکس له وه لام
ووتارت جوان که وهک پیاوی به هوش
(په ند) هرکسی له گهل له خوی دانتر بهر بهر هه گانی کړد بو نه وه وا
بزانی که دانایه ، بزانی که نادانه . (تاک)

له خوت دانتر که هاته ووتار با قهی بزانی (۲) لی مه خه ره کار
(په ند) هرکس له گهل به دان دانیشی چاکی نایی .

(چند شيعری)

گهر له گهل دیوا فریخته دانیش
فیر نهی فیلو خه یانته وه حشمت
فیرنایی مه گهر به دی له به دار
(پارچه)

کم هه نوشینی به دبه و هاور ی به د
زور پاک بیت بیست نه کا برا گیان
سهرچاوه ی روژی روون که روونا که
توزی هه ور دیت چون نهیکا په نهان
(په ند) عهیب و که می نیهان پهیدا مه که بو که سان ، هه تا نه وان ریسوا

نه که بیت و خوت بیشتیوان .

(۱) فیری نه کرد . (ع) . (۲) اعتراض .

(پەند) ھەركەس فېرى زانىارى بوو ، دەئىشى پى نەكرد وەك ئەو بە جۈوت
بە گا بكاو توو دانەچىنى . لە لەشى بى دلەوہ خواپەرسقى پىك نابت و پىسقى بى
ناوك بو مالى تىجارەت ناشى . نەوہ كو ھەركەسى لە بەر بەرەكانىدا چۈستە ، لە
مامەلەدا دروستە .

زور بالا جوانە لە ژىر چارشىوا كە ئەيكەتەوہ دايكى دايكە وا
(پەند) ئەگەر ھەموو شەوى شەوى قەدر بوايە ، شەوى قەدر بى قەدر ئەبوو .
ھەموو بەرد لەھلى بەدەخشان بوايە ئەبوو قىمەت يان جا بەكسان بوايە
(پەند) نەوہك ھەركەسى بە نىگار جوان وشىرىنە ، بە رەوشت دروست و
رەنگىنە . ئىش لە ناو دەروونە نەوہك لە پىستايە . (پارچە)

بە روزى رەنگە بناسى رەوشت و شىوہى پىاو
ھەتا چ پاپەيى توانىوہ فېرى بى لە عولودوم
بەلام نىھانى نىھانە نەمىن مەبەو سەركەش
كە پىسى نەفسى بە چەند سالى نايى بوت مەلۇوم

(پەند) ھەركەسى چو بە گۆگەورانانا خويى خوى تەرىزى . (پارچە)
تو كە خوت وەھا گەورە ئەزانى راستە يەك بە دوو ئەيىنى كە خېل
ناوچاوانت زوونەيىنى ئەشكى سەر لە ديوار دەى وەكو پىاوى گېل
(پەند) لەگەل شىرا پەنجە لىدان و دەست بە شمشىرا كىشان ئىشى عاقلان
نى بە . (ھونراوہ)

زور ئاوەرى و شەرمە كە لەگەل مەست پەنجە لە باخەل بىنى نەوہك دەست
(پەند) بى ھىز لەگەل بە ھىزا دلاوہرى بكا ، دوژمن دوستىكە لە فەوتانى
خويا . (پارچە)

سايه پيروهر له كوي هه به توانا بي همتا له هات و چوبی جهنگا
 سست بازوو نهزانه په نجه بدا كه لهگل مردی ناسنين چنگا
 (په ند) هر كسې تاموژگاري لهكوي نهگريت هه وای يستی تانووتی هه به .
 (ناك)

په ند له كوي نهگري تو كه بهم رهنگه له كانی تانووت چاره بی دهنگه
 (په ند) بی عقلا توانای یینی عاقلانیا نیه ، ههروه كو سهگی كولانی بو
 سهگی راوی . خهريکی به یشهوه نهگن به ییانوو ناچنه پیشهوه . یانی کانی سپله
 به هونهر دهره قهتی كهسی نه هات ، به پیسی نه چته پیستیوه خراپی نه لی . (ناك)
 غهیهت دهره مخا هه سوودی دس كول زمانی ووتی كه له روو بوو كول
 (په ند) نهگه رستمی سك نه بوايه هیچ بالنده يهك نه كهوته دووی راوچی ،
 وه راوچی بش داوی دانه نه نا . (ناك)

سكه زنجیری به ند بو قاقچو دهست نایاب به ندی سك ته بی خواپه رست
 هر شین پوشی سوفي نی به و هر سوفي يهك سافي نی به . له هه موو پیستیکا
 دوست نی به . (ناك)

مهزانه دیوی په نهایش وه کوو دیوی دهری وایه
 گهلی هه لوایی سابوونی هه به زه هری له نا وایه
 (په ند) دانشمندان درهنگ درهنگ ته خون و خواپه رستان نیوه تیر ، وه
 زاهدان مهروه مهژی ، سددی ره مهق ، گه نجان تا بگری ته به قو ، پیران هه نا
 نهگن عه رهق . به لام رهندان نه وه نده ته خون هه تا ریگهی هه ناسه یان بمینی ، وه
 له سز خوان مووچه بو كس . (هونراو)
 دیلی سك دوو شهو ییخه وه رهنگه شهوی مه عده قورس شهوی دل تهنگه

(پەند) راويژكازى لەگەل ژنا بەربادەو ، بەخشایش لەگەل خاوەن فەسادە
گوناھە . (تاك) :

ئەگەر پىسى بکەى پەرۆمردە يىلاويى وەك چاگان .

بە مال و دەولەتى تووہ ئەکا بى دىنى بى بايان (۱)
(پەند) ھەرکەسى دۆژمن لەبەردەسيابەتى و نايکوزى ئەوہ دۆژمنى خوبەتى .
(تاك)

بەرد لە دەستانى و لەسەر بەردى مار سستى بە دواى خەى يىرخەيتە کار
دەستەبەك پىچەوانەى ئەمەيان بە رىك ديوہ ، ووتوويانە لە گوشتى بەندى يانا
ووردبوونەوہ چانرە لەبەر ئەوہ کە دەسلالت لە دەستى خوتايە ، ئەتوانى يىکوزى و
ئەتوانى ئەيکوزى . ئەگەر بى ووردبوونەوہ بکوزريت رەنگە کارىکى لە دەست
بچى ، وە بەجى ھىنانەوہى شتى وا نايەتەوہ (مەسنەوى)

چاكو ئاسانە زىندووکەى بى گيان ڪوشتوو ناتوانى زىندووکەيتەوہ
خو مەرجى عەقلە ھىواش تىرباوى لە کەوان دەرچوو ناگەريتەوہ
(پەند) دانشمەندى لەتەك نەفاما ھەراى کرد ئەبى بە تەماى عىزەت و
حورمەت ئەبى . نەفامى يىتە زمان بەسەر دانشمەنديکا زال ئەبى . ئەوہ ھىچ سەبر
نەبە چونکە بەرد گەوھەر ئەشکىنى . (تاك)

سەبر نەبە ئەگەر بوى نەدرى نەفەس يولبول لە تەك قەل بکرى ھاو قەفەس
(پارچە)

ھونەرمەند کە دى لە خوبرى جەفا ھەتا تىك نەچى دل پر لە ئازار
بەردى بەد کاسەى زىرين ئەشکىنى نرخی زياد نابى و زەر کەم بى زار
(پەند) دانشمەند ئەگەر لەناو ھەرزەدا ووتارى بەست سەرسام مەبە ، چونکە

(۱) ئەم بەيتە لەمەوہەر ووتراوہ .

ئاوازى بۇر بۇت لەگەل دەنگى دەھول پىك نايەت ، وە بۇگەنى عەيىر لە بۇگەنستانا
پەكى ئەكەوئ (مەسنەوى) :

گەردنى قوت كىرد دەنگ زلى نادان كە بەبى شەرمى دانای دانەوان
نازانى كەوا سوزى جىجازى خو دوائەكەوئ لە تەپلى غازى (۱)

(پەند) گەوھەر ئەگەر بىشكەوئە ئاوە دەس خانەوہ ھەروا بە نرخە . توز
ئەگەر بىش كاتە ئاسمان ھەروا سووك و بى نرخە . پەرور دە نە كىردنى لى ھاتوو جىگەى
داخە وە پەرور دە كىردنى لى نە ھاتوو فەوتاوہ . خولەمىش بە شىئەكى بەرزەوہ
پەيوەندى ھەبە چونكە ئاگر جەوھەرى بالاىە بەلام خوى چونكە ھونەرىكى
تسانى بە لەگەل خاكايە كسانەو نرخى شەكر لەبەر ئەوہ نى بە لە قامىشە ، بەلكە
تاپەتى ھى خويەتى . سەگى كاروانى لى ئەخورىت و گورگىك ئەرەوئى .

پىاوى لە ھونەر كە بوو بە ھەرەوہر ھونەر خوى ئەيلىت ئەوہك ھونەرەوہر
(مەسنەوى)

سروشقى بى ھونەر بوو خوى كە كەنمان پەيامبەر زادە بى نەيكرد بە سەرورە
ھونەر بئويىنە ئەك گەوھەر براگيان كە گول ھى دركە ئىبراھىم لە ئازەر

(پەند) مىسك ئەوہبە خوى بونى يىت ، ئەوہك عەتار يىلىت . زانا وەكو
قوتووى عەتار بى دەنگەو ھونەر دەر خەر . نەزانى وەك تەپلى غازى واىە دەنگە
بەرزو ئاوبەتال . (پارچە)

عالى لەناو كۆمەلى نەزان وئەتيان وەھا ووتوہ راستگويان
وہكو قورئانى كەشتەى زەندىق ياوہك دولەرى لە كورى كوبران

(پەند) دوستى كە بە عومرى دەست ئەكەوى ، بە ھەناسەيەك نابى ئازار
بدرىت (ھونراوہ)

(۱) دەھول شەرە

چهند سالی پی تهوی بهرد بی به پارچه له علی
 زینهار به یهک هه ناسه نه یشکینی تو به بهردی
 (په ند) عقل له دهست نه فسا گرفتاره وه کو پیاوی بی هیز که له دمس ژن
 نه کاگوریز . (هونراوه) :
 دهری خوشی داخه له مالی که ژن بکا دهنگو ټاوازی تیدا بلنـد
 (په ند) بریاری بی هیز فروفیلو نه فسوون . هیزی بی بریار نه زانینه و شقی و
 جنون .

ته میزی پی تهوی راویزو عقل نه نجا مولک
 که مولک و دهوله تی نادان چه کی شمره بو خوا
 جوانمهردی که بخواو بیه خشی چاکـتره له خوا به رستی که وه رگری و
 نه به خشی . همرکه سی له زیندووی یا نانی نه خون . له مردووی یا ناوی نابهـن .
 خوشی نری بیوه ژن نه یزانی نه وهک خاوه ن نری .

(په ند) همرکه سی بو تهوی لای خه لک قوبول بی واز له تاره زوو بیی ته وه
 له تاره زوو حه لاله وه که وتووه ته تاره زوو حه رانه وه .
 بو خوا عایید گهر گوشه نه گری ټاوبنه ی تاریک چی تیا نه ییزی
 (په ند) کهم کهم ته بی به زور . دلوب دلوپ به لیشاو . یانی که سی که
 دهستی هیزی نه بی بهردی وورد ټاگاداری نه کا تا کانی هه له نه وسه مېشکی دوزمنی
 ده رده هینی . (شیر)

قطر علی قطر اذا اتفقت نهر علی نهر اذا اجتمعت بحر
 دلوب دلوپ به یهک بوون ته بیته جوگابه گرد بووه جوگه جوگه ته بیته ده لپابه
 (ناک)

کهم کهم کو بووه زور نه دادیار ده نکه ده نکه ده غل ته بیته عمار

(په‌ند) دانشمەند نامی بی‌هوشی نەقامان به حیل و توانایی را یویرینی ،
چونکه هەردوو لا زیان نەکن . ئەو سامی نامینی و نەزانی ئەم دەمار دای نەکوئی .
(هونراوه) :

لەگەڵ سێلە بدوییت بە نەرمی و خوشی
زیاتر نەکا دەعیە گەردن کەشی (۱)

(په‌ند) گوناھ لە ھەركەس دەرکەوی ناپەسەندە ، لە زانا یان دەرکەوی
ناخوشتە ، چونکە زانیاری چەکی جەنگی شەیتانە ، وە خواوەن چەك کاتی بە دیلی
بێبەن زورتر شەرمەزاری نەکیشی . (مەسنەوی)

نەزانی نەزان پەڕیشان روژان چاکە نەك زانای پارێزە کەران
ئەو نایینایە لە ری کەوتە پال دوو چاوی ھەبە ئەم بو کەوتە چال
(په‌ند) گیان لە سایە بەك ھەناسەدا یە . جیھان بوونە لە نیوانی دوونە بوونا .

نەوانە ئایین نەفروشن بە جیھان کەرن یوسف نەفروشن بو نەوێ چی پی بکرن ؟
(ألم اهد اليكم ياني آدم ان لا تعبدوا الشيطان ؟) خوا نەفروموبیت ئایا پەیمانم
لی وەرنەگرتن ئەم بەنی ئادەم کەوا شەیتان مەپەرستن (انە لکم عدو مبين) بی گومان
شەیتان دوژمنیکی ئاشکرای ئیوە یە .

بە واتە ی دوژمنان بشکێتە تو ، لەگەڵ یاراندا پەیمان
ببینە کی ئەیتە یارت و دلی کیشت لە خوت رەنجان (۲) .
(په‌ند) (۳) شەیتان دەرەقەتی راستان نایە و پادشا دەرەقەتی نابووتان نایەت .

(۱) ھەركەوی ھەز نەکی نەرموو داخی کە مەلەم تو بیکە یسوودو کەلکە

(۲) ئەم دیرە لە دەستوو سە کەدا تەبوو ، بۆم جووێ کردم بە کوودی (ع)

(۳) نوسخه :
ما فات مضی وما سأتک ثم فاعتم الفرصة بین العدمین

پارمە فروشە بە دنیا کە کلی سوودی نەکرد
بە زەدی ناسرە ھەركەس کە فروشتی یوسف

(مەسنەوى)

قەرز مەدە بەۋەى كە نوپۇنە كەربى با لـ ھەژارى ئاۋانەكا دەم
ئەو قەرزى خوا نەھىنئە جى دلى بو قەرزى تو چون ئەخوا خەم
(ناك) دوو كەسى ئىمرو لەبەر دەمدابە بوى پىۋانەكەن

بو سەبەبى پىت ئەلى ئا لېرە تورى ھەل كەنە

(پەند) يوسقى سىدىق سەلامى خۋاىلى بى لە ووشكە سالىكا تېرى نەئەخوارد
ھەتا برسىيان فەراموش نەكات . (مەسنەوى)

لە خوشى و راحت كەسى ژىابى لە ھالى برسى ئەبى جى لایى
كەسى ئەزانى ھالى داماۋان داماۋى دېيى روزانى ژيان
(پارچە) ئەى كە سواری ئەسپى چاكى ئاگەدار بە لەو كەسە

ۋا دىرك كېش و سوتناۋە رو چوۋى ئاۋو گلە

ئاگرى مالى دراۋسى كەت مەخۋازە تىبگە

لەو كلاۋروژنە ئەۋەى ۋا دېتەدەر دوۋدى دلە

(پەند) لە ووشك سالى يا لە دەرویشى كەم ھال مەپرسە چۈنى ؟ مەگەر بەۋ
مەرحە لە برىنى مەلھەمى داينىت و شتىكى دىارى بەدەبى . (پارچە)

كە دېشت كەرو بارى لە قورا رەھمى پىبەكە مەرو بە سەرا
ئېستا كە پىرسىت چون كەوت يەستە پىساۋانە پىشتىن ، كلكى گرە خىرا
(پەند) دوۋشت لەگەل ەقلا نارىكە : خواردنى زىاد لە موۋچەى بەش .

كراۋو ، مردن لە پىش ئاكامى دىارى كراۋ

قەزا ئاگورى ھەزار ئالەۋ ئاۋ بە شوكر و شكات نەر لە دەم دەرى
فرىشتەى مەئموور لەسەر گەنجى با چغەمبە جىراى پىرەژن بەرى
(پەند) ئەى ھەۋاخواھى موۋچەۋو رزق دانىشە ھەتا يىخوبت . ئەى

داواکراوی تاکام مهر و گیان دهر نابهیت (پارچه) :

ههولی مووچه بدهی وه یا نهیدهی نهیگهینی خودای عهززه وه جهل
گهر بچیته دهمی پلنگ و شیر خو تو ناخون مهگهر له روژی نه جهل
(په ند) دهوله مهندی فاسق گلمتکی روو کهشی نالتوونه . ههژاری پیاوچاک
دوله بری خولاوی به . نه میان غهرقیهی پیناوی مووسایه ، نهویان ریشی مرواری
تی خراوی فیرههونه . سهختی پیاوچاکان روو له خوشی به ، وه دهوله تی به دان
سهر له نزمی به . (پارچه)

بزانه نهوهی پایوه دهوله تی ههیهو بو داماو ناگاته فریا
بلی پی که هیچ دهولت و حورمهت دهسی ناگهویت که له وه دنیا
دانه تراو دهستی پی ناگا ، دانراو له ههر جی پی بی دهستی نه گاتی (ناک) :
بیستت نه سکهندهر گهیه تاریکی کی تر خوار دبه وه لی ناوی ژبان
راوچی بی روژی له دهجله ماسی ناگری ، وه ماسی بی تاکام له ووشکی با
نامری . (ناک) :

چنوکی ههژار عالم نهگهری له دواوی مووچه و تاکام له دواوی نهو
(په ند) هه سوود ههروه کو له بهخشایش و نیعمه تی خوا چرووکی نهکات ،
ههروا دوشمنی پیاوی بی گونا هیشه . (پارچه)

جاریک پیاویکی ووشکه مه غزم دی کهوتبوه سهرو پیستی خاوهن جاه
ووتم ماموستا تو خوت بهد بهختی پیاوی خاوهن بهخت چی هه به گونا
(پارچه)

ها داوا نه کهمی بهلا بو ههسورد نهو خوی هه میسه وا به بهلاوه
هیچ پیویست نی به دوشمنی بکهیت نهو خوی دوشمنی خوی وا به دواوه
(په ند) شاگردی بی نارهزوو عاشقی بیزه ره . ریهواری بی مه عریفهت بالندهی

بی بال و پهره . زانای بی کرده وه داری بی پهره . زاهدی نه زان خانووی بی قاپی و
 دهره . مه بهست له هاتی قورتان پهیدا کردنی ره وشقی جوانه ، نه وهك همر
 خویندنه وهی شیوهی نووسراوی . خواپهرستی نه زان ری ره وی پیاده به زانای
 کردار سست سواریکی نووستوه . گوناوه کاری دهست هملگر چاتره له خواپهرستی
 ههوا له سهر . (تاك) :

چاتره سهرهنگ خوش خوو دلداربی له زانای شرعی مهردوم نازاربی
 (ووته) به په کیکیان ووت زانای بی کرده له چی نه چی ؟ ووتی له
 زهرده واله یی ههنگوین (تاك) :

به زهرده واله یی مروهت یلی ههنگوینت نی به پیوه دان بهس بی
 (ووته) پیای بی مروهت ژنه . خواپهرستی به تهماع ری گره . (پارچه) :
 نهی به فیل کردت کراست سپی بو باوه ری خه لك نامهت کورت سیا
 داوین دریزو کورتی به کسانه پیویسته دهست کورت که ی له دنیا
 (بهند) دوو کهس داخ له دلیان دهرناچی و پیی زیانیان له قور دهرناچی
 بازرگانی کهشتی شکاوو ، میرات دهست که ووتوی هم نوشینی ره ندان . (پارچه) :
 خوینت هه لاله له لای دهر ویشان گهر نه که ی مالت له ناویان سه ییل
 یا مه به هاوری بو کراس شینان یا بو خانوومان دانی په نجه ی نیل
 یا دوستی مه که بو فیله وانان یا خانوو بکه به نه ندازه ی فیل
 (بهند) خه لاتی پاشا نه گهر چی خوشه وینسته ، کراسن دراوی خوت له و به
 حورمهت تره . خوانی گهره پیانان نه گهر چی خوشه ، قاوونی هه مانه ی خوت
 خوشتره . (تاك) :

له دس ره نه چی خوت سرکه ی تهر خواردن
 نهك نانی کوپخواو دس به سنگ گرتن

(پەند) نارېكې راستى و پېچەوانەى برىارى خاوەن عقلا نه به گومان دەرمان
خواردن و بى کاروان به نەشارەزايى به ريدا روشتن . له غزالى پېشەوايان پرسى
- رەحمەتى خواى لى بى - به چى توگەيشته تەم پایە به له زانیاری یا ؟ فرمووى
بهوه که هەرچیم نه تهزانی له پرسینی عارو نهنگم نه بوو . (پارچه) :

رېكې عقل تەبى هیواى لەش ساغیت به سروشت ناسى نه بۆت دەى نیشان
پرسه نه تهزانی پرس کردن كەمى نیشانه یو رى عیلم و عیزو شان
(پەند) هەرچى تهزانی بۆت دەرته كەوى پەله له پرسینی مه كه ، بو دەرسلات و
سام زبانی هه به (پارچه) :

لوقمان سه پرى كرد وا له دهست داوود

به ئیجاز تاسن نەرم تەبى وهك موم
نهى پرسى چى نه كەى چونكه نهى زانی كه بهى پرسین بوى تەبى مه علوم
بهكى له پویستی هاوورى بهتى نهوه به یا خانوو دروست كهیت یا له تهك خاوهن
خانوا بسازییت (پارچه) :

بدوى به رېكې زهوقى گوى گرت تهگەر تههوى لای بى مه بلی
هەرکەسى دانیش له گهل مه جنوونا نابى هیچ بلی مه ناوى له بلی
(ووتە) هەرکەس له گهل به دان دانیشى ، تهگەر سروشتى نهوان نهگرى به
شیوهى نهوان گومانی پى نه پرى . (مهستهوى) :

خهتى نهقامیت له سهرووت كیشا هاوورى نهقامت بو خوت راکیشا
له دانایه كم داوا كرد پەندى فرمووى به نادان نهتې په یوه ندی
پى نهى به كەر دانای زهمان بى زورتر كەر نهى تهگەر نهزان بى
(پەند) تواناو حیلیمى خوشتر دیاره ، تهگەر منالی ههوسار بگرى سه د

فرسهنگ ريگه بيات سهر له پهيره وى ناپيچيته وه . بهلام ټگه دهريه كى به
سامى هاته پش كه هوى فوتان بى ، با منال به نه قامى بى وه وى بيا بهريوه
ههوسارى له دهست نه چرى و ټيتر فرمان بهردارى ناكات . له گانې درشتى يا
نهرمى كردن ناشيرينه . ټهلين دشمن به نهرمى نابى به دوست ، بهلكه تهماى
دوژمنايه تى زياد ټكات . (پارچه) :

كهسى كه نهرم به لوتفه يه به خاكې پى
ټگه ټهخاته ورو ناكوكى چاوى پر كه له خاك

به لوتفو نهرمى مهرو تو له ټهك درشت خوودا

به بى ټهمانن ، ټه بهد ژهنگ خورد نابى پاك

(په ند) ههركهس خوى بخاته بهر هلسق ووتارى خهلكه وه هه تا فزلى بزائن
پايه ي نه زانې ټه ناسن .

پياوى به هوش بى نايه ته وهلام مهگه له گانې لى بكن سوتال . .
گهرچى سروشتى ووتى راستى بى لاي خهلك ټه نوينى وهك داواى مه حال

(په ند) له ژير كراسه وه برينيكم هه بو ، شيخ ره حمتى خواى لى بى هه موو
روژى ټه پرسى چونه ؟ ټه پرسى له كوى دايه ؟ زانيم له ناو بردنى خوى
ټه پاريزى . چونكه ناو بردنى هه موو ټه نندام ره وا نى به خيره دمه ندان ووتوويانه
ههركهس ووتى كيشانه نه كات له وهلامى ټه رهنجى .

هه تا نه زانې ووتارت راسته دهم مه كره وه پى بيه گوشتار
به راستى بدويت له به ند بمينى ته وهك به درو له به ند بى رزگار

(په ند) درو كردن وهك برينيكى گه ورهيه ټگه چاكش يته وه ، نيشانه ي
هه ر ټه مينى . نابى براگانى يوسف سهلامى خواى له سهر به درويهك نيشانه كران

باوهر به راستیان نهما (قال بل سولت لکم انفسکم امرا) باوکیان پی ووتن
راست ناکهن به لکو نهفستان دروی بو رازاند نهوه .. (پارچه)

کەسی که راستی بوو به رهوشتی ههلهیهک بکا لی ته کهن تپیهر
وه گهر به درو ناوی کهوته ناو گهر راستیش بکا پی ناکهن باوهر
(پهنه) گهوره تربینی کائینات به دیمهن ئاده میزاده ، وه بینه واترین و سووک -
تربینی ههرچی ههیه ، سهگه . به بریاری ههموو عاقلان سهگیکی ماف ناس چاکتره
له ئاده مزادی ناسوپاس .

سهگنی یهک پارووی ناکا فهراموش

به بهرد لی دهی ته گهر سه د جار هونه وهر
وه گهر سهپله بلاوینی له عومری به که مترشت له کهلتا دپته سه ره شر
(پهنه) هونه روهری له نهفس په روه رووناداو بی هونه نایی به سه روه ر .
(مه سنه وهی)

تو رهحم مه که به پیاوی زورخوار زورخوار و سووکه ، گه لی سووک و خوار
ته تهوی وهک گا ته گهر قهله و بی بو خهلکان وهک که ره لهشت ده نازار
(پهنه) له ئینجیلا نووسراوه تهی نه وهی ئاده م سامانت بدهمی به ماله وه
خهریک ته بی له من ، وه ته گهر ههزارت بکه م به ته نگ دلی دائه نیشی ، جا
شیرینی ناوی منت کهی دهس ته کهوی و به خوا په رستی ته گهیت ؟ (پارچه) :

به سامان سه رکesh خهریک بمینی دلت ته نگ بی کانی بیت ههزار
خوشی و ناخوشی حالت وه هایی کهی خهریک ته بی بو په روه ردگار
(پهنه) ناره زووی خوی یچوون (۱) یه کی له تهختی پاشایی دبسته خواری و

(۱) بی هاونا (ع)

یه کی له ناو سکی ماسی یا ناگاداری نه کات . (ناک) :

خوشه ناوی خوات بیته موونیس با له ناو سکی ماسی وهك یونس
(په ند) نه گهر تیغی قین راکیشی پیغمبرو وهلی سهر دانه نوین ، وه نه گهر
لوتف و نهرمی بجوولینی خراپان به چاکان نه گهینی . (پارچه) :

گهر له حشر ا به قینه وه بدوی نه نییا ناته وانی مه عزه رته
سا له رووی لوتفی پهرده بالادا نه شقی چاوه روانی مه غفیره نه
(په ند) هر کس به به لای جیهانی ریگهی راستی نه گریت دواروژ دوچاری
سزا نهیت (ولذیقنهم من العذاب الادنی دون العذاب الاکبر) واته خوا
فهرموویه تی : سزای کمی جیهانیان پی نه چیرم ، نه وهك سزای گه وره ، به لکو وریا
پینه وه . (ناک) :

گه وره له پیش به ند بوت دانه تی په ند که په ندت نه یست بوت دانه تی به ند
(په ند) چاک به ختان به چیروک و په ندی پیشینه کان په ند وهر نه گرن له پیش
نه وه دا دواي نه وان به وینه تی نه وان دوچارین . دزان ده ست کورت ناکه نه وه
هه تا ده ستیان کورت نه که نه وه . (پارچه) :

مهل نریک نابی به دانه که دی وا مه لانی تر که وتونه ناو به ند
تو وهرگره په ند له دهر دې که سان که سان وهر نه گرن با له تو وه په ند
(په ند) که سی گوی ناره زووی گران سروشست کراوه چی بکا بو نه وه
گوی له شت بی . نه وهی که مه ندی کامه رانی براوه چی بکات که له ده سقی
ده رنه چی (پارچه) :

له شهوی تاریک دوستانی خوا بویان نه تریقی روزی دهرخشان
به زوری بازوو سه عاده ت نابی هه تا نهی به خشی خوای میهره بان

(چواری)

نالهم هر بو تو هر تهتوی داوهر له ژووردهستی تو کوا دهست بالاتر
وون نابی کهسی توری دهی نشان نهوهی وونت کرد نی بهتی رابه

(په‌ند) که‌دایه‌کی چاک ته‌نجام چاکتره له پادشایه‌کی ناپیروز (تاك)

غهمی پیش شادی گه‌لی چاتره له شادمانی غهمی له دوا بی
(په‌ند) تاسمان بو زه‌مین شاباش ته‌نیریت ، زه‌مین بو تاسمان توزوخول .

(کل‌اناه‌یترشح بما‌فیه) مه‌جامی چی تیایه به‌وه پرشک ته‌هاویزی . (تاك)

گهر خو و ره‌وشتی من له‌لات به‌ده تو خووی چاکی خوت له دوس به‌رمه‌ده

(په‌ند) خوای به‌رزی پیروز شست ته‌بینی و ته‌ی‌پوشی . دراوسی نای بیی و

ته‌یخاته خروش . (تاك)

په‌نا به خوا که خه‌لك غه‌ییان نه‌زانی

له‌حالی خوی نه‌نهمسروته کهس له دوس کهس

(په‌ند) له‌کانا زهر به‌هه‌لکه‌نندن دیته‌دهر ، وه له‌دهستی چرووک به‌گیان

که‌نندن . (پارچه) :

دوونان ناخون و گوی قولاغ ته‌لین هیوا چاتره له شتی خواردوو

روژی ته‌بینی به‌گامی دوژمن داماو خاکسار که‌وتوون مردوو

(په‌ند) هه‌رکه‌سی ژیرده‌ستان ته‌به‌خشی به‌جه‌وری زه‌به‌رده‌ستان دوچار

ته‌بیت (مه‌سنه‌وی) :

ته‌ك هر بازوویه‌ك زوریکه‌ی هه‌بی به‌مه‌ردی بی‌هیز که‌تیک ته‌شکینی

مه‌ده تازاری دلی لاوازان ته‌بی داماو زه‌بری زورمه‌ندی

(چیروک) ده‌رویشی به‌پارانه‌وه ته‌ی‌ووت ته‌ی‌په‌روه‌ردگار به‌خراپان ره‌حم

بکه که به چاگان ره حمت کردووه که به چاک دروست کردوون .

(په ند) قومارچی سی شەشی ئەوی ، بەلام سی یەك دینی .

(په ند) عاقل که ناریکی هاته ناو کوشش ئەکا ، وه که ریکی چاو پی کهوت

له نگەر ئەهاوی . لهو جی به سهلامەتی زوره ، وه لهم جی به شیرینی له ناوايه .

(تاك) :

عاقل روژی وا تمچته ~~که~~ نار یاخو هەل ئەسی دەر ئەچی له شار

(تاك) :

له وەری چانر له مەیدان هەزار ئەسپ لەغاوی خوی کوا له دەستا

(چیرۆك) به کەم کەس که ئالای هەل کردو ئەنگوستیلە له دەستی چەپ

کرد جەمشید بوو . پێیان ووت بوجی جوانیت دا به چەپ ، فەزێلەت بو راست

راسته ؟ ووتی راست ، جوانی راستی بو ئەو ئەواوه (پارچه)

به نه قەقاشانی چینی ووت فەرەیدوون که بو کەرگەل کوبانی جوانی بدروون

بەدان چاک راگره ئەمی مەردی هوشیار که چاگان گەورەنو پیرۆز ~~کردار~~

(په ند) له گەورەیه کیان پرسى له گەل ئەم هەموو فەزله دەستی راست هەبەتی،

بوجی ئەنگوستیلە ئە که نه دەستی چەپ ؟ ووتی : نازانی که خاوەن هەمیشە بێ بەشه .

(تاك) :

ئەوی کردوویه بەخت و روژی سەخت یا فەزل ئەدا وه یاخود بەخت

(په ند) ناموزگاری پاشایان بو ~~کەس~~ دەست ئەدا ترسی ئەبی لەسەر ،

هیاوی ئەبی به زەر . (مەسنەوی) :

له بەر پیی خواناس بریزی که زەر وه شمشیری هیندیشی دانای لەسەر

هیاو هەراسی نی به خو له کەس وه هاپه که بونیادی تەوحیدو بەس

(په ند) پاشا بو نه هیشتی ستمکارانه وه چاودیران بو خوین خواران ، وه

قازی ههواخواهی فیلبازانه . ههركیز دوو دوشمنی به حق رازی ناچن بولای
قازی . (چواری) :

نمزانی که حق کی وهری تهگری نهرمی چاکه نهك جهنگ و دل تهنگی
خهرجی خوت نهدهی به خوشی و به زور

نهیسینی لهگهل زیاده سهرههنگی

(پهند) ههموو کس دانی به ترشی ههل نه که نریت : قازی نهی به شیرینی .

(تاك) :

گهر بهرتیل بنخوا قازی پینج خه یار ده یستان کالهك بوت نهدا بریار

قهجهی پیر له بی ئیشی تهوبه نهکات چی نهکات ؟ وه کار به دهستی له کار لا براو له

مهردوم تازاری (تاك) :

جهوانی گوشه نشین شیرمهردی ری خوا به

که پیربوو بی دهسه لاته له گوشه یهك ههلسی

(تاك) :

لهسهرگه نجان چهسهخته خوی له شه هوهت گهر پیاریزی

که پیری بی ههوهس خوی ئاله تی ناجوولی ههل ناسی

(پهند) له دانشمه ندبکیان پرسى نهم ههموو درهخته که خواى گهر وه به

دهسهلات ئافهریدهی فهرموون به هیچیان ئالین تازاده به سهرو نهی هكه ههچ

به ریشی نی به . تو بلیت له وهدا حیکمه تیک ههیی ؟ ووتی : ههریه کیکیان بهریکی

دیاری ههیهو کاتیکی تاشکرا که تاوی به بوونیان تازهن وه گاهی به نه بوونیان

پهژمورده ، سهرو نهی که ههچی لهوانه نی به ، وه ههموو کاتیکی خوشه ، وه نه مه به

رهوشتی تازاده گان . (پارچه) :

بهوی که تپیرتکا دلمهده که دهچله گلی
 له دواي خهلفه که دیت و تهچی له ناو بهغداد
 له دهست دی وه کو خورما به خاوهنی بهخشش
 له دهست گهر نهیه جا وهك سهر و به تو نازاد
 (په ند) دوو کس مردنو داخیان برد . به کی نهوی بووی و نه بخوارد ،
 دووم نهوی زانی و نهی کرد .

کسی نهی دیوه چرووکی فازل له کمی و کووری خوی تی نه کوشی
 گهر خاوهن بهخشش دووسه د گوناها بهخششی عهیی گشت دانه پوشی
 نامه گولستان تهواو بوو ، هر خوا داوای یاریده ی لی کراوه به دهستگیری
 باری که گهره به ، ناوی لهم نامه بهدا وه کو رهوشی نامه نو سانه له شیعری
 رابوردووان هیچ وهر نه گیرا . (تاك) :

غهرقهی کونی خوت بو له بهر کردن نهوهك کراسی نهمانت خواستن
 زورتری ووتاری سهیدی شادی جوولینهر و خوشی تیکه له . کورت بینان بهو
 هویه زمانی تانوتیان دریز کردوه که موخی دهماخ به بی سوود بردن و دوو که لی
 چرا بی که لك خواردن نیشی عاقلان نهیه . بهلام بو هوشی رووناکیی خاوهن
 دلان که رووی ووتار له وانه وون وداپوشراو نهیی که دورری ناموزگاری تهواو
 کیشراوه ته هودای عیاره نهوه وه دهرمانی تالی ناموزگاریمان تیکهل به ههنگوبینی
 ووتاری جوان کرد ههتا ته ییعتی ماندوویمان له دهولتی قوبول بی بهش نهیی .
 (پارچه) :

ناموزگاریمان نیمه خسته دهر روزگار یکمان تیدا برده سهر
 نهگهر نه هاته گوی نازم زووی کس لاسر یخه مبر گه یاندنه و بهس

(پارچه به کی تر):

نازانی که من له خاکی غوربەت یو روزگاری وا ئەگەرام درەنگ
له تەنگی تورکان دەرچووم که دیتم جیهان یە کەتوو هەر وەک مووی زەنگ
ئادەمیزاد بوون بەلام هەموو وەک کورگانی خوونخوار هەموو تیزچەنگ
هاتسەوێ دیتم وولات سرەوتوو پلنگ ئەیماوێ رەوشتی پلەنگ
دەروونی پیاوان فریشتە شیوێ بە دیمەن لەشکر هوزە برانی جەنگ
لە کاتی خویا وابوو که دیووم جیهان پرتاشووب پرتەشویشت و تەنگ
ووتم ئەم خاکە چوون وەها سرەوت

پیاوی پێی ووتم سەعدی شیواو رەنگ
له سایەیی روژی پادشاهی عادل ئەتابوک سەعدی ئەبوو بەکری زەنگ

تەواو

ستایشی و سوپاسی یو پەر وەردگەر که یارمەتی دایم یو تەواو کردنی وەرگیرانی
ئەم گولستانە یو هاو نیشتیمانانم، یو براییانی کوردەم. داوا ئەکەم له خوا رەواجی
بداتی. هەر وەکو رەواجی بە گولستان بەخشی بە دەستی مصطفی صفوتی حاجی
مەلا رسولی دیلیزەیی ئیمام و مودەرریسی مزگەوتی حاجی مەلا رسول و خەتیی
خانەقای مەولانا خالد نووسرا یەوێ.

۲۷ ربيع الآخر ۱۳۸۱ بهرaberی ۶ تشرینی به کەمی ۱۹۶۱.



رابریان بوو ، ثم روزنامه یو شو سالنامه ییش دروست کړا کهوا ناوی جه لاله دین
مهلهک شای پادشای سلجوقی لی نرا (۱۰۷۰ - ۱۰۹۲)

۶ — نیکارخانه یی چینی (ل ۱۸ ، د ۲۳) پرستگای بوزی به کانهو به گه لیک
به یکمرو دیمه نو وینه رازینزاوه ته وه .

۷ — نه خشی نه رژه نگی (ل ۱۸ ، د ۲۳) ، نه رژه ننگ کتبی موفه دده سی
مانی به کانه . دانهری ثم کتبه نه خشه کیشی ناودارو دامزرتنری ثانی کونی
(مانوی) به . مانی له ده ورو بهری سالی ۲۷۵ ی زاینیدا کوژرا .

۸ — سهدی کوری ته بو به کر کوری سهد کوری زه نگی (ل ۱۹ ، د ۴)
پادشای فارس بوو ، له سالی ۱۲۵۸ دا جوانه مرگ بوو ، هـ موو دوانزه روز
فرمانزه وایی کرد . گولستان بو شو نوو سراوه ، بو سهدی کوری زه نگی که مانی
ته موو له سالی (۲۲۶) دا مردووه ته نوو سراوه . هرچنده به لای زور که سه وه وایه
۹ — ته بو به کر کوری ته بوو تسر - (ل ۱۹ ، د ۵) ومزیری پادشای فارس
ته بوو به کری کوری سهدی کوری زه نگی بووه .

۱۰ — یوزورجومور (ل ۲۰ ، د ۸) ومزیری پادشا خوسره وی ته نوشیروانه
(۵۳۱ - ۵۷۹) ی زاین . له زور داستانا ثم ومزیره وهک داناو راویژ کمری
پادشا پشان ته دری .

۱۱ — چای ته لوه ند (ل ۲۰ ، د ۲۰) لوتکه یه کی چایه (۳۴۰۰ م) ،
زنجیره شاخیکشه له باکووری هـ مه دان .

۱۲ — که نمان (ل ۲۰ ، د ۲۳) له ینجیلا به نیشتمانی یوسفی جوان دانه نری .
به ندی به کم : (۱) مه محمودی کوری سه بو که گین (ل ۳۷ ، د ۷) سولتانه
(۹۹۸ - ۱۰۳۰) دامزرتنری ده سلاتی به تینی غزنه وی به کانه . (۲) نوشیروان
(یا نوشیروان یا ته نوشیروان) « ل ۲۳ ، د ۱۵ » شیوه یه کی کونی ناوی ته نوشیر -

وانی پاشای ساسانی به (۵۷۹-۵۳۱). (۳) تور - «ل ۳۲، د ۲۲» چای تووره
 له سینا، که لای جوله که موسولمان پیروزه. (۴) هوما «ل ۲۵، د ۳» مه لیکه،
 له نهمساندها تلین به ختموهری نهدات به پیانو، وه هر که سیمیری هوما
 لی که وی نه بی به پاشا. (۵) یونس «ل ۲۶، د ۱» له ینجیلا به نیون ناوی
 نهیری. ینسلام به پیغمبری نه ناسی. (۶) توغله میش «ل ۲۸، د ۳» له نهووی
 ینلدیگزیده نازربایجانیه کانه، له «۱۲۳۷-۱۲۵۰» ی زاینیدا فرمانره وای
 همه دان بووه. (۷) هورمز «ل ۳۱، د ۵» نورموزی چواره م «۵۷۸-۵۹۰»
 له پاشایانی ساسانی به، کوری نهو شیروانه. (۸) خاوندیوان «ل ۳۸، د ۲۰»
 له قبی وه زیر شهمه دینی جوهری به که سرپرستی سه عدیی کردوه و نمیش کچی
 «صاحبیه» ی پیشکش بهو کردوه. (۹) قاروون «ل ۴۲، د ۱۲» دهوله -
 مه ندیکه له نهمساندها نه ل کهوا زه وی له رژی وی یسکه بی دا قوتی دا
 (۱۰) همیری کوری له یس (لیت) «ل ۴۵، د ۷» به کیکه له فرمانره واکانی
 (سفرای) «۸۷۹-۹۰۰». (۱۱) زه وزمن «ل ۴۷، د ۱» ناوچه به که له
 خوراسان. (۱۲) زه نوونی میسری «ل ۵۱، د ۱» خواهرست و مونه و یفیکی
 به ناویانکه. (۱۳) مه لاتی به «ل ۵۲، د ۸» شاریکه ینستا نه که و به کوردستانی
 تورکیاوه، وا دیاره له زه مانی سه عدی باگوری یونانی نیازی اوه. (۱۴) نهوهری
 «ل ۵۲، د ۹» نهوچه ده دین، هلی کوری ینسحاق، نهوهری نه یوردی،
 شاعیریکی ناوداری فارسه، ستایشی نووسیوه، له سالی «۱۸۸۹» ی زاینیدا مردوه
 (۱۵) کیسرا «ل ۵۵، د ۲»، کردنه عهره بی ناوی (خسره و) که له قبی
 پاشایانی ساسانی بووه. لیره دا مه بهس نهو شیروانه. (۱۶) مورداد «ل ۵۶، د ۸»
 مانیکه له سالی ینریندا له «۲۳» ی تمووزوه تا «۲۳» ی تاغستوس.

بهندی دووم: (۱) عهبدولقادی کهیلانی «ل ۵۸، د ۱۸» دامه زینه ری

تهریقەتی قاذری بە ، سالی « ۱۱۶۶ » ی زاین وەفاتی کردوو ، سەعدی لە بەغدا
 لای قوتاییانی ئەو خویندووێتی . (۲) جوهرەیل و میکایل ناوی دوو فریشتەنو
 ھەسەو زەینەب ، خیزانی پیغمەن (س.خ) « ل ۶۳ ، د ۱۲ » . (۳) مەبەس
 یاقووب پیغمەری باوکی (یوسف) « ل ۶۴ ، د ۴ » . (۴) پیری کەنعان « ل ۶۴ ،
 د ۵ » ئەو پیرە بە ھە پیری ئینجیل و قورئان ، ھەزرەتی یوسفی ، خراپە ناو .
 (۵) بەعلەبەك « ل ۶۴ ، د ۹ » شاریکە لە لوبنان . (۶) تەخلی مەحمود « ل ۶۷ ،
 د ۱۳ » شویی وەستانی کاروان بوو لای رۆژھەلاتی « مەکە » و . (۷) ئەبولقەرەجی
 جەوزی « ل ۶۸ ، د ۱۹ » جەمالەدین ئەبولقەرەج ، عەبدوروھمان کوری
 موحییەدین یوسف کوری جەمالەدین ئەبولقەرەج کوری تەجەوزی « ۱۱۸۶ -
 ۱۲۵۷ » ماموستای سەعدی و موختەسەبی بەغدا بوو . چونکە سەعدی لە بەکەم
 دیری ئەو چیرۆکەدا ناوی بردوو ، بۆیە لای زورکەس لەگەڵ ناوی باپیریا کە
 نەحوی و زاناو زمانەوان و میژوونوس و واعیز ئین جەوزی بە « ۱۱۱۶ - ۱۲۰۱ »
 نیکەلاو بوو . (۸) عوشاق ، نەھاوئەند ، حیجاز « ل ۷۰ ، د ۲۱ » . سی مەقامن
 لەو « ۱۲ » مەقامی لە گورانی کلاسیکی فەزسیدا زانراون و کوردو ھەرەیش
 وەریان گرتوون . (۹) مەن « ل ۷۱ ، د ۷ » لێردا مەنی ھەرەیی بە کە دوو رەتل
 واتە ۹۰۰ غم تەگات . (۱۰) بەنی ھیلالی : « ل ۷۳ ، د ۱۵ » تیرەبەکی ھەرەیی
 بەدوو . (۱۱) بارام « ل ۷۵ ، د ۷ » بارام بە پاشایەکی ئازاو بەخشنە ناسراو .
 بەلام لێردا بۆس لەو تەفسانەبە تەکری کە ئەلی میلوورە قاچی کوللەیان بە دیاری
 بو ھەزرەتی سلیمان ھینا . (۱۲) تەرا بۆس - شاریکی سووری بە « ل ۷۶ ، د ۱۴ »
 وە ھەرەنگ لێردا مەبەس خاچ ھەرستانە « تەھلی سەلیب » کە لەو کاتەدا ئەسو
 ناوچەبەیان داگیر کردبوو واتە لە چەلی سەدە ی سێزەھەمدا . (۱۳) سەرەندیب
 « ل ۸۶ ، د ۱۰ » سیلان .

بهندی سیبم : (۱) «عزیزی میسر» چ ۲ «نهو که سه پیکه کاروباری دراوو
 درامه تی له میسرا بردوو بهری بهوه . (۲) «نرده شیری بابکان» ۲۲۶ - ۲۴۱ «
 دامه زینهری خانه دانی ساسانی به» چ ۵ . (۳) «واسیت - واسط - شاریکی
 عیراقه له نیوان کووفه و به سره دا» چ ۹ . (۴) «تهار» چ ۱۰ . له زه مانی
 شیخی سه عدی یا به داگیر کرانی مه غول ووتراوه . (۵) «کیش هل ۹۹ ، د ۱۳ .
 دورگه به که له خلیجی فارسدا . (۶) «گور هل ۱۰۰ ، د ۵۰» جیگه به کی شاخاوی
 سهخته نیسانه که ویت بهشی روزاوی نه فغانستانه وه . (۷) «موسه لای شـهـراز
 » چ ۳۰ ، «شویی نویزه له شیراز ، باخچه به کی به ناوبانگه له دهره وهی شار ،
 لای گورستان . (۸) «گومیزی عهزود - اده وه» چ ۳۰ «زیاره نگابه که له قهراغ
 شاری شیراز ، له ویدا عهزود لده وهی بوه بی نیژراوه ، که له ۹۴۹ تا ۹۸۳
 فهرمانره وای فارس و عیراق بوو .

بهندی چواره م : (۱) «جالینوس» ل ۱۱۴ ، د ۱۹ «پزیشکی ناوداری
 رومانه و زانای سروشت بووه له ده وری» ۱۳۰ - ۲۳۰ «ی زایندا زیاهه .
 (۲) «سوحانی وائیل» ل ۱۱۵ ، د ۸ «خه تیپکی ناوداری هره ب بووه سه دهی
 سه و ته م» . (۳) «حسن مهینه ندی - وهزیری سولتان مه محمودی غمزنه وی بوو
 » ل ۱۱۵ ، د ۱۸ . (۴) «نیسه خر» ل ۱۱۷ ، د ۵ «پایته ختی کونی فارسه ، به
 خانووی بهرد ناوی دهر کردوو . (۵) «مزگوتی سنجار» ل ۱۱۷ ، د ۱۹ «وا
 نهزانم باسی نهو مزگوتیه که سولتان سنجار له شاری سنجار» شنگار ، دا
 دروستی کردوه . نهو سولتانهی له نیوان» ۱۱۱۸ تا ۱۱۵۷ «دا فهرمانره وا بووه .

بهندی پنجه م : (۱) «ته یاز» ل ۱۱۸ ، د ۱۷ «کوبله به که بووه که سولتان
 مه محمود خوشی ویستوه ، له ناو کوردا به هه یاسی خاس به ناوبانگه . (۲) «تالی شالی
 » ل ۱۲۰ ، د ۲۲ «دهرمانیکی تاله پزیشکانی کون زوریان به کاره یناوه .

(۳) مه‌حمودی زمه‌خشره‌ری « ۱۰۷۵ - ۱۱۴۴ » زانابه‌کی گه‌وره‌یه ، گه‌لیک کتبی له‌ زمان و تفسیردا نووسیه له‌سره‌پیره‌وی موغته‌زله‌بووه « ل ۱۳۱ ، د ۵ »
 (۴) زه‌پدو عمر « ل ۱۳۱ ، د ۶ » دوو ناوه به‌ زوری له‌ نه‌حوی عمره‌پیدا نه‌کری به‌ نموونه . (۵) خوفاجه ناوی تیره‌به‌کی عمره‌به « ل ۱۳۳ ، د ۱ » .

به‌ندی هه‌وتم : (۱) بامیلان شاریکی کونه له‌ نیوان به‌لخ و هیندستانا .

(۲) صالح « ل ۱۶۴ ، د ۱۶ » ناوی پیغمبه‌ریکه که حوشتره‌کی موباره‌که . ده‌جالیش پیغمبه‌ره دروزه‌یه‌که به‌ سواری کهر نه‌گه‌ری .

به‌ندی هه‌شتم : یله‌کان « ل ۱۷۴ ، د ۷ » شاربکی کونه له‌ ئازربایجان .

(۲) مه‌رده‌شت « ل ۱۷۷ ، د ۲۶ » په‌کیکه له‌ ۳ ناوچه‌کی فارس . (۳) جه‌مشید

« ل ۱۹۳ ، د ۱۰ » پاشایه‌کی نه‌فسانه‌ی ئیرانی به‌ وه‌ك ته‌لین خه‌لکی فیری هونه‌ری به‌رگه‌روون و مه‌عه‌دن سازکردن کردووه .

خوینه‌ری به‌ریز :

پاش گه‌رانه‌وه نیشتمان ویستم به‌ره‌مه‌کانی باوکی کوچ کردووم چاپد بکه‌م . نووسینه‌وه‌یان په‌که‌م کوسپ بوو ، کورد ته‌لی : شه‌ری و خیری منی تیایی . نه‌وسا برای ته‌دیب و خوشه‌ویستم محمه‌دی مه‌لا که‌ریم به‌ند که‌را بوو ، کانی مه‌بوو ، گولستانی به‌ جوانی نووسی به‌وه . هونه‌ری چاپ و سوپاس هه‌ر بو نه‌وه . چاپخانه‌کانی به‌غداش له‌ گرانی و تاراستی زور به‌یاندا کوسپی دووه‌من ، کوردی چاپ کردن خوین ساردی و وهرس نه‌بوونی ته‌وی . له‌ به‌ر ته‌م هویه ته‌بی له‌ که‌م و کوری بیرون ، هه‌رچونی بی ته‌م به‌ره‌مه‌م له‌ ره‌ش نووسی رزگار کردوگیانی پاکی خواهن و وهرگیریم پی شاد کرد . له‌ دواوژا هیواداری چاپ کردنی جوان و پوخته‌تری و چاپی به‌ره‌مه‌کانی تری وهرگیریم .

« ع . م . د »

رشت در سنجر Noji Publishers

Tel. 2770



تلفن ۲۷۷۰

بانه کردستان Baneh Kurdistan

